

هەریمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

54

سالی / 2009 – بەرگی پەنجاوچار

چاپی یەكەم / سالی 2009

پیرست

- پرۆتۆكۆلى دانيشتنى دەسپىك خولى سييهىمى ھەلبۇاردن - پىنج شەممە 2009/8/20 ن 5
- پرۆتۆكۆلى دانيشتنى ژمارە (1) ى خولى سييهىمى ھەلبۇاردن - سى شەممە 2009/9/8 ن 39
- پرۆتۆكۆلى دانيشتنى ژمارە (2) ى خولى سييهىمى ھەلبۇاردن - چوار شەممە 2009/9/9 ن 97
- پرۆتۆكۆلى دانيشتنى ژمارە (3) ى خولى سييهىمى ھەلبۇاردن - سى شەممە 2009/9/15 ن 155
- پرۆتۆكۆلى دانيشتنى ژمارە (4) ى خولى سييهىمى ھەلبۇاردن - چوار شەممە 2009/9/16 ن 213
- پرۆتۆكۆلى دانيشتنى ژمارە (5) ى خولى سييهىمى ھەلبۇاردن - سى شەممە 2009/10/6 ن 221
- پرۆتۆكۆلى دانيشتنى ژمارە (6) ى خولى سييهىمى ھەلبۇاردن - دوو شەممە 2009/10/19 ن 245
- پرۆتۆكۆلى دانيشتنى ژمارە (7) ى خولى سييهىمى ھەلبۇاردن - چوار شەممە 2009/10/21 ن 273
- پرۆتۆكۆلى دانيشتنى ژمارە (8) ى خولى سييهىمى ھەلبۇاردن - دووشەممە 2009/10/26 ن 339
- پرۆتۆكۆلى دانيشتنى ژمارە (9) ى خولى سييهىمى ھەلبۇاردن - چوار شەممە 2009/10/28 ن 441
- پرۆتۆكۆلى دانيشتنى ژمارە (1) ى نائاسايى خولى سييهىمى ھەلبۇاردن - يەك شەممە 2009/11/15 ن

487

- پرۆتۆكۆلى دانيشتنى ژمارە (10) ى خولى سييهىمى ھەلبۇاردن - سى شەممە 2009/11/17 ن 569
- پرۆتۆكۆلى دانيشتنى ژمارە (11) ى خولى سييهىمى ھەلبۇاردن - چوار شەممە 2009/12/2 ن 585
- پرۆتۆكۆلى دانيشتنى ژمارە (12) ى خولى سييهىمى ھەلبۇاردن - سى شەممە 2009/12/15 ن 591
- پرۆتۆكۆلى دانيشتنى ژمارە (13) ى خولى سييهىمى ھەلبۇاردن - سى شەممە 2009/12/29 ن 641

لەو شیۆهیه دەرەدەکەین، ناردنیشی بۆ حکومەت ئەوویە لە حالەتیک ئیمە لەسەر سایت دای بنیین، بەدینە لیژنەکان و کۆمەلگای مەدەنییش بۆی هەیه رای بکیشیت، حکومەت مەسئولە لە جیبەجی کردنی ئەو یاسایە، لەو رۆنگەیهوه ئامادەکاریان هەبیت، کە لەوەقتی مناقەشە نوینەریان بانگ بکریت، ئەگەر پەیونیدار بیت بەم یاسایە، یاسایەکی تر لیژنەکان دیفاعی ئی بکەن، زۆر سوپاس، ئیستا بۆ خالی دووومی بەرنامە ی کار، لیژنە ی یاسای کەرەمکەن بۆ خویندەوهی عینوانی پرۆژەکان پاشان تەحویلی لایەنە پەیوهندیدارەکان دەرکریت، عینوانەکان و ناوەکان، ئەووی تەقدیم دەرکریت.

بەرپز شێروان ناصح حەیدەری:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیستا دەقی داواکاری ژمارە یاسای ئەندامانتان پیشکش دەکەین، سەبارەت بە یاسای قەدەغەکردنی ریکخستنه حزبیەکان لەناو ریزەکانی پیشمەرگەو زیڕەفانیدا،

بۆ سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان - عێراق

بابەت/ پێشنیازی پرۆژە یاسا

سلاوو رپز:

ئیمە ئەندامانی فراکسیونی گۆران لەگەڵ نووسراوماندا پێشنیازی ئەم پرۆژە یاسایەمان گەلالتە کردوو، کە بە ناوی (قانون منع التنظيمات الحزبية داخل صفوف الپشمەرگە وقوی الامن الداخلي) تکایە بخریتە بەرنامە ی کاری کۆبوونەوهی داهاوووی پەرلەمان. لەگەڵ رپزماندا

فراکسیونی گۆران

ناوی ئەو بەرپزانیە کە پرۆژەکەیان ئیمزا کردوو.

عبدالله ملا نوری، جعفر علی، پیشه‌وا توفیق، سەرھەنگ فەرەج، کاردۆ محمد، اسماعیل گەلالتی، رپزباز فەتاح، پەیمان عبدالکریم، سیوہیل عثمان، نەریمان عبدالله قادر، عزیزمە نجم الدین، برهان رشید، د.زانا رۆوف، شاھۆ سعید، پەریهان قوبلای محمد، نەسرین جمال مصطفی، فیان عبدالرحیم عبدالله، کاروان صالح احمد، پەيام احمد محمد امين، کویستان محمد.

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپزان ئەو پرۆژە یاسایە دەدریتە لیژنە ی پیشمەرگە، لیژنە ی ناوخوا، لیژنە ی یاسای، لیژنە ی مافی مرۆف، حکومەت، پەرلەمانتارە بەرپزەکانیش وەریان گرتو، ئیستا بۆ خالی سییەمی بەرنامە ی کار فەرموون.

بەرپز عونی کمال سعید بەزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

خوشک و بریانی پەرلەمانتاران، پرۆژە بریاریک پیشکش ی پەرلەمان کرا لەلایەن بەشیک لە ئەندامانی پەرلەمان، ناوەکانیان دەخوینمەوه، بە پرۆژە ی هەلۆەشانندەوهی بریاری دەرکردن و نانپرینی فەرمانبەران وەکارمەندانی حکومەت، ئەو بەرپزانیە کە واژوووی پرۆژەکەیان کردوو، اسماعیل سعید گەلالتی، برهان

هەریمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

٩٨

سالی / ٢٠١٤ - بەرگی نەوێت و هەشت

چاپی یەكەم / سالی ٢٠١٩

پىرىست

پروتوكۆلى دانيشتنى ژماره (۱) نائاسايى خولى چوارهمى ھەلبژاردن - پىنج شەممە ۲۰۱۴/۷/۳ ل ۵

پروتوكۆلى دانيشتنى ژماره (۱۹) خولى چوارهمى ھەلبژاردن - پىنج شەممە ۲۰۱۴/۷/۲۴ ل ۱۱ پروتوكۆلى

دانيشتنى ژماره (۲) ى نائاسايى خولى چوارهمى ھەلبژاردن - دوو شەممە ۲۰۱۴/۸/۲۵ ل ۱۲۹

پروتوكۆلى دانيشتنى دەسپىكى خولى چوارهمى ھەلبژاردن - چوار شەممە ۲۰۱۴/۹/۳ ل ۱۹۱

پروتوكۆلى دانيشتنى (۲) خولى چوارهمى ھەلبژاردن - سى شەممە ۲۰۱۴/۹/۲۳ ل ۲۵۱

پروتۆكۆلى دانیشتنی ژماره (۱۹)

پینج شه ممه ریکهوتی ۲۰۱۴/۷/۲۴

کاتزمیر (۱۰) ی پيش نیوه پۆی رۆژی پینج شه ممه ریکهوتی ۲۰۱۴/۷/۲۴ په رله مانى کوردستان - عیراق به سهرۆکایه تی یوسف محمد صادق سهرۆکی په رله مان و، به ناماده بوونی به پیز جعفر ابراهیم ئیمینکی جیگری سهرۆک و، به پیز فخرالدین قادر سکریتی ری په رله مان، دانیشتنی ژماره (۱۹) ی خولی چوارهمی، سالی (۲۰۱۴) ی خوی به ست.

به نامهی کار:

به پيشی حوکمه کانی برگه (۱) ی ماده (۲۰) له په پیرهوی ناوخوی ژماره (۱) ی هه موار کراوی سالی ۱۹۹۲ ی په رله مانى کوردستان - عیراق، دهسته ی سهرۆکایه تی په رله مان برپاری دا دانیشتنی ژماره ی (۱۹) ی ناسایی خولی گریدانی دووهمی سالی یه کهم له خولی چوارهمی هه لئباردن له کات (۱۰) ی پيش نیوه پۆی رۆژی پینج شه ممه ریکهوتی ۲۰۱۴/۷/۲۴ دا بهم شیوه یه بیته:

۱ خستنه پروو و گفتوگو کردن له سهر پرۆزه یاسای پیدانی بودجه ی حیزبه کانی هه ری می کوردستانی عیراق، و راپورتی لیژنه په یوه نیویداره کانی په رله مان سه بارهت به پرۆزه یاساکه به پيشی ماده کانی ۷۲ و ۷۴ و ۷۷ له په پیرهوی ناوخوی په رله مان ژماره ۱ ی هه موار کراوی سالی ۱۹۹۲ ی په رله مانى کوردستانی عیراق

۲- راکه یانندی کوتای هاتنی خولی گریدانی یه کهمی سالی یه کهم له خولی چوارهمی هه لئباردنی په رله مانى کوردستان له لایه ن سهرۆکی په رله مانه وه به پيشی برگه ی ۲ له ماده ی ۱۷ په پیرهوی ناوخوی په رله مانى کوردستان ژماره ۱ ی هه موار کراوی سالی ۱۹۹۲ ی په رله مانى کوردستانی عیراق

به پیز د. یوسف محمد صادق / سهرۆکی په رله مان:

به ناوی خوی گه وره و میهره بان.

به ناوی گه لی کوردستان دانیشتنه کهمان ده کهینه وه، خولی چوارهمی هه لئباردن، سالی یه کهم، خولی گریدانی دووهم، دانیشتنی ژماره (۱۹)، رۆژی دانیشتن ۲۰۱۴/۷/۲۴، به نامهی کار، به پيشی حوکمه کانی برگه یه کهم له ماده ی ۲۰ ی په پیرهوی ناوخوی ژماره ۱ ی هه موار کراوی سالی ۱۹۹۲ ی په رله مانى کوردستانی عیراق، دهسته ی سهرۆکایه تی په رله مان برپاری دا به نامهی کاری دانیشتنی ژماره ۱۹ ی ناسایی خولی گریدانی دووهمی سالی یه کهم له خولی چوارهمی هه لئباردن له کاتزمیر ۱۰ ی پيش نیوه پۆی رۆژی پینج شه ممه ریکهوتی ۲۰۱۴/۷/۲۴ بهم شیوه یه بیته:

۱ خستنه پروو و گفتوگو کردن له سهر پرۆزه یاسای پیدانی بودجه ی حیزبه کانی هه ری می کوردستانی عیراق، و راپورتی لیژنه په یوه نیویداره کانی په رله مان سه بارهت به پرۆزه یاساکه به پيشی ماده کانی ۷۲ و ۷۴ و ۷۷ له په پیرهوی ناوخوی په رله مان ژماره ۱ ی هه موار کراوی سالی ۱۹۹۲ ی په رله مانى کوردستانی عیراق

۲- راگه یانددنی کۆتایی هاتنی خولی گریدانی یهکهمی سالی یهکهم له خولی چوارهمی ههلبژاردنی پهرلهمانی کوردستان له لایهه سهرۆکی پهرلهمانهوه به پێی برگهی ۲ له ماددهی ۱۷ پهیرهوی ناوخوی پهرلهمانی کوردستان ژماره ۱ ی ههموار کراوی سالی ۱۹۹۲ ی پهرلهمانی کوردستانی عێراق ئیستا داوا له بهریز سکرتهیری پهرلهمان نهکهین که ناوی ناماده نهبووانی دانیشتنی دوینی رابگهیهنی

بهریز فخرالدین قادر-سکرتهیری پهرلهمان:

بهریز سهرۆکی پهرلهمان

بهناوی خوی گهوره، ناوی ناماده نهبووانی دانیشتنی ژماره ۱۸ ی ئاسایی له بهرواری ۲۰۱۴/۷/۲۳ مۆلهت پیدراوان یان بی مۆلهت ناماده نهبوون:

۱- تهلار لطیف- مۆلهت

۲- زوزان صادق- مۆلهت

۳- ئیشار ابراهیم- مۆلهت

۴- جمال مۆرتکه- مۆلهت

۵- صالح بهشار- مۆلهت

۶- گهشه دارا- مۆلهت

۷- عیزت صابر- ناماده نهبووه

بهریز دیوسف محمد صادق/ سهرۆکی پهرلهمان:

ئیستا داوا له بهریزتان نهکهین که پوختهیهک له کۆنوووسی دانیشتنی پیشوومان بۆ بخویننهوه

بهریز فخرالدین قادر-سکرتهیری پهرلهمان:

بهریز سهرۆکی پهرلهمان.

پوختهی دانیشتنی ژماره ۱۸ له بهرواری ۲۰۱۴/۷/۲۳ بهم شیوهیه:

۱- دهست پیکردنی دانیشتن له لایهه بهریز سهرۆکی پهرلهمانهوه

۲- خویندنهوهی ناوی ئەندامانی پهرلهمانی ناماده نهبوو، و خویندنهوهی پوختهی دانیشتنی پیشوو له لایهه سکرتهیری پهرلهمانهوه

۳- پهسند کردنی پرۆژه یاسای کۆمسیۆنی بالای سهربهخویی ههلبژاردن و راپرسی

۴- ئالوگۆر کردنی خالی دووهمی بهرنامهی کار بۆ خالی سییهه و به پیچهوانهوه

۵- دهنگدان لهسهر برپارهکانی لیژنه پهیهوهندیارهکانی پهرلهمانی کوردستان لهسهر دۆخی ناوچه کوردستانییه جی ناکۆکهکان.

بهریز دیوسف محمد صادق/ سهرۆکی پهرلهمان:

سوپاس، ئیستا دهست نهکهین به بهرنامهی کاری دانیشتنی ئەمرۆمان، به ئی کاک ئاری نوقتهی نیزامی؟

بەرپىز ئارس ھەرسىن:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەوانەيە بۇچوونى من پىچەوانەى بۇچوونى فراكسىيۇنەكەى ئىمەش بى، بەلام پىم وايە مەسەلەى ميزانىيەى حىزبەكان شتىك نىە ئىنسان بە پەلەپەل، و لەم خولە بە زووترىن كات ئەمە تىپەرىنىن، لەبەر ئەوەى.....

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك ئارى با دەست بکەين بە وتووئىز، ئەتوانى رەئى خۇت بلىيى.

بەرپىز ئارى ھەرسىن:

ئاخر قوربان نوقتەكەم نىزامىيە، پەيوەندى بە بەرنامەى كاروۋە ھەيە، ئەوۋە پەپرەوييە كە ئەيلىم، من چى ئەيلىم؟ ئەيلىم مەوزوئىكى زۆر موھىمە، ئىمە ئەوۋە ناكەين بۇ حىزبەكەى خۇمان، ئەوۋە بۇ كوردستان ئەكەين، يەئنى بۇ ئەوۋە حىزبانەى تا ئىستا دروست نەبوون، بۇيە بە پەلەپەل تىپەراندىنى حالەتتىكى ئاوا، من بە تەندورستى نازانم، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەم بابەتە ماوۋە مانگىكە لە نىوان فراكسىيۇنەكان و لىژنەكانى پەرلەمان تاوتوئى ئەكرى، و لە ۲۰ ى مانگەوۋە راپۇرتى لىژنەى پەيوەندىدار ئامادىيە و لە سەندوقى ئەندامانە، وابدانم ھەموو شتەكانى كۆتايى پى ھاتوۋە، بۇيە تەقرىرەكەى ھاتۆتە بەر دەستمان، ئىمە بە پىي پەپرەو پىوستە بىخەينە بەرنامەى كاروۋە، فەرموۋ مامۇستا عمر.

بەرپىز عمر صالح (كۆچەر):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

مىنىش پشتگىرى كاك ئارى ئەكەم، ئەم كىشەى خەلك و ئەم ئەزمەى مالى ئەبىنم نە لە مەصلەحتە دايە، نە لە بەرژەوۋەندى دايە كو ئەم ميزانىيەى ئەحزاب قى فەترىدا بەھتە خارى.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموۋ كاك على.

بەرپىز على ھەمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بە سىفەتى لىژنەى دارايى من ئەم قسەيە ئەكەم، لەگەل ئەو پەرى حورەمەتم بۇ قسەكانى بەرپىز كاك ئارى، بەلام ئەوۋە ۳ مانگە ئەم پرۆژەيە تەقدىم كراوۋ، ئىمە وەكو لىژنەى دارايى، وەكو فراكسىيۇنەكان، وەكو لىژنەى ناوخۇ و ياسايى، زياتر لە ۱۵ بۇ ۲۰ دانىشتىنى لەسەر كراوۋ، ۳ جار راپۇرت دەستكارى كراوۋ، من دىنئام ئەگەر بخرىتە سالىكى ترىش ئەو بابەتە لەوۋە زياترى لى ھەئناكرىت، سوپاس، و زائىدەن بۇ قسەى كاك عمر كۆچەر كە ئەم پرۆژەيە پەسند ئەكرى ماناى ئەوۋە نىيە لەم ئەزمە مالىيە بودجە بە حىزبەكان

ئەدرى، تاكو ئەزمەى مالى چارەسەر نەكرى، بودجه به حيزبهكان نادرى، ئەمە تەنيا پەر کردنەوهى
فەراغىكى ياساييه كه ماوهى ۲۰ ساڵه له كوردستان ههيه، سوپاس

بەرپز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلهمان:

سوپاس، كاك رابوون فەرموو.

بەرپز رابوون توفيق:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

له سەرەتای دانىشتنەكەمان تاكا ئەكەم با ديسان ئىتيفاقىكى ترى نىوان هيزه سياسىيهكان نەكەينه.....

بەرپز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلهمان:

كاك رابوون تو ئەم قسه روو بەرووى كى ئەكەيتهوه؟

بەرپز رابوون توفيق:

ئەو برادرانە رووبەرپرووى كىيان کردوو، منيش هەر رووبەرپرووى بەرپز سەرۆكايهتى پەرلهمانى
ئەكەمهوه، ديسان تەئكيد ئەكەمهوه، با ديسان نەيكەينهوه به موزايهدهى سياسى و پرۆسهكەمان پى
نەرۆات، ئىستا قەيرانى سياسى ههيه له هەرئىمى كوردستان، له ۲۰۱۴/۱/۱ بودجهى ئەحزاب نەدراوه،
راگراوه، ئەو ياسايهش تىپەرپى ديسان بودجهى ئەحزاب نادرى، بەلام تەنيا ياسا دەرکردن ئىشى ئىمهيه بو
ئەوهى پرۆسهكه تەنزيم بكەين، له جياتى ئەوهى عەشوائى پارە تەوزيع بكرى به ميزاج، ئەيكەين به ياسا،
لهو كاتەى قەيرانى مالى هەبى، بۆيه ئەو بابەتانه مههينه ناوهوه، بو ئەوهى دەست به موزايههات
نەكرىتهوه، ديسان شلەزانىكى گەوره له ناو پەرلهمان روو نەدات.

بەرپز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلهمان:

فەرموو مامۆستا مەروان.

بەرپز حسين اسماعيل (مەروان گەلالى):

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

قسهكانى من كاك على كردى، سوپاس.

بەرپز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلهمان:

سوپاس، كاك قادر فەرموو.

بەرپز قادر ئۆتمان:

بەرپز سەرۆكى پەرلهمان.

هاورام لهگەل ئەو برادرانەى كه وتیان له ئىستا قەيرانى دارايى ههيه، راسته ئەوهى كاك ئارى ئەللى،
بمبووره كا ناوم هینا، راسته ئەو قانونه ئەكرى دواى قەيرانى دارايى تەنفيز بكرى، بەلام پىم وايه
تەوقیتەكه زۆر نەگونجاوه، بۆيه پيشنيار ئەكەم ئەم پرۆزه ياسايه گفتوگو لەسەر كردنى دوا بخرى،
سوپاس.

بەرپرز د.پوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلهمان:

فهرموو كاك تحسین.

بەرپرز تحسین اسماعیل (دۆلهمهري):

بەرپرز سەرۆکی پەرلهمان.

من پشتگیری كاك علی دهكهم، نهوهش وهكو ههر یاسابهك زۆر سروشتییه، نهگهر ئیستا قهیران ههیه، ئیمه بۆ ئیستامان نییه، بۆ نهو چوار سالهیه كه دی، با بودجهی نهحزابهكان بكریته یاسا، سوپاس.

بەرپرز د.پوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلهمان:

ئیمه ئیلتیزاماتی یاسایی خۆمان جی بهجی نهکهن، راپۆرتی لیژنه پهیهونیدارهاكان هاتۆته بهر دهستان، نهمانهوی بودجهی حیزبهكان به یاسایی بكری، نهگهر ئیستا، و نهگهر سبهینی كه نهم یاسابه پهسند کرا، له مانگی یهکهوه حیزبه سیاسیهاكانی کوردستان وهریانهگرتوو، لهبهر نهوه ناکری باسی نهو مهوزوعه بكری بلین یاسا دهرنهگری لهبهر نهوهی قهیرانی دارایی ههیه، نهسله حیزبه سیاسیهاکانی ههریمی کوردستان له مانگی یهکهوه بودجهیان وهرنهگرتوو، بۆیه دهست نهکهن به بهرنامهی کارمان، له خالی یهك، داوا له لیژنه پهیهونیدارهاکانی پەرلهمان نهکهم كه بینه سهر مهنهسه بۆ گفتوگو کردن، تهواو كاك ئاری قسهی خۆت کرد، لایهناکانی تریش قسهی خۆیان کرد، خالی یهکهم له بهرنامهی کاری نهمرۆمان (خستنهروو و گفتوگو کردن لهسهر پرۆژه یاسای پیدانی بودجهی حیزبهکانی ههریمی کوردستانی عیراق، و راپۆرتی لیژنه پهیهونیدارهاکانی پەرلهمان سهبارت به پرۆژه یاساکه به پیی مادهکانی ۷۲ و ۷۴ و ۷۷ له پهیرهوی ناوخی پەرلهمان ژماره ۱ ی ههموار کراوی سالی ۱۹۹۲ ی پەرلهمانی کوردستانی عیراق)، ئیستا با لیژنه پهیهونیدارهاكان بهرموون بۆ خویندنهوهی راپۆرتهکهن.

بەرپرز د.قالا فرید:

بەرپرز سەرۆکی پەرلهمان.

راپۆرتی هاوبهش سهبارت به پرۆژه یاسای پیدانی بودجهی حیزبهکانی ههریمی کوردستان، لیژنه کاروباری یاسایی و لیژنه ناسایش و نهجمهنه خوجییهکان و لیژنه دارایی و کاروباری ئابووری و وهبهرهیان، رۆژی دووشهمه ۲۹ پووشپهری ۲۷۱۴ کوردی بهرامبهر به ۲۰/۷/۲۰ ی زانیی کۆبونوهی هاوبهشیان نهجام دا بۆ تاوتوی کردنی پرۆژه یاسای پیدانی بوجهی حیزبهکانی ههریمی کوردستان، كه له لایه ن ژماره یاسایی نهندامانی پەرلهمانهوه پیشکesh کراوه، دواي خویندنهوهی یهکهمی له دانیشتنی ژماره (۴) له رۆژی چوارشهمه بهرواری ۲۰۱۴/۵/۱۴ رهوانه لیژنهکهمان کراوه، دواي گفتوگو کردن و تاوتوی کردن لیژنهکان گهیشتنه نهو نهجمانهی خوارهوه، ماده و برکهکانی پرۆژه یاسای پیدانی بودجهی حیزبهکانی ههریمی کوردستانی عیراق بهم شیویه:

مادهی یهکهم:

ئەنجومەنى ۋەزىرانى ھەرئىمى كوردستان بودجەيەكى سالانە بۇ حيزبە سىياسىيە مۆلەت دراۋەكان لە ھەرئىمى كوردستان لە بودجەى گشتيدا دابىن ئەكات ماددەى دووم:

بودجەى تەرخان گراۋ بۇ حيزبە سىياسىيە مۆلەت دراۋەكان بەم پيۋەرە دابەش ئەكرى ۱ كورسى پەرلەمان ئەكرىتە بنەما، ۋ بەھاي ھەر كورسىيەك مانگانە ۶۰ مليون دىنارە ۲- ژمارەى كورسىيەكانى دواين دوو خولى پەرلەمان بۇ ھەر حيزبىك كۆ ئەكرىتەو، ھەر حيزبىكى كوردستانى لە يەكەم خولى پەرلەمانەو كورسىيەكى بۇ كۆى ژمارەى كورسىيەكانى زياد ئەكرى، بە مەرجى لە ھەر خولىدا ژمارەى كورسىيەكانى لە ۴ كورسى كەمتر نەبى ۳- ھەر حيزبىك بەشدارى ھەلبۇزاردنى خولى بەردەوامى پەرلەمانى كوردستانى كوردبىت، كورسى بە دەست نەھىنابى، بەلام رېژەى ۴۰٪ يان زياترى دەنگى پيويستى كورسى بە دەست ھىنابى بە ھاى ۲ كورسى بۇ ھەژمار ئەكرى

۴- ھەر حيزبىك بەشدارى خولى بەردەوامى پەرلەمانى كوردستانى كوردبىت ۋ كورسى بە دەست نەھىنابى، بەلام رېژەى ۲۰٪ بۇ ۲۹٪ دەنگى پيويستى كورسى بە دەست ھىنابى، بەھاي (۱) كورسى بۇ ھەژمار ئەكرى ۵- ھەر حيزبىكى بەشدار بوو لە خەباتى رزگاربخواى كوردستان بە ھەمان ناو كە خاۋەن (۱) كورسى بى لە خولى بەردەوامى پەرلەمانى كوردستان، دواى كۆكردنەو ھى ژمارەى كورسىيەكانى خولى پيشوو، بەھاي (۲) كورسى كۆمەك ئەكرى

۶- ھەر حيزبىك پيش راپەرپىن بەشدارى خەباتى رزگاربخواى كوردستانى كوردبى ۋ لە خولى بەردەوامى پەرلەمان كورسى ھەبى، نابى لە ۳۰۰ مليون دىنار كەمتر ۋەربگرى ۷- ھەر حيزبىك يان قەۋارەيەكى سىياسى كە خاۋەن كورسىيە كۆتاگانى خولى بەردەوامى پەرلەمان بى، تەنيا يەك كورسى بۇ ھەژمار ئەكرى، بەھاي ئەو كورسىيەش مانگانە ۸۰ مليون دىنارە، بەدەر لە حوكمەكانى بىرگەى يەكەمى ئەم ماددەيە ماددەى سىيەم:

حيزبەكانى ئەم ياسايە ئەيانگرىتەو بى بەش ئەكەرپىن لە بودجەى سالانە لە حالەتى ھەلۋەشاندىنەو، يان سەربىچى كردن لە حوكمەكانى ياساى ژمارە ۱۷ ى سالى ۱۹۹۳ ى ھەموار گراۋ ماددەى چوارەم:

بەپپى سىستەمى ژمىريارى كارپىكراۋ لە ھەرئىم، پاكسازى بودجەى حيزبەكان ئەنجام ئەدرى كە ئەكەونە ژىر چاودىرى ديوانى چاودىرى دارايى ماددەى پىنچەم:

پيويستە لەسەر ئەنجومەنى ۋەزىران ۋ لايەنە پەيوەندىدارەكان ئەم ياسايە جى بەجى بكنە ماددەى شەشەم:

ئەم ياسايە لە پوژی بلاو بوونەوهی لە رۆژنامەى وهفائىعی كوردستان كارى پى ئەكرى
هۆیهكانى دەرچوواندن:

لە پیناو گەشە كردن و پەره پیدان بە پروسەى سیاسى و فرە حیزبى لە هەریم، و چەسپاندنى
دیموکراسییهت و بەشداری چالاكانە لە ژيانى سیاسى، و هەرودها ریکخستنى بودجهى حیزبهكانى مؤلتهت
پیدراو لە هەریم، بە شیوهیهكى شفاف و داد پەروهرانه لە بودجهى گشتى، ئەم ياسايە دەرچوونرا
بەریز سەرۆكى پەرلهمان، راپۆرتى لیژنەى هاوبەش بە زمانى عەرهبیش ئامادهیه، داوا لە بەریز دکتۆره
بەهار ئەكەم بیخوینیتەوه

بەریز د.بەرهار محمود:

بەریز سەرۆكى پەرلهمان

الى / رئاسة برلمان كوردستان-العراق م/ تقرير مشترك حول مشروع قانون (ميزانية الأحزاب في إقليم كوردستان-العراق)

اجتمعت لجنة (الشؤون القانونية) و (لجنة الداخلية و الامن و المجالس المحلية) و (المالية و الشؤون
الاقتصادية ، و الاستثمار) بتاريخ ٢٩ / پووشپەر / ٢٧١٤ كوردي المصادف ليوم ٢٠ / ٧ / ٢٠١٤ ميلادي
لدراسة مشروع قانون (ميزانية الأحزاب في إقليم كوردستان-العراق) المقدم من قبل العدد القانوني لاعضاء
البرلمان و الحال الى اللجان المعنية ، بعد القراءة الأولى له في البرلمان بجلسته الاعتيادية المرقمة (٤) فى ١٤ / ٥
/ ٢٠١٤ ، و بعد المناقشة و المداولة توصلت اللجان الى ما يلي:
تقرأ مواد و فقرات مشروع قانون (ميزانية الاحزاب في اقليم كوردستان – العراق) كالاتي:

المادة الأولى:

يخصص مجلس وزراء إقليم كوردستان ميزانية سنوية للأحزاب المجازة في الإقليم ضمن الموازنة العامة.

المادة الثانية:

توزع الميزانية التي تخصص للأحزاب السياسية المجازة وفق المعايير الآتية:
أولاً: يُعتبر المقعد البرلماني أساساً لإحتساب الميزانية ، و يعادل كل مقعد برلماني بـ(٦٠,٠٠٠,٠٠٠) سستين
مليون دينار شهرياً.
ثانياً: تجمع عدد مقاعد البرلمان لكل حزب كوردستاني للدورتين الأخيرتين لبرلمان كوردستان اعتباراً من
الدورة الأولى ، و يضاف مقعد واحد الى مجموع مقاعدهم بشرط أن لا يقل عدد مقاعدهم عن أربعة
مقاعد في كل دورة.

ثالثاً: الحزب المشارك في الدورة المستمرة لبرلمان كوردستان والغير حاصل على المقعد البرلماني والحاصل على (٤٠٪) أو أكثر من الأصوات اللازمة للمقعد الواحد للبرلمان يحسب له حساب مقعدين في البرلمان.
رابعاً: الحزب الحاصل على نسبة (٢٠٪) الى (٣٩٪) من الأصوات اللازمة للحصول على المقعد البرلماني يحسب له حساب مقعد واحد في البرلمان.
خامساً: الحزب المشارك في الحركة التحررية الكوردستانية قبل الانتفاضة بذات اسمه الحالي الحاصل على مقعد برلماني للدورات البرلمانية بعد جمع عدد مقاعده السابقة في البرلمان يضاف مقعدين الى استحقاقه.
سادساً: الحزب المشارك في الحركة التحررية الكوردستانية قبل الانتفاضة و له مقعد في الدورة المستمرة للبرلمان يخصص له مبلغ لا يقل عن (٣٠٠,٠٠٠,٠٠٠) ثلاثمائة مليون ديناراً شهرياً.
سابعاً: اي حزب او كيان سياسي حصل على مقعد في الدورة المستمرة للبرلمان وفق نظام (الكوتا) للمكونات، يحتسب مقعده البرلماني بـ(٨٠,٠٠٠,٠٠٠) ثمانين مليون ديناراً شهرياً استثناءً من حكم الفقرة (أولاً) من هذه المادة.

المادة الثالثة:

تجب الميزانية السنوية للأحزاب المشمولة بهذا القانون في حالة حلّه أو مخالفته للأحكام الواردة في قانون الأحزاب رقم (١٧) لسنة ١٩٩٣ المعدل.

المادة الرابعة:

يُتبع النظام المحاسبي المعمول به في الإقليم لتصفية حسابات ميزانية الأحزاب وتخضع لرقابة ديوان الرقابة المالية.

المادة الخامسة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة السادسة:

يُنقذ هذا القانون اعتباراً من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

الأسباب الموجبة

لأجل تنمية وتطوير العملية السياسية والتعددية الحزبية في الإقليم تعزيزاً للديمقراطية والمشاركة الفعّالة في الحياة السياسية وتنظيم ميزانية الأحزاب الخجزة في الإقليم ضمن الموازنة العامة بشكل عادل و شفاف ، فقد شرع هذا القانون.

راجين التفضل بالاطلاع و عرض المشروع و تقرير اللجنة القانونية و لجنة الداخلية و الامن و المجالس المحلية و المالية و الشؤون الاقتصادية و الاستثمار، بشأنه على البرلمان للمناقشة و ابداء الرأي المناسب و التصويت.

بهريز د.قالا فهريد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

داوا لە بەرپىزتان ئەكەين كە راپۇرتى ھاوبەشى لىژنەكان بە زمانى كوردى بېيتە ئەساس، و دەنگدانى لەسەر بىكرى.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

داواكارى لىژنەى ياساى و لىژنە پەيوەندىدارەكان لەبەر چاۋ ئەگرين، كى لەگەل ئەوھىيە راپۇرتى لىژنە ھاوبەشەكان بە زمانى كوردى بىكرىتە بنەما بۇ گەتوگۇ كوردى پرۇژە ياسا كە؟ ۸۶ كەس لەگەلئەتە، كى لەگەل نىيە؟ كەس نىيە لەگەلئەتە، كەواتە پەسند كرا، فەرموو بىگەرد خان

بەرپىز بىگەرد دئشاد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دىارە ئەم پرۇژە ياسايە و ئەو واژوويناھى كە كراۋە لەلايەن ئەندامانى لىژنەكان، و ئەو پەرەى كە دانراۋە بەشىكيان نووسيويناھ تەحەفوزمان ھەيە لەسەر ماددەى (۵)، ماددەى (۵) يش ئەوھىيە كە ئەلئە لەلايەن ئەنجومەنى وەزيرانەوہ ئەم ھىنە جى بەجى ئەكرى.....

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

با بگەينە سەر ماددەى ۵، ئەوكات ئەتوانين قسەى لەسەر بگەين، كىشە نىيە، فەرموو لىژنەى دارايى.

بەرپىز بىگەرد دئشاد:

واژووەكانى راپۇرتەكەى ترە خراۋتە سەر ئەو راپۇرتە بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو لىژنەى دارايى.

بەرپىز على ھەمە صالح:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

يەك ھالەت ھەيە، دئنيام بىگەرد خانيش خۇى باش ئەزانى كە ئەم ھالەتە ھەيە، ئەم سەرنجەى وتووہ، ئەوھىيە كە ماددەيەك لە پيش ماددەى ۵، خالئىك ئىزافە كرا گوايە ئەوہ ئەسەرى رەجعى ھەيە، لەسەر داواى برادەران ئەم ماددەيەمان دەرھيئا، واتە ھەمان ئىمزاكان، ھەمان ئەو پەلەمانتارانە ئىستاش كە ئىمزاىان كرددوہ قسە بگەن، ھەمان ئىمزا ئەكەنەوہ، ئەو راپۇرتە دەستكارى نەكراۋە، تەنيا يەك ماددە ھەيە، لە رووى قانونىوہ ئەو ماددەيەمان دەرھيئا، ھىچ ھىنىكى لەسەر نەبوو، بەلام ئىحتىرامەن بۇ ئەوہى لە كۆبوونەوہى فراكسيۇنەكان تەوافوق لەسەر ئەو ماددەيە نەكراۋە، ئىمە پيشنيارمان كرد دەبينين، ئەگەرنا ھەموو ئەوانەى ئىمزاىان لەسەر كرد ئەو ماددەيەى تىدا بوو، بەلام ئىمە وەكو خۇمان ئىحتىرامى تەوافوقى بەرپىزتانمان گرت، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو بەھار خان.

بەرپىز د.بەھار محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تەخەفوز لەبەر راپۆرت كاتى كە ئەندامان ئىمزا ئەكەن بۇ ئەو ئەنوووسى، كاتى تۆ ئىمزا ئەكەى بى تەخەفوز، واتە بە ماناى ئەو دەپە لە ناو ھۆل بۆت نىيە موناقتەشەى ئەو راپۆرتە بكەى، چونكە تۆ ئىمزا تەخەفوز بەرگە بە بەرگەى، بەس كە تەخەفوز ئەنوووسى، بۇ ئەو دەپە تۆ تواناى ئەو دەت ھەبى لىرە ئىختىيارىيە، ئايا لەوانەپە تەخەفوزىش بنوووسى و قسەشى لەسەر ئەكەى، بەس بۇ ئەو ئەنوووسى تا كە ئىمزا تەخەفوز بەرگەى گەتوگۆ كەرنىشت پى بەر، بۆپە ئەو لە رووى قانونىيە ئىعتىيادىيە ئەوانەى تەخەفوزيان نووسىو لەسەر خالى پىنجەم، ئەتوانن قسە ئەكەن، بەلام ئەتوانن قسەش بكەن.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق / سەرۆكى پەرلەمان:

باش، فەرموو بىگەرد خان.

بەرپىز بىگەرد دلشاد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من ئومىد ئەكەم قسەكەم بە ھەلە وەرنەگىرى، چونكە واژووپەكان منىش ئەزانم ئەو خەلە لە بوو كە لە راپۆرتى پىشوو ھەبوو، خراوتە سەر ئەم راپۆرتە، بەلام ھەموو قانونىك كە دەرنەچى زۆر بەى قانونەكان لەلاپەن ئەنجومەنى وەزىرانەو جى بەجى ئەكرى، كى تەخەفوزى ھەپە لەلاپەن ئەنجومەنى وەزىرانەو جى بەجى بكرى؟ من ئەسلى قسەكەم بۇ ئەو دەپە كە ئەو واژووپەكان ھى راپۆرتەكەى پىشوو تر بوو، ئەكرى بگۆردى، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەتوانرى ئەو چاك بكرى، ھىچ كىشەپەك نىيە، بە تايبەتى ئىستا پرۆسەى گەتوگۆ كەرنەى لە پەرلەمانى كوردستان ئەنجام ئەدرى لەسەر پرۆژە ياساكە، ئەو ئەپىتە بنەما، تەنانەت راپۆرتەكەش ئەتوانرى گۆرانكارى تىدا بكرى، با ئىستا دەست بكەپن بە گەتوگۆ كەرن لەسەر پرۆژە ياساكە، فەرموو ماددەى يەكەم بخوینەو بۇ ئەو دەپە بىخەپنە گەتوگۆ.

بەرپىز د.قالا فرید:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى يەكەم:

ئەنجومەنى وەزىرانى ھەرىمى كوردستان بودجەپەكى سالانە بۇ حیزبە سىياسىيە مۆلەت دراوكان لە ھەرىمى كوردستان لە بودجەى گشتىدا داپىن ئەكات.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق / سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەسەر ئەو ماددەى قسەى ھەيە؟ فەرموو وھىدە خان نوقتەى نىزامىيە؟

بەرپىز وھىدە ياقۇ:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

پىشنىارەك نزانەم پىدانە بودجى حىزبەكان و قەوارىت سىياسى ئەگەر ببتە كىانەت سىياسى زى، چونكو نەھەمى حىزبن، ئەگەر عىنوان وا لىبىت، باشترە.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

لىژنە پەيوەندىدارەكان راتان چىيە لەسەر ئەو پىشنىارە؟

بەرپىز على ھەمە صالح:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئىمە موناقەشەى ئەم بابەتەمان كرد، دووچارى خەلەلىك بووین لە پرووى مالىيەو، جارى وا ھەيە كىانلىكى سىياسى، يان قەوارەيەكى سىياسى دوو كەسن، خۇيان تەرشىح ئەكەن دوو كورسى پەرلەمانى دىنن، حىزبىان نىيە، بارەگايان نىيە، مەسروفاتيان نىيە، ئايا مەنتق لەوہيە دوو كەس ھەموو مانگىك ۲۰۰ مليون دىنار وەرگرى، من لە دۇخەكەى وەھىدە خان تىئەگەم، عەفوو داواى لىبووردن ئەكەم، ئەو نەتەوانە، يان توركمان و مەسحىيەكان ئەو پىكھاتانە ھەن، ھىچيان بە ناوى حىزبەو نىن، بەلام ھەيكەليەتى حىزبىان ھەيە، مەكتەبى سىياسىيان ھەيە، ئۆرگانىان ھەيە، بارەگايان ھەيە، ئەو ئەكرى دواتر خۇيان لەگەل ئەنجومەنى وەزىران تەوافوق بکەن، خەلىك بۇ ئەو بەدۆزنەو، يان داواى مۆلت بکەن لە وەزارەتى ناوخۇ بۇ ئەوہى ببنە حىزب، چونكە ئەگەر ئەو دەرگايە بکەينەو سبەينى يەك كەس، قەوارەيەك و ھەموو مانگىك ۱۲۰ مليونى بدەينى.....

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

كاك على ئەو لە راپۆرتەكە جىگەى كراوہتەو، قەوارەى سىياسى تاكەكان جىگەى كراوہتەو لە ماددەى ھوتەم، لە بىرگەى ھوتەم ماددەى دووہم، فەرموو دكتور فرست.

بەرپىز د. فرست صۇقى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەوہى كاك على باسى كرد كىشە نىيە، ئەگەر بەنياز بن ناوى قانونەكە بکەنە (قانونى تەمويلى ئەحزاب و كىانى سىياسى)، يان تەنرىماتى سىياسى، ئەكرى ھەر لە ناو قانونەكە نەصىك دابنرى بلى ئەشخاى، كە ئىستىسنا ئەكرى لە جى بەجى كردنى ئەم قانونە، يانى ئەگەر كىانەكە ئەشخاى بوو ئەتوانى ئىستىسناى بکەى، ئەو ناوہى وەھىدە خان وتى ئىزافەى بکەى زۆر ئاساييە.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك قەمان.

بەرپىز قەمان فىصل:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

دىيارە ياسايەكا تايبەت ب حيزبا ھەي، مەسەلەن ژمارە ۹۳ دەرچوو، و ھەر فىئەتەك يان ژى جەماعەتەك ئىجازەي وەرېگىرى بە پىي ئەو ياسايە، ژبەر ھەندى پشەتەفانىا كاك على دكەم، ھىچ ئىشكالىيەتەك نىيە ئەگەر ئەو نافە ژى نەبىتن.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، دەست ئەكەين بە گەتوگۇ كىردن لەسەر ماددەي يەكەم.

بەرپىز فخرالدين قادر/ سكرتېرى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەم ئەندام پەرلەمانە بەرپىزانە ناويان لاي ئىمە پىشتەر تۆمار كراو، جا تىكايە لەسەر چ ماددەيەك قسە ئەكەن بۆمان بىئىرن (شېركۆ ھەمە امين، ئارى ھەرسين، مونا قەوھچى، محمد سعدالدين، دكتورە جوان، فرست صوفى، فەرھاد سەنگاوى)، ئەو بەرپىزانە لەسەر چ ماددەيەك قسەيان ھەيە با ناوہكەمان بۆ بىئىرن، (باپىر كاملا) لەسەر ماددەي دووہم قسەي ھەيە، (كەژال ھادى) لەسەر ماددەي دووہم.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك عمر نوقتەي نىزامىيە؟

بەرپىز عمر عىنايەت:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لىژنەي دارايى تەنيا بىرگەي يەكەمىيان خويىندەو، ئىمە تەنيا دەستمان بەرز ئەكردەو فەقەت بۆ ماددەي يەك.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو ھە ناو نووسراو، مەبەستى بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان ئەو ناوانەي كە نووسراو پىمان بلىن بۆ چ ماددەيەك ناوتان نووسىو؟ پىشتەر ناو نووسراو.

بەرپىز عمر عىنايەت:

بىوورە ، وامزانى ئەلئى ئىستا ناو بىئىرىن، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ئارى.

بەرپىز ئارى ھەرسين:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو ھەي من ھالى بووېم عورق پەرلەمان تا ئىستا وابوو ماددە بە ماددە ئەخويىتەو، جەنابت ئەفەرمووى كى قسەي ھەيە لەسەرى؟ بەلام ئىمە ھالى نەبووېن كە لە كۆي ھەموو ئەو ماددانەي كە باس كراو،

ياداشتمان كوردى و بلىين ئىمە لىستىك بدەين بە بەرپىز سكرتېرى پەرلەمان بۇ ئەۋەدى قسەى لەسەر بگەين، ئەگەر جەنابت ئەفەرمووى ئەۋە ئەكەين، بەلام خۆم وا حالى بووم كە بەس ماددەى يەگەمە، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك ئارى ئەگەر لەسەر ماددەى يەكەم قسەت ھەيە ئىستا ئەنووسين ماددەى يەك، ئەگەر لەسەر ھەموو ماددەكان قسەت ھەيە، بۇ ھەموو ماددەكان ناوت ئەنووسين، ھىچ موشكىلەيەك نىيە، بەلام نامەوى ئەۋە دووبارە بگەينەۋە، ھەمووچار دووبارە بگەينەۋە و بلىين لەسەر ئەۋە ماددەيە قسەمان ھەيە، كاك قادر فەرموو.

بەرپىز قادر ئۆتمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە ماددەى يەكەم مۆلەتى ياسايى يان حيزبە مۆلەت دراۋەكان مۆلەتيان ۋەرگرتوۋە، بەلام دواتر كۆمەللىك پىۋەر ديارى كراۋە، من نامەوى بەر لەۋەى ماددەكانى تر بخرىنە روو بۇ قسە كىرەن بە سەرى يان قسەى لەسەر بگەم، لەگەل ئەۋەشم پىۋەر ديارى بگرى، بەلام ناكىرئ حىساب بۇ پشكى ئەۋە ھىزە سىياسىانەش نەكرى كە كورسىيان لە پەرلەمانى كوردستان نىيە، يان بە پىي ئەۋە پىۋەرە ديارى كراۋانەى لەم پرۆژە ياسايە ھاتوۋە، رپژەى.....

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك قادر لەسەر ماددەى يەكەم چىت ھەيە؟

بەرپىز قادر ئۆتمان:

ئەۋە ماددەى يەگەمە.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

باشە ئەۋە نووسراۋە مۆلەت دراۋەكان.

بەرپىز قادر ئۆتمان:

ئاخر ئەللىم دواتر ئەۋە بە بنەما ۋەرنەگىراۋە، كۆمەللىك پىۋەرى تر ھاتوۋە، راستە مۆلەت دراۋەكان لە رووى ياسايىبەۋە.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

كە ئەچىنە سەر پىۋەرەكان ئەتوانى باسى ئەۋە بگەى كە تۆچ پىۋەرىكى تر بە گونجاۋ ئەزانى، فەرموو كاك فەرھاد.

بەرپىز فەرھاد ھەمە صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من دووجار، يەكەمجارىش ناوم ناردووه پيش هەموو كەس، دووهم جاريش دەستم هەلپى، ئىستا ئەمەوى
لەسەر ماددەى يەكەم و لەسەر عىنوانىش قسە بكەم، بۆم هەيە قسە بكەم؟

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو.

بەرپىز فەرهاد حەمە صالح:

من داوا لە هەموو بەرپىزان ئەكەم ۳ دەقە، يان ۳ دەقەو نيو قسەى خۆم ئەكەم، كەس پىم نەبىرئ هەتا
كۆتايى، دوايى رەئى خۆتان بلىن، بەرپىزان، دانانى بودجەى حيزب كارىكى زۆر دروستە و دونيائى
پيشكەوتوو بۆ سيستماتيك كردن ئەم سيستمەى داناو، تا حيزبەكانيان كە بى پارەن لەلايەن
كۆمپانيايەك، يان دەولەتەك نەكردپىن، بەلام ليرە ئيوە چى ئەكەن؟ با دەستەى نەزاهە، هەزار گىرفانەكەى
حيزب بگەپى، پارەى تيدا نەبوو، ئىنجا بىداتى جىي خۆيەتى، رەنگە لەم هۆلەدا هيج كەس لە داىك
نەبووبى كە حيزبەكەى هيو و شۆرش، بەلام بە دەستپاكي، پىتاكيان بۆ حيزب كۆكردۆتەو، لە
شەستەكانيشەو پوشانەو و سەرانە و تەنانەت جار جار ئار ئار و ئىس ئىسش كەوتۆتە ناو زمانى كوردى،
چەك و فيشەك و پارە لە ولاتان تا ۹۱ ى راپەرىن، ئىنجا كۆمپانيا جۆر بەجۆرەكانى حيزب، بازار بىردان،
تەنانەت گومرگ نەك لەسەر سنوور، لە نيو شارەكانىش باجى دائىرەكان، شۆفل و بىخەمە، شيش ئاوديو
كردن تا ۲۰۰۳ ى پروسە، ديسان تالان، ئىنجا بودجە، پارەى نەوت بەخۆراكىش وەرگىرا، ئىنجاش
خاكەكەمان كرا بە كەوگىرى كون كونى نەوت، چى ماوہ باجى لەسەر دانەنن؟ گولەبەرۆژە فرۆش، پاكەت
فرۆش، شىرى منال، تەنانەت دەرمانى نەخۆش، ئىستاش هيج نەماو، هەر بيناى پەرلەمان و جادە
قىرەكان، ئەوہش ببەن، تەنانەت تەمەنى خۆمان و باب و باپىرىشمانتان برد و ئىمەتان وا لىكرد كە ئەمىرۆ
هەين، نەخىر ئيوە پارە ئەبەن لە كاتىكدا كە كەس و كارى شەهيدان، پيشمەرگە، كارمەندان،
مووچەخۆران، خانەنشيان، هەزاران، تەنانەت دەولەمەندەكانىش داروبەردى ئەو ولاتەش لە دەستى حيزب
ئەنالينى، پەرلەمانىش لەمىژە كراوہ بە دەزگای (شاف الخىر) حيزب، سەرم سوورماوہ چۆن سەرۆكى هەرىم
و سەرۆكى پەرلەمان و سەرۆكى حكومەت و سەرۆكى ئەنجومەنى دادوهرى و سەرۆكى حيزبەكان و يەك
سويا لە سەركرەدى بىكار لەم ولاتە بىدەنگن و رازىن لەم رۆژگارە كە ديسان وەك نەوہتەكان خەلك
خەرىكن رۆن پيشانى مەنجەل ئەدەن، داواى پارە ئەكەن لە حكومەت بۆ حيزب؟ بۆ پارە لە ولاتان قەرز
ئەكەن؟ بۆ لە حيزبەكانى خۆتان پارە قەرز ناكەن؟ من بەتەما بووم ئەم پەرلەمانە پيشنيارىك بكات بۆ
ئەوہى پارە لە حيزب وەرگىرئ بۆ حكومەت، بەراستى زۆر جوانە، تا خاوەن مال دزى گرت، دز خاوەن مالى
گرت.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

ئەزانى سەرەپاي ئەۋەدى كە وتار ئاسا بو، پەيوەندى بەم قانونەۋە نەبوو بە ھىچ شىۋەيەك، بەلام قسەى خۇى كرد، تەبىئىيە، كاك سەئىد فەرموو.

بەرپىز سەئىد مەھمەد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لە ماددەى يەكەم ئەنجومەنى ۋەزىران لە ھەرىمى كوردستان بودجەيەكى سالانە بۇ حيزبە سىياسىيە مۇلەت دراۋەكان لە ھەرىمى كوردستان لە بودجەى گشتى دابىن ئەكات، پىۋىستە ئەگەر زىاد بىكرى بە پىى سال و خەباتى دامەزراندنيان ئەو بودجەيە دابىن بىكرى

بەرپىز د.يوسف مەھمەد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو دىكتور فرست.

بەرپىز د.فرست صوفى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

لەسەر ئەم ماددەيە قسە ناكەم.

بەرپىز د.يوسف مەھمەد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك ئارى ھەرسىن.

بەرپىز ئارى ھەرسىن:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ھەز ئەكەم جارى ئەۋە بلىم كە بە تەئكىد لىرە لەسەر ئەم قانونە قسە ئەكەين ئەم قانونە بۇ حيزبەكانى خۇمان دانانىين، شتىكى گشتگر دائەنيين تەنانەت شمولى ئەو حيزبانەش ئەكات كە تا ئىستا لە دايك نەبوون، بۇيە زۇر پىۋىستە مەسافە ۋەرگىرن لە مەصلەھەتى حيزبى خۇمان، و زياتر بە عەينەكىكى نىشتىمانىيەۋە سەيرى ئەو قەزىيە بىكەين، پىشتىوانى لە قسەكانى ۋەھىدە خان ئەكەم، و مولاھەزەيەكىشم ھەيە، لە سەرەتاي ئەم قانونە كۆمەللىك تەعريف ھەيە نەكراۋە، لە حالەتى حيزب، حيزب يەككىكە لە سىكرەكتۇرە ئىدارەيەكان كە ھەلپىزىدراۋە بۇ حيزبى سىياسى، شىۋازى زۇرن، لە ولاتانى دىموكراسى ئەو شىۋازە سىكرەكتۇرە جىاۋازانەش لىرە و لەۋى جارجار بەشدارى ھەلپىزاردن ئەكەن، و كورسى پەرلەمانىش بەدەست دىنن، بۇيە لەسەر ئەم ماددەيە كە يەكەمە، ماددەكانى تىرىش ناۋى خۇم نووسىۋە بۇى، بە بۇچوونى من ھەق بوو تەعريف ھەبى، دوۋەم، حيزبى سىياسى ئىزافەيەكى بۇ بىكرى بە موكەۋىناتى سىياسى، قەۋارەى سىياسى، شتىك لەو بابەتە كە جائىزە لەو كۆمەلگايە ھەبى، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف مەھمەد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ابو بىكر.

بەرپىز ابو بىكر عمر (ابو بىكر ھەلەدەنى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پېم باشە ئەۋەدى نووسراۋە حىزب بودجەيەكى سالانە ۋەرنەگرى، بكرى بە مینجەيەكى سالانە، چونكە لە ماددەى ۱۴ ى ياساى ئەحزاب بە مینجە ھاتوۋە، حىزبە سىياسىيەكان مینجەيەك لە بودجەى سالانە لە ھەرىم ۋەرنەگرن.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، فەرموو كاك ئومىد.

بەرپىز ئومىد ھەمە على:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەمەۋى دوۋخالى زۆر بە كورتى ئەۋە بلېم كە رېكخستن و دانانى پېۋەر بۇ پېدانى بودجە بە حىزبەكان ئەمە ھالەتتىكى تەندروستە، چونكە پېشووتر ئەۋەمان نەبوۋە، و بودجە بە شىۋەى تر و بە نارپىكى و ناياسايى دابەش كراۋە، لەم خالە زۆر زۆر گرنگە، ھەرچەند پېم وايە بېگومان ئەۋە بودجەى كە ديارى كراۋە بۇ ھەر كورسىيەك زۆرە، ئەكرا كەمتر بى، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سۆران.

بەرپىز سۆران عمر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى يەكەم: كە دەلى ئەنجومەنى ۋەزيران بودجەيەكى سالانە بۇ حىزبەكان لە بودجەى گشتى ديارى دەكا، من دەمەۋى ئەۋەدى بىخەمە سەر ۋەكو روونكردنەۋەيەك مانگانە (۱۴) مىليار ۋەكو ئەۋە تەخمىنەى لە لىژنەى دارايى كروومانە، ۋەكو بۇ خەلك بەرچاۋروون بى چەند لە بودجەى گشتى دەروا بۇ حىزبەكان لە ئەساسەۋە، مانگانە چۈاردە مىليار و سى سەدو بىست مىليۇن دەكا و، سالانە سەد و ھەفتا و يەك مىليار و ھەشت سەد و چل مىليۇن دەكا بە پېى ئەم پەيرەۋەنەى لەم پېرۇژە ياسايەدا ھەيە، واتا لە كۆى ئەۋە سەدو ھەشتا و پىنچ مىليارەى كە ئىستا سالانە ۋەكو سولفە دەدرى بە لايەنەكان و لە سەرەتاي سالى ۲۰۱۴ ۋەۋە ھىچ سولفەيەك نەدراۋە، نزيكەى (۱۴) مىليار لەۋ سولفەيە كە سەدو ھەشتا و پىنچ مىليارە، دەگەرپتەۋە بۇ بودجەى گشتى، واتا ئەۋە بودجە گشتىيەى كە بۇى دادەنرى، لە (۱%) ى بودجەى گشتى ھەرىمى كوردستان دەكا كەمتر يان زياتر نىسبەيەكى زۆر كەمە، بۇ ئەۋەى خەلك و نەزانى كە ئەمە بەھەدەردانىكى گەۋرەيە لە سامانى گشتى، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو بەھار خان،

بەرپىز د. بەھار عبدالرحمن محمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

كاتى ئەم ماددەى يەكەمى ئەم ياسايە ئەخوینىتەو، يەكسەر لە زەھنىيەت شتىك دروست دەبىت، چونكە لىرە وتوویەتى بۇ حیزبە سیاسییە مؤلەت دراوہكان يەكسەر شتىك دروست دەبى كە ھەندىك حیزبى سیاسى مؤلەت پىدراوہ، بەلام بودجە شمولى ناكات، ئەگەر چى موعالەجەى ئەمە لە ماددەى دووہمدا كراوہ، بەلام من پىشنيار دەكەم، بۇ ئەوہى لە ماددەى يەكەم و سەرەتای دەستپىكى ياساگەدا دەست پى نەكات ئەو ئىشكالىيەتە، ئەوہى لە ماددەى دووہمدا ھاتووہ بەپىنرىتە ماددەى يەكەم، بەپىى ئەو پىوہرانەى لەم ياسايەدا ديارى كراوہ، لە بودجەى گشتيدا دابىن دەكرى، واتە بخرىتە بەپىنى ئەوہى لە ھەرىمى كوردستاندا لىرە بەپىى ئەو پىوہرانەى لەم ياسايەدا ديارى كراوہ، لە بودجەى گشتيدا دابىن دەكات، ھەرۋەھا پىشتگىرى بەرپىز مامۇستا بەكر ھەلەدنى دەكەم، كە بودجە بكرى بە مینجە، بۇئەوہى پىچەوانە نەبى لەگەل ئەو ياسايەى لەگەل ياسای ئەحزاب ھاتووہ، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو د. جوان خان،

بەرپىز د. جوان اسماعيل عزيز:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من دەزانم ھەر حيزبىك ئەگەر دابىنى دەبى بودجەى ھەبى، ولاتەكانىش بە حيزب دەروا، بەلام نەك بەو شىوہىيەى، من قەت دەنگ نادەم بەو ياسايە، نايدەمى، چونكە زۆر گەندەلى تىدايە، تىفسال كرايە، كو بەشەر دەچىتە خەياتى، تكايە چۆن رىگاتدايە كاك فەرھاد سەنگاوى ئەوھاش رىگاش بە من بدە، جەنابىشت دائىمەن دەلىى نازادە ئەندام پەرلەمان راو بۆچوونى خۆى بلى، لە سەر ماددەى يەكەمە بە گىشتىشە، بەيئە قسەكەى بكەم با لە دلەم دەرجى، لە دوینىوہ من لە حالەى نەفسى دامە لە بۇ ئەو پىرۆژە ياسايەى، بەيئە قسەكەى بكەم بىرام، چونكە ئەو بودجە زەبەلاخە بەپراستى ھەسەب ئەھوائى حيزب دانرايە، كو من دەچمە خەياتى تىفسالەم دەوئى، تىفسال كرايە بۇ حيزبەكان، قەت مەعقول و مەنتقى نييە، غەدرىكى زۆر گەورە كرايە، وسكتىشم دەكەن، دەلىن ئەوہ باشترە لەوہى رابوردوو، مەمنوون بە بەوہى، نا وەللا مەمنوون ناپم بەوہى، مەعنای من دەورم چىيە لىرە ئىستا؟ من قەردارى ئەو خەلكەيمە برادەران، بەرپىزان، بەخوای موزايەدەى سياسى ناكەم، لە سەر ھەق قسەى دەكەم، دەلى (قل الحق ولو على نفسك) من دەلىم (قل الحق ولو على حزبك) راستە ئىمە لە بەرژەوہندى حيزبەكان دەدوین، بەلام بەسە لە بەرژەوہندى حيزبەكان قسە بكەين، با لە بەرژەوہندى مىللەتەكەى قسە بكەين، كە متمانەيان بە من داوہو لىرە دانىشتووہ قسەى بكەم، تكايە مەمپرە، چونكە ھەدر لە ئەموال ھەيە، (تبذير) لە ئەموال ھەيە، واقىعى نييە، لەگەل ئەوہش لەگەلە من بن بەرپىزان، تكايە بەيئەن قسەكان بكەم تكايە، دوايى تەعليقى لە سەر قسەى من بدەن،

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

دەزانی تۆ دەرفەتت ھەبە، لە سەر پێوەرەکانی کە دیاریکراوە لە ماددەکانی تر، د. جوان تۆزیک ھێور بەو، بەو شێوە موناقلەشە ناکرێ، لە ناو ھۆلی پەرلەمان، چیت ھەبە دەتوانی باسی بکەي راي خۆت بلیي، لە سەر ماددەي يەك چیت ھەبە باسی بکە، لەسەر ماددەکان چیت ھەبە باسی بکە، بەلام پێويست ناکا بەم تەھەورە و تۆ وابزانی بەس تۆ نیشتييمان پەرورەي و ئەندامانی تری پەرلەمانی کوردستان ھەموويان خۆفرۆشن و حیزبەکانیش خۆفرۆشن، بەم شێوەيە نييە، تکايە تۆزیک لە سەرخۆ، فەرموو د. جوان خان.

بەرپز د. جوان اسماعيل عزيز:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

تکايە، بەم شێوەيە تەفسیری مەکە.

بەرپز د. يوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

تکا دەکەم، ھيچ پەرلەمانتاريك موزاييەدە نەکات بە سەر پەرلەمانتارەکانی تر، فەرموو د. جوان خان،

بەرپز د. جوان اسماعيل عزيز:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لە من تيبگە، بزانه من چي دەلييم، (۱۱۱) ئەندام پەرلەمان ليرە ھەبە، ھەموو نيشتييمان پەرورەن، من (اقسم على شرف)، بەلام حيزبەكە ناھيلى قسەي خۆت بکەي، راوەستە قسەكەي خۆم بکەم، من كە ئينفيعال دەكەم كە غەمی دەخۆم، برادران وام لي دي، يەعني ئەمە تەمسيلي نييە كە من دەيكەم، تکايە وەزعی نەفسی من تەقدیر بکە، ئەو بەھيواشی قسەي دەكەم، ئەگەر بودجەي ئەوھا برۆيني، مەعناي ھاوولاتي دەبيتە عەبدي ئەو حيزبەي، لە جياتي بچي مەعاشي لە حكومەت وەرگرې، مەجبوور دەبي مەعاشي لە حيزبەكەي وەرگرې و، دائيمەن سەرشۆريش دەبي، دەبي لەگەل وەختي ئينتيخاباتي چونكە بودجەي ھەبە، دەبي ھيچ مەوقفي نەبي، ئەو يەك: دوو: جيگاي تەعەجوبە، لە دوينيۆە ئينديھاشم كردييە، تۆ تەقيمي مەعاشي ئەندام پەرلەمانت كرد، ھي وەزيرت كرد، لە (۵۰٪) ت كرد، باشە خيرە حيزبەگان ئەو بودجە زەبەلاحەي دەدي، يەعني (السكوت عن الحق الشيء)،

بەرپز د. يوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

تۆ لە بابەتەكە دەرەدجی، باسمان كرد، تکايە گوئ بگرە، ئەم موزايەدانە مەكەن، حيزبە سياسيەگان لە مانگی يەكەوہ بودجەيان وەرنەگرتووہ، مووچەي فەرمانبەران، مووچەي ئەندامانی پەرلەمان، مانگی پينچ دراوہ، مانگی شەش نەدراوہ، بۆيە تکايە ئەم موزايەدانە مەكەن، حيزبە سياسيەکانيش بەشيکن لە پرۆسەي سياسي ھەریمی کوردستان، ئيمە دەمانەوي ميژانييەكەيان بە ياساي بکەين، ميژانييەي حيزبەگان بەپي ياسا پيوست دەکات بە ياسايەك دياري بکري، لە ميژاج برۆاتە دەرەوہ، بەپي پيوە بي، تۆ بەدلتە بە دلت نييە ئەتوانی قسەي لە سەر بکەي، بەلام ئەمە مەلي ئەوہ كاك فەرھاديش بەم شيوەيە قسەي كرد، ئەمە مەكەن بليين وەللا فەرمانبەر مووچەي وەرنەگرتووہ تۆ دي ميژانييە بۆ حيزب دەبري،

ئەسلەن حېزب لە مانگی يەكەو مېزانىيەى وەرنەگرتوو، تكايە ئەگەر لە سەر ماددەى يەك قسەت ھەيە
فەرموو قسەكانت بکە و، ئەگەر نا لئىگەرپۆ بۆ ماددەكانى تر،

بەرپۆز د. جوان اسماعيل عزيز:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

باشە، من بېدايەت وەتم، وەتم ھەر حېزبىك مېزانىيەى خۆى ھەيە، خۆ ھاوولاتى لە ناو ئەو حېزبە ئىش
دەكات و، دەبى بۆدجەى ھەبى، بەلام دەلئيم بەم شپۆھەيەى نەبى، بەو گەندەلئىيەى نەبى، بەو بۆدجە
زەبەلاھەى نەبى،

بەرپۆز د. يوسف محمد صادق / سەرۆكى پەرلەمان:

ماددەى يەك چیت ھەيە؟ فەرموو د. جوان خان،

بەرپۆز د. جوان اسماعيل عزيز:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى يەك: نابى (٦٠) مليون بى، كاكە بېكەنە (٣٠) مليون،

بەرپۆز د. يوسف محمد صادق / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەو ماددەى يەك نىيە، فەرموو كاك عبدالرحمن،

بەرپۆز عبدالرحمن على رضا:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

من دوو، سى، تىبىنى و خالەم ھەيە لەسەر ماددەى يەك، يەكئىكبان لە راستيدا من بۆ خۆم وەكو رەئى
شەخسى خۆم لەگەل ئەوودا نيم، بۆدجەى حېزب دابىن بکرى، واتە حېزبەكان بۆدجەيان لەلايەن
حكومەتەو بۆ ديارى بکرى، ئەو رەئى خۆمە لە راستيدا، خالئىكى تر، من داوا دەكەم پەرلەمانى كوردستان
چاكسازى بكات لە ياساى پارتە سياسىيەكانى ھەرئىمى كوردستاندا،

بەرپۆز د. يوسف محمد صادق / سەرۆكى پەرلەمان:

ئەمە ھىچ پەيوەندى بە بابەتەكەو نىيە، ياساى حېزبە سياسىيەكانمان نەھيئاووتە بەر گفتوگو تا تۆ
داواى چاكسازى بکەى، ماددەى يەك لەم ياسايە، فەرموو كاك عبدالرحمن.

بەرپۆز عبدالرحمن على رضا:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو بۆدجەيەى كە ديارى دەكرئت با بۆدجەيەك بئت نەگاتە زياتر لە (٠,٥%) واتە لە سەدا يەك كەمتر، لە
سەدا نيو بئت، زياتر تئپەر نەكات لە بۆدجەى گشتى ھەرئىمى كوردستان، سوپاس.

بەرپۆز د. يوسف محمد صادق / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عادل،

بەرپۆز عادل عزيز شكر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

وھللا من دەمەۋى ھەر بۇ وزوھىك رەنگە ئەگەر ھەلە نەبەم لە كۆى (۱۸۵) دەۋلەت لە دونىادا (۱۲۵) دەۋلەت ئەم ياساىەى تىدا بەرقەرارە، ئەو حىزبانە بودجەيان ھەيە لە بودجەى گشتى.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

لە سەر ماددەى يەك چىت ھەيە؟ فەرموو كاك عادل،

بەرپىز عادل عزيز شكر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

وھللا ھىچەم نىيە، بەلام من پىم وايە ھەر موزايەدەكردنىك لە سەر ئەم ياساىە، پىم وايە برادەرىك موزايەدە بكات وتارى ھەماسى بخوینىتەو، پىم وايە بەر لە ھەموو شتىك حىزبەكەى خۆى دەگرىتەو، باس لە دەرکردنى شۆفەل ئەوانە،

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك زانا،

بەرپىز زانا عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

تكات لى دەكەم، ئاوا بروا گفتوگۆ ناكرى بە موزايەدە، تكاىە ئىستىفرازمان نەكەن،

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

تكاىە بى دەنگى، من جەلسە رىك دەخەم، رىم پى نەدا، تەواو، سەرەراى ئەوہى رىم بە كاك فەرھاد دا، ھەموو قسەكانى خۆى كرد و، رەنگە بەشىكى زور لە پەرلەمانتارانى نىگەران كرىبوو، بەلام لىگەرپىن من جەلسە بەرپوۋە دەبەم، فەرموو مامۇستا عمر،

بەرپىز عمر صالح عمر (كۆچەرى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من تىبىنىيەك ھەى ل سەر قسەى جەنابت و، ئەو ئەندامانى پەرلەمان، د بىژن موزايەدە، ئەز ھەز دكەم حورىەتەكا كامىل بدەنە ئەندام پەرلەمانى تەعبىر ژ رەئىا خۇ بكەتن، نەبىژنە موزايەدەيە، ئەفە رەئىا ويىە تەعبىرى خۇ دكەتن، ھەر يەكى ژى مونتەلەفەكى ھەى، ھەر يەكى شتەكى ھەى، بەس ئىتىھامە يەك و دوو بكەين، ئەفە تەشەنووچەكا دى جىكەت ئەفە ئىك، يا دووئى: ل سەر فى بابەتى مەوزوعى بودجى، مە د فى ولاتىدا ئەم ھەمى زانين كە ئەحزابا چەوا تەسەرروف ب مالى فى ولاتى كرىە و، مىزانىيەدا كرىە، ئەفەرۆكە بىتە رىكخستن و تەنزىم كرن و وەكى گەلەك ولاتى دونيا تىشتىكى تەبىعىيە، بەس قەناعەتا من خەلكى مە ھەند برىندارا ھەتا خۇ بەعس كرنى ژى، قەناعەتا من پەرلەمان نەيى موافەقەت بوون

سەرۆكايهتی بۆ ئىنانە فى بابەتى دىقى فەترىدا، ئەز لەگەل ئەسلى پىرۆژەى نىمە فىگافى بىتە تاوتىكرن و سوعبەت سەر بىتە كرن، ئەز حەز كەم قەناعەتا مە ئەفەيە ئەف بابەتە ھەمى بىتە تەئجىل كرن،

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

مامۇستا عمر جەنابت راي خوتت وت پىشتر، بەلام ئىمەى دەستەى سەرۆكايهتی مولزەمىن بەپىي پەپرەوى ناوخوى پەرلەمان راپۆرتى لىژنەگان سەبارەت بە ھەر پىرۆژە ياسايەك تەواو بوو، پىيوست دەكات بخرىتە بەرنامەى كار، سوپاس بۆ جەنابت، فەرموو د. شوان،

بەرپىز عمر مصطفى باومىر (د. شوان قەلادزەيى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وہللا ئىستا من ھەر لەگەل ئەو دەدام كە ئىستا كاتەكەى كە مووچەى مانگى شەش نەدرایە، سولفەى عەقارات و زەواج وەستاو، پىشترىش زۆر باس لەو دەگرا، ئەو دوو حىزبە دەسەلاتدارە بودجە بەھەدەر دەدەن، كە ئەو بودجە پىشتر باس لە بەھەدەردانى كراو، ئىستا ھەر ئەو بودجە بە شىوازيكى عاقلانە، بە شىوازيكى زانستى حىزبىانە، بە ئەجىندايەكى رىك و پىك، ئەو كە پىشتر پىي دەوترا بە ھەدەردان، ئىستا دابەشكراو تەو بەسەر ئەو لایەنانەدا، با من زەرەرىش بكەم، ئەم ھەموو كورسىانە رىزگراو زەربى شەستى بكە، ئەو ئەگەر برىنى قوتى خەلكى كوردستان نەبى چى پى دەلئىن؟ لەبەر ئەو من لىرە پىشنىار دەكەم ئەو كە كاك سۆران باسى كرد لە (۱٪) دە، ئەو لە (۱٪) بەكرپتە لە سەدا نىو، با خەلكى كوردستان بزائى ئەو پەرلەمانە كە پىشتر بەھەدەر دراو، ئەو نامادەيە نىو كەى بدرىتەو بودجەى گشتى، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك دلشاد.

بەرپىز دلشاد شەبان عبدالغفار:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر ئەف ئاخافتنى ژ لائ ئەندام پەرلەمانى بەرپىز ل فراكسىۆنى جودا جودا ھاتىنە بەحس كرن، سەبارەت بودجە ئەحزابا سياسىيا بيت، ئەز د رى دەمە خو بە ناوى پارتى ديموكراتى كوردستان وەكو فراكسىۆنا پارتى، يەك دىنار مە نەفىت، ئەگەر رازىنە بلا بەينە بودجى نووكە دى ئىلغا دكەين، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ابو كاروان.

بەرپىز عبدالرحمن فارس (ابو كاروان):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پېم وايه ليره ئيزافه ئى ئەم فەقەرەيە بکرىت لەگەندا با بلېين هەمان ماددە، بوار بدريته ئەنجومەنى وهزيران به برى بهەى گورسييهک تا دوو گورسى بداته ئەو حيزبانەى که له دەرەرەوہى هەريمی کوردستان و ئیستا بودجه وەردەگرن له کوردستاندا، پيوست ناکات ناوەکانيان بوتري، سوپاس.

بەريز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاک ئايدن،

بەريز ئايدن معروف سليم:

بەريز سەرۆکی پەرلەمان.

له ماددەى يەكەم ئەنجومەنى وهزيرانى هەريمی کوردستان، بودجهيەكى سالانە بۆ حيزبه سياسيە مۆلەتدراوهگان، ليرەدا من تەئيدى کاک ئارى هەرسين دەكەم که دەلى بکرىت به قەوارەى سياسى و، له جياتى حيزبى سياسى بکرىتە حيزب و بزوتنەوہ و ريکخراوہ سياسيە مۆلەتدراوهگان له هەريمی کوردستان، مولاخەزەى دووہم: له سەر عینوانى پرۆژەکەيە، که دەلى، پيدانى بودجهى حيزبهگانى هەريمی کوردستان، ئەو پيدانە زيادە، بمينيتەوہ بودجهى حيزبهگانى هەريمی کوردستان، لەبەر ئەوہ له عەرەبيەکەش بەم شيوەيە هاتووه، سوپاس.

بەريز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو مامۆستا مەروان،

بەريز حسين اسماعيل حسين (مەروان کەلالى):

بەريز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر بوارم پى بدەى پيم خۆشه ئەو سى روونکردنەوہيە بدەم، چونکە زۆريک له خوشک و برايانمان که قسەيان کرد لەسەر بەرنامەى کار قسەيان نەکرد، له سەر ئەو ماددە قسەيان نەکرد، ئەگەر بواريشم پى نادەى من ئيلتيزام دەكەم و قسە ناکەم، بەس سى خال پيم خۆشه به دلسۆزى بۆ خۆم و بۆ خەلکى کوردستان روون بکەمەوہ، خالى يەكەم: حيزب شتيكى سەير نييه له هەريمی کوردستان، هەلقولاولى ئەم کوردستانەيە، رۆلەى ئەو خەلکەن، کورپى من و کورپى تۆ و من و توين ئەم حيزبانەمان پيک هيانوان، جسميکى غەريب نييه له دەرەوہ هاتبيتن، ئەو حيزبانە بوون له رۆژە سەختەگان که ديفاعيان له خاک و ئاو و ئەو ولات و نيشتمانە کرد، قوربانى زۆريان داوہ، حيزبهگانن ئەمەرۆکە له کاتى سەخت و نارەحەتيدا ئەندامانيان پيشمەرگەکانيان، ئينجا چ ناسايش بى، چ شوپتە، هەر کەسيکى هەيە، مونتهمييه له بۆ جيهەتيكى سياسى له سەنگەرەگانى پيشەوہن و ديفاع دەكەن، خالتيكى ديكە زۆر به دلسۆزى دەلييم: ئەگەر ببیتە ئەو موزايەداتە، چونکە بەحوکمی ئەوہى لەوانەيە تۆزيک مۆتەليع تر بەم له رووى ئيتفاقاتى سياسى، ئەوہى که له ژوورە تاريکەگان دەکريتن دەلييم، ئەوانەى که موزايەدە ليرە دەکەن پيم خۆشه که دەليين با بودجهى ئەحزاب زەبت بکريتن و بنووسريتن، بۆ ئەوہى نەچين دوو بە دوو بپاريينهوہ، ئەوانەى که ليرە دەليين ديفاع له قوتى خەلک دەکەن، من ئاگادارم دوو بە دوو دەچن ديفاع له سەرۆکی هەريم

دەكەن كە بە شىۋەيەكى نا قانونى پارە وەربىگرن، بۇ ئەۋەدى ئەۋ پارانەۋە نەمىنپىتن، با لىرانە حىسەى خۇيان وەربىگرن و ئىنجا چەندى بەركەوت، ھەرچەندەكى بەر نەكەوت با وەربىگرن، ھىوادارم لە سەر فەقەرەكان خەلك قسەى خۇى بكاتن، ئەگەر ناشى تر بە موستەمسەك و بە بەلگە ھەيە دەپخەينە روو، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك سالار نوقتەى نيزاميت ھەيە؟

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ديارە بەپىي پەيرەۋى ناوخۇى پەرلەمان، ھەموو ئەندامىكى پەرلەمان، ئازادە راي خۇى لە سەر ھەر باسپىك، ھەر پىرۋەيەك بلى و، پەيرەۋى ناوخۇ ئەم بابەتەى تەنزىم كىرەۋە، بەلام رجائەن با شعورى يەكتىر برىندار نەكرىت، ئەگەر ئىمە قسە لە سەر دۇخىكى تازە دەكەين، ئەمە دۇخىكى تازەيە پىۋىستە لە سەر بەم لاي ئەۋ دۇخە تازەيە تىروانىنەكانمان تەرح بىكەين، ئەگەر قسە لە سەر ئەۋەيە ھەنگاۋىك بگەرپىنەۋە بۇ دواۋە، ھەريەكە ھەنگاۋى دواۋەى خۇى بىينى و، ئەۋەى پەيوەندى بە دەستەۋاژەى موزايەدەۋە ھەيە، ئاسايىە پەرلەمانتارىك بە منى پەرلەمانتار بلى تۆ موزايەدە دەكەى و، موزايەدە مەكە، بەلام دواكارم لە جەنابى سەرۋكى پەرلەمان، دەستەۋاژەى موزايەدە و موزايەدەكارى بەكار نەھىنى، جەنابت موھامى ئەۋ پەرلەمانەى، ئىدارەى جەلسەكە دەدەى، مەوقىعى تۆ لە پەرلەمانتاران جىاۋاژترە، بەلام مەسافەيەكيش بەئىلەۋە بۇ ئازادى بىروراي برادەران، ئىنجا لە ھەر چوارچىۋەيەكدا مەنتقەكان روون و وازحن، ھىوادارم جەنابت نەچىتەۋە ناو ئەۋ بۆتەيەۋە، سوپاس

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىز كاك سالار، ۋەكو چۆن دەبى دىفاع لە ھەر ئەندامىكى پەرلەمان بىكەم، راي خۇى بە ئازادى بلى، بەلام دەبى پارىزەرى ھەموو ئەندامانى تىرى پەرلەمان بىكەم كە رەنگە بە قسەى ئەندامىكى پەرلەمان دلى گران بىي، بەراستى دەبى پارىزەرى لە ھەموو ئەندامانى تىرى پەرلەمانتارانىش بىكەم، كە ئەندامىكى پەرلەمان دەيەۋىت بەشىۋەيەكى تر پىناسە و، تەفسىر بۇ سلوكيان، بۇ دەنگيان، بۇ قسەگردنيان بكا، بۇيە ناچارم ھەندىك جار قسە لە سەر قسەى ئەندام پەرلەمانىش بىكەم، بۇ ئەۋەى نوقتە نيزامى نەگىرى، ئەندامى پەرلەمان قسە لە سەر ئەندامى پەرلەمان بكا، بۇيە ھەمووتان بە سىنگ فراۋانىيەۋە ئەمە رەچاۋ بىكەن، من لىرە ناچارم راي ھەموو ئەندامانى پەرلەمان، ھەلوپىستى ھەموو ئەندامانى پەرلەمان و، وىژدان و نەفسىيەت و كارو پىرۋەى ھەموو ئەندامانى پەرلەمان رەچاۋ بىكەم، بۇيە ناچارم جارى وا ھەيە، ئەندامى پەرلەمان رابگرم و، دىفاع لە پەرلەمانتارانى تر بىكەم كە راي خۇيان بلىن، فەرموو د. شىركۆ،

بەرپىز د. شىركۆ ھەمە امين:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

وہلا من پېشتریش نام نووسی بوو، من پېشتیوانی له قسہی کاک ابو بہکر ھہلہدنی و کاک عبدالرحمن علی دہکەم، نوبنرئ ھاوکاری و، پېشنیازیش دہکەم بکرئ بہ له سەدا نیوی بودجہی ھەریمی کوردستان کہ پېیان بدریت و، پشتیوانی له (۱۰۰٪)ی کاک مەروان دہکەم و، پېشنیازیش دہکەم ھەموو ئەو دیکۆمیتانہی له ناو ئەو لیژنہ پەییوہندیارانہ له سئ مانگی رابوردوودا کہ موناھەشەیان کردووہ ھەر ھەمووی بۆ رای گشتی، بۆ خەلکی کوردستان بلأوبکەنەوہ، یەعنی ئەو ھاوپیانہ له لیژنہی دارایی، له لیژنہی ناوخوا، له لیژنہی یاسایی، ھەر وتووێژیکیان کردووہ، رای فراکسیۆن بہ فراکسیۆن، ئەندام بہ ئەندام پېشنیاز دہکەم بۆ خەلکی ھەریمی کوردستانی بلأوبکەنەوہ و، من لەگەل ئەوہدام نەک بودجہ نەبی، قرانیك نەدرئ بہ حیزبی سیاسی،

بەرپز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاک ئومید،

بەرپز ئومید عبدالرحمن (خۆشناو):

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

له قسەکانی مامۆستا مەلا مەروان، ئەمە کہ فرسەت بوو ھۆلی پەرلەمان بووہ ستۆدیۆی رادیۆ، ھۆلی پەرلەمان بووہ سەکۆی وتاردان، ھۆلی پەرلەمان بووہ ھەموو شتەک، نەبووہ ھۆلی پەرلەمان، دوو: ئەوہی مامۆستا مەلا مەروان وتی، ئیمەش دەلێن کۆبوونەوہی ژووہ تاریکەکان کہ ئەو ناوہی لێنرا، یان کۆبوونەوہ داخراوہکان، با قسەکانی میدیا و قسەکانی ھۆلی پەرلەمان وەکو یەک بیتن، لەبەر ئەوہی ئەوہی کاک دلشاد شعبان وتی، ئەمە سیاسەتی رەسمی فراکسیۆنی پارتيیہ، ئەگەر موزایەدە نییہ، یەگەم حیزب پارتي نامادەییہ مەسەلەیی بودجہی ئەحزاب، دوو: بودجہی ئەحزاب شتیکی لەو ولاتە قسەیی دەربارەیی کرایہ، بە نایاسایی بووہ، ئەمەرداوا دەرکری بہ یاسایی بکریتن، یاسایەگە بە کەم و کورپیہ، بە کەم و کورپی نییہ، شتیکی نایاسایی بکەیتە یاسایی دەبی پیمان باش بیتن کہ بە یاسایی بکریت، دوینیش قسەمان دەربارەیی ھەندیک شت کرد، ئیمە له فراکسیۆنی پارتي دیموکراتی کوردستان قبولمان نییہ کەسی دیکە بہ ئیمە بلئ له ژیر فشاری ئیمە بریاریان له سەر پېشمەرگەدا،

بەرپز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

تەواو بووہ، ئەو مەوزوعە، فەرموو کاک ئومید،

بەرپز ئومید عبدالرحمن (خۆشناو):

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

نا، تەواو نەبووہ، له دووی ھاتووہ، دوین قسەمان له سەر ئەوہ کردووہ لێدوان درایہ، کہ گواپیہ رازی نەبووینہ له چاکردنی ژيانی پېشمەرگە، ئەم شەو جاریکی تر تەکمیلەیی کرایہ، دەلێن بہ فشاری ئیمە،

بەرپز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

كاك ئومىد ئەمە پەيوەندى بە بابەتى ئەمپرۇ نىيە تىكايە، وازى لى بېنە، بەرپىزىشت دەتوانى لە دەرەوہى ھۆلى پەرلەمان قسە گراوہ، جەنابىشت دەتوانى لە دەرەوہى ھۆلى پەرلەمان ئەو باس و خواسە بىكەى، بە دىئىيەوہ لە ژىر قشارى كەس نەبووہ، ئىمزا كۆكراوہتەوہ بۇ ئەو بابەتە فەرموو كاك گۆران، بەس نوقتەى نىزامى بى؟

بەرپىز گۆران ئازاد محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە داخەوہ، يەنى ئىستا ھىچ كەسىكىمان بودجەمان ناوئى، كەواتە با ياسا پەسەند نەكەين و، من پىم وايە ئەم قانونە كە دەرەچى بۇ تەنزىمى بودجەى ئەحزابە و، ھىچ ئەو قسانەى كەمى كردووہ و زيادى كردووہ نىيە، ئەو مەبلەغە (۱۸۵) مليارەيە، جارىكى تر بە عادل تر تەنزىم كرايتەوہ بە سەر ھەموو حيزبە سياسىيەكان و، ھەموو لايەنىكىش تەوافوقى لە سەر كرايە، بەلام من پىم وايە ئەم تەشەنوجاتىيە و، ئەم ئىجراجىيەى ئەندامانى پەرلەمان لە كاتى قسە كردن لە سەر ميزانىەدا بريتىيە لە يەك خال، كە من پىشترىش لە لىژنە و، لە ناو فراكسىونىش گوتوومە رەبى بەو نىيە حيزب نابى پارە وەربگرى، رەبى بەو نىيە مەبلەغەكان زۆرن يان كەمن، رەبى بەو نىيە ئىمە پارە بەھەدەر دەدەين يان نا، رەبى بە زەمەنى موناغەشە كردنى ئەم قانونەيە كە دۇخەكە لە سەرۋەندى قەيرانى داراييە، ئەندامانى پەرلەمان لە دەرەوہ گلەيان لى دەكرى، ئەگەر نا زەمەنىكى ئاسايى بى، من پىم وايە پەرۆزە ياساكە، پەرۆزە ياسايەكى ئاسايە و، پەرۆزە ياسايەكى عادلە، لەبەر ئەوہ ئەو ئەندامانەى كە قسە لە سەر زەمەنى موناغەشەكە دەكەن و، پىم وايە بەشىكىان لە سەر ئەوہ داواى تەئجىليان كرد، بۇيە مادام ئەوہ تەوافوقى لە سەر كرايە، يان ئەوہتە دەبى بە تەوافوقەكە پابەند بين، يان ئەوہتە ئەگەر زەمەنى نىيە ئەم قانونە، لەبەر مەسەلەى قەيرانى دارايى و، لەبەر ئەوہى شەش مانگە ھىچ حيزبىك دىنارىكى لە حكومەت وەرنەگرتووہ و، لەبەر ئەوہى قانونەكەش پەسەند بى، ديسان حكومەت پارەى نىيە، حيزب پارەى وەربگرى، ئەوہ دەكرى بە تەوافوقات بكرىتن لە سەر تەئجىل كردن، بۇ ئەوہى ھىچى تر لە سەر حالەتى تەشەنوجات دروست نەبى و، خالىكى تر دەمەوى بىلپىم بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، يەنى جارى وايە ئەندامىكى پەرلەمان لە دەرەوہ رەئىەك دەلى، قسەيەك دەلى، پىچەوانەى ھەندىك رەئىيە، ياخود لەگەل نىيە، ناكرى لەم حالەتانە كۆبوونەوہى تايبەت و، لىرە ئىمە شتەكان بە تەشەنوجات وەربگرين، من يەك نمونەتان بىر دەھىنمەوہ، كاتىك سەرۆكى حكومەت ھات لە كۆبوونەوہى سەرۆك فراكسىونەكان ھەموو ئەو برادەرانە لىرەن لە دواتردا لەلايەن فراكسىونىكەوہ زۆر بە وازحى يەك بوختانى گەورە بەناوى منەوہ كرا لە كۆبوونەوہكەوہ، نەشەاتين داواى روونكردنەوہ بىكەين، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ئارى،

بەرپىز ئارى محمد عبدالرحيم (ئارى ھەرسين):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وھللاھى، نە سىياسەت، نە موناھەشە سىياسى بەم تەشەنوجەو دەگرېت، يەئنى بەراستى ئەگەر ئەو ماددانەى جەنابتان دەپخوئىننەو دەفەرموون، مولاھەزەت يان رەتت لە سەر ماددەى يەك چىيە، لە ئىستادا لەوئەتەى من گوئ دەگرم زۆرىنەى ئەوئەى قسەيان کردوو لە سەر ماددەى يەك ھىچ عىلاقەيەكى بە ماددەى يەكەو نەبوو، من دەچمەو سەر قسەكەى يەكەم، مەئناى ئەوئەى ئەو فەزا سىياسىيە ئامادە نىيە بۆ موناھەشەكردن بۆ ئەم قانۇنە، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

كلك ئارى، راي جياواز لە ناو پەرلەمانى كوردستاندا دروست دەبى، بىرو راي جياواز ھەيە لە سەر ھەموو پەرۆزەكان، بەلام ئەو بەو مانايە نىيە، راي لىژنە پەيوەندىدارەكانى پەرلەمانى كوردستان وەردەگىرىن، فەرموون راي خۆتان لە سەر ئەو موناھەشەيەكى كە كرا، بدن.

بەرپىز د. قالا فرید ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دوو پىشنيار ھەبوو لەلایەن، بەرپىز وھىدە ياقۆ، لەلایەن بەرپىز ئايدن معروف، داوا دەكەن كە قەوارەى سىياسى لە ناوئىشانەكە لەگەل حىزبەكانى ھەريەمى كوردستان بى، من تەنھا پرسىاريان لى دەكەم، دەلييم ئەو داواكارىيەى ئەوان لە ماددەى دووم: بىرگەى ھەوتەم جىگاي كراوتەو، ئەگەر دەزانن جىگاي نەكراوتەو، ھەتا پىشنيارەكەيان بە نەزەرى ئىعتىبار وەربگىرىن، بۆيە لە سەر وھلامى ئەوان رادەوھستىن لەو بابەتە، قەوارەى سىياسى سى پىشنيار ھەبوو، داواى لىبوردن دەكەم، بەرپىز ئارى ھەرسىنىش تەئىدى كردن، كە قەوارەى سىياسى ھەم لە ناوئىشانەكە دابى و، ھەم لە ماددەى يەكەم دابىتن، من تەنھا ئەو پرسىاريان لى دەكەم، ئەگەر جىگاي كراوتەو دەپىكى ئەو ھەدەفەى ئەوان ھەيانە لە ماددەى دووم، لە بىرگەى ھەوتەم، ئەگەرنا تاكو سىاغەى بكەينەو، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو خاتوو امنە،

بەرپىز امنە زكرى سعید:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەز دى جەووبا پرسىارا قالا خانى دەم، خۆ ماددى دووى، بىرگە ھەفتى، جىھى پىشنيارا يا وھىدە خانى ناگرىتن، چونكى ئەفە بەحسى ھەندى دكەتن ھەر حىزبىك يان قەوارەيەكا سىياسى ئەو كوتا كورسىەكى پەرلەمانى ھەبىتن، ئەف كىاناتى كو دەرڤەى پەرلەمانىنە، كورسى پەرلەمانى نىنە، ژ بەر ھەندى تڤيا ئەو زىدە بى سەر، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو لىژنەى دارايى،

بەرپىز على حەمە صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من له سەرنجەكەى امنە خانى تى دەگەم، ئەگەر له دەرەوى پەرلەمان بىت، ھەر بەپىي ماددەكانى تر شمولى ناكات، يەنى ئەو حيزبانەى كه له دەرەوى پەرلەمان، كەمتر له (۲۰٪) دەنگى كورسيهەكيان ھىناو، بەپىي ماددەكانى ديكە شموليان ناكات، بەلام ئيمە خۆمان ئاگادارى ئەو كيانانە بووين، ھەر بە مەبەستەو له برگەى حەوتەم ئەمەمان نووسيو، چونكە ئەمە زياتر بەتايبەتى له ناو ئەماندا جزوورى ھەيە، بەمەبەستەو وتوومانە و، ترسيشمان ھەبوو و، ديسانەو تەئكيد دەكەمەو شەخسەك مەسەلەن قەوارەيەك دروست دەكات، ئەم شەخسە كورسيهەكى پەرلەمان بەدەست دىنييت، ئەگەر جىي كەيتەو، جگە لەوان كە حالەتەى تايبەتە، كەواتە ھەموو مانگيك (۱۲۰) مليون دینارى بەدەيتى، ئەو شەخسە دەتوانى بيبا بۆ خۆى، زائيدەن مووچەكەى، كەواتە ئەمە دەرگای گەندەلى دەكاتەو، زۆر بەمەبەستەو ئەو دەمان كرددو، تەئكيد دەكەمەو برگەى حەوتى، ماددەى دووم، بەتەواوتى شموليان دەكا و، ھىچ ئيشكاليەكى تيدا نيە سەبارت بەوان، ئەگەر حيزبى دەرەوى پەرلەمانى بىت، قەوارەش بى يان حيزب بى شمولى ناكات، يەنى ماددەكانى تر ريگەى پى نادەن، دەلى دەبى كورسى ھەبى پارە بۆ كورسى بدات، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك فەمان،

بەرپىز فەمان فيصل سليم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مەبەستەكەم ئەو بوو، يەنى له سەرەتا وتم، ئەو حيزبانە كه بودجه وەردەگرن بەپىي ئەم ياسايە، ئەوانەن كه ئىجازەيان وەرگرتوو له وەزارەتى ناوخۆ بەپىي ياسای ژمارە (۱۷) له سالى ۱۹۹۳، كەواتە پىويست ناكاتن تۆ بىي كياناتى سياسى نازانم چى ئەوانەى له سەر ئيزافە بكەى، ئەو عيلاجى ئەوەى كرددوو، ئىنجا ئەو ئەحزابانەى يان ئەو كياناتانەى كه ئىجازەى وەرگرتوو، كورسى پەرلەمانى ھەيە دەتوانن ئەو مینحەيە وەربگرن، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

خۆى ئەسلەن ئەم پرۆژە ياسايە پشت ئەستورە بە ماددە (۱۷)ى ياسای بودجەى حيزبەكانى كوردستان، بەپىي ئەو ئەم ياسايە ريك دەخرى، پيم وابيت چارەسەرى كيشەى كۆتاکان كراو له ناو پرۆژەكەيدا، بەلام ئەوەى ديكە باسى حيزبە سياسيهەكان كراو له ھەريمى كوردستان، چەند پيشنيارىكى تريش ھەبوو ئيوە قسەتان له سەر نەكرد، فەرموو وەلام بەدەنەو،

بەرپىز د. بەھار محمود فتاح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پرسىيارىكمان لىكرا، بۇچى تەعارىف نىيە، لە ياساگەدا، لە راستىدا ئىمە لە بىدايەتدا تەعارىفمان دانابوو لە ماددى يەكەمدا، بەلام كە دواتر سەيرمان كرد ھەدەف لە تەعارىف ئەوھىيە كە وشەيەك زۆر بەكارىيىتەوھ لە ناو ياساگەدا لە بىدايەتە ياساگە تەعارىفى بگەي، سەيرمان كرد وشەيەكى وا نىيە، بۇ نموونە ئەنجومەنى وەزىرانمان تەعارىف كەردبوو، كە ئەنجومەنى وەزىرانى ھەريىمى كوردستان سەيرمان كرد، يەك، دوو جار بەكارمان ھىناو، پەرلەمانمان تەعارىف كرد، سەيرمان كرد، يەك جار بەكار ھاتووه، بۇيە وتمان ھەلى دەگرىن و لەو يەك، دوو جارە ئەسلىھەكى خۇي دادەنپن، حىزبى سىياسى لىرە تەعارىف ناكەين، لە ياساى حىزبە سىياسىيەكان تەعارىف كراوھ.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو لىژنەى دارايى،

بەرپىز على ھەمە صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من بەشى زۆرى ئەو موداخەلانەى كە كرا، لاي ئىمە جىگەى سەرنج بوو، چونكە ئەم راپۆرتە ئەوھەندەى تەعبىر لە رەئى فراكسىونەكان دەكا، ئەوھەندە تەعبىر لە رەئى لىژنەى دارايى و ياساى و ناوخۇ ناك، ئىمە وەكو خۇمان تاوھكو ئىستا بۇ زانىارىتان سى راپۆرتى لىژنەى دارايىمان نووسىتەوھ لەبەر رەزامەندى فراكسىونەكان ئىمە دەستكارىمان كەردووه، واتا خۇتان رازى بوون بەوھى كە ئەم پىرۆژەيە بەم شىوھەيەى خواروھە دابىرپىژرى، سەبارت بە حىزب و كياناتى سىياسى روونكەردنەوھماندا نامەوئى بچمەوھ سەرى، سەبارت بە قسەكانى بەرپىز فەرھاد سەنگاوى و د. جوان، لە راستىدا من ديسان تەئكىد دەكەمەوھ، ئەو حىزبانەى كە خۇتان نوينەرايەتى دەكەن، ئەوان بەمە رازى بوون و، ئەوان وتوويناھ ئەم پىرۆژەيە بەم شىوھەيە دابىرپىژنەوھ بۇمان،

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

باشە، كاك فەرھاد راي خۇي وتووه، راي حىزبەكەيان نالى، تكايە با قسەكانى خۇي تەواو بكا، فەرموو لىژنەى دارايى،

بەرپىز على ھەمە صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مەبەستەم لەو روونكەردنەوانە ئەوھىيە، نامەوئى ھەموو شتىك بخرىتە ئەستۆى لىژنەى دارايى، سەبارت بەوھى كە حىزب نابى ھىچ پارەيەك وەربگرى، ئەمە حالەتتىكى ئاسايىيە، ديسانەوھ تەئكىد دەكەمەوھ لە (۱۲۵) ولاتى دونيا حىزب بودجەى ھەيە، ئەمەش بە كۆمەللىك مەبەستەوھ دانراوھ، بۇ نموونە بۇ ئەوھى ئەم حىزبە بىر لە كۆمەللىك رىگەى نا مەشروع نەكاتەوھ بۇ وەدەست ھىنانى پارە، ئىمە زۆر بىرمان لە

دىراسەى ئەمە كىردەۋە، زۆر لىكۆلپىنەۋەمان كىرد تەننەت ۋەكو خۇمان لە ۋەزى دارايى حىزبەكان بۇ زانىارىتان بەشىك لە حىزبەكان لەم شەش مانگە چەندىن مىيۇن دۇلار قەرزدار بوون، لەبەر ئەۋەى مىنحەكانيان راگىراۋە، ئەگەر بەيەكجارى راى دەگرى بچن لە كوئى ئەم پارە بەيا بىكەن ئەم قەرزەنى لى بدەنەۋە؟ يەنى بچنە كوئى؟ بەشىكىان كارمەندى مۇئەسسەسەكانيان ۋ كەنالەكانيان ئىزن داۋە بۇ مالەۋە، من نازانم ئەم سەرنجە لە كوئى ھاتوۋە،

بەرىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

فەرمو كاك قادر،

بەرىز قادر ئۆتمان رسول:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەمە ۋەلامى ئەم رايانە نىيە كە لە ناو ھۆلى پەرلەماندا وتران،

بەرىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

بە يارمەتى خۇتان، ئەندامانى پەرلەمان راى خۇيان وتوۋە، لىژنەكانىش راى خۇيان دەللىن، فەرمو كاك سالار نوقتەى نىزامىت ھەيە؟

بەرىز سالار محمود مراد:

بەرىز سەرۋكى پەرلەمان.

جىگىرى سەرۋكى لىژنەى دارايى راى گەياند، ئەم راپۇرتە تەعبىر لە راى لىژنەكان ناكات، يەنى جەنابت دەبى لەم جوملەيە ھەلۋەستە بىكەيت، با، وتت تەعبىر لە راى فراكسىۋنەكان دەكات، نەك لىژنەكان، ئەمە يەك، دوو: سەرۋكى لىژنەش ۋەكو سەرۋكى پەرلەمان پىۋىستە ۋەكو لىژنە نەك ۋەكو ئەندامىكى فراكسىۋن ۋەلامى پەرلەمانتارەكان بدەنەۋە، ئەگەر پەرلەمانتارەكان رەئىھەكان داۋە، موحتەرەمە يان لاي ئەۋان موحتەرەم نىيە، ئەكرى جىي بىيئەۋە يان جىي نەبىيئەۋە، نەك ۋەلام بدىيئەۋە، بۇچوون ۋەلام نادىيئەۋە، دەتوانى جىي بۇ بىكەيتەۋە يان بلىي مەجالى جىكردنەۋەى نىيە، بەپىي فلان ياسا، فلان ماددە، فلان بىرگە، فلان بىرۋچوونى مەنتقى بەپىي راپۇرتەكە، قسەكانم تەۋاۋ نەكردوۋە، ئاراستەى گىتوگۇكان لەزەتى ئەۋەى تىدا نەما تا گىتوگۇيەكى ھىمن لە سەر ئەۋ بابەتە بىكەى، بۇيە من پىشنىار بۇ جەنابت دەكەم، بۇ پىگەى جەنابت دەكەم، ئەم بابەتە ھىچ تەداعىيەتىك ناگۇرئ لە مانگىكەۋە بۇ دوو مانگى داھاتوۋ، فەقەرەى دواى ئەمە كۇتايى ھاتنى خولەكەيە، دوو سبەى جەژنە، ئەم بابەتە ھەلگىرى دواى مانگىك لىرە ھەموومان رىك بىكەوين بە ھەمان سىاغە ۋ بە ھەمان مەنتق گىتوگۇيەكى ھىمانەى لە سەر بىكەين، بەلى ئەۋە تەعبىرە لە راى ھەموو فراكسىۋنەكان، دەزانىن ئەمە رەھندىكى سىاسى ھەيە پىۋىستى بە تەۋافوقى راستەقىنەى ھەموو كوتلەكانى ناو پەرلەمانى كوردستانە، بەلام دەبىنن ئاراستەكان لىرە ۋ لەۋى ۋ، بەم لاو بەۋ لا دا دەروا،

بەرىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

كاك سالار تهواو قسهگانى خۆتت كرد، نوقتەى نيزاميش نەبوو، بەئى ئەو باسى ئەوۋى كرد وتى زياتر، تۆزىك لە سەرخۆ، تۆش راي خۆت وت لە سەر ئەمە، ئەو باسى ئەوۋى كرد، وتى زياتر تەعبير لە راي فراكسيۆنەكان دەكا، چەند جار راپۆرتەكەمان نووسيوو گۆرانكاريمان بە سەر ھېناو، لە سەر راي فراكسيۆنەكان، ئەگەر جەنابت پيٽ خۆش نيبە لەو موناقلەشەيە بەشدار بى دەتوانى برۆيتە دەرەو، بەلام ئيوو چوار سال لە خولى پيشوو نەتان توانى تەوافوق لە سەر ئەم ياسايە بكەن، ئيستا تەوافوق لە سەر ئەم ياسايە كرايە، لە ھۆلى پەرلەمان موناقلەشە دەكرى و دريژەى پى دەدرى، فەرموو ليژنەى دارايى،

بەرپز على حەمە صالح:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر دەربرينيكى ھەلە بى، داواى ليبوردى لى دەكەم، مەبەستەكەى من ئەو بوو كاك سالار ئەمە بابەتيكە رەھەنديكى نيشتيمانى ھەيە، فراكسيۆنەكان تەوافوقيان لە سەر كردوو، ئيمە تەرجومەى ئەو تەوافوقەمان كردوو، نەوگەكو شەرحى وەزعى مالى يان پىرانسيپە مالىيەكان ئەوۋى لە بودجەى ئەحزابى دونيا ھەيە، بينين ليڤرە جىي بکەينەو، ئەگەر دەربرينيكى لەلای منەو بە ھەلە بى ديسانەو داواى ليبوردى دەكەم، سەبارەت بەوۋى كە پەرلەمانتاريك ئامازەى بەوۋدا كە پيويست بوو لەم ماددە سالى خەبات جىگاي بکريتەو، ئەمە موناقلەشە كرا، بەلام تەوافوقى لە سەر نەبوو، بۆيە ئيمەش لە چوارچيۋەى ئەو تەوافوقە ئيمەش نەمانتوانى جىگەى بکەينەو، زۆر تەئكيد لە سەر خائىك كرايەو، كە ديسانەو تەئكيد دەكەمەو كە ھەموو لايەك كۆك بوون لە سەر ئەوۋى كە حيزبەكان لەم مەرحەلە بودجەيان پى بدرىت، تەئكيد لەو كرايەو كە ئەمە نەخريتە بەرنامەى كارەو، ئيمە ليڤرەو تەئكيد دەكەينەو، وەك پيشنيارى ليژنەى داراييش بۆ حكومەتى دەنيڤين بە رەسمى، تا ئەو كاتەى ئەو قەيرانە مالىيە لە ھەريمى كوردستاندا بەتەواوتى چارەسەر دەبيت نە ئەم ياسايە جىبەجى دەكرىت نە ھىچ حيزبىكىش پارەى بدرىتى، بەلام ئەم ياسايە دەچىتە بوارى جىبەجىكردەو پارەكە نادريت، كەى پارەكە دەدرىت تا ئەم قەيرانە مادديە چارەسەر بيٽ و؟ ئيستا ئۆتوماتيكيەن خۆى ئەمە راگراو، پيشنيارى تر ھەبوو كە ئەم بودجەيە بکرى بە بەخشين، لە رووى مالىيەو ئيمە دىراسەمان كرد، ئەگەر بەخشين بيٽ، خازىع نيبە بۆ ئەوۋى ديوانى چاودىرى دارايى تەحقيقى لە سەر بكا، بەلام ئەگەر بودجە بيٽ ديوانى چاودىرى دارايى دەتوانى تەدقيقات و ليكۆلينيەوۋى لەگەلدا بکات، سەبارەت بەوۋى كە ئەندام پەرلەمانىكى بەرپز ئامازەى بەوۋدا كە كورسيەكان زياد كراون، ليڤرە دوو كورسى، لەوئى دوو كورسى، ئيمە وەكو ليژنەى دارايى ديسان تەئكيد دەكەمەو، ھيوادارم نەچينەو ناو روونكردەوۋى ئەو تەوافوقاتانە چۆن كراو؟ كى زەختى جى ليكردووين؟ لەبەر كى زيادكراو؟ چۆن بوو؟ بەلام زۆربەى لايەنەكان داواى ئەوۋەيان كردوو، كورسيەمان بۆ زياد بکرى، دوو كورسى بکرى بە سى، قەربووەكە دەستكارى بکريت، بەھەمان شيۋە من نامەوئى بليم،

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەس تەنھا لە سەر رەئى پەرلەمانتاران ھىچ تەوزىحىكتان ھەيە؟ لە سەر ئەو قسە بکەن، جگە لەو
لېنگەرپىن، يەعنى پەرلەمانتارانىش ئازادن راي خۇيان بلىن، تىكايە با لىژنە پەيوەندىدارەکان راي خۇيان
بلىن، ئىنجا دوایى گىفتوگۆكەش كرا، پىم وابىت پەرلەمانتاران راي خۇيان وت، فەرموو كاك رابوون نوقتەى
نيزامىيە؟

بەرپىز رابوون توفىق معروف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

گىفتوگۆكە لە سەر ماددەى يەكەمە، ماددەى يەكەم بە وازحى دەلى ئەنجومەنى وەزىرانى ھەرىمى
كوردستان بودجەيەكى سالانە بۆ حىزبە سياسىيە مۆلەتدراوەكان لە ھەرىمى كوردستان لە بودجەى
گشتىدا دابىن دەكات، بەگوپرەى پەپرەوى ناوخۆ، ئىسلبى موناقتەشەكردىنى پەرلەمانىش دەبى گىفتوگۆكان
لە سەر ئەو بەندە بن، بۆيە تىكايە پىچەوانەى پەپرەوى ناوخۆ ھەموو عورفىكى وتووئىشە، بۆيە دەستەى
سەرۆكايەتى دەتوانن گىفتوگۆكە نەھىلن بەو ئاراستەيەدا بروت، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو ھىفا خان،

بەرپىز ھىفا حى مىرخان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەندىك پىشنيار ھەبوو كە داوايان كوردبوو، رىژەى ئەو منجەيە كە بە ئەحزابەكان دەدرىتن لە (۱٪) كەمتر
بى، ئىمە وەكو لىژنەى دارايى چەند كۆبوونەووەمان كوردوو، بەلام ھەر دەبا بگەرپىنەووە و، راپۆرتەمان حازر
كوردبوو كە ئەو نەك لە (۱٪) كەمتر بوو، لە سەدا (۰،۵٪) بوو، بەلام فراكسىۆنەكان لە سەرى رازى نەبوون،
ناچار بووين ئىھتىمام بە قسەكانى ئەوانىش بەدەين كە ديسان ئىستا گەيشتۆتە تەقريبەن لە (۱٪)، بەلام
(۱۴) مليار دىنار ھىشتا كەمترە لە سالىكانى رابوردوو، يەعنى لە (۸۵٪) مليار، بوويتە لە (۷۱٪) مليار، ئەو
زۆر كەمترە لەوہى كە پىشتر ھەبوو، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو لىژنەى ناوخۆ،

بەرپىز ايوب عبدالله اسماعيل:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وئەلا ئىمە دوو تىبىنيان ھەيە، يەكەمىان ئەوہيە داواكارىن كە بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان قسەكانيان
لە سەر ئەو ماددەيە بى كە دەخوئىندرىتەووە و موناقتەشەكە تايبەت بى بەو، خالى دووہمىان: باس لەو
كرا، ئەو حىزبانەى كە كورسىيان نەھىناو، بودجەيەكيان بۆ ديارى بكرى، ئەو حالەتە لە ماددەى دوو
بەرگەى چوارەمدا جوان روونكراوئەووە، ئەو برادەرانە خوئىندنەوہى ماددەكە بکەن، نووسراو ھەر
حىزبىك بەشدارى خولى بەردەوامى پەرلەمانى كوردبىت و كورسى بەدەست نەھىنابى، بەلام رىژەى لە

(%۲۰) بۇ لە (%۲۹) دەنگى پېۋىستى كورسى بەدەست نەھىئابى، يەنى ئەگەر حېزبىك لە (%۲۰) دەنگى كورسىيەكى بەدەست نەھىئابى، كە دەكاتە چوار ھەزار دەنگ،

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

كلك ايوب ئەو ماددەيەكى ترە، ئەو لە كاتى خۇيدا وەلام دەدرىتەو،

بەرپىز ايوب عبداللە اسماعيل:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بۇيە كە ژمارەى دەنگەكە ئەوئەندە نەتوانرا بەھىئىت، ئايا لە ھەرىمى كوردستان حېزبىك نەتوانى چوار ھەزار دەنگ بەدەست بېنى بۇ ھەئبزاردنىك لە خولىكى پەرلەمانىدا، چۆن بودجەى بۇ ديارى بكەين،

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىز جىگىرى سەرۋكى پەرلەمانىش قسەيەكى ھەيە لە سەر ئەو گفوتوگۇيەى لە پەرلەمان دەكرى،

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى/ جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ديارە كەش و ھەواى دانىشتى ئەمىرۇ بە دلى ھەموومان نىيە، بەراستى لە سەر ھەموومانە ھىمن و لە سەر خۆتر بىن، كە ھەمووشمان دەزانىن پەخشەكە راستەوخۇيە و، بەراستى رەنگدانەوھى خراپى دەبى لە سەر وەرى خەلك، لە سەر وەرى پىشمەرگە، لە سەر وەرى ئەو خەلكەى دەنگيان دايە ئىمە، ئىستا ھەمووشمان دەزانىن تەوافوقىكى سىياسى باش ھەيە لە ھەرىمى كوردستاندا و، ئەو تەوافوقە رەنگى داوتەوۋە لەسەر رىككەوتن لە سەر ھەندى پىرۇژە ياساى گىرنگ، حەقىقەت ھەر لە سەرەتاوۋە و لە دوپنىوۋە ئەو تەشەنوجاتە دروست بوو، كارى ئىمە ئەوھىە بەراستى ھىمانە ئەو مەسەلەيە بەرەدوام بكەين و تەواوى بكەين، مەسەلەى پارتە سىياسىيەكان ئەو قسەى براى بەرپىزم كلك مەروان كرى حەقىقەت زۆر لە جىي خۇى بوو، لە پارتە سىياسىيەكان ھەموومان باش دەزانىن پىويستيان بە يارمەتى ھەيە، يارمەتییەكە بودجە بى يان يارمەتى بى و، ھەر ناويكى بۇ دابنىي، بەلام دەبى بە ياسا بكرىتن و، ھەموومان گلەيىمان ھەبوو لەوھى كە ئەمە بە ياسا نەكراو، ئىستا زەمىنە لە بارە بە ياسا بكرىت، ئەگەر ھەموومان يەك دەنگ بىن و كۆ دەنگ بىن، لە دەرەوۋە باشتر لە ئىمە حالى دەبن و باشتر لە ئىمە تى دەگەن، بەلام وەللا ھەريەك بە ئاراستەيەك قسە بكاتن، لە دەرەوۋە لە ئىمە تىناگەن، تەسەور دەكەن ھەر لە ئىستاوۋە خەلك لەدەرى مووچەى نىيە و ھىچ ھاوكارىيەكى نىيە، پەرلەمان خەرىكى بودجەى ئەحزابە، بەلام ئەگەر ئەو وینە راستەقینە بە ھاوولاتيان پىشان بەدەين تىدەگەن، مەسەلەن كەلىنىكى ياسايىمان ھەيە، دوپنى ياسايەكى باش بەرھەمھىئەرا، خۇ ئەوھش پارە نىيە بۇ ئەو، بەلام ئەوۋە ئىشى حكومەتە ئىشى ئەو لايەنە پەيوەندىدارەيە كە پارە پەيدا بكات لە كاتى پىويستدا، خۇ نالئى ئەوۋە ئىستاش ھەموومان دركى ئەوۋە دەكەين بەراستى وەزەيىكى دارايى نا لەبار لە ھەرىمى كوردستاندا ھەيە، حەقىقەت ئەم كەلینە ياسايە زۆر گىرنگە پەلەى لى بكەين و، پىر بكرىتەوۋە، لەبەر ئەوھش دەنگى من لەگەل دەنگى ھەمووتان لە سەر خۇ، ئارامتر و،

حەقیقەتیش ئەو قسانەى بىراى بەرپىزم بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان كىردى، حەقیقەت ئەركى ھەموومانە سەرۆكايەتى پەرلەمان بەرپاستى لەو ھالەتەنە بېرىپىك بىدەن بە ئارپاستەى حورمەتى ئەم پەرلەمانە پارپىزاو بېتەن، تەكای مەن ئەوھىە، ئىمە بەو ئارپاستەىە گوئى لە يەكتەر بگىرەن و، خالى زۆر باش باسكرا لە ناو پەرلەماندا، لە ناو ھۆلى پەرلەماندا، ئەوانە ئىمە بەو روھىەتە گوئى لەو بېرورا و ئەو سەرنجانە بگىرەن، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

بە تەواوھتى پشەتگىرى بەرپىز جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان دەكەم، ئىستا ئەو پىشنىارانەى كرابوون بۆ ئەو ماددەىە دەىخەىنە دەنگەو، فەرموو (ابو كاروان) نوقتەى نىزامىىە؟

بەرپىز عبدالرحمن فارس (ابو كاروان):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مەن موقتەرەحىكم كىرد دەربارەى ئەوھى بوار بىرپىتە ئەنجومەنى وەزىران يارمەتى ھەندىك ئەحزاب بەدات،

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەس خۆت ئەو موقتەرەحەت كىرد،

بەرپىز عبدالرحمن فارس (ابو كاروان):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر داوا بىرى، كى تەسنىىە دەكا ئەگەر نەكرى، ئەو دەخىرپتە دەنگەو، مەن تەئكىد دەكەمەو، چونكە ئەو ھەىە لە كوردستاندا، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

پىشنىار كرابوو كە قەوارەى سىاسى زىاد بىرى بۆ ئەو ماددەىە وای لى بى ئەنجومەنى وەزىران سالانە بودجە بۆ حىزب و قەوارە سىاسىىە مۆلەتدراوگان لە ھەرىمى كوردستان تەرخان بىكات، بەلام بەپىئى ئەو ياسايە، بەلام ئەو تىبىنىەش رەچاو بىكەن، دواى ئەگەر ئەو پەسەند كرا، پىوىست دەكات قەوارەى يەك كەسى، ئەو كاتە لە ماددەكانى تىرى ئەم ياسايە ئىستىسنا بىرى، كى لەگەل ئەوھىە كە قەوارەى سىاسى ئىزافە بىرى؟ (٤١) كەس لەگەلداىە، كى لەگەل نىىە؟ (٤٩) كەس لەگەل نىىە، كەواتە پەسەند نەكرا، پىشنىارى ئەو كرا كە بودجە بىرپتە مىنحەى سالانە، بەرپىز جىگىرى سەرۆكى لىزنەى داراىى روونكردنەوھى دا لە سەر ئەو، تەكايە لىزنەى ياساىش روونكردنەوھى بەدەن لە سەر ئەو، ئايا مىنحە دەتوانرى بەدواداچوونى بۆ بىرى لەلاىەن دىوانى چاودىرى داراىىەو،

بەرپىز د. بەھار محمود فتاح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

مىنحە بە ماناى بەخشىن دى، بەخشىنىش ھىچ چاودىرىەكى لە سەر نىىە،

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەللى ئەو كاتە ماددەدى چوارەم ئىلغا دەبىتەوۋە لە پىرۆزە ياساگە، بۆيە ئەوۋە ناخەينە دەنگەوۋە، ئىستا ماددەگە بىخوئىننەوۋە بۇ ئەوۋە بىخەينە دەنگەوۋە،

بەرپىز شىركۆ ھەمە امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە سى تا چوار كەس پىشنىيازمان كرد، كە بىكرىتە لە (۵، ۰٪)،

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

دوو كەس پىشنىيارى ئەوۋەيان كىردوۋە،

بەرپىز د. شىركۆ ھەمە امين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من بووم، كاك ئومىد ھەمە على بوو، مامۇستا عبدالرحمن على رضا بوو، د. شوان قەلادزەبى بوو، كاك ابوبكر ھەلەدنى بوو،

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

لىژنەى دارايى ھىچ روونكردنه وەتان ھەيە؟

بەرپىز على ھەمە صالح:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە روونكردنه وەماندا، ديسانەوۋە دەيدەينەوۋە، ئەگەر بىكەنە لە (۵، ۰٪)، دەبى ھەموو ئەو پىرەنسىپ و ئەو ھەوت خالەى داتانپشتوۋە، دەستكارى بىكرىنەوۋە، مەسەلەن (۶۰)كە بىكرى بە (۲۰)، يان تەنيا كورسى ئەم خولە پىوۋە بى، خولى پىشوۋ لەغو بىكرىتەوۋە، يەعنى دەبى ھەموو ئەوانە بىكەن، كە دەنگ دەدەن تىكايە رەچاۋى ئەوۋە بىكەن، ھەر ئەوۋەندەمان دەۋى ئىمە خۇتان سەربەستى تىدا،

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

دەرگاي گىفتوگۆى تر ناكەينەوۋە، ژمارەى ياسايى ئەندامانى پەرلەمان داوايان كىردوۋە دەيخەينە دەنگەوۋە، كى لەگەل ئەوۋەيە بودجەكە بىكرى بە لە (۵، ۰٪)، لە كۆى بودجەى گىشتى ھەرىمى كوردستان؟ لىيگەپى، ژمارەى ياسايى ئەندامانى پەرلەمان داوايان كىردوۋە، ئەمە بە دەنگ يەك لايى دەكرىتەوۋە، تەوزىجەكە ئەوۋەيە، ئەگەر ئەوۋە كەم بىكەنەوۋە، سەرجەم پىرەنسىپەكانى تىرىش كە دانراۋە دەبى دەستكارى بىكرىتەوۋە، دوو ھالەت ھەيە، يان دەبى ھەندىك لە پىوۋەرەكان ئەوۋەكە رەچاۋ نەكرى، يان (۶۰) مىليۇنەكە كەم دەكرىتەوۋە، ئەو كاتە بوۋە نىوۋە، كى لەگەلدايە؟ (۲۵) كەس لەگەلدايە، كى لەگەلدا نىيە؟ (۴۹) كەس لەگەلدا نىيە، كەواتە پەسەند نەكرا، تىكايە لىژنەى ياسايى دەقى ماددەگە بىخوئىننەوۋە، بۇ ئەوۋە بىخەينە دەنگەوۋە،

بەرپىز د. قاللا فرید ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى يەكەم:

ئەنجومەنى وەزىرانى ھەرىمى كوردستان بودجەيەكى سالانە بۇ حيزبە سياسىيە مۆلتەت دراوہگان لە ھەرىمى كوردستان لە بودجەى گشتيدا دابىن دەكات.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەگەل ماددەى يەكى راپۆرتەكەيە بەتېكرابى؟ (۷۶) كەس لەگەلدايە، كى لەگەلدا نيبە؟ (۴) كەس لەگەل نيبە، كەواتە پەسەند كرا، دەچينە سەر ماددەى دوو لە پڕۆژە ياساكە بەپىي راپۆرتى ھاوبەشى لىژنە پەيوەندىدارەگان،

بەرپىز د. قاللا فرید ابراهيم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى دوووم:

بودجەى تەرخانكراو بۇ حيزبە سياسىيە مۆلتەت دراوہگان بەم پىوہرانە دابەش دەكرىت:

يەكەم: كورسى پەرلەمان دەكرىتە بنەما ، و بەھای ھەر كورسىيەك مانگانە (۶۰,۰۰۰,۰۰۰) شىست مليون دینارە.

دوووم: ژمارەى كورسىيەگانى دوایین دوو خولى پەرلەمان بۇ ھەر حيزبىك كۆدەكرىتەوہ و ، ھەر حيزبىكى كوردستانى لە يەكەم خولى پەرلەمانەوہ كورسىيەكى بۇ كۆى ژمارەى كورسىيەگانى زياد دەكرىت بە مەرجىك لە ھەر خولىكدا ژمارەى كورسىيەگانى لە چوار كورسى كەمتر نەبى.

سىيەم: ھەر حيزبىك بەشدارى ھەلبژاردنى خولى بەردەوامى پەرلەمانى كوردستانى كردبىت و كورسى بەدەست نەھىنايى ، بەلام رىژەى (۴۰٪) يان زياترى دەنگى پىويستى كورسى بەدەست ھىنايى ، بەھای دوو كورسى بۇ ھەژمار دەكرىت،

چوارەم: ھەر حيزبىك بەشدارى خولى بەردەوامى پەرلەمانى كردبىت و كورسى بەدەست نەھىنايى، بەلام رىژەى (۲۰٪ - ۳۹٪) دەنگى پىويستى كورسى بەدەست ھىنايى ، بەھای يەك كورسى بۇ ھەژمار دەكرىت.

پىنجەم: ھەر حيزبىكى بەشداربوو لە خەباتى رزگاربخوازی كوردستان بەھەمان ناو كە خاوەن يەك كورسى بىت لە خولى بەردەوامى پەرلەمانى كوردستاندا داى كۆكردنەوہى ژمارەى كورسىيەگانى خولى پىشوو ، بە بەھای دوو كورسى كۆمەك دەكرىت.

شەشەم: ھەر حيزبىك پىش راپەرىن بەشدارى خەباتى رزگاربخوازی كوردستانى كردبىت و لە خولى بەردەوامى پەرلەماندا كورسى ھەبىت، نابىت لە (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰) سەد مليون دینار كەمتر وەربگرىت.

ھوتەم: ھەر ھىزبىك يان قەۋارەيەكى سىياسى، كە خاۋەنى كورسىيە كۆتاكانى خولى بەردەۋامى بەرلەمانە، تەنھا يەك كورسى بۇ ھەژمار دەگرېت ، بەھاي ئەۋ كورسىيەش مانگانە (۸۰،۰۰۰،۰۰۰) ھەشتا مىليۇن دىنارە ، بەدەر لە ھوكمى بېرگەي يەكەمى ئەم ماددەيە.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى بەرلەمان:

ئىستا ناۋەكان دەنۋوسىن، بەلام د. شېركۆ ھەمە امين پېشتر ناۋى خۆى نووسىۋە و كاك ئارى ھەرسىن ناۋى نووسىۋە و خاتوو منى قەھۋەچى ناۋى نووسىۋە، كاك محمد سعدالدين بەھەمان شىۋە كاك باپىر كامەلا، خاتوو كەزال ھادى، د. فرست صۇقى،

بەرپىز فخرالدين قادر عارف/ سكرتېرى بەرلەمان:

بەرپىز سەرۆكى بەرلەمان.

ئەم ئەندام بەرلەمانانە ناۋيان تۆمارە بۇ گىفتوگۆكردن، لە سەر ئەۋ ماددەيە (گۆران نازاد، رېۋاز فائق، صالح فقى، سعيد محمد، سالار محمود، عباس فتاح، قادر ئۆتمان، مريم صمد، خلف احمد) لە كەرتى (ب) جمال مۆرتكە، ئومىد خۇشناۋ، امنە زكرى، بەيار طاھر، تحسین اسماعيل، دلشاد شعبان، قەمان فىصل، مەردان خدر، مدينە ايوب، على ھالۆ، عباس غزالى، فرحان جوھر، شوان شېخ احمد) لە كەرتى سى (ابوبكر عبدالله، رابوون توفيق، سۆران عمر، انور قادر، ئومىد ھەمە على، بەھزاد دەرويش، بەھار عبدالرحمن، برزۆ مجيد، بېستون فائق، پەروا على، پەرى صالح، سەراب ميكائيل، عمر عينايت، حسن صالح، عبدالرحمن على، محمود عمر، شېركۆ جودت، منيرە عثمان، كنعان نجم الدين، شكريه اسماعيل، زولفا محمود) لە كەرتى چوار (عبدالله حاجى محمود، عبدالرحمن فارس، وحيدە ياقۇ، يعقوب گورگيس، پروانت نيسان، ئايدن معروف، ماجد عثمان، جودت جرجيس، سرود سليم)

بەرپىز جعفر ابراهيم ئېمىنكى / جېگرى سەرۆكى بەرلەمان:

دىارە نوقتەيەكى نيزاميمان ھەيە؟ فەرموو كاك دلشاد،

بەرپىز دلشاد شعبان عبدالغفار :

بەرپىز سەرۆكى بەرلەمان.

ئەفە جارا دوۋيە، بەرى موناھەشە بەينە كرن، ب ۋەرەقە ئەز نافى خۇ فرىتكەم بۇ كاك فخرالدينى ھەر جارا سرا من دجيتە سيھى و چلى،

بەرپىز جعفر ابراهيم ئېمىنكى / جېگرى سەرۆكى بەرلەمان:

دىارە نوقتەيەكى نيزاميمان ھەيە؟ فەرموو كاك كنعان،

بەرپىز كنعان نجم الدين احمد((حجى كاروان)) :

بەرپىز سەرۆكى بەرلەمان.

نازانم، پيم باشه بۇ ئەۋەدى ۋەكو چارەكەى تر ئەۋ بېرگەىه زۇر پەرتەۋازە و شېپزەىى پېۋە ديار نەبى، يەعنى بېرگە، بېرگە، قسەى لە سەر بىكرى، لە بېرگەى يەكەم، ئىنجا بېچىنە بېرگەى دوۋەم، ئەگەر پېشنىارىكى تر بۇ زىاد كىردنى بېرگەكە ھەبۋو، ئەۋە شتىكى ترە، بەلام ئەگەر بېرگە، بېرگە، بېچىنە سەرى، ۋابزانم بە ئاسانى ئەۋ بېرگانە ھەموۋى چارەسەر دەكرى، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جېگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئەۋەدى لە پەيرەۋدا ھاتوۋە، ماددە، ماددە، دوایى لەگەل لىژنەى ياساى باس لەۋ خالەش دەكەىن و، پيمان باشە بلېىن تېبىنى و سەرنجەكان با بەكورتى باس بىكرىن، ئىستا دەست بە گىفتوگۇكان دەكەىن لە سەر ئەم ماددەىە، فەرموۋ د. شىركۆ،

بەرپىز د. شىركۆ ھەمە امىن:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من لەسەر ماددەى دوۋەم بېرگەى يەكەم قسە دەكەم، لە ھەموۋ دونيا ۋا باۋە دوا خولى پەرلەمانى بە پېۋەر ياخود بە بنەما ۋەردەگرىت، بۇيە من پېشنىارى دەكەم دوا خولى پەرلەمانى لە ھەرىمى كوردستان بە بنەما ۋەر بىگرىت بۇ دانانى ئەۋ ھاۋ كارىيەى كە بە پارتە سىياسىيەكان دەدرىت، خالى دوۋەم پېشنىارىز دەكەم (۶۰)مىليون بىكرىت بە (۳۰)مىليون يان كەمترىشېت لەنىۋان (۲۰) بۇ (۳۰)مىليۇندا بېت و، پېشنىارىز دەكەم ئەگەر گونجاۋە، يان پېشنىارىز دەكەم ھىوادارم ۋەلامم بدەنەۋە، ئەگەر بەم شېۋەىە تېپەرى لە (۲۰)% باج بېخەنە سەر ئەۋ پارەى كە دەدرىت بە پارتى سىياسى، ياخۇد بە ئىجبارى لە (۲۰)% بدات بە ناۋچە كوردستانىيە دابىرپىنراۋەكان بۇگەرپانەۋەى خەلك ۋە نىشتەجى كىردن و دابىن كىردنى ژىيانىكى شەپەف مەندانە بۇيان، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم حاجى / جېگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەلى، سوپاس بۇ بەرپىز شىركۆ ھەمە امىن، بەرپىز ئارى ھەرسىن فەرموۋ.

بەرپىز ئارى محمد (ھەرسىن):

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ۋەلا من ھەزدەكەم يەك شت بلېم، جارى با پرسىارىك بىكەم ئىمە كەلەسەر ماددەى دوۋەم قسە دەكەىن بۇمان ھەىە لەسەر ھەموۋ بېرگەكان قسە بىكەىن يان لەسەر بېرگەى يەكەم؟

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جېگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

دەتوانى لەسەر ھەموۋ بېرگەكان قسە بىكەى.

بەرپىز ئارى محمد((ئارى ھەرسىن)):

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

باشە سوپاس، من لەسەرەتاو ھەست دەکەم کە ناعەدالەتییەك لە دانانی ئەم میزانییە ھەبە بەو مەعنايەي کە حساب بۆ سەرمايەي حزبى نەکراو، من دەزانم ئەمە زۆر زەحمەتە بە ئالییەتییکی قانونی رێکی بخرە، بۆ نموونە حیزبێک چل، پەنجە ساڵە ھەبە لەگەڵ حیزبێکدا کە دە ساڵە ھەبە بەتەنکی ئەو حیزبەي چل، پەنجە ساڵە ھەبە بیری لیکردۆتەو کە پاشەکەوتییکی ھەبێت بۆ دواي خۆي، بەلام ئەمە یەك ئیشکالییات دروست دەکات، خۆ لە دونیايا مۆدیل زۆرە بۆ دانانی میزانییەي حیزبى، دوو مۆدیلە ھەرە سەرەکییەکەي ئسلوبی تەعامولکردنە لەگەڵ حیزب بەشیوہ ئەمریکییەکەي یان بەشیوہ ئەوروپییەکەي مەبەستم دەلی ئیسکندەناقییە ھەتا دەگاتە ھۆلەندا و بەلجیکا، نموونەيەك دەھینم لەکاتی ھەلبژاردندا بێگومان حیزبى سیاسى زۆر پێویستی بە میزانییە ھەبە بۆئەوہی بتوانیت رێکلام بۆ خۆي بکات، ئەمە لە ھەندیک ولات بە ئالییەتییکی مەعقول ھەلکراو بۆ نموونە ئەو کەنالانەي کە دەولەتین لەو ولاتانەي کە عەرز کردن مۆلەتی چوون یەك و بەداد پەرورەنە دەدات بە ھەموو حیزبێکی سیاسى لەکاتی موخەدەدا رێکلام بۆ خۆي بکات، بەلام مولاھەزەم فەرموون حیزبێکی سیاسى کە داخلى ھەلبژاردن نەدەبێت، خاوەنى کەنالی راگەیانندن و تەلفزییۆنى خۆي نییە، خاوەنى سەرمايەيەکی وەك پێویست نییە، ئایا ئەم عەدالەتی بەشداریکردنە لە ھەلبژاردن لەبەینی حیزبێکی فەقیر و حیزبێکی دەولەمەند لەکویدا یە؟، ئینجا ئەمە وەکو جەنابتان دەتوانن، بەئى من تەرکیزم لەسەر ئەمەيە، یەعنى بنەرەتی بلین سەرەتای ئیش ئەمە یەك، دوو بە ھەموو شیوہیەك من پشتیوانی لەو دەکەم کە دوو خولى پەرلەمان نەکریت تەرکیز دەکەمەو نەکریت بەبنەما بۆ دیاریکردنى میزانییە، لەبەرگەي دوو مەدا من پیم باشە بەم شیوہیەي لیبیت کە ژمارەي کورسییەکانی دواين دوو خولى پەرلەمان کۆدەکریتەو ھەر حیزبێکی کوردستانی لە یەكەم خولى پەرلەمان کورسییەکی بۆ کۆي ژمارەي کورسییەکەي زیاددەکریت، نوقتە، ئیتەر ئەمەي تییانەبیت بەمەرجیک لەھەر خولیکدا ژمارەي کورسییەکانی لەچوار کورسی کەمتر نەبیت، خالی ئەخیر کە من مولاھەزەم ھەبە لەسەري بەرگەي ھەوتەمە لەکۆتایی قسەکە، یەعنى ھەر حیزبێک یان قەوارەيەکی سیاسى... ھەتادیت بەھای ئەو کورسییەش مانگانە (۸۰) ملیۆن دینارە بەدەر لەھوکمی بەرگەي یەكەم و دووہمی ئەم قانونە، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراھیم ئیمینکی / جیگیری سەرۆکی پەرلەمان:

سوپاس، کاک ئارى، تکایە ئەو پيشنییارە بەنوسین بەدە بە لیژنەي دارایی بۆ دارستن، بەرپز منی قەھوہچی فەرموو.

بەرپز منی نبی((منی قەھوہچی)):

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

وادياره ئەمپرۆ ئىيمە لىرەدا نىازمان ھەيە كەوا بودجەى ئەحزابەگان پەسەند بکەين، لىرەدا دياره ئىيمە كە بودجەى ئەحزابەگان پەسەند دەكەين بۆ رېڭخستنى بودجەى ئەحزابەگان نەك بۆ سزادان بەو لايەنانەى كە لە دەرەوہى پەرلەماندا كەوا خاوەنى كورسى نىيە ئەوانەى كە ئەو حيزبانەى كورسىيان نىيە لەراستىدا دەگەرپتەوہ بۆ ھۆيەكى گرنىگ ئەویش تاكو ئىستا نەيانتوانىوہ ھاوبەشى لەھىچ ھەلبژاردنەگان بکەن كە ئەو حيزبە كوردستانىيانە بە گشتى و بەتابەتى ئەو حيزبە توركمانىيانە كە لە دەرەوہى پەرلەمانى كوردستان، چونكە بودجەيان بەھىچ شىوہىيەك شىاو نەبووہ وەكو بودجەى ئەو ئەحزابانەى كەوا توانىويانە لەرپڭاى كەنالەكانەوہ بەرپڭاى رۆژنامەكانەوہ پەرۆ پاگندەى خۇيان بکەن، بۆيە من وەكو برڭەى دووہم كەوا ژمارەى كورسىيەگانى دوايىن دوو خولى پەرلەمان بۆھەر حيزبىك كودەكرىتەوہ ھەر حيزبىكى كوردستانى لەيەكەم خولى پەرلەماندا كورسىيەكى بۆ كۆى ژمارەى كورسىيەگان زياد دەكرىت، ئەوہ لىرەدا مەبەست ئەوہىيە تەنھا ئەو حيزبە كوردستانىيانە دەگرىتەوہ بەدەر لە كۆتاكەن بەو شىوہىيە كاتىك كە گفتو گۆمان لەگەل لىژنەى دارايى كرد وتى تەنھا كۆتاكەن يەك ماددە دەگرىتەوہ، لىرەدا ئەوہش ناعەدالەتى و نايەكسانى نىوان ئەحزابە كوردستانىيەگان دەگرىتەوہ، بەشىوہىيەكى گشتى، سەبارەت بەبرڭەى سىيەمىش لەھەمان شىوہدا ھەر حيزبىك بەشدارى لە ھەلبژاردنى خولى بەردەوامى پەرلەمانى كوردستان كوردبىت كورسى بەدەست نەھىنا، بەلام رپژەى (٤٠٪) ئىيمە وەكو كۆتا راستە خاوەنى پىنج مەقەدىن لە پەرلەمانى كوردستان، بەلام ھەر لەناو لىستەكەى توركمانىدا حيزب ھەيە ھاوبەشى كردوہ لە ھەلبژاردن، بەلام نەگەشتوہ ئەو رپژەيەى كەوا بتوانىت كورسى بەدەست بىنىت، ھىوادارم لىرەدا كۆتاكەن بىبەش نەكرىن، من داوادەكەم لە پەرلەمانى كوردستان و لە لىژنەى دارايى لە ماددەى دووہم برڭەيەك زياد بكرىتن ئەویش ئەو حيزبانەى كە مۆلەت پىدراوہ لەلايەن وەزارەتى ناوخۆ بەژمارە (١٧) سالى ١٩٩٣ بودجەيەك بۆيان تەرخان بكرىت بۆ ئەوہى ئەوانىش بتوانن لە ھەلبژاردنەگانى داھاتوودا ھاوبەشى بکەن، چونكە ئىوہ ئەو بودجەى حيزبە كە ئەمپرۆ دادەنن پەسەند دەكەين تەنھا بۆ ئەو حيزبانە نىيە كەوا مۆلەت پىدراوہ، راستە، بەلام لە ئايندەدا واتە لىرەدا خۆى لە خۇيدا ئىيمە رپڭر دەبين چىتر لەو كوردستانەدا حيزب دروست نەكرىت، حيزب زياد نەكرىتن، ئەوہش پىشىلە بەرامبەر حيزبە ياسايىيەگان، بۆيە من داوا دەكەم بەو شىوہىيە دابرىژرىت و، پىشنىيارەكەشم دواتر بە لىژنەى ياسايى پىشكەش دەكەم، ھەر حيزبىك كەوا نەيتوانىوہ كورسى بەدەست بىنىت لەپەرلەمانى كوردستان بودجەيەكى بۆ دابىن بكرىت بۆ ئەوہى بتوانىت ئەویش دەرھەتەك ھەبىتن بۆ ئەوہى بتوانىت ھاوبەشى لە ھەلبژاردنەگاندا بکات، ياخود ھەماھەنگى بكرىت لەگەل حكومەتى ھەرئىمى كوردستان، سەبارەت بە ماددەى دووہم برڭەى ھەوتەمىش ھەر حيزبىك يان قەوارەيەكى سىياسى كە خاوەنى كورسى كۆتاكەنى خولى بەردەوامى پەرلەمانە، تەنھا يەك كورسى بۆ ھەژمار دەكرىت بەھاي ئەو كورسىيەش مانگانە (٨٠)مليون دىنارە، ئا لىرەدا بەدەر لەھوكمى برڭەى يەكەم داوا دەكەم بسرىتەوہ، زۆر سوپاس.

بەرپڭر جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىڭرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، ئەو پېشنىيارەش وەكو پېشتەر باسماڭكرد بەنوسىن پېشكەش بە بەرپېز لىژنەى دارايى بگە، بەرپېز محمد فەرموو.

بەرپېز محمد سعد الدين:

بەرپېز سەرۆكى پەرلەمان.

چەندەھا ساڭە باسى بودجەى ئەحزاب دەكرېتن و، ئەمە يەكەم ھەنگاۋە پاش ئەو چەندەھا ساڭە رېكخستنى بودجەى حىزبەكان ھەنگاۋىكى زۆر گرنگە لە يەكەم ھەلبژاردنى پەرلەمانى كوردستان و لە تەشكىلكردنى يەكەم كابىنە تا ئىستا يەكەمىن جارە بە شىۋەيەكى جدى كاردەكرېت بۆ ئەۋەى بودجەى ئەحزابەكان رېك بخرېتن ئەۋەش ھەنگاۋىكى زۆر گرنگە، پېشتەر ئىمە زۆر تېبىنىمان ھەبوو لەسەر راپۆرتەكە، بەلام ئىستا راپۆرتەكە گۆرانكارى بەسەردا ھاتووە زۆربەى ئەو تېبىنىمانە چارەسەر كراۋە، چونكە كۆ دەنگىيەك ھەبوو و ئىتفاقەك ھەبوو لە نىۋان فراكسىۋنەكان لەسەر شىۋازى ئەو بېرگانە، تەنھا دوو، سى تېبىنىم ھەبوو ھەزەكەم لىرە باسى ئەم تېبىنىمانە بگەم، لە ھەرىمى كوردستان، يەئنى لىرە بەگوپردى ئەو ياسايە تەنھا ئەو حىزبانە كەلە پەرلەمانى كوردستان بەشدار بوونە كورسىيان بەدەست ھىناۋە ياخۇد رېژىيەكى دەنگىيان بەدەست ھىناۋە ئەوان مافى ئەۋەيان ھەيە كە بودجەى سالانە ۋەربگرن، پېشنىيازىكەم ھەيە ماددەيەكەش ئىزافەبكرېتن بۆ ئەو حىزبانەى كە مۆلەت پىدراۋن و لە پاش راپەرىن ھەتا ئىستا كارى سياسى دەكەن، مەبەستىشان لىرە ئەۋە نىيە كە وەكو حىزبەكانى تر بودجەيەكى گەۋرەيان پىدريت وەكو سالانى پېشتەر بە شىۋەيەكى مەزاجى بودجەيان پىدريت، تەنھا بۆ ئەۋەيە چۆن سەنتەرى روشنبرى و رېكخراۋەكانى كۆ مەلگى مەدەنى و كومەلە جەماۋەرىيەكان بۆ ئەۋەى كاروبارى رۆژانەى خۆيان بەرپۆە بېن مىنچەيەكان بۆ دابىن دەكرېت، ئەو حىزبانەى كە چ لە پەرلەمان كورسىيان ھەيە و چ بەشدارى ھەلبژاردنىان نەكردوو و دەرفەتەيان نەبوو بۆ ئەۋەى بەشدارى ھەلبژاردن بگەن، بەلام حىزبى سياسىن و مۆلەتەيان پىدراۋە و بارەگايان ھەيە مىنچەيەكى پەمزيان پىدريت تا وەكو بۆ كرى بارەگاكان و راپەراندىنى كارو بارى رۆژانەيان، تېبىنى دوۋەم لەسەر ئەۋەيە كە لەبېرگەى دوۋەمدا ھاتووە دەلېتن ئەو لايەنە سياسىانەى كە لە خولەكانى پېشوو يەكەم و دوۋەم بەشدار بوونە كورسىيەكان بۆ ھەژمار بكرېتن، لەبەر ئەۋەى كە تەنھا يەك كورسىيان بۆ ھەژمار دەكرېتن ئەو شەرتە لادريتن كەدەلېت ژمارەى كورسىيەكانى لە چوار كورسى كەمتر نەبېتن، چونكە ئەگەر تەماشى خولەكانى يەكەم و دوۋەم بگەين ژمارەى حىزبەكان ئەۋەندە زۆر نىيە ئەو مەرجە دابىن ئىحتىمالە يەك يان دوو، سى حىزب دەگرېتەۋە و مادام تەنھا يەك كورسىيان بۆ ھەژمار دەكرېت ئەو مەرجە لادريتن، سوپاس.

بەرپېز جعفر ابراهيم ئىمىنى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، پېم خوښه پشستگيرى له رهنځپانې پېشووټرى خوټ بدې نه گهر هاوراپېټ له گهڼ ئيوه، ته نكيد له وه بكه، يه عنى دووباره كړدى هه مان پېشنيار نه كړيټن پشستگيرى بكن، كاك عمر فەرموو نوقتەى نيزاميه؟

بهريز عمر عينايت:

بهريز سرؤكى پەرله مان.

به ئى من خالى پەپرەوم ههيه، ئەم ياسايه كه پيشكەش كراوه له م پرؤزه ياسايه، پيناسه ي دسته واژه كه نه كراوه، ده بوايه مادده ي كه م پيناسه ي دسته واژه كان بيت، هيوادارم ليژنه ي ياساي و ليژنه ي داراي وه لامان بدنه وه بوچى به م شيوه يه پيشكەش كراوه، سوپاس.

بهريز جعفر ابراهيم ئيميني / چيگري سرؤكى پەرله مان:

كاك عمر وه لام دايه وه، تكايه نه وه وه لامه دووباره بكنه وه،

بهريز د. بهار محمود:

بهريز سرؤكى پەرله مان.

وه لامان دايه وه، بهس دووباره ي ده كه ينه وه ئيمه له بيدايه تي دارشتنى ياسايه كه چەند زاروايه كمان دانا پيناسه ي بكن، بهس دواتر سهيرمان كړد نه وه زاروايه ي دامانناوه بو نه وه ي پيناسه ي بكن زور له ناو ياسايه كه دووباره نه بوته وه، يه ك جار، دووجار، بويه به ناو ي خو ي ناومان نا و به پيوستمان نه زانى پيناسه ي بكن، و مه سه له ي حيزب و نه وان هس له ياسا ي نه حزابه كاندا پيناسه كراوه،

بهريز جعفر ابراهيم ئيميني / چيگري سرؤكى پەرله مان:

سوپاس، بهريز باپير فەرموو.

بهريز باپير كاملا:

بهريز سرؤكى پەرله مان.

من دست خوښى له وه ده كه م كه بودجه ي حيزبه كان به ياسا ري كده خريټ بو نه وه ي نه وه گله يي و گازنده ي كه پيشتر هه بو وه نه بيت، من پيموايه كه نه حزابى سياسى باربوون، ده كريت له كو ي بيه نيټ له كو ي نه وه بكات؟ ده بيت په نا بو شتيكى دي كه ئينحيرافات تي دا ده بيت نه وه مادده ش له چيگاي خو يه تي و هه موومان به ده نكي حيزب هاتوو ينه ته ئيره له بيرمان نه چيټ، زور له برادرانى نه اندامانى پەرله مان قسه له سه ر نه وه ده كه ن من پيشداده گرم به و سه فقانه ش ده ئيم بودجه بو حيزب بيت باشه، نه وه ي تر مادده ي دووم بره گي يه كه م هيچ تي بينيه كم له سه ر نييه ته و افوق يكي له سه ر هه يه به شيوه يه كي گشتى بره گي دووم كه باس له وه ده كات، مادده ي دووم من پشستگيرى له رهنځپانې (كاك نارى هه رسين) ده كه م كه نه وه مه رجه ي تي دا نه مي نيټ به مه رجيك له هه ر خولي كدا ژماره ي كورسيه كان له چوار كورسي كه متر نه بيت نه وه مه رجه نه مي نيټ، من پشستگيرى له وه رهنځپانې ده كه م، به لام نه وه ي ده مه ويټ ئيزافه بكر يټ ته نها خالي كه بكر يټ ته بره گي هه شته م نه گهر برادران سه رنج بدن بره گي هه شته م هه رچه نده له وچيگايه دا هاتوو بو ته كميل

کردنى ئەو ھەيە، چونكە ئەو ياسايە بۇ داھاتوو دادەنرېت بۇ رابردوو نىيە، پارتى سىياسى دروست دەبېت، مۆلەت وەردەگرېت كە مۆلەت وەردەگرېت پېويستە لەسەر حكومەتى ھەريىمى كوردستان تەمويلى بكات بۇ ئەو ھى بتوانېت بەشدارى بكات لە ھەئبزاردنەكانى داھاتوودا، بۆيە من پېشنييار دەكەم ئەو بېرگەيە زىاد بكرېت ئەو ھى ئەو ھەيە ئەو پارتە سىياسىيانەى كە مۆلەتى ياسايان ھەيە ئەنجومەنى وەزيران ھاوكارىيەكى سالانەيان پېيدات بۇ دوو خوئى ھەئبزاردن بەمەرحېك لە (۲۰٪) دەنگى پېويستى كورسى بەدەست بېنېت ئەو ھى بۇ داھاتوو ئىزافەى ئەو بېرگەيە بكرېت پېشنييار دەكەم و خالەكانى تر ھىچم لەسەر نىيە و، سوپاس.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس كاك باپىر كاملا، ئەو پېشنيارەى كە لە كۆتاييدا باست كرد بە نووسين بىدە، بەريز كەژال خان فەرموو،

بەريز كەژال ھادى ھقى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

من دەمەوئى بېرگەيەك بۇ ماددەى دوو زىاد بكرېت، ئەويش بوونى رېژەى ژنان لە ناو پارتە سىياسىيەكان، بېتە پېوھريك بۇ ھەژماركردنى كورسىيەك بۇ ھەر پارتىكى سىياسى، چونكە ژنان بە بەشدارى كردنيان لە پارتى سىياسى رۆلى كارىگەرييان ھەبوو لە بەرەو پېش بردن و سەرگەوتنى پرۆژەى سىياسى لە ھەريىمى كوردستاندا، بۆيە داوا لە پەرلەمانتارانى داواى خۆم دەكەم كە پشتگىرى رايەكەم بكەن بۇ ئەو ھى بخرېتە دەنگدان.

بەريز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جېگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس بۇ بەريز كەژال خان، بەريز د. فرست فەرموو،

بەريز د. فرست صۆفى ەلى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان:

بەر لەو ھى لەسەر ئەم ماددەيە قسە بكەم، پېشتر داواى نوقتەى نىزامىم كرد دەرفەت نەدرا، روونكردنەو ھىكى بچووك لەسەر، ھەرچەندە تىپەرى، بەلام رەنگە ناسەوارى ھەبېت بۇ داھاتوو بۇ لىژنەى ياسايى، لەبەر ئەو ھى ئەندامانى پەرلەمانىش ﴿متأثر﴾ دەبن بەم تىروانىنە، دەنگىش لەسەر ئەم ئەساسە نەدرا، مەرج نىيە كە بۇ بە مېنخە خازىع نىيە بۇ رەقابەى مالى، قانونى رېكخراوہ ناھكومىيەكانمان ھەيە مېنخەيە دەدرېتە رېكخراوہ ناھكومىيەكان، بەلام نەسېك ھەيە لە ناو قانونەكە خازىعە بۇ ناو رەقابەى مالى، سالانە دەچىت تەدقىقى دارايان دەكرېت، بە ھەمان شىوہ ھى ئەھزابىش ئەگەر بە مېنخەش بوايە زۆر ئاسانى دەتوانرا تەدقىق بكرېت، ماددەم نەسېك ھەيە لە ناو قانونەكەى تەدقىق دەكرېت لە لايەن رەقابەى مالىيەو گرنگ ئەو ھەيە سوئتە دەدات، كەواتە زۆر ئاسايە و نەخرايە دەنگدان لەسەر ئەو ئەساسەى كە ناقانونىيە، بەلام ناقانونى نىيە زۆر ئاسايە بكرېتە مېنخەش، سەبارەت بە ماددەى دوو،

تەبەئەن بەر لە دەربېرىنى مولاھەزەھەکان، دوو خالى گىرنگ ھەيە روونى بکەينەو، ئەويش ئەمەيە، ئيمە کاتيک ديين ئەو ياسايە دادەنيين لە زەرورەتەو دادەنيين، دەزانين ئەو ياسايە زۆر زەرورە، تەمويل کردنى ياساي ئەحزاب زۆر گىرنگە، بەلام چۆن تەنزيىمى دەکەين؟ بەو شيوەيە نە بليين چەند ميليارىکمان کەمتر کردووە لەگەل رابردوو، ئەو ئەنجازىکمان کردووە، نەخىر ئەنجازمان نەکردووە، لەبەر ئەوئى ئيمە باسى سەرەتايەگى نوئ دەکەين لە ديموکراسى و لە ژيانى سياسى لە ھەريى کوردستان، ماناي ئەو نەيە ئەوئى لە رابردوودا خراپ بوو ئەيمە ليرە ناييت باشى بکەين، بۆيە ئەگەر بيم لەسەر بپرگە بپرگەى ماددەى يەک قسە بکەم، ئەگەر لە شىست مليۆنەگەو دەست پيیکەم، ئەوئى کە من بەراورد کرد، ئەو روونکردنەوانەى خوارووە دەخەمە روو، شىست مليۆن دینار بۆ ھەر کورسيەگى پەرلەمانى، لە کاتيکدا داھاتى تاکەگەس ليرە بە پيى ئەوئى من دەستم کەوت، چوار ھەزارو پينج سەد دۆلار، بەلام ئەوئى کە بە دوایدا گەرام و ماندوو بووم، بە بەراورد لەگەل ولاتانى دونيا، ئەگەر ئەو شىست مليون دینارە داھەشى بيست ھەزار دەنگى بکەى، کە قىمەتى ھەر کورسيەگە وەکو قاسمى ئىنتىخابى، ھەر دەنگى سى ھەزار دینارى بەردەکەوييت و ئەمەش دەکاتە نيزىکەى دوو دۆلار و نيو، ولاتيکى وەکو ئەلمانيا کە دەخلى فەرد تيدا سى ھەزار يۆرۆيە، يەئنى نيزىکەى چوار دەفتەر، بەلام قىمەتى ھەردەنگىک کە لەوئى بە دەنگ تەمويلى ئەحزاب دەکريت ﴿٠,٧٥﴾ يۆرۆيە، کە دەکاتە نيزىکەى يەک دۆلار، لە کاتيکدا دەخلى تاک سى ھەزار يۆرۆيە، بۆيە ئەگەر ئەم دوو ژمارانە بەراورد بکەين، دەبينين زیدەپرۆيەگى ئىکجار زۆر کرايە لەوئى کە لە کاتيکدا دەخلى تاکەگەس لە ھەريى کوردستان زۆر نزمە، ئەمە مەسەلەيەگە ئيمە ئىستا قسەى لەسەر ناکەين، ھەتتا بۆ داھاتووشمان بييت کە دەخلى تاک خۆ بە ﴿کن فيکن﴾ يک ناييتە دە ھەزار دۆلار؟ بۆيە بە تەسەورى من، ھاوپام کە ئەم شىست مليۆن دینارە يەکجار زۆر، لە سى و پينج تا چل مليۆن دینار زياتر نەبييت، ئەوئى وەك باس کرد بە بەراورد لەگەل ولاتانى جىھانى کە وەکو باس کرد ئەقسا ھەد بۆ قىمەتى ھەر دەنگىک برى ﴿١,٥﴾ دۆلارە بە پيى ئەو تەجروبانەى کە دەستمان کەوتوو، ئىستا ئيمە ﴿٢,٥﴾ دۆلارمان داناو، ئىستا ديمە سەر چەند خاليکى تريس کە ئيمە چەند ئيسرافمان کردوو؟ چەند دەستمان کراو بوو لەوئى کە پارە ببەخسینەو؟ بەس لەبەر ئەوئى بليين لە قۇناعى رابردوو زۆر بوو ئىستا کەم مان کردوو، لە کاتيکدا ئىستا ئيسرافىکى زۆر زۆر کراو و زیدەپرۆيى تيدا يە و تەبەئەن خالى دووئى کە دەمەويى باسى بکەم، لە کوئى ئەو قانونە، بە تايبەتى ئەو ماددەيەى ئىستا من دەمەويى قسەى لەسەر بکەم، ئيمە کە پيناسەى قانون دەکەين دەليين: مەجموعە ريسايەگى عام و موحەرەد و پابەندن، تەبەئەن ئەو ياسايەى کە دانراو نە عامە نە موحەرەدیشە، عام بە مەعناى ئەوئى کە تۆ ئەو قاعيدە قانونيەى دادەنيى کە قاعيدەيەگى عام بييت و موحەرەدیش بييت لە ھەموو، بەلام کە سەيرى ماددەکان دەکەى لەو ماددەيەى کە ئىستا قسەى لەسەر دەکەين لە بپرگەى دوو، سەير دەکەى وەك دکتۆرە جوان باسى کرد رىک وەکو خەياتىک رەچاوى ھەموو حزبەکان کراو بۇيان دۆراوتەو، ئەوئى لە مەسلەھەتى ئەوئى بە زياد کەين، بۆ ئەمۆنە: يەکىک لە مەساديرەکانى قانون کە دايدەنيى عورفە، ئەوئى

که به دوایدا گه پام و متابعم کرد به هموو شوینیکی دنیا بگه پئی که علی اساس له ﴿٢٥٪﴾ دولته قانونی ته مویلی نه حزابی ههیه، من ده لیم با یهک نمونه بوم بیئن، نهو پیوه رانهی که لیره له فهقه رهکانی ﴿٢ و ٣ و ٤ و ٥﴾ دیاری کراون له یهک شوینی دنیا، خو تو قانون دانانی؟ ته بیعییه با جیاوازی هه بیته، ته بیعییه با نهو ﴿٧٥﴾ سهنت بیته با نهوه دولاریک بیته، به لام نهو پیوه رانهی له فهقه رهی ﴿٢ و ٣ و ٤﴾ به ته حه داوه ده لیم له یهک شوینی دنیا هه بوو ده توان چی ده لیم بلین، نییه شتی وا، ته نها بهو پیوه رانه دیاری کراوه، نهو حزبه قازانج دهکات با نهوهش بو دیاری بکهین، به لام له کاتیکیدا نیمه قانون داده نین نیمه مه قاله یهکی سیاسی نانوسین، به پیزان به راستی راسته ته وافوق کراوه پیشت، به لام نیمه نه ندای پهرله مانین و مه ستولین به رامبه ر نهو میلله تهی خو مان، ده بی نهو رهئییه که راست و دروسته، که قانونییه، لیره باسی بکهین، خو ده شزانم پاش نهوهی نهو قسانه ده کم، له بهر نهوهی که ئیتفاق کرایه، که دیته سهر دهنگدان هه روا دهنگدهن که له مه سلحه تهی حیزبه کان دایه، ئیتفاق کراوه و هه رواش ده کریته، به لام روونکردنه وهی واقیعه که وهکو خوئی زور زور گرنگه، کوئی نهو پارانهی که له نهجامی نهو فهقه رانهی باسم کرد له مادهی دوو، پاره یهکی یه کجار زور دهکات، له کاتیکیدا له زور لهو ولاتانهی که سهیرم کرد نابیته له ﴿١٣٠﴾ ملیون یور زواتر ته مویلی نهو حزاب بکریته، به لام کاتیکی ده لیمی دهیکه مه ﴿صفر و پینج﴾ به لام نیستا هاتووی به شیوه یهکی جیگر پاره کهت داناوه، مانای وایه نهو ولاته تووشی قهیران بیته، تووشی قهیران نه بیته، له رووی داراییه وه تووشی هه موو کیشه یهک بیته، له بهر نهوهی تو به قانون لیره ته سبیتت کردوه، ناتوانی نهو پاره یه بگرییه وه، ناتوانی که می بکه یه وه، گریمان نیمه سی سالی تر له قهیراندا بووین و نهو قانونهش ده چیتته بواری جیبه جی کردن، به لام له بهر نهوهی به پیوهر سابت دانراوه ﴿٦٠﴾ لهوی و نهوهنده لهوی، تو ناتوانی نهو پاره یه جاریکی تر کهم بکه یه وه، بویه له هه موو حاله ته کان نه گهر بلین سهیری بکهین جوریک له ئیزدواجیه ته له نیو ماده دهگاندا هه یه، لیره بووته ﴿٣٠٠﴾ ملیون، لهوی ﴿٢٠٪ یان ٣٩٪﴾، نهوهی که من تییینیم کرد، نهو فهقه راتانهی که هه نه ده لی: نه گهر حزبیکی له دوو هه لباردن یهک له دوا یهک، توانی نیوهی دهنگهکانی کورسییه کی ئینتیخابی به دهست بیته که قاسمی ئینتیخابییه، به لی بو یه کجار ته مویل ده کری، به لام نه گهر نهو حزبه هه نهیتوانی بیته ناو ژیانی سیاسی و پهرله مان، ئیتر کو تایی پی دیت، به لام نهک هه موراعات کراوه، موراعاتیکی نهوتو کراوه که وهکو باسم کرد به ناوی حزبه کان قانونه که دارپژراوه، نهک بهوهی نیمه قانونیکی عام و موجه رده دابریژین، بویه له کو تایی نهو یاسایه که بو بهریز سکرتری پهرله مانیشم نووسی بوو، من هه ندی مادهی پیش نیاز کراوم هه یه، نهوکات ماده دهکانی خو م وهکو مادهی ئیزافی پیش نیاز ده کم، هه رچه نده لیره شوینی نییه، به لام نهوهی لیره ده مه وی باس بکه م، شست ملیون یه کجار زوره و نهو فهقه راتانهی دیکهش که هه یه به شیوازیکی بیته که له گه ل ستاناردی جیهانی بگونجیت، یه عنی نهو نیسبانهی بو کورسییه کان ته رخان کراوه ﴿٤٠ و ٢٩ و نهوانه﴾ تو زیکی به راوردی کهین له گه ل نهو شوینانهی دنیا، بو نهوهی قانونه که مان، قانونیکی مه عقول و گونجاو بیته، زور سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپز د. فرست بە تەحدىدى لەسەر بىرگەى يەكەم، دەتەوى بلىي شىست مىيۇن نەبىت، چەند بىت بە پىشنيارت؟

بەرپز على حەمە صالح:

پىشنيارەكەى تۆ بە دەقىقى نەگەپشت، تۆ مەبستت ئەوويە بلىيت ﴿٤٠﴾ مىيۇن بىت و بەس ئەم خولەش، چونكە بىرگەى يەكەم ئەمەيە، ئەگەر دوو خول كۆ بىكەيتەوہ ئەوہ بىرگەى دووہمە.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپز د. فرست فەرموو،

بەرپز د. فرست صۇفى على:

بەرپز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بىرگەى يەكەم من بەس دەلىم شىست مىيۇن و ئەمەش لە نىوان ﴿٣٥ تا ٤٠﴾ مىيۇن، كە دوايى دەنگى لەسەر دەدەين، ئەگەر دەلىن دەورە، ئەو دەورەيەى كە ئىتيفاقتان كىدووہ بۆ ئەوہى ئەو ئىتفاقتان لى تىك نەدەين، با دوو خول تەنيا بۆ ئەم جارە بىت، بۆ ئىستا بىت، لە جارى داھاتوو بگەپىنەوہ، لە ھەموو دونيا ئەوھايە ئاخىر ئىنتىخابات حىسابى بۆ دەكرىت، يەنى ئىستا ﴿٣٥ تا ٤٠﴾ مىيۇن رىك كەون لەسەرى لە بىرگەى يەكەم، لە بىرگەى دووہم، لە ماددەى دووہم، كە ئەوہى دوو دەورەكە، كە ئەم دوو دەورەيە تەنيا بۆ ئەم جارە بىت، كە لە جارى داھاتوو بگەپىنەوہ قاعىدە عامەكە، كە ئاخىر خولى ھەلبىزاردن حىسابى بۆ دەكرىت.

بەرپز على حەمە صالح:

بەرپز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىستاش ئەو پىرسىارە لە كاك فرست دەكەم، دويىنىش لە لىزنىەى ياسايى مان كىد، ئىمە وەكو لىزنىەى دارايى زۆر لامان پەسەندە، لە رووى قانۇنىيەوہ دەكرىت بلىين خولى پىنچەم تەنيا كورسى پەرلەمانى خولى پىنچەم بۆ حىبە؟ دەكرىت؟ ئىستاش دلىيا نەبووين و وەلامى پىويستمان دەست نەكەوت.

بەرپز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

بەرپز د. فرست فەرموو.

بەرپز د. فرست صۇفى على:

بهائی دھکریٹ، ئیستیسنایهك بۇ دابنریٹ، كه له ئهحكامی ئینتیقالی كه ئهحكامی خیتامی پیدهلین له قانون، بلئین برگهی دووهم، تهتبیق کردنی برگهی دووهم، له ماددهی دووهم، تهنها بۇ خولی چوارهمی بهرلهمان دھکریٹ، تهواو له خولی پینجهم دهگهریینهوه سهر ...

بهریز د.جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگیری سهروکی بهرلهمان:

سوپاس بۇ روونکردنهوه له لایهك بهریز د.فرست، خالیکی نیزامی كاك د. شیرکو فهرموو،

بهریز د.شیرکو همه امین:

بهریز سهروکی بهرلهمان.

هیوادارم كه گفتوگوكان له ری بهریزتانهوه ریك بحریت، نهبیٹ به ﴿حوار﴾ له نیوان لیژنهی یاسایی یان دارایی بهرلهمانتار به راستهوخویی به پی پیرهوی ناوخو ریگه پینادریٹ.

بهریز د.جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگیری سهروکی بهرلهمان:

سوپاس بۇ سهرنجهكته، راست دهكهی بهس كاك علی داواى روونکردنهوهی كرد ئیمه ئیجازهمان پیدا، رهچاوی دوو خال بکهن، یهك: رهچاوی ئهم تهوافوقه بکهن كه پیشر كراوه لهسهر ئهم پرؤزهیه و دووهم: به راستی دهنگدراوه لهسهر ئهوهی كه ئهو ﴿٠,٥﴾ پهسهند نهكرا له لایهن ئیوه، كهواته دوو جاره دهنگ نادریٹ لهسهر ئهم خاله، بهریز دلشاد شعبان فهرموو، چووته دهرهوه، له دهرییه، بهریز عباس فهرموو،

بهریز عباس فتاح صالح:

بهریز سهروکی بهرلهمان.

ماددهی دوو، له برگهی یهك، تهبعهن پیش ئهوهی بیینه سهر ماددهكه، ئیمه دهنگمان لهسهر بری پارهكه كه ﴿٦٠﴾ ملیونه دهنگی نههینا، بهلام نهگهیشتبووینه سهر ماددهكه، من لهگهله ههمان پیشنیاری كاك د. فرست دام، كه ئهم شیسته بکریٹ به (٤٠) چل ملیون، بهلام كاك علی روونکردنهوهیهکی دا كه به راستی پیم وایی رای زوریك له ئهنادام بهرلهمانهکانی گوړی، كه ئهگهر ئهم برگهیه بگوړی یان ئهم پارهیه بگوړی، مهسهلهن شیست ملیونهكه بکریٹ به سی ملیون ئهو ههموو برگه و ماددهکانی تر دهبی گوړانکاری بهسهردا بیٹ، پیم وانیه پاره پهیوهندی به برگهکانهوه ههبی، له پیش دهنگدانهكه ئهم روونکردنهوهیهی دا، له برگهی دووهم، منیش ههمان رهئیم ههیه كه مهرجیک لهههر خولیک ژمارهی کورسییهکانی له چوار کورسی كه متر نهبیٹ ئهمه لابدریٹ به راستی، ئهمهیان پیم وایه به رای خوم زیاده، له برگهی سییهم له ﴿٤٠﴾ پیم وایه بکریٹ به ﴿٣٠﴾، تهبعهن یهكسهر گوړانیش بهسهر برگهی چوارهدا دیٹ كه له ﴿٢٠﴾ بۇ ﴿٢٩﴾ بکریته ﴿٢٠﴾ بۇ ﴿٢٩﴾، تهنها تا خولی دادیٹ ئهم سهدا ﴿٣٩﴾ و ﴿٢٩﴾ تهنها بۇ خولی دادیٹ، ئهمه ناکریٹ ههر بهردوهام بیٹ و ئهم یاسایه سالانه بهردوهام بیٹ، منیش لهگهله ئهو رهئیهم كه پیشر ههوالئیکی تر باسی کرد، زور سوپاس.

بهریز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگیری سهروکی بهرلهمان:

زۆر سوپاس، كاك سالار فەرموو،

بەرپىز سالار محمود مراد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە قەسەكانى خۆم تەئىدى كاك دكتور فرست دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنىكى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك گۆران فەرموو،

بەرپىز گۆران ئازاد محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەتا پشتىگىرى بەشىك لە قەسەكانى منى خان و كاك د. فرست دەكەم، بە راستى يەكەم شت ئەو پىشنىارەى كە كرا دوپىنىش لەگەل ئىقارخان بىرپاردەرى لىژنەى مالى قسەم كرد، كەوا ئەم پرۆژەيه زۆر كە دەپخوونىيەوه، ئەگەر چى ئىمەش بەشىكىن وەك لىژنەى ياساى لە دارشتنەكە، يەعنى مەسئولىيەتى ھەموومان بوو، بەلام زۆر قورسە شىوازی دارشتنەوه و رىكخستنى ئەم پرۆژە ياسايە، لەبەر ئەوهى پىم وایە لىژنەى مالى زۆر ماندوو بوون و چەندىن جار دەستكارييان كردوو و ئىمەش وەك لىژنەى قانونى چەندىن جار سياغەمان كردوو ئىستاش ماويەتى، بەلام كە تۆ سەير دەكەى قانونىكى زۆر بە مودەقتە و كاتى دەچىت، يەعنى ئەم دوو خولە كە ئىستا لىرە بۆ تەوافوق دانراوه و ئىمە رىزى ئەم تەوافوقە دەگرىن، بەلام منىش لەگەل ئەو دەدام بۆ ئايندە، جارەن ئەم ياسايە كاتى بوو بۆ چوار سال يان لەگەل خولى ئايندە پىوهرى كورسى پەرلەمانى بكرىت، چونكە من تىدەكەم ئەمە لەم حالەتەدا چۆن كراوه؟ بەلام ئىستا تاكە حزبىكى سياسى كورسى كەمە لە پەرلەمان، لە خولى ئايندە كورسى زياد دەكات، ئەم كورسىيە كەمە ھەر بۆى كۆ دەكرىتەوه، بە پىچەوانەوهش حزبىكى سياسى كورسى زۆرە، بەلام لە ئايندەدا كورسى كەم دەكات ديسان ئەم زۆرەى بۆ كۆ دەكرىتەوه؟ ئەمە بكرى پىم وایە دەكرى بە ماددەيەك چارەسەر بكرىت، دوووم: من دەپرسم بۆ ئەوهى شتەكان تىكنەچن ئەو چوار كورسىيەى كە داندرایە ئەگەر ئەم چوار كورسىيە لا بەين، بۆ نموونە: يەك كورسى پەرلەمانى بىت، ھىچ حزبى سياسى لەو تەوافوقانەى كە تىدايە بەشى كەم دەبىت لەبەرەمبەردا ھىسەى حزبىكى تر زياد بىت؟ ئەگەر وایە گرفت دروست ناكات بۆ ئەمە؟ من لەگەل ئەووم ئەم حالەتى چوار كورسىيە لا بچىت و بكرىت بە يەك كورسى، بەلام لایەنە فەنىيەكەى بۆ خوتان، و مەسەلەى پارە مەبلەغەكەى لەسەر ئەم شەست ملیونە داتان ناوہ بە فىعلی پارە زۆر زەرورە بۆ حزبى سياسى و حزبى سياسىيەش نە لە رابردوو و نە لە ئىستا عەيبە نىيە، پىويستى بە تەمويليش ھەيە بۆ ژيانى ديموكراسى، بەلام من پىم وانىيە چەند پارە بەدەيه حزبى سياسى ئەوئەندە ھەياتى ديموكراسى پىش دەكەويت، حزبى سياسى ھەيە پارەى زۆر وەردەگرىت گەشەش ناكات و حزبى سياسىيە ھەيە پارە وەرنەگرىت و گەشەش دەكات، يەعنى لەوانەيە زۆر ميعيارەكە بە يەكەوه رەبت نەبىت، لەبەر ئەمە پىم وایە ئەگەر برى ئەم شەست ملیونە كەم بکەنەوه، من وەك خۆم پشتىوانى لىدەكەم، ئەگەر ئىمە

لیرەدا بۆ ئەو حزبانەى نەهاتوونەتە ناو پەرلەمانى كوردستان و رێكى بڤهين پيەم وايە دەبى ليرەدا بىرى بکەين، چونکە ليرەدا مەجالى هەيه، راستە بەشى زۆرى ئەو حزبانەى کە نيسبەيهكى دەنگ دانرايه کە نيسبەگەش نيزيکە لە حەياتى ديموکراسى کە $\approx 20\%$ ريزهى کورسى يەکە کە بە دەستى هيناوە و نەهاتووتە پەرلەمان، ئەمانە پارە وەر دەگرن، بەلام بۆ ئەوانى تر کە دەيانەوى خويان نامادە بکەن حزبىک لە نوى دروست دەبىت دەيهوى خوى گەشە پييدات، بيهوى بيتە ناو حەياتى ديموکراسى، چەند زەرور نيه مینحەيهكى سەرەتايى پيبدريت ئەگەر نەيتوانى ئەم سال لیبپرديت؟ يا خود ئەگەر لە خولیکدا کەمترى هینا يان ئەگەر دوو خول نەيهینا؟ ئەمە ئەگەر قسە لەسەر دەعمى ئەحزابى سياسيه دەبى هەموو حزبەکان کە لە دايک نەبوون و لە ناینده لەدایک دەبن بىر بکړينهوه لەم حالەتدا و زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيميني / چيگيرى سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك عباس فەرموو،

بەرپز عباس غەزالى مېرخان:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

دانانى بودجه بۆ حزبى سياسى كارىكى ياساييه، و بە ياسا ريك بخرين چاكره، نەك وەكو ئەوه بلين دانين، ئەم قسەکانم لە لايەن بەرپز د. فرست کرا، هيجى ترم نەماوه و پشتگيرى دەکەم، زۆر سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيميني / چيگيرى سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك جەمال فەرموو،

بەرپز جەمال عثمان كارسول ﴿جمال مۆرتكە﴾:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بە پي ئەو ئيتفاقيهى كە كرايه، سەرەتا نەمدەويست قسە بکەم، بەلام يەكەم: بە تايبەتى ئەگەر ئيجازەم بەدى، دروست بوونى ئەحزاب يان بەپراى من واقعيهتى ئيستاي كوردستان کە دەبين بە راستى شانازيه بۆ ئەو حزبانەى کە دروست بوون لە قوناغە سەخت و ناخوشەکانى رابردوى ميللەتەکانمان توانرا ئەو واقعيهتەى ئيستا هەيه بە چاوى خومان ببينين، بويه من بە ريز و تەقديرهوه و بە شانازيهوه ئەو هەفال و سەرکردەو قارەمانانەى لە سەدهى رابردوو حزبيان دروست کرد و لە چوارچيوهى ئەو واقعيهتەى ئەو گەلەى ئيمە تيدا دەزى، توانيمان ئەمپرو بە پيش چاوى خومان ببينين سەرەپراى ئەم هەموو زۆلم و زۆره، بويه دەستنیشانکردنى بودجه بۆ ئەحزاب ناليم بە شيويهى نامونەزەم، بەلام بە زەرورەتى دەزانم بە پي ريزهى خوى، بە نيسبەت بەندى دووهم: هەفالان بە تايبەتى كاك فرست هەندى بابەتى باس کرد کە لەگەل بۆچوونەکانى من يەك دەگرنەوه، من دەليم ئەو ريزهيهى کە دەستنیشان کراوه بۆ هەر کورسيهكى پەرلەمان، بە زيادى دەزانم بە پي ئەو نيسبەيهى لەسەر ئاستى نيو دەولەتيش بۆ ئەحزاب، لە لايەن ئەو دەولەتانەى کە بە پي ياسا يارمەتى حزبەکانيان دەدەن، بە نيسبەت واقعيهتى ئەمپرو زيانى ئيمە، بە هوى نەبوونى بودجه و کەم دەرامەتى، ئەم ريزهيه زۆره بە راي من پيوسته

پیداچوونەوہی بۆ بکریت و کەمتر بکریت و لە ﴿٤٠﴾ کەمتر نەبیت و لە ﴿٥٠﴾ زیاتر نەبیت، بابەتەکانی تر و تیبینیەکانی بەندی دووم، بە رای من ئەووش زۆر ئەووە نییە تەعدیل بکریت لە چوار کورسی، بە رای من ئەمە تەنیا پیداچوونەوہی بۆ بکریت وەکو تیبینی ھەفألان، لایەنی تر کە ریزەیی بەندی چوارەم کەدەلیت ﴿٢٠٪ تا ٣٩٪﴾، ئەمە تەقدیری ئەووە بکریت، ھەندیک ئەحزاب ھەییە لە قوناعی بزووتنەوہی نازادیکوازی کورددا، خەباتیان کردووە لە ھەموو چین و توێژەکانی کوردستاندا، ئەم ریزەییە بە رای من نەگاتە ئەو تەقدیری ئیستا ھەندئ ئەحزاب ھەییە لە کوردستان خەلکانیکی مۆنەزەم و تیکوشەرن، بەلام ژبانی ئەو سەردەمەیی ئیمە وایە دەنگ ناهینیت، بە شیوازیکی دیکە چارەسەر بکریت، خالی ھوتەم: با ئەو شیوازەیی کە ھەشتا ملیۆن دینارەیی دەست نیشان کراوە، وەکو ریزەیی ھەر کورسییەک ئەویش پیداچوونەوہی بۆ بکریت بۆ ئەوہی بتوانین دەست بە مائی خۆمانەوہ بگرین، بە پێی ئەو ریزەییە کە بۆ یەک کورسی دەست نیشان دەکریت مەسەلەن کە دەست نیشانی یەک کورسی دەکەیی ئەویش بەو تەقدیری بیته خواری، زۆر سوپاس.

بەرپێز جعفر ابراھیم ئیمینکی / جیگیری سەرۆکی پەرلەمان:

بەرپێز خاتوو منیرە فەرموو،

بەرپێز خاتوو منیرە عثمان علی:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتگیری لە قسەکانی کاک د. فرست دەکەم، زۆر سوپاس.

بەرپێز د. جعفر ابراھیم ئیمینکی / جیگیری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کاک عبدالرحمن فەرموو،

بەرپێز عبدالرحمن علی رضا:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

من یەک، دوو پێشنیارم ھەییە ئەگەر زیاد بکریت بۆ ئەم بڕگانە، لیژنەیی یاسایی و داراییش بە ھەند وەرگیرین، یەکیکیان ئەمەییە کە ئەم بودجەییە کە دەدریتە حزبەکان بە تاکە سەرچاوەیی پیدانی پارە بیت بەسەر حزبەکاندا و حکومەتی ھەریمی کوردستانیش جگە لەم بودجەییە ھاوکاری ھیچ حزبیکی دیکە نەگات، یەعنی لە شوینیکی دیکەو ھاوکاری ئەم حزبانە نەکریت لەسەر بودجەیی گشتی، خالیکی تر ئەوہییە ئەم بودجەییە مۆلکی حزبە نەک پەرلەمانتار، بۆیە بە رویشتنی پەرلەمانتار لە فراکسیۆنیکەوہ بۆ فراکسیۆنیکە تر، ھیچ بڕیک لە فراکسیۆنی یەکەم کەم ناکریتەوہ و ھیچ بڕیکی تریش بۆ فراکسیۆنی تازە کە ئەندام پەرلەمانەکە بۆی رویشتووہ زیاد ناکریت، بۆیە ھیوادارم ئەم برادەرانە بە ھەند ئەم قسانە وەرگیرن، من یاسایی نیم، بەلام کە سەیری ئەم پرۆژە یاساییە دەکەیی، دونیایەک کەلین و کەم و کورتی تیدا ھەییە، وەکو ھاوریانم د. فرست و کاک شیرکو باسیان کرد، ھەست دەکەیی وەکو ﴿کالایەک بە بالایا برابی﴾ و بۆ ئەوہی دلی ھیچ حزبیکی کوردستان نەرەنجیتریت و ھەموومان دەزانین لە دونیادا چەند پێوەریک

ههيه بۇ دابهشكردىنى بودجه لەسەرحزبەكان، كە يەككىيان پيۋەرى كورسيه و ئەوى تريان پيۋەرى دەنگە، كە پيىم وايە دەنگ بىكرىتە پيۋەر بۇ دابهشكردىنى بودجه بەسەر حزبەكاندا رەنگە دادپەرورەرى زياتر بىت، لەبەر دوو هوكار: يەكەمىيان حزبە بچووكەكان مافىيان نەدەفەوتا ئەگەر ھەزار دەنگىش بىنىت و دووهميشيان ئەو حزبانەى كە دەنگى زۇريان ھىناو و رىژەيەكى زۇريان لىماوتەوہ كە بەشى كورسيهكى نەكردووہ، كە حزب ھەيە ھەفت بۇ ھەشت ھەزار دەنگى ماوتەوہ نەگەيشتووہتە كورسيهك، لەو ھالەتەدا ئەگەر دەنگ بىتتە پيۋەر رەنگە مافى ئەوانىش نەفەوتىت، كۆتايى بە قسەكانم دىنم بەمە كە پشتگىرى لە بووچوونەكانى د. فرست دەكەم و ھەرودھا د. شىركۆ بە تايبەت ئەو قسەيەى كە دەلىت: ئەگەر بىكرىت بە ﴿٢٠٪﴾ لە بودجەى حزبەكان، ئەگەر بەو شەست مليۇنە پەسەند نەكرىت بە ﴿٢٠٪﴾ دابىن بىكرىت بۇ ناوچە ئازادكراوہكان كە ئىستا ئازادكراون و خراونەتە سەر ھەريىمى كوردستان، زۇر سوپاس.

بەرپىز د. جعفر ابراھىم ئىمىنى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، كاك شىركۆ فەرموو،

بەرپىز د. شىركۆ جودت مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە مەبەستى ئەوہى كە ئىمە بتوانىن بۇ ئەحزاب ئەم بودجەيە بە شىوازىك دابىرپىزىن كە لەگەل ھەلگشان و داكشانى بودجەدا تەوافوق بىكات و ئىتر ھەرچەندىك بىت، بەئام ئەم قسەيە لە رووى ئابوورىيەوہ راستە كە ناكىت ئىمە بودجەيەكى سابت دابىنپىن بۇ پارتە سىياسىيەكان، لە كاتىكدا كە بودجەى گشتى ھەريىم قابىلى ھەلگشان و داكشانە، بۇيە ئەمە لە رووى علمىيەوہ ھەلەيەكى گەورەيە بە راستى، ئەگەر تىبىكەوين و چارەسەرەكەى برىتییە لەوہى كە بودجەى ئەحزابىش بىكەين بە رىژەيى، يەعنى بۇ نموونە: ئەوہ ئىقرار بىكەين كە بىتتە ﴿١٪﴾ لە بودجەى گشتى و ئەم يەك، دووہم: نرخى كورسى كە بە پىپى ئەم پيۋەرانە دانراوہ ئەمە دابەش بىكەين لەسەر نرخى كورسى كە دانراوہ كە بە تەقريبى ﴿٦٠﴾ مليونە دەكاتە ﴿٣٤﴾ لە ١٠ ھەزار، ئەو كاتە كە ئەمەمان تەسبىت كەم بودجەى گشتى زىادى كەم نرخى كورسىش زىاد دەكات، بودجەى گشتى كەمى كەم نرخى كورسىش كەم دەكات، تەئسىرەكەشى لە ﴿١٪﴾ زياتر تەجاوز ناكات لە بودجەى گشتى و رىزگارمان دەبىت لەوہى كە ئەگەر بودجەى گشتى كەم بوو ئىمە مولتەزم بىن بە رەقەمىكى تايبەتەوہ كە بىگومان قورسايى دروست دەكات و زەرەر دەدات لە ئابوورى گشتى و ئەگەر زىادى كەم زىاد بىكرىت و ئەم رىژەيە بۇ رىژەى كورسى بودجەى گشتى حزبەكان لە ئاستى بودجەى گشتى ھەريىم ئەو مرونەت دەدات كە لەگەل ھەلگشان و داكشانى بودجەى گشتى كە بتوانىن زەرەر نەدەين لە بودجەى گشتى، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنى / جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئەگەر زەحمەت نەبیت ئەمە بە نووسین بده بە لیژنەى دارايى و بۆيان بنیره، كاك محمود
فەرموو،

بەرپۇز محمود عمر صالح:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

من له كۆى برپگهكانى ئەم ماددەيه، به تىگرا پشتيوانى له راپهكهى كاك عبدالرحمن و د. شيركو جودت و
هاورپيانم دهكەم، له سەرجهم ئەمانه پرسىارم ههيه، ئەم ياسايه تاكو كهى قوهتى قانونى دهبيت و كارى
پيدەكريت؟ ئايا تەنيا بۆ ئەم خولهيه يان بۆ خولهكانى تريس ههموار دهكريتەوه؟ دووهم: به راي من
نابيت جگه لهو مەبلەغەى كه ليره ديارى دهكريت هيج مەبلەغىكى تر به هيج حزبىك بدريت، وهكو
مامۆستا مەروان وتى: به شيوهيهكى ناشەرى له ژووهره تاريكهكانهوه له سەرروترى حزبهكانهوه به حزبە
بچووکهكان بدریت، ئینجا به پاي من دەبوايه ئەم ياسايه به جۆرىك دابريژريت كه تەحجيمي بودجهى
ئەحزاب بکات به پيى حەجمى خۆى و به پيى دەنگ و سەنگ و رەنگى جەماوەريتى بوايه نەك كورسى،
ئەو کاتە مەرج و كۆت و بەنديش نەدەبوو كه له برپگهى دووهم هاتوو، مەرجى چوار كورسى و دوو
كورسى بۆ حزبە بچووکهكان پيدراوه، بۆيه دەبى به حەجمى جەماوەرى بوايه چەند دەنگت هەبوايه به
پيى ئەو بودجهكه ديارى بکردايه، به پيى ئەو ماددەيه پشتگيرى له قسەكانى ئەو بەرپزانە دهكەم كه باسم
کردن، زۆر سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئيمىنى / جیگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، د.سرود فەرموو،

بەرپۇز سرود سليم متى:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

هەمان قسەكانى منى خانم ههيه و بەرپۇز محمد و هەروەها پشتگيرى له قسەكانى كاك باپير دهكەم، بەس
يهك تيبينيم ههيه ماددهى هەوتەم دەقى عەرەبى لهگەل دەقى كوردى زۆر فەرقى ههيه له رووى
وهرگيرانهوه، چونكه له كورديهكهى دەلييت ئەگەر دوو كورسىيش هەبيت يەك كورسى بۆى حيساب
دهكريت، له عەرەبى دەلييت دوو كورسىيه و به دوو كورسى حيساب دهكريت، نوختهى سييهم نرخى كورسى
كۆتا، نرخى كورسى ئەوانى تر شىست مليون كەم كرا، پيشنيارم ئەمەيه هيبى كۆتاش كەم بكریت به عەينى
حيساب، زۆر سوپاس.

بەرپۇز جعفر ابراهيم ئيمىنى / جیگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك سعيد فەرموو،

بەرپۇز سعيد محمد سعيد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

پشتىۋانى كاك محمد و كاك باپىر دەكەم، لىرە لە ماددەى دوو مولاھەزەم ھەيە لە بىرگەى يەكەم، كە دەئىت كورسى پەرلەمان دەكرىتە بنەما و لە ماددەى يەكەمىش دەئىت: دەبىت حزبى سىياسى بىت، لە ناو پەرلەمان ھەيە قائمەيە و ھەيە كيانى سىياسىيە و حزبى سىياسى نىيە، چۆن ئەمە موعامەلەى لەگەلدا دەكرىت؟ زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك شوان فەرموو،

بەرپىز شوان احمد نعمان:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى دوو، پىشنىار دەكەم ئەۋەى كاك شىركۆ باسى كرد لەو شىست مىيۇنە با ئىمە زەرەرىش بىكەين با بىكرىتە سى مىليون، ھەتا چارەسەرى كىشەى بە تايبەتى وەزارەتى پىشمەرگە دەكرىت ئەو لە ﴿ ۱۰٪ تا ۱۵٪ ﴾ وەكو باج لىيان وەربگرىت و بدرىتە ئەو پىشمەرگانەى لە بەرەكانى جەنگ لەو بەرانە وجودىيان ھەيە، لە ماددەى دوۋەمىش ھەر وەك براى بەرپىز كاك ئارى ھەرسىن باسى كرد لەسەدا چوار لابرىت بەو مەرجە، پىشنىار دەكەم ئەمەش لابرىت، لە لىزنىەى كاروبارى ياساى دەپرسەم ماددەيەك زىاد بىكرىت ئەگەر دەگونجىت ھەر حزبىك پىش ئەۋەى ئەو بودجەيە پىبدرىت، سامان و مال و داھاتى خۆى ئاشكرا بىكات، لەكاتى قەيرانەكانى دارايشدا كە وەكو ئىستا ھەيە، چ بوارىكى كۆمەلگەى كوردى پىيۋىستى پىيەتى ئەم بودجەيە بۆ ئەوان تەرخان بىكرىت نەك بۆ حزبەكان، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك قادر فەرموو،

بەرپىز قادر ئۆتمان رسول:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەى دوۋەم، بىرگەى يەكەم، ھاورپام لەگەل ھەموو ئەو برادەرانەى كە داۋاى كەم كردنەۋەى رىزەكەيان كرد، شىست مىيۇن بۆ ھەر كورسىيەك يەكجار زۆرە، بۆيە من پىشنىار دەكەم كە ﴿ ۲۵ تا ۳۰ ﴾ مىيۇن بىت و ئەگەر ئەمە پەسەند نەكرا يان رىزەى ياساى نەھىنا و نەخرايە دەنگدانەۋە، ھاورپام لەگەل ئەۋەى ئەو برادەرانەى وتيان كاك د. شىركۆ و د. فرست، ﴿ ۲۵ تا ۶۰ ﴾ مىيۇن بىت، چۈنكە ئىمە راستە ﴿ ۲۵ تا ۴۰ ﴾ مىيۇن بىت، بۆيە راستە ئىمە كۈمەك كردنى حزبە سىياسىيەكان بە شىۋەى راستەخۆ يان ناراستەخۆ، شتىكى قانۇنىيە و نەموزەجىش زۆرە، بەلام لەھەمان كاتدا دىيارىكردنى رىزەكەى زۆر يان كەم پىچەوانەى قانۇن نىيە، سەبارەت بە بىرگەى دوۋەم، لە راستىدا كە ھاورپام لەگەل ھەموو ئەو برادەرانەى كە وتيان ئەم لە ﴿ ۴٪ ﴾ لابرىت يەنى ئەۋەى لە ﴿ ۴٪ ﴾ كورسى كەمترى نەبىت، ئەمە مەرجىكە ناداپەرۋەرى بەرجەستە كردوۋە ، بۆ؟ لەبەر ئەۋەى پىموايە ھەموو ئەو حزبانە يان پارتە سىياسىيانە

كورسييهك يان دوو يان سى كورسيان هه بووه مافى خوڤانه كه بو ئه وانيش هه ژمار بكرىت، هاورام له گه ل كاك د. فرست كه به ده قىكى قانونى ئىمه له م قانونه دا، دواى ئه وهى كه بوو به قانون ته سببىت كه ين كه ئه م قانونه ته نيا ئه مچاره خولى چوارم ده گه رپته وه بو دوو خولى سىيهم و دواتر ناگه رپته وه، ئه گه ر له خولى پىنجه م ته تبيق كرا هه رچه نده كورسيه كانى خولى پىنجه م به بنه ما ده گىرئىت، سه باره ت به برگه ي پىنجه م و سىيهم و چوارم كه به به يه كه وه په يوه سته، بوچى بو ئه و پارته سياسىيه ي كه ﴿%٤٠﴾ دهنگه كانى به ده ست هيناوه به هاى دوو كورسى هه ژمار ده كرىت؟ من له گه ل ئه وه دانيم كه بوى هه ژمار نه كرىت، به ئام بوچى بو دوو كورسى؟ بوچى ئه وه ﴿%٣٩﴾ يان ﴿%٢٩﴾ ي هيناوه يان كه متر له ﴿%٣٩﴾ و ﴿%٢٠﴾ ي هيناوه يان ﴿%١٩﴾ ، ﴿%١٨﴾ يان ﴿%١﴾ ي هيناوه يان هيجى نه هيناوه و موشاره كه ي هه لئىزاردنى كردوو ه يان مؤلته ي ياساى هه يه، بوچى بو ئه وان هيج شتىك هه ژمار نا كرىت؟ بوچى من پيشنيار ده كم ئه وان ه ي له ﴿%٤٠﴾ يان هيناوه، ئه مانه كورسيهك و له سه دا په نجاى كورسيهك بو يان هه ژمار بكرىت و ئه وان ه ي ﴿%٣٠﴾ تا ﴿%٣٩﴾ يان هيناوه، كورسيه كيان بو هه ژمار بكرىت و ئه وان ه ي ﴿%٢٠﴾ تا ﴿%٢٩﴾ ي هيناوه له ﴿%٧٥﴾ كورسيه كيان بو هه ژمار بكرىت، ئه وان ه ي له ﴿%١٠﴾ تا ﴿%١٩﴾ يان هيناوه، له ﴿%٥٠﴾ كورسيه كيان بو هه ژمار بكرىت، ئه وان ه ي كه متر له و رپزه يه يان هيناوه يان كه متر له ﴿%١٠﴾ ي هيناوه يان به شداريان كردوو ه، نه يان هيناوه، يان مؤلته ي ياسايان هه يه له ﴿%٢٥﴾ ي كورسيه كيان بو هه ژمار بكرىت، چونكه راسته ئه مانيش پارتى سياسىن، به شدارن له سه رووت و سامانى ئه م و لات ه، راسته ئه وان به شيوه ي راسته خو يان ناراسته وخو له بودجه ي گشتى موسته فيدن، به ئام وه كو پارتى سياسى و سه ركرده كانيشيان وه كو سه ركرده ي سياسى و ئه ندامه كانيشيان مافى خوڤانه له بودجه ي ئه حزاب موسته فيد بن، ئىمه نمونه ي زورمان له بهر ده ستدايه ئه م برادرانه باسيان كرد كو مه لئىك ه يزى سياسى هه يه كه خه باتى شاخى كردوو ه، بو نمونه: حزبى زه حمتكيشان، له ئىستادا هه ردوو پارته سياسىيه كه له رابردوو شدا كورسيان هه بووه، به ئام ليره دا هيج حيسابىكيان بو نه كراوه، له گه ل ئه و رايه شدام كه رپزه يه كيش بو ئه وان دابىن بكرىت، خالئىكى ديكه سه باره ت به كورسى كو تاگان، له راستيدا له رابردوو كورسى كو تاگان بوچى دانراوه بو ئه وهى به رجه سته ي مافى ئه و پىكها ته نه ته وه ييانه بكه ين كه كه مينه نين له سه ر ئاستى جيهان، به ئام له سه ر ئاستى كو مه لگا كه مان كه مينه ن، ئىمه له رابردودا به رجه سته ي مافى ئه وانمان كردوو ه به ئام له ئىستادا به هوى ئه م برگه يه وه پيشيلى مافى ئه وان ده كه ين، هه رچه ند ئه گه ر له ﴿%٤﴾ كورسيهك نه هينئىت، كورسيه كيش هه ژمار بكرىت به گه رانه وه بو خوله كانى رابردوو، ئه مه ي برگه ي هه وته ميش چاره سه ر ده كرىت، زور سوپاس.

به رپز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سه روكى په رله مان:

زور سوپاس، خاتوو مريم فه رموو.

به رپز مريم صمد عبدى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەرەتا پىشتىگىرى لە تەواۋى پاي كاك د. فرست و كاك گۇران و كاك عبدالرحمن و كاك قادر دىكەم. دووبارە پىشتىگىرى دىكەمەۋە لەو رەئىئانەى كە دەئىت ژمارەى دەنگدەر بىرئىتە پىۋەر نەك كورسى پەرلەمانى، چونكە رېژەى دەنگ پىۋەرئىكى نىۋ دەۋلەتى باۋەر پىكراۋە لەزۇربەى ۋلاتانى دونيا كارى پى دەكرىت، دواھەمىن ھەئىزاردن دەكرىتە بنەما، لەبەرئەۋە يەك: حەجمى حزبەكان دەگۇردىت بۇ ھەئىزاردىكى تر، دوو: مافى حزبە بچوۋكەكان ناخورىت، دەكرىت ئەو كاتە بۇ ھەر دەنگىك، بەھايەك دىارى بىرئىت، گونجاۋ بىت لەگەل بەھا نىۋدەۋلەتەكان، من پىشتىگىرى تەواۋى پاي ھەموو ئەو برادەرەنە دىكەم، كە ئەو برە پارەى دىارى كراۋە، ئەو بەھايەى دىارى كراۋە، لە ۶۰ مىليۇنەۋە بىرئىت بە ۳۰ تا ۲۵ مىليۇن، چونكە ئەۋەى كە دانراۋە يەكجار زۇرە، زۇر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك على ھالۆ، فەرموو.

بەرپىز على على ھالۆ:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھەر ياسايەك دەرىجە بىگومان فەكر و فەلسەفەيەك پالپىشت و ئارمانجەكا ھەى دقئىت ئەو ئارمانج بىجەبىت، دانا بۇدجى بۇ ئەحزابىت سىياسى بۇ ھىندىيە كۇ حزبىت سىياسى دۋەلاتەكىدا بىن رىكخستىن و بىكەفن ژىر چافىدېرىيا دارايى، كاك ئارى ژى بەھسكەر گەلەك ژقان ئەحزابا بىرئىكى دن پارە بدەستقەدئىت يان ھارىكاريا ئەندامىت وان پىۋىستە رىكەك مىكانزەمەك بىتە دىتن، ئەۋۋى بىكەفت ژىر چافىدېرىيا دارايى، دوو: بۇھىندى كۇ پىروسىسا سىياسى باش سەر بگرت و بلەز بىرئىقە بچت بۇدجە ب ئەحزابا دئىتە دان لى لگۇر فى پىرۇزە ياسايى ئەز ۋەسا دىبىنم كوحزبىت دەسەلاتدار، حزبىت مەزن، ئەف حزبىت نوکە دساحا سىياسىدا دىسان دىبىن خودان پارەيەكى زىدە و لايەنئىن سىياسى و ئەحزاب و رىكخراۋىت بچىك نەشئىن مونافسا دىموكراسىدا رۇل بگىپن و ژدەرەق دەرناكەفن، ژبەرھىندى ئەز پىشنىاردىك ئەف لايەنئىت سىياسى ئەۋىت كىمتر ژ پىنج كورسىا ھەىن پارى وان بۇبىت زىدەكرن و ئەف لايەنئىت سىياسى ىن كۇ زىدەتر ژ پىنج كورسىت پەرلەمانى ھەىن نەشئىست مىليون ۲۰ ھەتا ۲۵ مىليونا بدنى داکو مونافسا سىياسى دكوردستانىدا خورت بىت، بىرگا دوى ژمارەى كورسىەكانى دواىن دوخولى پەرلەمان بۇ ھەر حزبىك كودەكرىتەۋە، ئەز پىشنىاردىك ئەف خالا ھەر نەمىنت، چونكە ئەفە دىبىت سەبەب ئىدى ھزر ل حزبىت سىياسىت نوى نەئىت كرن، واتە ژ ئەفرۇ پىقتىر ئىدى دەرفەت و مەجال بۇ لايەن و رىكخراۋ و حزبىت سىياسى پەيدا نابت دساحا سىياسىا كوردستانىدا رۇل بگىپن يان ژى بىن دامەزراندنى و. گەلەك سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىز مەدینە خان، فەرموو.

بەرپىز مەدینە ایوب احمد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت ماددا دوئ بىرگا ئىككى بىشى شىۋەى بتن ئەو كورسىيە ھەر حزبىكى لەخولى ئىستى پەرلەماندا بەدەستەھىناۋە لەسەر ئەو بىنەمايە بىت ھەر حزبىكى سىياسى چەند كورسى ھىناۋە، ئەو كورسىيە بۇ بىتە بىنەما بۇ ۋەرگرتنى ئەو بودجە ، سەبارەت ۶۰ مىليونا ژى ئەفە لەسەر چ چىقە ھاتىيە دانان؟ و ھەتا نوکەژى چ مىزانىيە نەدرۆستە و ھەكە ھات و ئەف مىزانىيە دەرھەق نەدەرگەت دى چاۋابت، و پىشنىارامنى يادى ژى ئەفەيە ھەر حزبەك بەشدارى لە ھەلبىزاردنى ھەرىمى كوردستان كە حزبى بەشدارى تىدا كراۋە ھەلبىزاردنەكانى پەرلەمانى كوردستان، ئەنجومەنى پارىز گاگان، ئەنجومەنى شارەۋانى لەھەرىمى كوردستان، ئەنجومەنى نوينەران يەك كورسى بۇ بىتە تەرخانكرن و، سەبارەت خالا پىنجى ژى ھەر پارتەك بەشدارى لە خەباتى رزگارى خازى كوردستان لە سالى ۱۹۶۱ تا ۱۹۹۱ كرىپت لە خولى بەردەۋامى پەرلەمانى كوردستان يەك كورسى بۇ تەمەنى ئەو پارتانە بىتە حسابكرن. سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىز قارەمان ، فەرموو.

بەرپىز قارەمان قادر فتاح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من دەمەۋى زۇر بەكورتى قسە بكەم، لەماددەى (۲) خالى يەك پىشتىۋانى ھەموو ئەو برادەرانە دەكەم كە باس لە كەمكردەنەۋەى ئەو بىرە پارەيە دەكەن، من پىشنىار دەكەم بكرىت بە ۲۰ مىيۇن ماددەى دوۋەم بىرگەى يەكەم، بىرگەى دوۋەم: نازانم بە چ پىۋەرئىك نووسراۋە ژمارەى كورسىيەكانى دوايىن دوو خولى پەرلەمان، لەدونىادا لەسەر دوو پىۋەر دادەندىت، ژمارەى كورسىيەكان يان ژمارەى دەنگدەران، يەعنى ئەمە بەراستى بەھەدەردانى پارەى گىشتىيە پىشنىار دەكەم بكرىت بەيەك خول، تەنھا خولى ئىستا، ھەر حزبىكى كوردستانى لە خولى يەكەمى پەرلەمانەۋە، لىرەۋە زىادەيە ئەو بىرگەيە، بەكاملى تا دەگاتە كۆتايىيەكەى، خالى سىيەم و چوارەم و پىنجەم ھىچ تىبىنىم لەسەرى نىيە، پىشتىۋانى لە رايەكەى دكتور فرسەتەش ئەكەم، ئەگەر ئەۋەى بىرگەى دوۋەم كە پىشنىارم كرد جىبەجى نەكرا، پىشتىۋانىش لە راکەى دكتور شىركۆ جەۋدەت دەكەم، دەمەۋى بىرتان بەئىنمەۋە پىشتىۋانى لە راکەى كاك عبدالرحمن دەكەم بۇ زىاد كردنى ئەو سى بىرگەيەى كە پىشكەشى كرد، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، بەرپىز حسن ، فەرموو.

بەرپىز حسن صالح:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

هەلبەتە من بۇ خۆم بودجەى ئەحزابم پى باشە، پىم وایە بودجەى حزب بەياسایى بکریت، حزبى سیاسى لەهەریمی کوردستان بودجەى هەبیت، ئەمە حالەتیکى زۆر باشە، منجەیهکی دیارى کراویان هەبیت، هەرۆک کاک عادل باسى کرد، ئەو لە زۆربەى ولاتان لە ۶۷٪ ی ولاتانى دونیا حزبەکان بودجەیان هەیه، ئەمە حالەتیکى تەبیعیە، بەلام بە یاسا ریک بخریت، ئیمەش لەگەل ئەویداين لەولاتی ئیمەدا ئەم بودجەیه بەیاسا ریک بخریت، باشترە لەووی بەش بەشینیەى تیدا بکریت، ئیجابى ئەم پرۆژە یاسایە من لەم خالانەى چر دەگەمەو، یەگەم: حزبى سیاسى خاوەن جەماوەر هەبیتەى بۇ دەگەرپتەو و سببەرەکان کەمتر دەبیتەو، دوووم: حزبى سیاسى پىویستی بە پارەیه بەراستی، بۇ ئەووی کاروبارى ناوخوی حزب بەرپى بکات، چونکە ئەم حزبە کۆمەلێک بارەگای هەیه، کۆمەلێک مەکاتبى هەیه، کۆمەلێک دامودەزگای ئیعلامى هەیه، پىویستی بە پارەیه، لەهەمووی باشتر ئەوویە کە حزب پەنا بۇ ولاتانى دەوروبەر نەبات، من دیمە سەر ئەووی کە بەرۆغمی ئەووی کە ئەم پرۆژە یاسایە نزیکەى ۱۰۰۰ دەفتەر دۆلارى کەم کردۆتەو لەو بودجەیهى کە سالانە دەبرا، ئیستا گەرپاوتەو ئەو پارەیه بۇ خەزینەى حکومەت، بەلام هیشتا من تەئیدی ئەو برادەرانه دەگەم کە داوا دەگەن کەم بکریتەو بۇ لە ۲۰٪ و لە ۲۰٪ و کەمتریش، خالیکى تر کە باس لەو دەکریت ئەم پرۆژە یاسایە لەم کاتەدا نابیت، من دەمەویت ئەو پرۆن بکەمەو ئیمە دەمانەوویت ئەم پرۆژە یاسایە بە یاسایى بکریت، بودجەى ئەحزاب بە یاسایى بکریت، دەنا لەگەل ئەو قەیرانەى لەهەریمی کوردستان هەیه، نەک هەرداوا ناکریت بەلکو من پینشیار دەگەم هەموو ئەو حزبانەى کە دواى قەیرانەکەش دیت، یان ئەگەر شمولیشى کردن پارە وەر بگرن، پینشیار دەگەم بیدەن بەهەموو ئەو پیداوویستیانەى کە ئەم قەیرانە دروستى کردوو، خالیکى ترمن پینشیار دەگەم و تەئیدی قسەکەى کاک عبدالرحمن دەگەم، خۆزگە هەفالانى لیژنەى دارایی پىوهرى دەنگیشیان حساب بکردایە، چونکە بەراستی ئەمە هەم کۆمەلێک ئەحزاب کە دەنگى کورسیان نەهیناوە، مافیان دەفەوتیت، حزبى واش هەیه نیوہى کورسى هیناوە، هەموو ئەو دەنگانەى فەوتاو، یەعنى نیوہى کورسیهکی پەرلەمانى هیناوە دەنگەکانى فەوتاو، بۆیە پشٹیوانى لە رەئیهکانى دکتۆر شىرکۆو کاک عبدالرحمن و دکتۆر فرسەت دەگەم، هەموو ئەوانەش کە داواى کەمکردنەوہى بودجە ئەگەن، سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهیم ئیمینکی / جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، کاک یروانت ، فەرموو.

بەرپز یروانت نیسان مارکۆس:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەززی دبیژم فەرق هەیه بەینا عەرەبى و کوردی ماددا (۲) فەقەرا (۷) وەک هەفالیت من ئەوادى کرین، و نەسبەت کورسییى کوتا نەرمەن ئەو کورسى نەبى پەرلەمانى نەرمەنە کورسییى میللەتى نەرمەنییە، چونکە تەنها ل پەرلەمانى کوردستانى کوتا نەرمەن تەمسىلا هەمى میللەتى نەرمەنى دکتە یەعنى نە

وھكو سەرۇك يان نوپنەرئ مىللەتەكئىيە، ئەو پارە وەختى بۇ نوپنەرئ وى مللەتئ دەت بۇ وى شەخسىيە، نە بۇ وى مىللەتئىيە دا فەعالياتئ نەشاتتئ وى مىللەتئ تەوعىيە بکەت، بۇ زىدەگرنئت ئەوئ دى نيزامئ ئىنتىخاباتا يا موفەوھزئى بەس موکەوھنئ ئەرمەن ھەقى ئىك مەقەدى ھەيە، چونکە دياسايا ھەلبئاردنئت کوردستانئدا ئىك مەقەدە ئەو ھەقە مەقەدە ئىکە، ئەم زى حەز دکەين نوکە بلا (۱۰) مەقەدئت ئەرمەنى ھەبان ئەوژى نەفسى تىشتىيان بۇمە ھىش چىتربو و، بەس ئەقە تەمسىلا ھەمى مىللەتئ دکەت، و نوقتا سىيئ زى ئەز پىشتەفانئا کاک باپىرى دکەم و مەدینە خان و کاک مەمەدى لسەر بۇ چوونئت وان و. سوپاس.

بەرئز جعفر ابراهيم ئىمىنى/ جىگرى سەرۇكى پەرلەمان:

بەرئز امنە خان فەرموو.

بەرئز امنە دکرى:

بەرئز سەرۇكى پەرلەمان.

خۇ گەشەپئدانا پرۇسىسا ديموکراسىيەتئ يا گرئدايىە ب ھەبوون و گەشەکرنا يا پارتىيئن سياسىقە، ئەگەر مە بقتئ زى پارتىيئن سياسى رۇئۇ خۇ بگىرن و مونجەيا بۇدجەيا يەعنى پئدقئە مونجەيا بۇدجەيا ئەحزابا رىکخستنا وئ بئتە کرن، براستى ئەز نزانم ئەزادبىنم گەلەك پئشنيارئت نوى ئت ھئنە دان، ئەز تئنا گەھم زى ئەگەر ئەم پەرلەمانتار مەدقئتئ لگۇر واقع و دىراسەتئ ياسايا دەرئىخىن، يانزى مەدقئت لگۇر عاتىقئ و ھندەك مۇزايەداتئت سياسى دەرئىخىن، خۇ واقعئ ھەي پارتىيئت سياسى پئدقئىيە ھەبوونا پارتىيئن سياسى ئەگەر تۇ نەشئى ئىنکارا پارتىيئن سياسى بکەي کاچاوانئ تۇ دىفاعئ ل رىکخراوھکا کومەلگەھەکا مەدەنى دکەي؟ ھەمانە زى پارتىيئت سياسى رىکخراوھکە يانزى حزبەکە بۇ ھندئ کو پەرپئدانا پرۇسا ديموکراسى بئتە کرن ئەف ھەمى شەرمىنيە بۇجىيە، ئەزفەد دگەل ھندئ نىنم قىمەتا کورسى بئتە خوارئ بۇ نموونە ئەز دئ بئز پارتىيەکا وھکى پارتيا من کو خەباتا شاخى ياهەي، مئزووى ياهەي، ب ھەزاران قوربانيدان و تەزحىيە يا ھەبووى، خودان پئشمەرگئت ھەتا نوکە يئ بەردەوامە، تەزحيا قوربانى مەياداي چافئ خەلکى يئ لن وھکو پارتيا ديموکراتا کوردستانئ، چافئ خەلکى يا لسەر پارتى لسەر ھەمى ئەو حزبئت مەزن داخازيئت زئ ھەين کومەکا رىکخستنا من يئ ھەي باشە يەعنى بچ عاتىقە ئەفە تۇ دئ داخازئ کەي قىمەتا کورسى بئتە خوارئ، بۇچى ئەز شەرمىنيئ يانزى موزايەدەيەکا سياسى لسەر قى مەوزووعى بکەم ئەفە يا گرئدايە ب پارتىيئت سياسى فە پئدقئى ھندئ زى ناکەت ئەم موزايداتا لسەر ھندئ بکەين ئەز دگەل ھندئ نىنم، لازمە ئەم ب دىراسەت ياسايا دەرئىخىن ھەر ياسايەکا دىتر کا چاوانئ ئەم رەئيا ئەگەر ئەفە پرۇژە ياسايەکا يا گرئداي با رىکخراوئت کومەلگەھئت مەدەنيقە يان گرئداي با خودان پئداويستىيئ يتايبەتقە يان گرئداي با پەروردئ فە، بەئى ئاخىر مەسەلە ئەو ھندەك تىشتئ ھئنە بەحسکرن، پئدقئىيە ئەم لسەر راوستيانئ بکەين کا چاوانئ ئەز وئ گافئ من خۇ مولزەم ديت، وھک پەرلەمانتار بچم رەئيا رىکخراوئت کومەلگەھئ مەدەنى وەرئبگرم رەئيا قوتابيا و مامۇستا و مائباتئن

قوتابيا ودرېگرم بۇ قى ياسايى ۋى ئەز موحتاجم بچم رهنيا پارتييت خۇ یت سياسي ودرېگرم هيچ شەرميهك ۋى تيدا نينه و بهەمى ئفتيخارقهۋى ئەز دى بېژم رهنيا حزبا خۇ دى ودرېگرم رهنيا حزبا من لسەر قى ياسايى نەبيتن ئەز دى داخازا مەجالى كەم كو پتر موناقيه شه لسەر بېتە كرن، ئەز دىبىنم لىك تيگەهشتن نينه كۆمەكا پيشنيارييت نوئ هاتنه كرن ئەگەر ئيتيفاقا سياسي لسەر قى ياسايى هاتيه كرن ئەف هەمى نەوعيت ئاخفتن و كيمكرن و زيدهكرن و هەر جوړه يەعنى لابرن ژئەو ئيتيفاقا هاتيه كرن ئەز داخازى دكەم ئەف جقينه بېتە تەئجيل كرن، پيدفيه لسەر فراكسيونا ديسا بچن پيگفه رويننه خارى داخازا هندى بكهين ريكهفتنهك لسەر بېتە كرن پاشان بېن دناف هولاً پەرلەمانيدا موناقيه شه بكهين، چونكه ئەگەر وەسانبېيتن هەر فراكسيونهك كو داخازا كيمكرنا قيمەتا كورسى بكهت ئەفە مەودايى دى لگور خۇ ئينيتەفە هەمى فراكسيون بۇ هندى كو، ئەز دزانم، ئەز تيدگههم ۋى ئەنداميت پەرلەمانى رهنيا گشتى بووان يا موهميمە دەنگدەرييت وان بووان يا موهميمە بەس دەنگەرى من ۋى باش وى تيدگههيت هشاريا سياسيا خەلكى يا زيده بووى، مەعنا هندى نينه هەكە تۆ ئەفرۇكە مونجهيا ئەحزابيت سياسي دەرپيخى ب وى مەعنايى يە كوتۆ يا قوتۆ خەلكى دېرى، نە بۇ هندىيە كوتۆ ريكخستنهكى بكهى عدالەت و دادپەرورەرى د بۇدجا ئەحزابادا دروست بكهى بۇ هندى يە داکو تۆ ب ياسايى بكهى، ژبەر هندى ئەز دىبىنم ئەف نەوعى موناقيه شه كرن لسەر بۇدجا ئەحزابا ل هيچ ئەو رپرەوى خۇ و ريكهفتنا سياسيا كو دناقبەينا فراكسيونا هاتيه كرن تيدا نينه، ئەز داخازى دكەم كو تەئجيل بېتەكرن بلا سەرۇكىن فراكسيونى ديسان پيگفه رويننه خواري و ئەگەر گەهشتنه ريكهفتنى ئەم دى بەردەوامبين ل موناقيه شاتيت خۇدا. سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جيگري سەرۇكى پەرلەمان:

سوپاس، بۇ امنە زگرى پيشنيارى تەئجيلكردن ئەو دواتر موناقيه شه دەكەين ئەو ناوانەى لاي ئيمە هەنە ئەوەى داواى ئەوەيانكردوو قسەبكهين با قسەكانى خۇيان تەواو بكهين ئينجا پشوويهك ودردهگرين وەدواتر ديينهوه برپارى لەسەرى دەدەين. نوقتەى نيزامى؟ وحيده خان فەرموو.

بەرپز وحيده ياقۇ ھرمز:

بەرپز سەرۇكى پەرلەمان.

سەيدايى بەرپز، ئەزى تەئيدا امنە خانى دكەم، چونكه ئەو برپگەى مونتەعەلىق بەمفەۋى وەكۆ پيگهاتە ئەبەد نەديارە و ئەم چ ۋى نزانين ۋى و گازى مەۋى نەكرينه ئەگەر ئيتيفاقا نابقبەينا ئەحزابيت زورينه كرينە دگەل مە نەئاخفتينه و مە چ رهنىي ۋى، نوكة ئەز نزانم كاجاوا دابەشېكەم كا چلى بكهين، ئەزى دگەل هنديمە بېتە تەئجيلكرن، دىراسەت پتر بېتە كرن. سوپاس.

بەرپز جعفر ابراهيم ئيمىنكى / جيگري سەرۇكى پەرلەمان:

نوقتەى نيزامى، كاك عبدالله فەرموو.

بەرپز عبدالله حاجى محمود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەراست ئىمە پىشتر فراكسىيۇنەكان قسەمانكردووه دوو، سى رۆز كۆبوونەووه لەسەر ئەم ياسايە كراوہ واى لىھاتووه ئەحزابى سىياسى و حزب و رىكخراوى سىياسى يەئنى بەكەم سەپرى دەكرىت ئەم پروسە ديموكراسىيەى كەلە ھەرىمى كوردستاندا ھەيە بەرەنج و خەبات و تىكۆشانى پىشمەرگە بووہ كە ھەموومان بەشدارىمان تىدا كرددووه، سەد لەسەد من لەگەل رەئىيەكەى امنە خانەم، ئەگەر پابەندىن بەو كۆبوونەوانەى كە كرددومانە، ئەوہ با لەسەر ئەو ئاراستەيە برۆين، دوايش كاك على وتى گۆرانكارى لەھەر فەقەرەيەك لەم ياسايە لەم ماددەيە بكرىت، لەم برگانە بكرىت موعادەلەى ياسايى يان دارايى ئەم پرۆژەيە تىك ئەچىت، لەبەر ئەوہ ئەبىت بە ئاراستەيەكدا قسە بكەين نەچىتە بابىكى ترەوہ، راستە ھەموومان لەخەمخۆرىمانە بۆ ئەم ولاتە، پارەكە، پارەيەكى زۆر كەم كراوتەوہ، ھەموو فيئەيەكى ئەم كوردستانە حەقى خۆى ھەيە لە بودجەى گشتى، ئەحزابى سىياسىيش حەقى خۆى ھەيە، ئەوانەى باسى ئەكرىت ھەموو وەزارەتەكان پارەيان بۆ دانراوہ، لەبەر ئەوہ با ئاراستەى موناڤەشەكان نەگۆردىت، ئەگەر رىكىن لەسەر پابەند بوونمان بە كۆبوونەوہكانى پىشوو، ئەوہ با رىگاي خۆى بكرىت، ئەگەر رىك نىن لەسەرى، ئەوہ منىش لەسەر ئەوہم كە كۆبوونەوہكە رابگرىت و فراكسىيۇنەكان كۆبوونەوہ لەسەر ئەمە بكەنەوہ، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئىمە دوو نوقتەى ترى نىزامى وەردەگرىن، كاك ابو كاروان فەرموو.

بەرپىز عبدالرحمن فارس عبدالرحمن(ابو كاروان):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەم خالە سى رۆزە لەبەرنامەى كاردايە، ناكرىت ئىستا ھەموو جارىك داواى دواخستنى بكەين، ئەوہ ئىتىفاقىكى لەسەر كراوہ، قسەو گفتوگۆيەكى زۆرى لەسەر كراوہ، رەئى پىچەوانەش ئەدرىت، قەيناكە، بەلام ھەندى خال ھەيە، ئەگەر وابىت ئەبىت فەقەرەكان بگۆردىت وەكو كاك على وتى، بۆيە پىويستىمان بەوہ ھەيە، برىارىشمان وايە ئەمپرو ئەخىر رۆزى خولەكەيە، ئەمە كۆتايى پى بىنين، با واز بىنين لەھەندى موقتەرەحات كە سوود بە دانىشتنەكە ناگەيەنىت، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراھىم ئىمىنىكى / جىگرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس بۆ ابو كاروان، بەرپىز منى خان، فەرموو.

بەرپىز منى نبى نادر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من لەسەرەتاي قسەكەى خۆمدا وتم، ئەم ياسايە ياسايەكە رەھەندىكى نىشتمانى ھەيە، دەبىت بە تەوافوق بكرىت، بەزۆرىنەو كەمىنە نىيە، بۆيە من پشتىگرى خاتوو امنە و كاك سالار ئەكەم، ھەر لەيەكەمجارەوہ خۆشت نامازەت پىكرد كە وتت تەنجىل بكرىت، چونكە بەگۆيرەى قسەى پەرلەمانتاران تىنەگەيشتنىك ھەيە، رىك نەكەوتنىك ھەيە لەنىوان فراكسىيۇنەكان، بۆيە تەئىدى تەنجىل كردن ئەكەم، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك خلف نوقتەى نىزامى ھەيە، فەرموو.

بەرپىز خلف احمد معروف:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەر لەوھى گفتوگۇكەمان دەست پى بكات لەسەرەتاي دەستپىكردنى بابەتەكەو، چەند بەرپىزىك پىشنياريان كرد، كاك ئارى ھەرسىن و دكتۇرە جوان و كاك فەرھاد سەنگاوى و كاك سالار محمود و كاك شوان قەلادزەيى، كە دانىشتەكە دوايخىت، قسەكە لەسەر ئەوھى كە جۇرپىك لە يەك تىنەگەشتن ھەيە لەنيوان ئەندامانى پەرلەمان و سەرۋىكايەتى پەرلەمانى كوردستان، ئەگەر مەجال بىدرايە لەدانىشتەكانى دويىنى و پىررى باشتر لەيەك بگەين، من تەسەور ئەكەم ئەمپۇ ئەو تەشەنوجە دروست نە ئەبوو، لەبەر ئەوھى وەك خوى بروت و بەپى پىرەو بپۇين پىشنيار دەكەم، و تەئىدى پەئىيەكانى امنە خان و كاك عبدالله حاجى محمود و وھىدە خان ئەكەم تەئجىل بىرپىت ئەم پىرۇزە ياسايە، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، ھەر بۇ ئاگادارى ئىوھى بەرپىز، ئەم بىرگەيە نەخراوتە بەرنامەى كاروھ بەيى تەوافوق، تەوافوق كراو، قسە كراو، رەئى ھەبوو، رەزامەندى ھەبوو، ئىنجا خراوتە بەرنامەى كار، بۇيە بەردەوام دەبين دوايى پشوو وەرگرتنىك، ئىنجا دواى پشوو كە بىرپارەكە وەر دەگرين، سى كەسى تر نوقتەى نىزاميان ھەيە، با قسەكانيان بكەن، تكام وايە ئەمانە دوا كەس بن، كاك ئارى ھەرسىن، فەرموو.

بەرپىز ئارى محمد عبدالرحيم(ئارى ھەرسىن):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من پشتيوانى لەقسەكانى كاك خلف ئەكەم، بەلام بەيىرى جەنابتان ئەھنىمەو، لەبەر ئەوھى خەلك ناوى نووسيوھ لە ئىستادا ناكىرپىت ئەمە تەئجىل بىرپىت، لەدەرەوھ موفاووزە بىرپىت بۇ ئەوھى خەلكى رەئى خوى نەدات، ئەبىت ئەوانەى كەناويان نووسيوھ ھىچ نەبىت ئەوانە قسەيان كىرپىت، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

وتوومە ئەوانەى كە ناويان نووسيوھ تەواو ببن و قسەى خويان بكەن، ئىنجا پشوو وەر دەگرين و ئىنجا لەسەر ئەم بابەتە رەئى دەدەين، سوپاس، فەرموو دكتۇرە جوان.

بەرپىز د. جوان اسماعيل عزيز:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

تكايە من بەس ئەوھ روون ئەكەمەو، من داواى تەئجىلى ئەم ياسايەم نەكردوھ، كاك خلف

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىڭرى سەرۋىكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك عومەر فەرموو.

بەرپىز عمر عىناپەت ھەممە سەيد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم برادەرلەر چوار كەس قەسەى كىرەۋە ھىچى نوقتەى نىزامى نەبوۋە، ئەمە دانىشتن نىيە بەم شىۋەيە بىت، تۆ رىگا ئەدەيت قەسەى خۇى بىكات ئەۋە دانىشتن نىيە، دانىشتن كەى وا ئەبىت؟ ئەۋەى كە ئەۋان دەپلىن موخالەفەيە، من بۇيە وا دەلىم، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

بىۋەرە، ئەۋەى كە قەسە ئەكات ھەموو تەئىد ئەكەن، تەئىدى رەئىيەكان دەكەن، كاك ماجد فەرموو.

بەرپىز ماجد عثمان توفىق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من سەد لەسەد پىشتىگرى و تەئىدى قەسەكانى بەرپىزان كاك دكتور فرسەت و دكتور شىركۆ جەۋدەت و كاك قادر وەتمان دەكەم، بەراستى ئىمە نابىت بە مىزاج پىرۇژە ياسا دابنىين، بەمىزاجى خۇمان پىژە دابنىين، ھەندىكىان ۋەك بىرگەى شەش مەتاتىن، مەسەلەن دەلىت لە ۳۰۰ مىيۇن كەمترى نابىت پى بدرىت، بۇيە بەكورتى زۆر مەمانەم بەدانانى ئەۋ بىرگانە نىيە، داۋا دەكەم كە كورت بىكىتەۋەۋە رىكبىخىت، زۆر سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك عبدالله ، فەرموو.

بەرپىز عبدالله حاجى محمود:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من ۋەكو باسەم كىرە ئەگەر لىژنەى دارايى نەبىتە بەرەبەستىك كە كىشەى دارايى بىتە پىشەۋە، لەسەر ئەۋ پىرۇژەى كە دانراۋە، من پىشنىارەكەى كاك گۇران و كاك ئارى ھەرسىن و باپىر كامەلا پىشتىۋانى لى ئەكەم، بۇ لابرەنى بەشى بەمەرچىك لە ھەر خولىك لە چوار كورسى كەمتر نەبىت، ئەۋە خالىكى تر لەمادەى پىنجەم و شەشەم، ئەگەر رۋونكرەنەۋەيەك ھەبىت، لەخولى بەردەۋامى پەرلەمان كورسى ھەبىت بۇ لىژنەى ياسايى، ئەم خولەى ئىستا ئەكات يان تەۋزىچىك بدرىت تا لە پىرۇتۆكۆل تەسجىل بىكىت، سوپاس.

بەرپىز جعفر ابراهيم ئىمىنكى / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك صالح فقى فەرموو

بەرپىز صالح فقى محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دىارە لەزۇرتىن ۋلاتانى دۇنيا ھەموومان ئەزانىن دۇۋ پىۋەرە، دەنگ و كورسى، بەلام ئەگەر پىۋەرى كورسى بۇ ھەموو ۋلاتانى دۇنيا گونجاو بىت، ئەۋە بۇ ھەرىمى كوردستان گونجاو نىيە، لەبەر ئەۋەى بە پىۋەرى كورسى كە دىين باسى لىۋە دەكەين، ئەۋە ناۋچە كوردستانىيەكانى دەرەۋەى ئىدارەى ھەرىم، لەگەلى ناگونجىت، ھەردوۋلاش كۆ ئەكەيتەۋە پىۋىستە بەردەۋام پىرۇژە ياساكە ھەموار بىكىتەۋە، بۇيە من

پېم وايه باشتريڼ پېوهر بۇ پرۆژه ياساى بودجهى ئەحزاب، دەنگدانى گشتيه، لەم خالانەى خوارووه كه رووى ئىجابى بخممه روو، يهكهم: ئەو ناوچانەى دەرەوہى ھەرېم كه بارەگا حزبيەكان لەناوچە كوردستانىيەكانى دەرەوہى ئىدارەى ھەرېم پېويست تره كه گرنگى زياترى پى بدرېت، كه پېويست ترن لەم ناوچانەى ئىره، دووهم: دەنگى حزبه بچووكەكان نافەوتىت و كۆى دەنگەكانيان لەھەموو شوپنېك كۆ ئەكرېتەوہ، يەكېك لە ناعەدالەتبيەكانى ترى كورسى ئەوہيه، جارى وا ھەيه لىستېك بە ۲ تا ۳ ھەزار باقى بۇ ماوہ كورسىەك بەدەست ئەھيىت، بەلام حزبېك بۇ نموونە، ئەگەر بەدەست ھيىانى رېژەى كورسىەك ۳۰ ھەزار دەنگ بېت، حزبېكى بچووك بە ۳۰ ھەزار دەنگ يان ۳۱ ھەزار دەنگ ئىنجا كورسىەك دىنېت، بەلام حزبېكى تر بە ۲ تا ۳ ھەزار بۇ ماوہ كورسىەك دىنېت، پوختەكەى ئەمەويت پېشنيارى ئەوہ بكەم، پېويستە بۇ ھەرېمى كوردستان گونجاوتره كه بە دوا ھەلېژاردن بېت، بەلام ھەلېژاردنى گشتى تا سەرجم ئەو ناوچانەى تېدا بېت كه لە دەرەوہى ئىدارەى ھەرېمى كوردستان، تا ئەوانيش لەبەرچا و بگرين، سېيەم: رېژەيەك دەستنيشان بكرېت ئەم رېژەيە كه لە ۱/۱۰۰۰ بېت، ئەگەر لە ۱/۱۰۰۰ بېت گونجاو بېت وەك ئەوہى دكتور شيركو باسى كرد، پشتيوانى دەكەم، كه ئەمە لەكاتى زياد كردنى ئەو بودجەيە زياد دەكرېت، بەكەمى بودجەكە كەم دەكرېتەوہ، كەواتە ئەتواندريت ئەم پېوهرانە بۇ ھەلېژاردنەكانى ئايندە بېت، ئەگەر بۇ ئىستاش نەبېت بەكار بەھندريت، سەبارەت بە ئەم خولەو ئەم رېژەى كه دەستنيشان كراوہ بۇ ئەم خولە، ديارە منيش بۇ خۆى لەگەل ئەوہدام كه ئەمە پېوهرېكە تا رادەيەك گونجانېكى لەنيوان لايەنەكان داناوہ، ئەمەيان پېوهرى گونجاوتره، بۆيە ئەم پېوهرەى كه ئىستا ھەيه لەلايەك پېويستە، ئەگەر رېژەى كورسىەكانيش كەم نەكرېتەوہ، ئەوہ پېويستە بەپېى ئەو بودجەيەى كه سالانە تەرخانكراوہ لەرپرودودا زياتر نزيكە لەوہى كه لە ۱۷%ى كه لەعيراقەوہ ديت رەنگە تارادەيەك ۱۳ مليونېك كەمتر بكرېتەوہ، بۆيە دەتوانين كورسىەكان كەم بكەينەوہ، يان بەپېى ئەو پېوهرەى كه حكومەت چەند بودجەى ھەبوو، كۆى ئەم بودجەيە تەرخان بكرېت، نيوہى ئەمەى ھەبوو ئەوہ گوژمەى كورسىەكى بۇ تەرخان بكرېت، زۆر سوپاس.

بەرپز د. يوسف محمد صادق/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، دكتورە رېواز فەرموو.

بەرپز د. رېواز فائق حسين:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لە نەتيجەى قسەى بەرپزان ئەندامانى پەرلەمان، ئىستينتاجى ئەوہمان كرد كه تا ئىستا لەژمارەى ئەو ئەندام پەرلەمانانەى كه قسەيان كردوہ، ھيچيان پابەندى ئەو سيغە تەوافوقيه نەبوون، يان رازى نين بەو سيغە تەوافوقەى كەوا لەناو ئەم پرۆژه ياسا يە ھەيه، ئەمەش بەلگەيە لەسەر ئەو رېككەوتنەى كه لەنيوان فراكسيۆنەكان كراوہ، رەنگەدانەوہى لەنيوان ئەندامانى پەرلەمان ھەبووہ، ئەندامانى پەرلەمانيش مافى خۆيانە بەو شيوہيە تەعير بكەن كه خۆيان برپويان پېيەتى، لەبەر ئەوہ بەتەسەورى من ئەو پېشنيارانەى

كە كراوھ بۇ تەئجىل لەخۇرا نەكراوھ، ئەمەى كە من ئەيلىم خويىندنەوھى ئەو بەرپزانەىھ كە داواى تەئجىل ئەكەن، بۇىھ منىش داواى تەئجىل ئەكەم، ئەگەر مەبەست لەم گۇبۇونەوھىھە يان لەم دانىشتنەى پەرلەمان ئەوھىھە كە ياسايەك بۇ بودجەى حزبەكان دەرېچىت كە ھەموو ھىزە سىياسىيەكان پىي رازى بن، يان وەكو ئەوترىت لەبەر ئەوھى رەھەندىكى نىشتمانى ھەىھە بەو شىوھىھە دەرېچىت كە ھەموو لايەك پىي رازى بن، پىشتىگىرى تەواو لە قسەكانى ھەردوو ھاوپىم كاك دكتور فرسەت و كاك گۇران نازاد ئەكەم، لەبەر ئەوھى ئەو پىوھرانەى كەدانراوھ پىك بە بەرى ئەم بارودۇخەى ئىستاي ھەرىمى كوردستان و پەىوھندى نىوان ھىزە سىياسىيەكان بىراوھ، بۇىھ لەگەل ئەوھەدام، كە ئەگەر ئەم پىرۇژەىھە تەنانەت لە حالەتى پەسەند كىردنىشىدا و بوون بەياساشى، بىر لەوھە بىكرىتەوھە كە تەنھا بۇ چوار سال بىت، ئەو روانگەى يان ئەو پىوھرەشى كە داكوكى لەسەر ئەكەم وەكو خۇم، پىوھرى ژمارەى دەنگى دواىن ھەلېزاردن بىت كە لەو سالەدا ئەنجام دەدرىت، بۇ ھەموو سالىك كە موازەنەى تىدا دادەندىرىت، سەبارەت بەوھى كە پىشنىارىك كرا بۇ قەوارەكان، ئەوھى بۇ زىاد بىكرىت كە دەنگى نە ھىنا، من ئەمەوئىت سەرنجى بەرپزتان بۇ ئەوھە راپكىشم كە ھەندى ھىزى سىياسى ھەن بەشدارى لە ھەلمەتەكانى ھەلېزاردن ئەكەن، بەلام ھىچ يەككە لەو پىوھرانە نايانگىرىتەوھە كە لە بىرگەكانى دوو و سى و چوار و پىنج و شەش و ھەوتى ئەم ماددەىھەدا ھاتوون، بۇىھ پىشنىار دەكەم كە فەقەرەىھەك بەم شىوھىھە زىاد بىكرىت، بىكرىت بە فەقەرەى ھەشتەم: ئەو حزب و قەوارە سىياسىانەى كە بەشدارى پىرۇسەى ھەلېزاردن ئەكەن و بىرگەكانى دوو، سى، چوار، پىنج، شەش، ھەوتى ئەم ماددەىھە نايانگىرىتەوھە، تەنھا لەكاتى ھەلمەتەكانى ھەلېزاردن بەبىرى ئەوھەنە (پەعنى بىرپكى دىارى كراو پارە دىارى بىكرىت) بىرپك بىت كە دواتر لەبەر ئەوھى ئەم ياسايە ياسايەكى تەوافوقىھە لەسەرى رىك بىكەوون، بەلام تەئكىد لەسەر ئەوھە ئەكەمەوھە كە خويىندنەوھى من بۇ قسەى ھاوپىكانەم ئەوھە بوو، ئەو سىغەى كە بەرپزان لەفراكسىۇنە جىاوازەكان لەسەرى رىك كەوتوون جىگەى رەزامەندى ئەندامانى پەرلەمان نىيە، ئەگەر ئىمە خواستمانە ياسايەكى تەوافوقى دەرېچىت ھىوادارم داواكارىيەكانى تەئجىل بىخرىتە دەنگدانەوھە، سوپاس.

بەرپز د. يوسف محمد صادق/سەرۆكى پەرلەمان:

سوپاس، كاك ئومىد خۇشناو، فەرموو.

بەرپز ئومىد عبدالرحمن(خۇشناو):

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى دووھەم، بىرگەى يەك، دوو، سى، چوار، تا ھەوت، رۇخى ياساكەىھە، ھەموو ئەو خىلافانەشى كە ھەىھە، قسە دەربارەى ئەو ماددەىھە دەكەن، واتە ئەگەر ھەر دەستكارىيەك، ھەر گۇرانكارىيەك لەبەر ئەوھى تەوافوق كراوھ، لە بىرگەكانى ئەم ياسايە بىكرىت وەكو زنجىر بەىھەكەوھە بەستراوھ، ناكىرىت زۇر باسى ئەوھە دەكرىت كە تەوافوق كراوھ ئەوھە ھىچ شەرمى تىدا نىيە، ھەموو پىكھاتەكان، ھەموو فراكسىۇنەكان كىردوويانە، ئەو كراسەىھە كە دووراوھ بە بالاي ھەموو لايەنەكان، واتە گۇرانكارىيەكانىشى ئەبىتە گۇرانكارى

به سەر كراسهكهدا، بۆيه بهتهئكيد پشتگيرى لهو رهئيه دهكهين پيوستيمان بهماوهى زياتر ههيه، كه فراكسيونهكان نهو پشووه وهربگرن، تا لىك تيگهيشتنى زياترمان ههبيت، راسته مهسجهكه وهكو خوى نهگهيشتوو، لهبهر نهوهى كه ههموو لايهك تهوافوقى كردوو، رهئى و بۆچوونى جياواز ههيه، كاريگهري لهسهر مهسهلهى دهنگدان ههيه، ياساكهش كه نهبووه، ههموو شتيك به تهوافوق نهروات نهبيت نهو ياسايه به تهوافوق بروات، ههموو لايهنهكان دهبيت جيگاي تيدا ببستهوه، سيعرى كورسيهكانيش زور قسهى لهسهر كرا، يهكيكه لهو خالانهى كه ناكريت، نهگهر تهماشبا بكهين ديسان دهئيمهوه له برهگهى يهك تا ههوتى ماددهى دووهم ههموو بهيهكهوه رهبته، نهگهر رهوا بيت له برهگهى چواردا، له سيدا، جيگاي نهو قهوارهى تيدا بكهينهوه كه يهك كورسى ههيه، ۳۰۰ مليون دينار وهربگريت، نهوه بهرهوا نهبينيت داواى ۳۰ مليون دينارى هيزيكي ترى ۲۸ كورسى، ۲۸ كورسى يان ۱۰ كورسى بكات، واته بهيهكهوه رهبته، داوا دهكهين ماوهمان پى بدرت، پشوويهكمان بدرت، تهوافوقى زياترى لهباردوه بكرت، زور سوپاس.

بهريز د. يوسف محمد صادق/سهرۆكى پههلهمان:

سوپاس، كاك عومهر ، فهرموو.

بهريز عمر عينايهت همهه سعيد:

بهريز سهرۆكى پههلهمان.

دوينى لهم هۆلهوه ياسايهكى گرنگ دهرچوو، له سى خولى پيشوودا نهتواندرا دهرچويندريت، بهپراى من بهدهرچواندننى نهو ياسايه، يهكهه پايهى دروست بوونى دهولهتى كوردستان لهم هۆلهوه چهقندرا، ياساكهش به تهوافوقى گشت فراكسيونهكان بوو، هيوادارم ياساي بودجه نهبيته هوى تيگچوونى تهوافوقى سياسى فراكسيونهكان، من لهگهه نهوهدام بودجهى حزب ههبيت، بهياسايى بكرت، بۆ نهوهى حزبىك نهبيته كۆيلهى حزبىكى تر، كورد نهئيت ههموو شتيك به خوى و خويش به مانا، له شهستهكان و ههفتاكان و ههشتاكاندا، خهلك حزبى بهخيو نهكرد، بهلام ئىستا واى ليهاهتوو به هوى بودجهوه حزب خهلك بهخيو نهكات، بهم رپژه زوره مووجهى حزبهكان بدرت، مووجه خورى حزبى بهردهوام دهبيت، كۆمپانياكانى حزب لهبهردهوامى دهبيت حزبايهتى دهبيته پيشهه واته لهبرى نهوهى بليت من جوتيارم، كريكارم، مامۆستام، دكتورم، دهئىي من له حزبى (س، ص، ع)م لهماوهى رابردوودا سهرى مانگان بارهگاي حزبهكان وهكو بانقيان ليهاهتوو، فهريمانبهري حزبى ههيه، وهزير، وهكيل وهزير....

بهريز د. يوسف محمد صادق/سهرۆكى پههلهمان:

كاك عومهر تكات لى نهكهه وهرهوه سهر مهسهلهكه وههمه ماددهى دوو نييه، نهگهر لهسهر نهو ماددهيه قسه نهكهيت نهوه باشه، نهگينا ببووره، بهس لهسهر ماددهى دوو قسه بكه تكايه، فهرموو.

بهريز عمر عينايهت همهه سعيد:

بهريز سهرۆكى پههلهمان.

ھاوکارى حزب ئەۋەندە بېت، كە بەشى خەرجى ئىدارى و راگەياندىن و چاكسازى و بىناو شەمكى بىكات، بۇيە من پېشنيار دەكەم، تەنھا كورسى ئەم خولە بېتە پېۋەر، نرخى يەك كورسى رېژەيى بېت، وەكو جەنابى دكتور شېركۆ جودت فەرموۋى، رېژەكەش بەم شېۋە بېت، ئەگەر نرخى يەك كورسى بۇ ئەمجارە من پېشنيار دەكەم، ۲۰ مىليۇن دىنار بېت بۇ بودجەى ئەمسال، ئەكاتە (پۆينت ئۆ يەك پېرسىنت) واتە لە سەدا يەك لەسەدا، ئەگەر نرخى كورسىەك ۳۰ مىليۇن بېت، ئەكاتە (پۆينت ئۆ يەك، شەش سىنت)، ئەگەر نرخى كورسىەك ۶۰ مىليۇن بېت وەكو ئەۋەدى كە ئىستا دانراۋە، ئەكاتە (پۆينت ئۆ سى، دوو پېرسىنت) لەبەر ئەۋە من داۋا دەكەم بەرپېژەى (پۆينت ئۆ يەك) بېت، رېژەيى بېت بۇ ئەۋەدى سالانە بودجەكە گۇرا، ئەو نرخەش ئەگۇرپېت، ئەگەر رېژەيى بېت ئىتر قسەيەكى تىدا ئەمىنئەتەۋە، تەبەن ئەمە لەسەر ئاستى ھەموو بودجەى ھەرئىمە، (پۆينت ئۆيەكە) ھەموو بودجەى ھەرئىمە، من پىشتىگىرى دكتور فرسەت ئەكەم، پىشتىگىرى دكتور شېركۆ جودت ئەكەم، كە بەرپېژەيى بېت، ئەۋە زۇر بە تەئكىدى ئەيلىمەۋە، ھەرۋەھا پىشتىگىرى كاك عبدالرحمن ئەكەم، ھەرۋەھا دكتور شېركۆ جەمە امىنىش، سوپاس.

بەرپېژ د. يوسف محمد صادق/سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، بەرپېژ جودت جرجيس، فەرموۋ.

بەرپېژ جودت جرجيس لطيف:

بەرپېژ سەرۆكى پەرلەمان.

من لەسەرەتادا پىشتىگىرى لەقسەكانى كاك محمد و خاتوو منى، دەكەم، دەربارەى دابىن كردنى بودجەيەكى مانگانە بۇ ئەو حزبانەى كە نەيانتوانىۋە بېنە ناو پەرلەمان، يان بەشدارى ھەلئېژاردنىان نەكردوۋە، مولاخەزەيەكىشەم ھەيە، لەسەر فەقەرەى حەۋتەم، كەدەنگۇيەكى ئاۋا ھەبوو ئەو كورسىەى كە ۸۰ مىليۇن دىنارى بۇ دانراۋە، دەربارەى كۇتا كەم بىكرىتەۋە من لېرەدا دەمەۋىت بلىم كولى ئەم پىرۇژەيە، ھەموو ئىمتىيازاتىكى باشى بۇ حزبەكان و كوتلەكانى كوردستان دەستىنشان كردوۋە، تەنھا ئەو ۸۰ مىليۇن دىنارە نەبېت بۇ توركمانەكان، حەزم لىيە ئەۋەش نىشان بەدەم لە فەقەرەى پىنج دەلئىت ھەر حزبىكى بەشدار بوو لە خەباتى رىزگارى خوازى كوردستان ئەم خالانە دەيانگىرئەۋە، توركمان بەداخەۋە پىش سالەكانى ۹۰ تەنزىمىكى سىياسى مونەزەمىيان نەبوو، بۇ ئەۋەدى بەشدار بن لەم شۇرەشەدا، وەكو توركمان وەكو نەتەۋە لەزۇرەيى زۇرى شۇرەشەكان بەشداريان كردوۋە، پىشمەرگە بوونە، خەباتيان كردوۋە، شەھىدىشان داۋە، بەلام پىم خۇشە ئەم مەبلەغى ۸۰ مىليۇن دىنارە دەستكارى نەكرىت، وەكو ئىمتىيازىك بۇ توركمانان بەدەر لە فەقەرە پىنج و شەش بۇيان حىساب بىكرىت، سوپاس.

بەرپېژ د. يوسف محمد صادق/سەرۆكى پەرلەمان:

زۇر سوپاس، مامۇستا مەروان نوقتەى نىزامىت ھەيە، فەرموۋ.

بەرپېژ حسين اسماعيل(مەروان گەلئەيى):

بەرپېژ سەرۆكى پەرلەمان.

نوقتەى نىزامى نىيە، بەس يەك پېشنيارم ھەيە، ئەگەر بىكەم، من رەئىم وايە لەم پەرلەمانەى خۇمانەو دەست پى بکەين، بەجدىشمە، بۇ ئەوۋى قوتى خەلک بەھەدەر نەدرىت، برپار بدەين مووچەى پەرلەمانتاران بکەين بە ملىۋنىك، سەيارە وەرنەگرين، ھەرچى ئىلتىزاماتە وەر نەگرين، خانەنشىنى نەھىلین، سەبارەت بە دوووم لە ماددەى دوووم، من پشتىوانى ھەموو ئەو بۇچوونانە دەکەم، کە باس لە کورسىيەکانى يەك خولى پەرلەمانى دەکات، لەروۋى مەنتقى سياسى و مەنتقى عەمەلى ئەم بودجەيە يان ئەم مینحەيە دەدرىت بە حزبىك بۇ پەرکەرنەوۋى پىداوويستىيەکان و کار بەرپکردنى ئەو حيزبە، کە قەبارەو کورسى و دەنگەکانى بەدەست ھاتوۋە لە ھەلپزاردنىك بۇ مەسافەى ھەلپزاردنىكى تر، بۇيە مەنتقى تىدا نابىت بۇ دوو خول بى، زۆر قسەش لەسەر تەوافوقەکە گرا، تەوافق ئەوکاتە مەعنای خۆى لە دەست نادات کە خۆى بەدوور گرت لە سياسەتى تەرزىە، بۇيە ھەر تەوافوقىك دووربى لە تەرزىە سەرکەوتوو دەبى، سوپاس.

بەرپز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

خاتوو مەدينە قسەى کردوۋە، كاك دلشاد شەبان قسە ناکات، كاك شوان احمد فەرموو.

بەرپز شوان شىخ احمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش پشتگىرى ئەو بەرپزانە دەکەم، کە پىش ئىستا باسيان کرد ئەو پرۇزە ياسايە تەوافوقىكى لەسەرە کە ھەموومان پابەند نەبووينە، رەئى جياواز ھەيە ياخود رەنگدانەوھەيەكى باش نەچوويتە ناو فراکسيۇنەکان، رەئى فراکسيۇنەکان وەکو پىويست وەرنەگىرايە، بۇيە لىرە منىش وەکو خۆم رەئى خۆم دەردەبېرم، لىرە لە قەوارەى سيايى درا دەنگدان دەنگى نەھىنا، بەلام لە خالى ھەوتەم باسى قەوارەيەكى سياسى دەکات، تەنافوزەك لىرە دروست نابىت لە خالى ھەوتەم، ئەوى تىش منىش لەگەل ئەوۋى دامە کە ۶۰ ملىۋنەکە زۆرە لە خالى يەکەم، لە خالى دووھمىشيان ئەو چوار کورسىيەى کەمتر نەبى، مادام بەشدارى کردیە و کورسى ھەبوۋە ئەو چوار کورسىيەى نەمىنىتن، دەربارەى دەنگدانىش کە لە خالى سىيەم من واى بە باش دەبينم کە لەسەر سىعرى کورسى بى، کورسىيەكى پەرلەمانى چەندى بۇ دادەندىت، ئەو دەنگانەى کە ھىنايە لەسەر ئەساسى سىعرى ئەو کورسىە بى بۇى ديارى بکرى، ئەوانى تىش قسەکان گرا، سوپاس.

بەرپز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك سعید مەسىفى لىرە نىيە؟ كاك خلف فەرموو.

بەرپز خلف احمد معروف:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە برپگەى يەكەم ئەوۋى كە پەيوەندى بە ۶۰ ملىۋنەكەۋە ھەيە، كاك دكتور فرست زور باش روونى كرددەۋە ئەگەر بەراوردى تاك و ئەوانە بكەين، لەبەرئەۋدى ئەو جوانى روون كرددەۋە من ناچمە ئەو تەفسىلەۋە، پيشناردەكەم بكرىت بە ۳۰ ملىۋن، بۆئەۋدى عەدالەتتىكى تىدابی و، بەراوردى ژيانى خەلك لەو مەجالەيە بكرىت، سەبارەت بە برپگەى دووم بۆ پيوەرەكان، لە راستىدا پيوەرەكان پيشنارىك ھەبوو ھەر ديسان كاك د. فرست ئەو پيشناردەى كرد، كە ئەو ياسايە بۆ ئەو خولەى پەرلەمانى كوردستان كارى لەسەر بكرىت، دواى ئەو خولە ئەۋى تریش كە تايبەت بوو بەو خالەى كە ۶۰ ملىۋنە بكرىت بە ۳۰ ملىۋن، مادام قسە لەسەر ئەۋەبى كە بۆ ئەو خولە بى، كە من پشتگىرى ئەو رايە دەكەم، وا زەرورە دواين ھەلبزاردن كە لەو سالەيە ھەلبزاردن تىدا كراۋە بكرىتە پيوەرى ديارىكردنى ھەر كورسىيەك، واتە ئىمە لە ۲۰۱۴ تاكو دوا خول دەروات دواى ئىنتىخابات ئاستى كوردستان بە پيوەرى دەنگ بكرىتە ئەۋە، چونكە ئىمە لەو پەرلەمانە بەرپىزە برپارمان داۋە لىژنە ھەمىشەيەكانى پەرلەمانى كوردستان زياد بكەين بۆ ناۋچە جىناكۆكەكان، برپارى ئەۋە دراۋە كە نووسىنگە لە ناۋچە جىناكۆكەكان بكرىتەۋە بۆ پەرلەمانى كوردستان، ناكرىت لەم پەرلەمانەدا بودجەى ئەحزاب پەسەند بكرىت حىسابى ئەو حىزبانە نەكرىت كە لەۋى تەنزماتىيان ھەيە، كە ھەموو حزبەكان تەنزماتىيان لە ناۋچە جىناكۆكەكان ھەيە، زۆرتى قوربانى و شەھىد و ماندوۋوونى خەباتى ئىمە، خەباتى خەلكى كوردستان لەسەر ئەو ناۋچە جىناكۆكانە بوۋە، بۆيە گرىنگە پيوەرەكە لەسەر ئەساسى دەنگ بىت، ھەموو كوردستان بگرىتەۋە، من دوا قسەم تەسەۋر دەكەم پيشنارى ھەبى بۆ دواخستن، كورتى ئەكەمەۋە لەۋدى لەبەرئەۋدى لە جەژنىش نىكىن نىتە پاكى لەلايەن ھەموومانەۋە قسەى لەسەر بكرىت، ھەنگاۋ بۆئەۋە بنىين ئىمە ياسا لەم پەرلەمانە دەرناكرىت ئەگەر بەم تەشەنوجاتانەى ئەمپروۋ دويىنى قسە لە سەر بابەتەكان بكەين، بەلگەشم بۆئەۋدى كە من نىتە پاكى خوم لىرەۋە رادەگەيەنم پشتگىرى لە ھەموو قسەكانى براى خۆشەۋىستم كاك عمرى حاجى عىنايەت دەكەم.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك فرحان فەرموو.

بەرپىز فرحان جوهر قادر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش لەسەر رىژەى كورسىيەكە و لەسەر پارەى كورسىيەكە كە ۶۰ ملىۋنە، بەراستى پشتگىرى برادەران دەكەم، نازانم وەللا لە دەرى بووم ئەگەر ناوم لەبىر چووبى بكرىتە نيۋە، لەگەل ئەۋە دامە ، دووم ژمارەى كورسى دواين دوو خول بەراستى ئەۋە يەنى ھەر كەسيك ئەم ياسا ئەگەر ھاتو لەم خولەى پەرلەمان دەربجىتن، ئەم ياسايە ۋەك پشكە خىرى لى ھاتوۋتەۋە تەۋزىع كراۋە بەپىي ھەموو ئەو حزبانەى لە پەرلەمان ھەنە، بۆيە مرؤف بەھىج شيوەيەك ئەگەر ئەم ياسايە لە پەرلەمان دەربجىن دەربارەى ئەحزاب، مرؤف شانازى ناكات كە لە خوولى چوارەم ئەندام پەرلەمان بووبى، لەبەرئەۋدى ياسايەكە ئەۋەندە تەۋافوق و تەرزىەى تىدايە، بەھىج شيوەيەك بنەماى ستانداردى نيۋەدەۋلەتى لە قانون تىدا نييە، بۆيە ئەم ياسايە

پېشنيار دهكەم يان تهنجيل بگريټ يان بهزورينه دهربرې، نهك ټهو تهوافوقهه كې ههموو باس كرايه، لهبهړنهوهه بهو شيوهيه بې كې ههموو رازي كاريه ههرهههه ههنديكي بهركهوتوو، ټهمه بهههچ شيوهيهك نابيټه ټهوهه كې بو ټهحيالي داهاوو، بو داهاوو يهعني بهراستي وا لې دهكريټ كې پييان شتيكي ناجور بيت، لهبارهه چوراهمين ههر لهخوليكد اژمارهه كورسييهكان ٤ كورسي كهمز نهبي، ټهم مهرجه لابرېټ ټهگر ههر تيئشهدهپهريئن پيشنياردهكهم مهرجي چوار كورسييهكه نهمنيئن، باقى تر ټهوهه ٣٠٠ مليون بدريټه ههر حزبنيك كې بهشداري تيئا كردهه، پيم وابي ټهوش لابرېټ ټهو خاله، ټهوهه تر هې كوتاكان بمينيټهوهه كې ٨٠ مليونه ههه خويانه، باقى ديكهه ټهم ياسايه پيشنيار دهكهم تهنجيل بگريئن، بهراستي تهوافوقتيكي زور بې مانا كراوه به رهئى من، بوئه ټهوه نابيټه جيگاي شنازي ټهو خولهه پهړلهمان، سوپاس.

بهريز د.يوسف محمد صادق/ سهروكي پهړلهمان:

كاك بيستون فهرموو.

بهريز بيستون فائق محمد:

بهريز سهروكي پهړلهمان.

من پشتگيري قسهكاني كاك عمر عينايهت و دكتور شيركوو كاك عبدالرحمن على دهكهم، تهبعهن ټهوهه كې تيئينيمان كرد له بهشي زوري قسهه هاوريان ټهو مادديه قسهه زوري لهسهره، بوئه من پيشنيار دهكهم ټهم مادديه تهنها برههه يهكههه بمينيټهوهه، كهواته برهههكاني دووهه و سييهه و چوارهم و پينجهه م و شهشم و ههوتهم ههمووي زيادهيه، تهنها يهك برههه گرنگه كې دهبيټه روحه ياساكهو ياسايههه باشيش ټهويش برههه يهكهه كې كورسي دواين خولي پهړلهمان دهكريټه بنهما، بههه ههر كورسييهك مانگانه ټهوهه كې هاوريان تهرحيان كرد كهمز بې لهو ٦٠ مليونه، ههروههه يهك خالي تريشي بو زياد بگريټ ههر پارتيكي سياسي ټهگر له ٥٠٪ كهمز بې كورسييههه بهدهست هينا بوو، ټهوا پيژهي له ٥٠٪ كورسييههه بې حيساب بگريټ زائيدهن ټهوهه كې خالتيكي ديكهش، جگه لهه ياسايه له دهرهوهه ټهوهه بودجه بو ههچ پارتيكي سياسي دانهنريټ، ريگاش بگريټ، له ههر پارتيكي سياسي كې له دهرهوهه ههريمي كوردستان بودجه له ههر شهريكاتنيك يان ههر ولاتيڪ ومربگريټ، سوپاس.

بهريز د.يوسف محمد صادق/ سهروكي پهړلهمان:

كاك ابو كاروان فهرموو.

بهريز عبدالرحمن فارس (ابو كاروان):

بهريز سهروكي پهړلهمان.

من له گەل پېشەكېيەكەم لەبەر دوو ھۆكار، يەكەميان تاكو ئىستا بە تەواوھتى بودجەى ھەرېم ديار نىيە، دووھميان ماوھى ئەو ۳ مانگە ئەندامانى لىژنەى دارايى پرسیار دەكەن و بە تەواوھتى چەند كۆبوونەوھەيەكيان كرددوھ و دىراسەتيان كرددوھ، بۆيە ئەو تەقدىرەى ئەوان جوړېك له نزيك بوونەوھەيە له بودجەى گشتى، ھەر وھەا من له گەل ئەو رايەم ئەگەر دەستكارى خاښىكى بكرىت تىك دەدرىت، من ھيوادارم وا تەسەور نەكەم له ھەموو شتىكدا راست دەكەم، لەبەرئەوھ پېوھر له دونيا تەنھا كورسى نىيە، پېوھر له دونيا دەنگە، كورسىيە، رېژەيەكى ديارىكراوھ بۆ حزبەكانە وەكو حزب، تەنانەت له فەرھنسا رېژەى حزبەكان، بودجەى حزبەكان دەبەستريتەوھ بە رېژەى ئافرەت له سەرگردايەتییەكەيان، ھەر وھەا كۆمەلئىك رېژەى تریش ھەيە كە نامەوى كاتتان لى بگرم، بۆيە ھيوادارم ئەگەر داواكردنى دواخستن بۆ كاردانەوھەيە پېويستە دوانەخرىت، دووھمىن ئەو مەرجهى چوار كورسىيەكە زۆر زۆر له برادەران باسيان كرد سەرھتا كاك ئارى و كاك گۆران ئازاد و كاك محمودى حاجى عمر لابدريت، من پىم وايە ئەوھ بە پېچەوانەى ياسايە و ياسايى نىيە، چونكە ياساى ھەلئىزاردن يەك كورسى داناوھ ناكريت بەو شيوھەيە بكرىت، له خالى شەشەمدا كە ھەر حزبىك پېش راپەرين بەشدارى خەباتى كردبىت، من پىم وايە ئەوھى كە له خولى بەردەوامى بى، بەپىي مەحزەرى تەوافوقەكە جوړەك له گۆرانكارى تىدايە، چونكە له خولى بەردەوامى زۆر روون نىيە، پېويستە روون بكرىتەوھ يان ئەوھتانی بەشدارى كردبىت لەو مەسەلەيە، بۆيە من له گەل ئەوھم حەزدەكەم ھەموو لايەكيش بەو بنەمايەى كە داندراوھ بۆ ئەوھ تاكە حزبىك له ۴۰٪ بودجەى كەم كرابىتەوھ حزبى شىوعى كوردستانە، بۆيە من له گەل ئەو تەوافوقەكە كراوھ و، پېويستيشە لەكاتىك تەوافوق دەكرى، يان سەرۆكى فراكسيۆنەكان ئاگادار بى ئەگەر رەتيان كرددوھ با تەوافوق نەكەن، ئەگەر تەوافوقەكە ناكري لىرە بەشيوھەيەكى گشتى بەو شيوھەيە قسە بكرى، سوپاس.

بەرپز د. يوسف محمد صادق / سەرۆكى پەرلەمان:

خاتوو پەر و ا على فەر موو.

بەرپز پەر و ا على حەمە:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە ئەم پرۆژە ياسايە، ئەم پرۆژە ياسايە راستە دەستيان خووش بى، لەوھى كە ھيلاك بوون بە ئامادەكردنىيەوھ ھەرچەندە زۆر شت ھەيە تىيدا ونە، بەلام حزب وەكو رىكخراوى ئارەزوومەندانەيە، بۆيە بروام بە پىدانى بودجە نىيە، ئەسلەن كە بەھيچ حزبىك بدريت، تەنھا لەكاتى ھەلئىزاردندا برىك پارە ديارى بكرىت بۆ ئەو حيزبانە، ئەگينا وەكو ئەوھى ئەو ھەموو پارە زۆرە بە ھەدەر بدريت بۆ ھەموو حيزبەكان من بۆخۆم لەگەلئيدا نىم، سەبارەت بە پېوھرەكانى كە داندراوھ لە برگەى يەكەم، ئەو برە پارەيەى كە داندراوھ بەلئى پېوھرى دەنگ بەكاربھيئىرى و، جگە لەوھ پشتمگىرى قسەكانى كەژال خان دەكەم، كە يەكئىك لە پېوھرەكان رېژەى بەشدارى ژنان لە سەرگردايەتى حزبەكاندا يەكئىكە لەو پېوھرەانە خراپ نىيە، ئەگەر لە ھالەتتىكدا كە ھەبى، پشتمگىرى لە بەرپز كاك د. شىركۆ جودت دەكەم، د. فرست، كاك عمر

عينايت، سەبارەت بە بوونى ئەو بىر پارەيە، بەلام كە ھەيە بۇ ھەر كورسيەك ھەر حيسابى بۇ كراو، كورسى بۇ داندىرا لە ۲۰ مليون زياتر نەبى بۇ ھەر كورسيەك، يەككى تر لەو پيوەرانە زورېك لە بەرپزان ئىشارەت بەوہ درا لە زوربەي ولاتانى دونيادا يان نزيكى ۱۲۵ ولات بودجەي ئەحزابيان ھەيە، ئەگەر بمەوى ھەلوستە لەسەر ئەوہ بکەم بۇ زوربەي شتەکان بۇ ياساو پرۇژە برپارەکان بگەرپينەوہ بۇ حكومەتى ناوہند، بەلام بۇ پيدانى بودجەي حزبەکان ناگەرپينەوہ بۇ حكومەتى ناوہند، كە ئەسلەن لە حكومەتى ناوہند بودجە نييە بۇ حزبەکان، ھيوادارم ئەوہ بە ھەند وەر بگيريت، دووبارە من پشتگيرى بەرپز دكتور شيركو حەمە امين و كاك عمر عينايت دەكەم، سوپاس.

بەرپز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەلئى كاك حاجى كاروان فەرموو.

بەرپز كنعان نجم الدين (حاجى كاروان):

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

رەئىيەكى زور ھەبوو لەسەر ئەوہى كە ئەوہ تەئجىل بکريت، ئەو ھەموو رەئىيە كۆ دەكریتەوہ، ئەگەر كۆتاييەكەي بۇ تەئجىل كردن بى، ئەو جەلسەيە بى، من پيم باشە تەئجىل كردنەكە و نەگردنەكە بخريتە دەنگدانەوہ، بۆيە ئەگەر بزانيں ناکرى بە كوردیەكەي قۆلى لى ھەلمائين و تا ئىوارە دەست پى بکەين.

بەرپز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەرپز حاجى كاروان ئيمە لە دەستەي سەرۆكايەتى برپارمان داوہ، كە ئەم پرۇژە ياسايە ھاتووتە بەردەستمان راپۇرتەکانى حازر كراوہ، لەبەرئەوہ كراوتە بەرنامەي كار تەئجىلى ناکەين، گفتوگو بەردەوام دەبى لەسەرى، بۆيە تا ھەر كاتىك گفتوگو بابكریت، ئيمە كيشەمان نييە، خولى گريدان ماويەتى، بۆيە بەردەوامى دەدەين بە گفتوگوگانمان، كاك فەمان فيصل فەرموو.

بەرپز فەمان فيصل سليم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

وہللا من يەك تيبينيم ھەيە، ھەزدەكەم جەنابت ئەگەر تەئكىد لەسەر ئەوہ ھەبیتن، من مەمنونت دەبم، ئەويش ئەوہيە ھەندىكجار تىكچوونى جەوى پەرلەمان وا دەكاتن، ھەندىك شت بە ھەلە لەسەرمان تيبەرپت ئەويش ئەوہيە كە باس لە كەم كردنى شتىك كرا، چونكە ئەساسى قسەكردن لەسەر راپۇرتى ليژنەي ياسايى بوو و ابزانم ليژنەي ھاوبەش، باس لە كەم كردنى شتىك كرا ھەر لە ناو راپۇرتى نەبوو، ئەوہ جى بوو وتى لە ۱٪ بكریتە لە سەدا نيو، خرايە دەنگدان و راستە دەنگى نەھيئا، بەلام ئەوہ ناکريت كە شتىك تەسبىت نەكرابىت پيشتر، تۆ بىي كەمى بکەيت، دەبووايە ئەوہى ليژنەي دارايى ئەو برگەيە زياد بکردايە، پاشان بخرايە دەنگدان،

بەرپز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك فەمان نەبوو لە ياساكە، ژمارەپەكە پەرلەمانتاران داواى ئەوهيان دەكرد كە ئەوه لە ماددەى يەكدا جى بىكرىتەوه، كە كۆى بودجەى ئەو بودجەيه بۆ حزبەكان سەرف دەكرىت نابییت لە ۰,۵٪ زیاتر بى، ئەوهمان خستە دەنگەوه، بەلام دەنگى نەهینا.

بەرپز فەمان فیصل سلیم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

راستە بەرپز سەرۆكى پەرلەمان، بەلام ئەوه نەبوو كە بزانیین رېژەكە چەندە ۱٪ یان سەدا پۆینت چەندىكە؟

بەرپز د.یوسف محمد صادق / سەرۆكى پەرلەمان:

جا ئەوان داواى دیارى كردنى رېژەكەيان كرد بوو.

بەرپز فەمان فیصل سلیم:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

لەسەر ئەوهى لیژنەى داراییش وەللا حەزەكەم هەندىك روونكردەوه لەسەر هەندىك شت بەدم، بەتایبەتى لە برگەى سییەم، ئەوهى دەلیت هەر حزبىك بەشدارى هەلبژاردن و تا دواىى.....، بەلام رېژەكەى، جا نازانیین ئەو رېژەيه لە هەموو خولەكانى پەرلەمان دەبى لە ۴۰ كەمتر نەبى، یانیش هەمووى كۆبەكەيهوه دەبى لە ۴۰ كەمتر نەبى، بۆ ئەموانە ئەگەر هەریەكەو ۴۰ هەبىتن، سى ۴۰ هەبىت هی یەكەمى ۳۹ هەبىتن، یەعنى چۆن ئەوه تەنزیم كراوه؟، ئەوهى تریش لەسەر برگەى یەكەم و برگەى حەوتەمدا، برگەى یەكەم دەلیت كورسى پەرلەمان بىكرىتە بنەما، لە برگەى حەوتەم هاتوو هەندىك بۆئەوهى كۆتا داناو، وایزانم بە بۆچوونى من ئەوه عەدالەتى تىدانىیه، تۆ قەیدىك لەسەر كۆتا دادەنىی، دەلیى یەك كورسى بۆ كۆتا هەژمار دەكرىت، رەنگە كۆتاكە بىتن حزبىكى ئەوان هەبىت دوو كورسى هەبىتن، بۆ تۆ ئەو حەقەى لى زەوت دەكەى و یەك كورسى بۆ ئەوانە حىساب دەكەى، مادام پىوهرەكەى ئیوه كورسى پەرلەمانە با بۆ ئەویش هەر دوو كورسى حىساب بىكرى، مولا حەزەى ترم ئەوهیه نازانم زۆر قسە لەسەر ئەوه كرا یەعنى ئەوه تەعلیق نییه لەسەر قسەى كەسىك، بەلام ئەوه كرا كە وەرگرتنى مینحە لە پىشوو بە نایاسایى بوو، ئىستا راستە راکىراوه، لە مانگى یەك تا ئىستا راکىراوه، بەلام نازانم یەعنى حەزەكەم بزانیین داواى دەرچوونى ئەو یاسایە هەر ئەو حیزبانە كە باسى عەدالەت و ئەوانە دەكەن پەنا بۆ حكومەت دەبەن، ئەو حەقە نایاساییه دەكەن ئەو مینحەيه وەردەگرن، چونكە خۆیان ئیعتراف بەوه دەكەن كە نایاساییه، شتىكىش كە نایاسایى بوو حەقە ئەوانە وەرنەگرن، ئەوهى ئاخىرم ماوه قسەى لەسەر بكەم، راستە ئىستا كوردستان لە گرفتىكى دارایی دایە، بەلام لە رۆژى دەرچوونى ئەم یاسایە كە ئەویش لە بلاوكردنەوه لە وهقائىعى كوردستاندا، ئەتەبى مالى بۆ كوردستان دروست دەكاتن، یەعنى دەنگ لەسەر حكومەت دروست دەبىت، با هەر لە قەیرانىش بىتن، ئەوكاتەى ئەو قەیرانە چارەسەر بوو دەبىتن، جا من لىرە داوا لە لیژنەى یاسایى دەكەم، یەعنى شتىك لەو بارەيهوه بكەن، سوپاس.

بەرپرز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك سعيد فەرموو.

بەرپرز سعيد محمد سعيد:

بەرپرز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى دوووم بەھای ھەر كورسییەك پیم باشە، كە ھەندیک برادەرانیش وەك دكتور فرست باسی كرد لەسەر دەنگدەر بى، بەھای ھەر دەنگدەریك چەندى بۆ دابندریت و لەسەر كۆى دەنگدەرەو ھەو بودجەىە حیساب بكریتن، لە ماددەى دوووم لە یەكەم خولى پەرلەمانى كورسییەكى بۆ كۆى ژمارەى كورسییەكان زیاد دەكریت، بە مەرجیک لە ۴ كورسى كەمتر نەبیت، باشە ئەگەر ۱۰ كورسى ھەبیت، ئەگەر ۲۰ ھەبى نازانم بە چ پيوەریك ئەو دەندراپە، ئەگەر زیادى ھەبى یان ئەگەر ۳ كورسى ھەبى، بى بەش بى، بەلام لە ماددەى سییەم یان لە ماددەى چوارەم ۴۰٪ بىنى ۲ كورسى ئەدریتى، ۲۹٪ بۆ ۳۹٪ كورسییەكى پى دەدریت، بەلام ئایا ئەگەر ۳ كورسى ھەبیتن لە خولەكانى پەرلەمان چى پى دەدریت یان ۲، ۱ ھەبیتن، بۆیە لیرە ھىچ دیارى نەكراو، بەراستى ئەو یاسایى نییە، لەخۆشمان لەزۆر پرسى چارەنووساز و گرینگ، كە ئیمە سازدانى نیشتمانى دەلیین پرسىكى گرینگە پيوستە سازدانى نیشتمانى لەسەر بكریت، باشە ئەگەر بىتوو بە دەنگدەر نەبى ئەو حزبانەى كە كۆى كورسى پەرلەمانیان نەبى بى بەش دەبن، بۆئەوھى زیاتر ئەو حزبانە گەشە بكەن یان متمانەیان ھەبیتن بۆ خزمەت كردن لە پرۆسەى دیموكراسى، پيوستە بەراستى كورسى پيوەر نەبى، دەنگدەر پيوەر بى، ئەگەر كورسى پيوەر بى بۆئەوھى كە ئیستا دانیشین لەسەرى، ۴ سالى رابردوو بۆ بكریتە پيوەر، ئیمە لە خىلالى سالىك بۆ سال و نیویك دوو خولى ھەلبژاردنمان كردیە بۆ پەرلەمانى بەغداو بۆ پەرلەمانى كوردستان، بۆ ئەوانە كۆنەكریتەوھ؟، یەنى ئەتۆ خولەك كۆتایى پى ھاتییە كۆدەكریتەوھ، بەلام دوو خولى پەرلەمانى لە بەغداو لیرە، خالیكى تر ئەوھىە نازانم ئەوھ ئەگەر لیژنەى یاسایى تاوھكو یاسا بزانی با وھكو دوو مووچە خۆرى لى نەبەت، ئیمە لیرە لە بودجەى ئەحزاب بەشمان ھەبى و لە بەغداش لە بودجەى ئەحزاب بەشمان ھەبى، ئایا ئەو پيوەرە دەبیتن؟ نازانم لەرووى پەرلەمانى بەغداپە ئەوھ بۆ لیژنەى یاسایى بەجى دەھیلەم، سوپاس.

بەرپرز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك تحسین فەرموو.

بەرپرز تحسین اسماعیل (دۆلەمەرى):

بەرپرز سەرۆكى پەرلەمان.

منیش خالى یەكەم پیم باشە لەنیوان ۲۰ تا ۴۰ بىتن، خالى دوووم پیم باشە مەرجەكە لابریت كە دەبیت ۴ كورسى ھەبى، بۆ سییەم كورسییەك بۆ ریزەى لە ۴۰٪ و زیاتر بەس بىت، لە ۲۰ تا ۳۹٪ نیو كورسى بىتن، بەنسیبەت خالى شەشەم لەجیاتى ۲۰۰، ۳۵۰ بىتن، ئینجا ھەوتەم ئیشكالىكى تىداپە كوردیپەكەى ئەگەر رینگام بەدى راستیپەكەى دروستى بكەمەوھ، ھەر حزبىك یان قەوارەپەكەى سیاسى كە خاوەنى كورسى

كۆتايە لە خولى پەرلەمان، لە خولى بەردەوامى پەرلەمان، كورسىيەكەى بۆ ھەژمار دەكریٲ، لێره نووسرايە
تەنھا يەك كورسى بۆ ھەژمار دەكریٲ كە لە عەرەبىيەكەى وانىيە، ھەر بەوھى كە ئىستا خویندمەوہ
بكریٲن، بەھای ئەو كورسىيەش لەجياتى ٨٠، ٦٠ بىٲ، سوپاس.

بەرپز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

خاتوو پەرى صالح فەرموو.

بەرپز پەرى صالح حمید:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

پيشەكى پشتیوانى دكتورە جوان و دكتورە فرست و دكتور شیركو حەمە امین و دكتور شیركو جودت
دەكەم، بەنيسبەت ماددەى دووہم خالى يەكەم بە ھەر پيۆرەيك داندرابىٲ ٦٠ مليون زۆرە باشترە بكریٲ بە
٢٥ مليون، بەلام ئەگەر داھاتى كۆمپانيا و نەوت و گومرگ و ئەوانە شەفافانە لە خزمەتى كيشەكانى خەلك
دابى، ئەوہ ئەو كاتە ٦٠ مليونيش بى قەيدى ناكات، خالى سييەم و چوارەم پيم رەوا نييە، پيشنيار دەكەم
ماوہى كارپيكردى ئەم ياسايەش ديارى بكرى، سوپاس.

بەرپز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك يعقوب فەرموو.

بەرپز يعقوب گورگيس ياقو:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەى من ھاتنە گوٲن، سوپاس.

بەرپز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك سھراب ميكائيل فەرموو.

بەرپز سھراب ميكائيل محمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ھندەك ئاخفتنيٲ من ھاتنە كرن، بتنى من پرسيارەك ھەيە، پشتەفانيا ئاخفتنى دكتور شیركو جودت
دكەم، يا ئاشكرايە ئەفە دى بىٲە ياسا و ھەر پەيشەكا د ياساى دا دەيت ھندەك ئەگەر بۆ ھەنە، و ھەر
ژمارەيەكا د ياساى ژى دا دەيت ھندەك پيقر بۆ ھەنە، ژبەر قى چەندى پرسيارا من فيرى ئەفەيە،
بەھايى ھەر كورسيەكى دانای ٦٠ مليون دينار، چ پيقر ھەبوويە ھەتا ٦٠ مليون دينار بۆ كورسيەكى بن؟
چونكە ل فيرى ئەم بەحسى ژمارەكا مەزن دكەين يا كورسيكا، ئەگەر بەس ٥ حزبىٲ بەراھيى بەھەژميرين
كورسيكىٲ وان دينا ٢٠٥، ئەگەر شوينا ٦٠ ئى بىٲە ٥٩، يەعنى ئەم بەحسى ٢٠٥ مليون دينار دكەين بۆ
بودجا گشتى زفريٲتەفە، ئەگەر ل فيرى ٥٠ بىٲن، ٥٠ مليون بن يەعنى دوو مليار و ٥٠ مليون دينار دى بۆ

بودجا گشتى زقرن، ژبەر فى چەندى بەس پرسىارا من ل فىرى ئەفە بوو چ پېقەر ھەنە ھەتا بەھايى ھەر كورسىكەكى ۶۰ مليون دىنار بن؟ سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك مەردان خدر فەرموو.

بەرپىز مەردان خدر مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وھكو زور ھەفالا باس كرن، زوربەى ياسايە يەت ولاتە، چەند پېوھرىك ھەنە كو ئىعتىماد لەسەر دېتە كرن، ئەوھشيان ژمارەى دەنگەيە يان ژمارەى كورسيەيە، لە ھەندىك ولاتى كەم بودجەيەكە مەقتوع بو ھەموو حزبيا وھكو ئىك دېنە دانان، ئەو پېوھرە دېتە جېبەجى كرن لەسەر ھەموو حزبيا، بەس جېى داخە قېت پرۆژە ياسايە ، ھەر حزبىك پېوھرىك وھرگرتى ئى ئىنايت ناو ياسايە، يەعنى بەروباژى ھەموو ياسايىت وھلاتا، خالاً دوويى ئىكەم ئەز ژى تەئىدا ھندى دكەم كو ۶۰ مليون زورن و پېشنيار دكەم بيتە ۴۰ مليون، برگى دوويى ل ھەمى ولاتان ديسان يەك خولا پەرلەمانى دەيتە حساب كرن، ئەفە ژى بو ھندى كو دادپەرورەى يان عەدالەت نافبەينا وان حزبىت و پېگىت وان حزبان ھەبيت، ئەز نزانم چ حكەت تىدا ھەيە ئەم دخولى پەرلەمانى بكەينە پېوھر بو بودجا ئەحزابا، ژبەر ھندى ئەز دگەل دا نيمە، ئەز دگەل ھندى مە يەك خولا پەرلەمانى بەيتە حساب كرن، و ھەر ل وى برگى ديسان ئەز دگەل وى مەرجى نيمە كو چار كورسى كىمتر نەبن، دگەل ھندى مە ئەف مەرجە بەيتە لادان و تەييدا برادەرا دكەم، خالاً سىي ئەو رىژا ۴۰٪، ھەر حزبەكا ۴۰٪ يا نىسبا كورسيەكى ب دەستفە ئىنابيت مەنتق ئەوہ كو بەھايى ئىك كورسيەك بدەنى نە زوعف بكەن و بەھايى دوو كورسيان بدەنى، نزانم چ حكەت دقېرەدايە، نىزىكى نىقى يى نىسبا كورسيەكى ئىنابيت تۆ بو زوعف بكەى و تۆ بوھايى دوو كورسيا بدەيى، مەنتىق ئەوھيە كو تو بەھايى ئىك كورسيەك بدەيى و ۲۰٪ ھەتا ۴۰٪ ديسان مەنتىق ئەوہ كو تۆ بەھايى نىقا كورسيى بدەيى، و سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

خاتوو شكريە فەرموو.

بەرپىز شكريە اسماعيل مصطفى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەرچەندە پېشنيارەكانى من بەشىكيان وتران، بەلام دەمەوى پالپشتى ئەو رايانە بكەم، خالى يەكەم و دووھم و سىيەم و چوارەم تەنھا بو ئەم خولە بى، بو خولى داھاتوو تەنھا ژمارەى دەنگەكان بكرىتە پېوھر، بوئەوھى بودجەى بو تەرخان بكرىت، ھەر وھە ئەگەر ھەر حزبىك رىژەى لە ۵۰٪ دەنگەكانى بەدەست ھىنا لە خولى داھاتوو بودجەى بو تەرخان بكرىت، سەبارەت بەو حزبە سياسىيانەى كە مۆلەت پىدراون لە ھەرىمى كوردستان، بەلام رىژەى كورسيەكيان نەھىناوہ، بە بوچوونى من باشتر وايە رىگايان پى بدرىت

دریژه به کاری سیاسی خویان بدن، ئەگەر له هەلبژاردنی داهاوو توانیان رێژی له ۵۰٪ دەنگەکان بەدەست بهێنن، ئەو بودجەیان پێ بدرێت، بە بۆچوونی من بەراستی بەرژووەندی گشتی گرینگترە له بەرژووەندی حزبە سیاسەکان، له هەموو دنیا حزبەکان بەم شیوازه مامەلە لەگەڵ ئەندامەکانیان دەکەن، ئەندامەکان کە لەو حزب و پارتە سیاسیانەدان لەکاتی فراغدا کاری سیاسی خویان دەکەن، بەلام دەوامیکی تریان هەیە و، مووچەى خویان هەیە و ئیشیکی تریان هەیە، بۆیە ئیمە ئەگەر بەمشیاوזה مامەلە لەگەڵ تاکەکانی هەر حزبیک بکەین، ئەو دەتوانین بودجەى حزبەکانیش کەم بکەینەوه، ئەندامەکان با کاری سیاسی خویان بکەن، له هەمان کاتدا ئیشیکی تریان هەبێت، بۆیە من وا بە باش دەزانم بۆ هەر کورسییەک له ۶۰ ملیۆنەوه بکریت بە ۴۰ ملیۆن، هەروەها له ۳۰۰ ملیۆنەکە بکریت بە ۱۵۰ ملیۆن، ۸۰ ملیۆنەکەش بکریت بە ۴۰ ملیۆن، سوپاس.

بەرپێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

خاتوو وحیدە فەرموو.

بەرپێز وحیدە یاقۆ هرمز:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

گەلەگ ئاخافتنا پێشنیاریت من هاتنە گوێت، بەس نەیسبەتە برکەى حەوتیش ماددەى دوو عەرەبى و لەگەڵ کوردی نە مۆتەناسقن، یەعنى هێقیا مە ئەو جیاوازه یەك و دوو، هێقیا مە ئەو دیف عەرەبى بچن، چونکە هەر کورسییەک حیسابە ۸۰ ملیۆن، له کوردی بێژیت ئێک کورسى حیسابە، دگەل هندی هێقیا مە ئەو له کۆتا هەندیک حالەتی ئیتیلافی ئەحزابە هەى، قێرى ئیشارەت دا بێى وەکو (ابو کاروان) ئیشارەت لى دا یەعنى نە بەس حیسابیت کورسییەت کە، مەفروزە ژمارەى دەنگدان ژ لقیرى ئەگەر هاتە باس کرن، یەعنى زانیبا چەوا دابەش بى، پارەیی بێتە دابەش کرن؟، یەعنى لەسەر ئەو حیزبە یەعنى کورسیەك نەینایە له پەرلەمانى، ژ بەر هەندیدا ئیستیفادە قى بێتە کرن، هێقیا من ئەو یان پێشنیارا دووی دیف برکەى سێیەم و چوارەم دگەل وان بێتە تەعامول کرن، چ ئاریشنا بێنە ئەحزابە، سوپاس.

بەرپێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

كاك سۆران فەرموو.

بەرپێز سۆران عمر سعید:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە قسە زۆر کرا لەسەر ئەوێ حزب خواوەنى پارە بى یان نا؟، پیم وایە ئیمە وەکو چۆن نوینەرى خەلکین ئاواش له لیستی حیزبەوه هاتووینەتە ناو پەرلەمان، چۆن داکۆکی له خەلکی کوردستان دەکەین، ئاواش داکۆکی له حزبەکانی کوردستان دەکەین، هەر کەسەش مافی خۆیەتی بۆ بەرژووەندی حزبەکەى خۆى دەچیتەوه دواچار خانەى بەرژووەندی گشتی، چونکە ئەگەر حزبیک له دەرەوى بەرژووەندی گشتی بوو، ئەوا دیارە سیاسەتەکەى لەناو هەریم جیی نابیتەوه من شتیکی وا نابینم، سەبارەت بە ماددەى دوو

خالى يەك لەگەلى دام كە ۶۰ مىليۇن بى بۇ بەھاي كورسى، چونكە ئىمە لە ليژنەي دارايش بەراستى زۆر ماندوو بووين بە ئەم پرۆژە ياسايە و، زۆرترين دەتوانم بلىم راپورتان نووسى و گفتوگوو بىرو را گۆراووتەو لەگەل فراكسيۇنەكان، لەگەل پەرلەمانتاران تا گەيشتووين بەم راپورتە، پىم سەيرە ھەندىك لە برادەران كە لە ناو ليژنەكە، لەدەرەوئى ليژنەكە كۆبوونەوئى دواتر ھاوبەشە پىچەوانەي ئەوئى كە ليەرە داكۆكيان لى كرددوو لەيرە قسەي دەكەن، خەلكىك كە دەللىت باسى مليۇن و ۲۰ مليۇن بى داواي كرددوو ۱۰۰ مليۇن بى، ئىستا ليەرە پىم سەيرە وا دەللىت، ئەگەر خەلكىك كە دەللىت ۲۰ مليۇن بى يان ۳۰ مليۇن ئىستا كورسيەكانى حيساب بكە لەگەل ئەو پارەيەي كە بە مینحە پىيدرا، بە سولفە پىيدراو دادەبەزىت، لەكاتىكدا من لە حزبەكەي خۆمەو تەماشاشا بكەم، ئىمە ۳۵۰ مليۇن وەردەگرين خۆمان بە مەغدور دەزانين، پىمان وا بە ناكريت حزبى (س) كە ۲۴ كورسيى ھەيە ۶۰۰ مليۇن وەربگرىت، حزبى (ص) كە يەك كورسى ھەيە ۵۰۰ مليۇن وەرگرىت، ئەم ياسايە بوئەوئىە ئەو ناعەدالەتتەيە رىك بكتەو، موزايەدە نىيە لەسەر كەس، بەيانيش پىمان نەفرۇشنەو بلىن خەلك پارەي پى نىيە ئىو قسە لەسەر بودجەي حزب دەكەن، خەلك كە پارەي پى نىيە مووچەكەي دواكەوتوو، حزب ھىچ مینحەيەكى وەرنەگرتوو لە ۶ مانگە، بوئە حزب نەكەينە شتىكى زۆر زۆر ناشرين و دوايش بچينەو لە ميدياكانى خۆمان وەك مەغدورى حزبى قسە بكەين، لەسەر خالى دووم ھىچ كىشەيەكەم نىيە داوادەكەم وەك خۆي بىت، خالى سىيەم ھەر حزبىك بەشدارى خولى ھەلئىزاردنى پەرلەمانى كرىبى لەگەل خالى چوارەم پىم وا بە ئەو دوو خالە يەككىيان زيادەيە، لەگەل ئەووم كە خالى چوارەم يان سىيەم يەككىيان لابرىت، چونكە لە ھەردوو كياندا رىژەيەكى ديارى كرددوو، رىژەي پۆينتىك لە خالى سىيەم ئىزافە دەبى، دەچىتەو سەر خالى چوارەم، ئەگەر يەك پۆينت لە خالى ۲۰٪ بو ۳۹٪ بوو بە ۴۰٪ دەچىتە سەر خالى چوارەم، بوئە ناكريت بە يەك پۆينت كورسيەك لە خالى چوارەم ئىزافە بكرىت، لەگەل ئەووم ئەگەر ئەم دوو خالە مايەو خالى سىيەم بكرىت بە يەك كورسى، خالى چوارەم بكرىت بە لە ۵۰٪ بەھاي كورسيەك، سەبارەت بە خالى پىنجەم ھەر حزبىك بەشداربووى خەباتى رزگاربخوازو ئەو پىم وا بە دوو كورسى زۆرە، داوا دەكەم بكرىت بە يەك كورسى، خالى شەشەم پىچەوانەي برگەي ۳ و ۴ و ۵ تۆ لەوئى پىوئەكانت داناو، بەشدارى خولى پەرلەمانى ھەيە ناكريت ليەرە بىت ھەموو ئەو خالانە مەقتوع بكەي، دايرىنى لە چەند حزبىك كە خەباتى رزگاربخوازي پىش راپەرىنى ھەيە، كە ئەو زۆرىنەي حزبەكان ئەو خالانەي تريس دەيان گرىتەو خەباتيشيان ھەيە، پىوئەكان راگرى بۇ ئەوان و بلىي ۳۰۰ مليۇن، بوئە لەگەل ئەووم خالى شەشەم مادام پىوئەكان لە پىشەو ھەيە خالى شەشەم لابرىت، لەگەل خالى ھوتەمىشم، بەلام نازانم تەعريفى قەوارەي سياسى لە ياساي ئەحزاب كراو يان نا،؟ سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك بەيار فەرموو.

بەرپىز بەيار طاھر دۆسكى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئاخافتنى من ھاتنە كرن، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك بەھزاد فەرموو.

بەرپىز بەھزاد دەرويش دەرويش:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

يەنى تەناقوزەكا زۇرى ھەي لە موداخەلە، ئەھش تەبىئە بەتتار گەنگەشەكە تەبىئە بىتە كرن، بەلام بۇ ئەمۇنە بىرگەي ئىككى ماددە ئىككى تەسۋىتە كر ئەوۋە ئىك لە سەدى كەمتر بىت، ئەو بودجە گشتى ھەمۇو حزبا ئەو بىت دەنگ نەھىنا، نوگە گەلەك داخواز كر ۶۰ بىنە ۲۰، ئەوا پىچەوانەيە تەبەن فى تەسۋىتەيە، قەسەن دەما ھەن شتى قانونى ھەبى، وەختا تەسۋىتەكا دكەين موداخەلەيەت مە پىچەوانەي تەسۋىتە نەبىن ئەفە خالەك، خالەكا دى يەنى ئەم بىژىن ئەفەيت ھەندىك مامۇستا باس كر دكتور شىركۆ جودت ئەمنىش پىشتەفانىا پىشنىارىت دكەم، يەدى قىگافى ئەوۋە ۱۰ رۇژە ئەف لىژنە ياساى دەست بەكار بوويە ئەف پىرۇژە ھەنە ھىنايەنە ئىرە، سەر ھەندىش بىژن تەوافوقەكا فاركسىۋنىيە ھاتە كرن، ئەم لىرە ھەزىدكەين سەرۋىكىت فراكسىۋنە پىر يەنى وازح كەن سەر فى بابەتى، چونكە تەقربەن بەو نەفەسە ھاتوونە، كەئەنەما ھاتىە پەسەند كرن، بەلام پىچەوانەي موداخەلاتە يەنى وا دەبىنم جۇرەك لە تەناقوز ھەيە تەبىئە لە پەرلەمان ئەو شتە ھەبىت، بەلام واش نازانىن كە ئىستا ئەگەر پەسەند بوو مەعنا سبەي يان مانگىكى تر يان دوو مانگى تر حكومەت مولزەم دەبى، نەخىر دوپنىش چەند بىرپارىكمان دەرگرد بۇ پىشمەرگە، وتمان لەكاتى پىويستدا جىبەجى بىكرىت، ئەوۋەش زۇر شتىكى ئاسايە، تۆ ئىشى پەرلەمان بە ياسا دەرېكە، دواتر حكومەت لەكاتى خۇيدا جىبەجى دەكات، يەنى كە جەنابتانىش ئامازەتان پىكر، بەنىسبەت بىرگەي دوووم نووسراوہ لە يەكەم خولى پەرلەمانەوۋە كورسىيەك كۆي ژمارەي كورسىيەكان زياد بىكرىت، لەگەل ئەوۋەينە كە دەللىت ھەر حزبىكى كوردستانى، ھەر خولىكى پەرلەمانى كورسىيەك زياد بىكرىت بۇ ھەر خولىكى پەرلەمانى، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋىكى پەرلەمان:

كاك انور فەرموو.

بەرپىز انور قادر مصطفى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من سەرەتا لەوۋە دەست پى دەكەم ديارە لە ۲۰ سالى رابردوودا كە بەسەدان ياساو بىرپار دەرچوون كە بەشى ھەرە زۇريان سەقەت و خراپ بوون، بۇچى پىرۇژە ياساى بودجەي ئەحزاب نەبوو؟ ئەوۋەي كە گرینگە لىرەدا ئەوۋەيە كە ياسايەك بۇ بودجەي ئەحزاب دەرەدەچىت، بەلام من لەگەل ئەوۋەم عەدالەتى تىدا ھەبى، نەك بەو شىۋازەي ئىستا، لەكۆي ۱۸۰ دەولەت لە جىھاندا ۱۲۵ دەولەت راستەوخۇ كۆمەكى دارايى

دەبەخشەنە پارتە سیاسییەکان، لە ھەموو دونیا چەند پۆھەرێک ھەبە بۆپێدانی بودجەى حزبەکان، گرینگترینیان دوو پۆھەرن، بەپێى رێژەى کورسییەکان کە ۳۶ دەولەت کارى پى دەکات، بەپێى رێژەى دەنگدانیش ۵۴ دەولەت کارى پێدەکات، بەلام لەم پرۆژە یاسایە دا ھىچ پۆھەرێک بەکار نەھاتوو، من لە ماددەى دووھم برپگەى یەكەم ۶۰ ملیۆن زۆر زۆر، پێم وایە کەم بکریتەو، ھەندیکیان باسى نىسبەتیان کرد بەشیوازىک بێت کە عەدالەتى زۆرى تیدا بێت، برپگەى دووھمیش لەگەل ئەوھم ئاخىر خولى پەرلەمانى حىساب بکریت، چونکە ئەم یاسایە کە بەم شیوازە بروات ھىچ پۆھەرێكى لەبەرچاوا نەگرتوو، کە دەلیت کورسى بنەما بێت، برپگەکانى دیکە لەگەل ھىچیان نىم، ھەموویان زیادن، ئەم پرۆژە یاسایە کە من پێشتریش لە لیژنەى یاسایى پەتیم وابوو کە دوا خول حىساب بکریت، ۶۰ ملیۆن زۆرە و، بەلگەکانیش ھەموو بە دۆکیومینت لای کاک ایوب سەرۆكى لیژنەى ناوخۆ نووسراو، دوا قسەشم ئەوھى ئەم پرۆژە یاسایە بەم شیوازە تێپەریت پێم وایە یەکیک دەبیت لە ھەشتەمین شتە عەجایبەکانى دونیا، سوپاس.

بەرپز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

کاک ئومید فەرموو.

بەرپز ئومید ھەمە على:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من بە کورتى ئەو دەلیم وەرگرتنى بودجە لە رابردوودا کیشەى ھەرە گەورەى بەو ھەبوو کە بە چەشنیک نادادپەرورەنە دابەش کراو، نەک بەراستەوخۆ پەيوەندى ھەبوو بى بەو ھى کە یاسایى بوو یان یاسایى نەبوو؟، بەلکو کیشەى ھەرە گەورەمان ئەو بوو کە داد پەرورەى تیدا نەبوو، من بە کورتى ئەو دەلیم وەرگرتنى بودجە لە رابردوو و کیشەى ھەرە گەورەى پەيوەندى بەو ھەبوو کە بە چەشنیکى نادادپەرورەنە دابەش کراو، نەک بە راستەوخۆ پەيوەندى ھەبوو بێت بەو ھى کە یاسایى بوو، یان یاسایى نەبوو، بەلکو کیشەى ھەرە گەورەمان ئەو بوو کە دادپەرورەى تیدا نەبوو، خودى ئەم پرۆژە یاسایەش بۆ بەرفەرار کردنى دادپەرورەییە لە پیدانى بودجە بە حزبەکان، کە ئەمە بە خالیکی جەوھەرى پرۆژەکە دەزانم.

سەبارەت بە مەسەلەى تەئجیل کردن، مادام زیاتر لە چەند مانگیکە ئەمە موناقدەشە دەکریت، ھەموومان ئاگادارین لە لیژنە جیاوازەکان و فراکسیۆنە جیاوازەکان، پیموا بێت پاساوى ئەو نەماو کە ئیستا باس لە تەئجیل کردن بکریت، چونکە دەکرا سى مانگ لەمەوپیئش، دوو مانگ لەمەوپیئش ئەو پێشنیاریان بکردایەو ئەو موناقدەشەیان بکردایە، سەیرە لیژنە پێشنیاری تەئجیل کردن دەکریت، کە ھەموو ریکارە یاساییەکانى خۆى برپوو ھەموو تەوافوقاتیکی لەسەر کراو، ئەگەر قەرار بێت پێشنیاری جیاواز لەو ھى کە لە پرۆژەکەدا ھاتوو بکریت، ئەو من بۆ ئەو پشٹیوانى لە قسەکانى کاک عومەر عینایەت و کاک برزۆ

مەھجىدو كاك بېستون فائق دەكەم، پەيوەندىدار بە پېۋەر دانانى ژمارەى كورسى دوا خولى پەرلەمان، واتا ئەم خولەى پەرلەمان كە ئىمە تىيدىن، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك كمال يىلدا فەرموو.

بەرپىز كمال يىلدا مرقوز:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ھەرچەندە قسە لەسەر بودجەى حزبەكان دەكرىت، ئەكىد زۆربەى حزبەكان خاص بودجەى خۇيان ھەيە. يەكەم/ من پشتگىرى دەكەم لە ھەموو ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان، كە وا باسيان كورد لەسەر كەم كوردنى رىژەى كورسىەكان.

دووم/ كىشەكە ھى خۇمانە لە خالى ھوتەم، لە ماددەى دووم دەئىت (لە كاتى ھاوپەيمانى نيوان دوو پارت، يان زياتر لە پرۆسەى ھەلئىزاردن و سەرگەوتنى ئەو پەيمانە بۇ پەرلەمان، دەئىت بودجەى ديارى كراو دابەش بكرىت بەپىي دەنگەكانى لىستەكانى پارت، پارتەكانى ئەو لايەنانە، تا ئەو لايەنانەى سەرگەوتوو نەئىت و كورسى پەرلەمانىشى نەئىت) بۇ ئەوھى ئەو كىشەى نيوان كۇتاكان ھەل بكرىت، سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك ئەبو بكر ھەلئەدەنى فەرموو.

بەرپىز ابوبكر عمر عبداللە(ابوبكر ھەلئەدەنى):

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى دووم دەتوانم بلىم جەوھەرى ئەم پرۆژە ياسايەيە، لەبەر ئەو ھەگەر ئىمە لىرە بگەينە رىككەوتن، پىموايە ماددەكانى تر بە ئاسانى بەرپىو دەئىت، ئىجابياتى ئەم پرۆژەيە ئەوھىە كە خزمەت بە پرۆسەى سياسى و ديموكراسى و ھەم شەفافیەت و ھەم دادپەوھرىش دەكات، بەلام ئەگەر بەم پېۋەرانە بىت كە لىرە دانراو ھەگەل ئەو سى خالەدا، پىويستە ئىمە كارى حزبایەتى لە كوردستاندا بەگەرپىنەئەو سەر رىپرەوى ئاسايى خۇى، حزبایەتى كۇبوونەو ھەم گەردبوونەوھىەكى خۇبەخشانەو تەتەوعىيە، نەك لە كوردستاندا كە كراوتە وەسىلەيەكى كەسابەت و خۇزىاندن، ئەم حزبانە لە كوردستاندا بە حزبەكەى خۇشمەو ئەم ھەموو مەقرو بارەگايانە بەم ھەموو سەتەلايتانە، ئەم ھەموو كەنال و راگەياندنە لۇكالىە كە درىژەى ھەيە بەشىكى ژيانى گشتىشان تىكداو ھەراستىدا، لەم روانگانەو درىژە بەم كارانە دەدرىت، بۇيە من لەراستىدا ئەم پېۋەرانەى كە دانراون ھەمان دۇخى نا ئاسايى لە رابردوودا درىژە پى دەدات.

بۇيە من لەگەل خالى يەكەم و دوومەدام، بەلام خالى پىنجەم و شەشەم بەراستى پىم باشە لابرىت، ئىمە رىزمان ھەيە بۇ حزبە سياسىيەكانى كوردستان لە پىش راپەرىن، ئىمە خۇمان و نەوكانمان تا قىامەت مەمنوونى ئەوانىن، بەلام ئەم حزبانە (۲۲) سالە بەناوى پىش راپەرىنەو بە ھەزاران كەسيان خانەنشىن

کردوو، هه مووی بیست ههزار پيشمه رگه نه بووه، ئیستا زیاد له (۱۰۳) ههزار پيشمه رگه ی خانه نشین ههیه، هه مووی سه د ئافره ت له کوردستان پيشمه رگه ی شاخ نه بووه، سی ههزار ئافره ت به ناوی پيشمه رگه ی شاخه وه مووچه وهرده گریت، ئەمانه خه لگیان خانه نشین کردوو، شه هیده سه به رزه کانیسیان ئەوه مووچه یان بۆ براره ته وه، به شیکی تریشیان زیندانی سیاسین، به شیکی تریشیان که مئه ندای سه نگه رن، له بهر ئەوه ناگریت ئیمه دوا ی (۲۲) سا ل درێژه به م دۆخه بدهین.....

به رپز د. یوسف محمد صادق/ سه رۆکی په رله مان:

تکایه وهرده سه م ماده دی دووم.

به رپز ابوبکر عمر عبدالله (ابوبکر هه له دنی):

به رپز سه رۆکی په رله مان.

هه م ماده دی دوومه، حزبیکی سیاسی دوا ی (۲۳) سا ل خۆی ریك نه خاته وه له گه ل ئەم دۆخه ی له هه ریمی کوردستاندا ههیه، ناگریت له سه ر رابردوو درێژه به م دۆخه بدات، سکرته رری حزبی سیاسی ههیه له کوردستان ئەو رۆژه ی سی سه د ملیونه که ی وهرگرتوو ریك بر دیتیه وه بۆ ما له وه، زه مانه ت چیه ئەمانه ده ریت به خه لک و به حزبه کانی خۆیان؟ له بهر ئەوه بۆیه من به هه یج شیوه یه ک به راستی له گه ل ئەو پیوه رانه نیم، جگه له پیوه ری یه که م و دووم، داواکارم که خالی هه شته میش بمینیته وه به نیسه بت کو تا کان، به لām خالی پینجه م و شه شه م به راستی هه لگی رین.

له لایه کی تریشه وه خه لکی کوردستانه نمره ی دانا وه بۆ هه موو حزبه سیاسیه کان چ هی دوا ی راپه رین، چ هی پيش راپه رین له ریگه ی پرۆسه ی ده نگدانه وه، بۆیه له غه یری پیوه ری ده نگدان و کورسی هه یج پیوه ریکی تر له راستیدا نا بیت حیسابی بۆ بکریت، چونکه پیوه ره کانی تر به راستی له رابردوو دا خویندارونه ته وه وه به شیکی زۆری ئەو ئیشکالاتانه حه ل بووه، ئەو حزبه سیاسیه به رپزانه ئەندامه کانیان یان خانه نشین، یان به شیکیان شه هید بوون، شه هیدی سه به رزن، یان به شیکی تریشیان ئیستا که مئه ندای سه نگه رن، یاخود زیندانی سیاسین، له بهر ئەوه ناگریت به ناوی رابردوو وه ئەم بودجه زه به لاهه بۆ خۆیان به رن، سو پاس.

به رپز د. یوسف محمد صادق/ سه رۆکی په رله مان:

ده ستخوش، قسه کانی خۆت دووباره مه که وه کاک ئەبوبکر، کاک رابوون فه رموو.

به رپز رابوون توفیق معروف:

به رپز سه رۆکی په رله مان.

به رپزان ئەندامانی په رله مان.

من دوو سه رنجی بچوو ک دده م، پيش ئەوه ی بچه سه ر بر گه کانی ماده دی دووم، به راستی له یاسای ئەحزاب له سه ره تای سالی نه وه ته کان له وی هاتوو که بودجه ی حزبه سیاسیه کان به یاسا ریك ده خریت، دوا ی ئەوه نده سا له که ئیستا له م خوله ی په رله ماندا ئیمه بودجه ی حزبه سیاسیه کان به یاسا ریك

دەخەين مەعقول نىيە خۇمان بېشىكىنىنە، ئەو دەستكەوتەي پەرلەمان، حەققە ھەموو ئەندامانى بەرپىزى پەرلەمان گە لە ژېر سەققى ئەم پەرلەمانەدا گۆبووینەو دە شانازى پىو بەكەين، نەك بۇ خۇمان ئەو دەستكەوتەي خەلك گە ئىمە ئىستا سەرقالى دارشتىن بېشىكىن.

ئىنجا سەبارت بە سروشتى ياساگە كە من خۇم لە پىرۆسەي موفاووزاتەكە بووم، يەنى پەرلەمانتارە بەرپىزەگان، بەرپىز سەرۆكايەتى پەرلەمان، شتىكى عەيب نىيە ياسا بۇ ئەو دەرىجىت كە بگونجىت لەگەل بارودۇخى كۆمەلایەتى و سياسى ولاتەكەي خۇت، كورد جوانى گوتوو دەلئىت (بەردى زل نىشانەي نەو شاندىنەيتى)، بۇ خۇي جارى ھەر ئەوئى ئىمە كە بودجەي ئەحزابە بە ياسا دەستكەوتىكى گەورەيە بۇ گەلەكەمان، بۇ پىرۆسەي سياسى لە كوردستان، ئىنجا بۇ خولى چوارەمى پەرلەمانى كوردستان، ئىمە زياتر لە مانگىكە لىژنەي دارايى و لىژنەي ياسايى و سەرۆكايەتى فراكسىونەگان لە گفتوگو و موفاووزات دايىن، حالەتتىكى سروشتىيە، بۇ نەوونە ھىزىكى سياسى موپراعاتى بكرىت، ھىزىكى سياسى رابردووى سياسى لەبەرچا و بگىرىت، دواجار صىغەيەكى قانونى بۇ بدۇزىنەو كە ئەو بارودۇخەي بۇ دابىرپىژىن، ئەم ياسايەش دواجار ھەم سروشتى ياساگە وايە، ھەموار دەكات كە چوار سال ئىشى پى دەكرىت، ئىمە ئەگەر توانيما دواجار بودجەي حزبەگان بە ياسا بەكەين، بە تەئكىد ھەموو پەرلەمانتارانىش لەگەل ئەم سەققە ھەموو فراكسىونەگان سەرنج و رەخنەي خۇمان ھەيە.....

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/سەرۆكى پەرلەمان:

فەرمو بۇ ئىرە كاك رابوون.

بەرپىز رابوون توفىق معروف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

داواي لىبوردن دەكەم مايكروئۇنەكەي خۇم سەققەت بوو، كەواتە بە تەئكىد من بۇ خۇم پىموايە پەرلەمانتارانى خولى چوارەمى پەرلەمان پىويستە ھەر ھەموومان ھەست بە شانازى بەكەين، كە داواي ئەوئەندە سالە بتواني بودجەي ئەحزاب بە ياسا بەكەين، ئەو جارى بۇ خۇي دەستكەوتىكى گەورەيە.

بابەتى ئەوئى كە بەشىك لە پەرلەمانتارە بەرپىزەگان سەرنجيان وايە مەسەلەن پارەكە كەمە، ھەندىك بەند ھاتۇتەو ناو لە ھىچ ياسايەكى دونيادا نىيە، ئەمانە ھەمووى حالەتلىك ئىمە بۇ خۇمان ھەر كوردستان ولاتەكەمان لە بارودۇخىكى نائاسايى دايە، يەنى حالەتتىكى سروشتىيە دواجار لە فەترەيەكى پەرىنەوئەين بۇ ئەوئى ئەو بارودۇخە كۆمەلایەتتىيە سياسىيەي خۇمان بە ياسايى بەكەين و پشتىوان بە خواي گەرە ياساكانىشمان باش بن، بەلام ئىمە پىمانوايە ئەمە سەرەتايەكى زۇر باش دەبىت سەرەپراي كەموكورتىەكانىش، بۇيە من بۇ خۇم تەك دەكەم ھىوادارم لەم بارودۇخە ھەستيارەو، لە ھەستىيارى ھاوسەنگىيە سياسىيەگان تى بگەين و دواجار بتواني ئەم ياسايە پەسند بەكەين.

بابەتتىكى تر ھەيە، كە سەرنجە بۇ لىژنەي ياسايى و لىژنەي دارايى، ماددەي دووئەم لە بىرگەي پىنجەم من تى ناگەم، بۇ ئەوئى پەرلەمانتاران ئايدىيەكى وازىحيان ھەبىت، من خۇم پىموايە شتىكى تەبىئىيە، من بۇ

خۆم له موفاووزەكەدا بووم بەند هەبوو دامنرشتۆتەووە بۆ يەك حزبی سیاسی، كه من بەلامەووە سروشتییە، قەیدی چی دەكات كه حزبیکی سیاسیە بەشیکە له پرۆسەى سیاسی، بۆ ئەوەى جۆریك تەوافوق دروست بکەین و بنکەپەکی فراوانی هەبێت ئەم یاسایەى كه دروستی دەکەین، ئەویش پەسندی بکات بۆ ئەوەمان دەرشتۆتەووە، یەعنى ئەووە راستیە من پێشموای نییە نەنگی بیّت ئەو حالەتە.

بابەت هەبە لەبەر کۆتاکان دامنرشتوو، بۆ ئەوەمان دەرشتۆتەووە، بۆ ئەوەى کۆتاکان رازی بکەین، بۆ ئەوەى برا تورکمانەکان و برا مەسیحیەکان بە ئاشووری و کلدانیەووە له کەرکوک و لەو ناوچانەى كه ئینشانەللاً دێنە سەر کوردستان هەست بکەن بەشیکى پەسند کراو و ریز لێگراون له کوردستانی داهاوو، لەبەر ئەووە ومان دەرشتۆتەووە، بۆیە من پێموایە بابەتیکی سروشتییە ئەووە.

بابەتیك هەبە بۆ لیژنەى دارایی و یاسایی، پێشنيارمان کرد بوو كه له دەرەووەى بودجەى ئەحزاب هیچ حزبیکی سیاسی و دەزگاکانى پارەى پى نەدریّت، بۆ ئەوەى فیعلەن بودجەى حزبەکان جیى خۆى بگرێت و بچێتە سەر خێرى خۆى.

بابەتیکی تر ئەویشمان پێشنيار کرد بوو، هەندیک نەریت هەبوو له خولەکانى پێشوو دا روویداو، یاخود خوا نەخواستە دەگرێت روو بدات، ئەویش ئەووەى پارە بۆ حزبی سیاسی و ئەو کیانەبە كه دەچێتە ئینتیخاباتەووە، نەك بۆ خودی پەرلەمانتارەكە، هیوادارم ئەووەش له یاساکەدا جیى بۆ بکەنەووە، زۆر سوپاس.

بەرپێز د.یوسف محمد صادق/سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، خاتوو بەهار عبدالرحمن فەرموو.

بەرپێز بەهار عبدالرحمن محمد:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیاره ئەم پرۆژە یاسایە بە ئیتیفاقى سەرجهم فراکسیۆنەکان کراو، بەلام ئەووەى كه جیگەى سەرنبە له قاعەى پەرلەماندا دەبینرێت كه سەرجهم فراکسیۆنەکان موخالیف ئەو ئیتیفاقەى خۆیان قسە دەکەن، بەراستی من سەرنبەم لەسەر خالەکاندا هەبە، بەلام مادام ئیتیفاقێك بوو ناکرێت بەو شیوێهە ئیمە بێین سەر له بەریشی تێك بدەین و سەر لەنوێ دیسانەووە له کاتیکیدا كه مەسەلەى ئیتیفاق شتیکی ئەخلاقیه.

سەبارەت بەو پێوەرانەى كه دیاری کراو، دیاره یاسای بودجەى ئەحزاب دەتوانم بڵییم له بەرژەووەندى کۆمەلانی خەلگەو، گەراندنەووەى بودجەبە بۆ خەلکی، نەك ئەووەى كه حزبەکان ببنە بارێك، چونکه ئەگەر له قۆناغەکانى پێشوو دا نا شەفاف بوو و پێوەر نەبوو، ئیستا پێوەر دیاری دەکرێت، ئیستا یاسا رێکی دەخات، ئیستا گەواتە له بەرژەووەندى خەلکی کوردستانە كه حزبەکان سنووردانى کردوو بەووەى كه دەبێت بە یاسا بودجە وەرگرێت، نەك بەپێی شتی تر، كه موخالەفەى قانون بیّت.

پرسیاریك هەبە، دیاره هەندیک حزب هەن كه مۆلەتیان پێدراو و مومارەسەى کاری سیاسی دەکەن، له ئیستادا هەن و له داهاوویدا پى دەچیت حزبی سیاسی لهو جۆردا دروست بیّت، بە هەر ئیعتیبارێك

سەيرى دەكەين ئەم پېۋەرەنەى كە لېرە ديارى كراوہ ديارە مەسەلەى ھەئبژاردن و كورسى پەرلەمانى كراوہتە تاكە پېۋەر، بەلام چۆن مامەلە لەگەل ئەو حزبانە بكرىت؟ ئەمە ئىشكالاتىكى قانونىيە كە دروست دەبىت بۇ ئەوان، بۇيە من لەگەل ئەو پېشنيارەى كاك باپىر دام كە دەئىت ئەو پارتە سىياسىيانەى مؤلەتى ياسايان ھەيە..... با درىژەى ھىنەكە نەكەم، كە دەئىت لە داھاتوودا رىژەى لە ۲۰% دەنگى پېۋىستى كورسى بەدەست بېنن، بۇ ئەوہى ئەوانىش فەرامۆش نەكرىن و جىيان بىتەوہ، بەلام ئەو خالەشى بۇ ئىزافە بكرىت كە بەرپىز كاك رابوون ئاماژەى پىدا لە دەرەوہى ياساى ئەحزاب بودجە بە ھىچ حزبىك نەدرىت، بۇ ئەوہى تەوازونىك لەنىۋان ھەردووگىيان و ئەو حزبانەش ھەم ئەوہ بىت و ھەم لە دەرەوہى ياساش بودجە رىك نەخرىت و، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.پوسف محمد صادق/سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لەسەر پېشنيارى فراكسىۋنەكان سەعاتىك پشوو وەردەگرىن، بەلام پىش ئەوہ دەمەوئىت لەوہ ئاگادارتان بكەمەوہ، كە خۆشبەختانە ئىستا كە ئىمە لە ھۆلى پەرلەمان دانىشتووین كىشەى سەرۆكايەتى كۆمار لە بەغدا چارەسەر كراوہو دەنگدانى لەسەر كراوہو بەرپىز دكتور فؤاد معصوم ھەئبژىردرا بە سەرۆك كۆمارى عىراق، لەراستىدا پىرۆزبایى لى دەكەين و ھىۋاى سەرکەوتنى بۇ دەخوزىن و پىرۆزبایى لە فراكسىۋنى سەوزى پەرلەمانى كوردستان دەكەين بەو بۆنەيەوہ، جى دىلخۆشىيە كە تانرا بە تەوافوق ئەو كىشەيە لە بەغدا چارەسەر بكرىت، سەعات (۳) دەست دەكەينەوہ بە كۆبوونەوہكەمان، بەئى كاك رابوون.

بەرپىز رابوون توفىق معروف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە پېشنيارى كۆبوونەوہيەكەمان كرووہ لەنىۋان دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان و سەرۆكايەتى لىژنەى دارايى و سەرۆكايەتى لىژنەى ياسايى، ھەرۋەھا ئەم ناوہ بەرپىزانە فراكسىۋنى زەرد چوار كەس كە خۇيان ديارى دەكەن، فراكسىۋنى سەوز چوار كەس كە خۇيان ديارى دەكەن، فراكسىۋنى گۆران چوار كەس كە خۇيان ديارى دەكەن، فراكسىۋنى كۆمەل دوو كەس كە خۇيان ديارى دەكەن، فراكسىۋنى يەكگرتوو دوو كەس كە خۇيان ديارى دەكەن، ھەرۋەھا بەرپىز ابو كاروان و عبدالله حاجى محمود و شوان قەلادزەيى و وحىدە خان و كاك يەعقوب و كاك ئايدن، سوپاس.

بەرپىز د.پوسف محمد صادق/سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، فەرموون.

دانیشتنی دوووم

بهریز د.یوسف محمد صادق / سهرۆکی پهرلهمان:

به ناوی خواپی گهوره و میهرهبان

دانیشتنه کهمان به ناوی گهلی کوردستانه وه نه کهینه وه، جاریکی تر دهست پی نه کهینه وه، خولی چوارهمی هه لێژاردن، کاک ایوب خولی چوارهمی هه لێژاردن، سالی یه کهم، خولی گریدانی دوووم، دانیشتنی ژماره ۱۹، رۆژی دانیشتن ۲۴/۷/۲۰۱۴، بهردهوام نه بین له سهر خالی یه کی بهرنامه ی کار که بریتی یه له خسته پروو و گفتگو کردن له سهر پرۆژه یاسای پیدانی بودجه ی حیزبه سیاسییه کانی ههریمی کوردستان، و راپۆرتی لیژنه په یوهندی داره کانی پهرلهمان سه بارهت به پرۆژه یاساکه، به پیی ماده کانی ۷۲، ۷۴، ۷۷ له پیروهی ناوخوی پهرلهمان ژماره یه کی هه موار کراوی سالی ۱۹۹۲ پهرلهمانی کوردستان عیراق، ئیستا داوا له لیژنه په یوهندی داره کانی پهرلهمان نه کهین نه و ماده یه کی که سیاغه یان کردۆته وه و له سهر بنه مای پیشنیاری هه ندیك نه ندامانی پهرلهمان بخوینه وه بو نه وه ی بیخه یه نه دهنگدانه وه.

بهریز د.فالا فرید ابراهیم :

بهریز سهرۆکی پهرلهمان.

بهریزان نه ندامانی پهرلهمان.

ماده ی دوووم : بودجه ی تهرخان کراو بو حیزبه سیاسییه مؤلهت دراوه کان بریتی ده بیته له سه دا ییکی (۱٪) ی بودجه ی گشتی ههریمی کوردستان، به م پیوه رانه دابهش ده کریته، یه کهم : کورسی پهرلهمان ده کریته بنه ما و به های ههر کورسییه ک مانگانه ۰،۰۲۷۵۰۰۰۰۰، دوووم : ژماره ی کورسییه کانی دوایین دوو خولی پهرلهمان بو ههر حزبیك کو ده کریته وه و ههر حزبیکی کوردستانی له یه کهم خولی پهرلهمانه وه کورسییه کی بو کوی ژماره ی کورسییه کانی زیاد ده کریته به مه رچیک له ههر خولیك دا ژماره ی کورسییه کانی له چوار کورسی که متر نه بیته، سییه م : ههر حزبیك به شداری له هه لێژاردنی خولی بهردهوامی پهرلهمانی کوردستان کرد بیته و کورسی به دهست نه هینا بی، به لام ریژه ی سه دا چل (۴۰٪) یان زیاتری دهنگی پیویستی کورسی به دهست هینا بی، به های دوو کورسی بو هه ژمار ده کریته، چوارهم : ههر حزبیك به شداری خولی بهردهوامی پهرلهمانی کرد بیته و کورسی به دهست نه هینا بی، به لام ریژه ی سه دا بیست (۲۰٪) بو سه دا سی و نوی (۳۹٪) پیویستی کورسی هینا بی، به های یه ک کورسی بو هه ژمار ده کریته، پینجهم : ههر حزبیکی به شدار بووی له خه باتی رزگاریخوازی کوردستان به هه مان ناو که خاوهن یه ک کورسی بی له خولی بهردهوامی پهرلهمانی کوردستاندا داوی کو کردنه وه ی ژماره ی کورسییه کانی خولی پیشوو، به های دوو کورسی کومه ک ده کریته، شه شه م : ههر حزبیك پیش راپه رین به شداری خه باتی رزگاری خوازی کوردستانی کرد بیته و له خولی بهردهوامی پهرلهماندا کورسی هه بیته نابیته له ۱۸۵۰۰۰ که متر وه برگریته، هه وته م : ههر حزبیك یان قهواره یه کی سیاسی که خاوهن کورسی کو تاکانی خولی بهردهوامی پهرلهمانه، به های کورسیه که ی مانگانه ۵۰۰۰۰ به دهر له حوکمی برگیه ی یه کهمی نه م ماده یه .

بەرپرز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

ئەم ماددىيە ئەخەينە دەنگەۋە كى له گەئىيەتى؟ موناقتشى ناكرىت له بەر ئەۋە موناقتشە كراۋە، كى له گەئىيەتى؟ بېژمىرىن تكايە دەنگەكان بېژمىرىن، ۷۵ كەس له گەئىيەتى، كى له گەئىيەتى؟ ۱۰ كەس له گەئىيەتى، كەۋاتە پەسەند كرا، سەرۆكى فراكسىيۇنەكان داوايان كوردوۋە كە قسە بكنەن، له سەر ئەۋ رىكەۋتەننەنەى كە كوردوۋيانە، كاك ئومىد فەرموو.

بەرپرز ئومىد عبدالرحمن خۇشناو :

بەرپرز سەرۆكى پەرلەمان.

له بەر ئەۋەى ئىمە له رابردوۋدا باسك هەبوو لەو وئاتە، پىشتىش قسەمان دەربارەى ئەۋە كرا، زۆر دەگوترا داھاتى ئەو وئاتە بە نادادپەرۋەرى دابەش دەكرىتن بە تايبەت بودجەى حيزبەكان يەككە لەو باس و خواستە گەرمانە بوۋە كە قسە دەربارەى ئەۋە دەكرا نادادپەرۋەرى تىدا ھەيە و ھىچ پىۋەرپىك نەبوۋە، واتە باشترىن پىۋەر و بەرەو مۇئەسسەسات بوونىش لە ھەموو كارىك دا بە ياسايى كرنە، ئەمپرو ئىمە بە تەۋافق فراكسىيۇنەكانى پەرلەمانى كوردستان گەيشتە ئەو نەتىجەى كە دەئىين تەۋافق واتە مەرج نىيە تەۋاۋى قانونەكە بە دلى ھەموومان بىت، بەئام جى پەنجەى ھەموومان تىدا بۆتەۋە، جى رەئى و سەرەنجى ھەموومان تىدا بۆتەۋە، بۆيە ئىمە لە فراكسىيۇنى پارتى ديموكراتى كوردستان ۋەك چۆن باۋەرمان بەۋە ھەيە ئەو رىتمە تازەيەى حكومەتتىكى بنكە فراۋانى يە ك رىزى نىشتەمانى ھەيە و ھەموومان كۆ دەكاتەۋە، لەو ياسايەش دا جى رەئىيەكانمان بىتەۋە، لە گەئى دايەنە و پشتىگرى ئى دەكەين، لەۋەش گرنگتر لە ياساكەدا ئەۋەى كە بە لاي ئىمەۋە گرنگ بوۋە، گرنگ نەبوۋە چەند بە حيزبەكەى ئىمە دەكەۋى، گرنگ ئەۋەيە پانتايى ديموكراسى تىدا جىگەى بۆتەۋە كە لە دەقەكەى دا ئەۋە فرسەتە دەرخسنىت جى پانتايى ديموكراسى تىدا ھەبىتن، دەعمىكى حيزبەكە، ئورگانىكى گرنگى ناو كومەلگەى موحتمەى مەدەنىيە، و لە گەئى ئەۋەش دا بە رەچاۋ كرنى پىك ھاتەكان، بۆيە ئىمە پشتىگرى دەكەين و لە گەئى دايەن.

بەرپرز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، مامۇستا مەرۋان.

بەرپرز حسين اسماعيل (مەرۋان گەئالى) :

بەرپرز سەرۆكى پەرلەمان.

بە راستى بە دەستكەۋتتىكى گەۋرە دەبىنەم كە پاش چەندان سال بودجەى حيزبە سياسىيەكان بە ياسا رىك نەخراۋو كە ئىستا بە ياسا رىك بخرىتن، و قەناعەتشم وايە كە ھەر ياسايەك لە ھەرىمى كوردستان دەرېچىتن، لە پەرلەمانى كوردستان دەرېچىتن، ۱۰۰% بە دلى ھىچ لايەنىك نابىتن ۋەكو براى بەرپرز نىشارەى پى كرا، ھەر كەسەكى بەشىكى خۇى تىدا دەبىنەتەۋە، و خالى سىيەمىش ئىمە ۋەك كۆمەئى

ئىسلامى كوردستان رازىن و پشتگىرى ئەم ياسايەش دەكەين، و دەست خوشيش لە سەرجهەم ئەندام پەرلەمانان دەكەين، دەستتان خوش بىت.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز مامۇستا رابوون.

بەرپىز رابوون توفىق معروف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من بۇ خۆم دىنىام يەك پەرلەمانتارىش نىيە لە ژىر ئەو سەقفەى پەرلەماندا، لە گوشە نيگاي خۆى دا سەرنجى لە سەر ئەو ياسايە نەبىت، بەلام تەبىعەتى ئىتفاقات وايە، من بۇ خۆم پىم وايە لە سەرهتاي نەوتەكانەووە كە ئىمە بە ياساي ئەحزاب دەلئىن دەبى بودجەى حىزبەكان بە ياسا رىك بخرى، بۆيە ئىمە هەنگاويكى باشمان نا، بۆيە بە ياسا رىكى بخەين، من خۆم پىم وايە هەموو فراكسيۆنەكان، هەموو پەرلەمانتارانى ئەم هۆلە كە ۱۱۱ پەرلەمانتارە، حەقى خۆمانە شانازى بكەين كە دواى جەودىكى زۆر، دواى ماندوو بوونىكى زۆر توانيمانە دوا جار بودجەى حىزبەكان بە ياسا بكەين، تەئكىد دەكەمەووە هەر ۱۱۱ ئەو پەرلەمانتارانەى لە ژىر ئەو سەقفەىن شايستەى ئەوەين بۇ دەرچوونى ئەو ياسايە شانازى بكەين، و ئىمە لە پشتين.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز كاك ابوبكر هەلەدنى.

بەرپىز ابوبكر عمر ((ابوبكر هەلەدنى)) :

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

تا ئىستا لە ۲۳ سالى رابردوودا بۇشايىكى زۆرى هەبوو كاتىك كە ياساي ئەحزاب سالى ۹۳ دا دەرچوو، و داواى ئەووە ئەكەن بوجەى حىزبەكان بە ياسا رىك بخرى، ئىمە ئەمپرۆ ئەم ياسايە بە دەست كەوتىكى گەورە ئەزانين بۇ خەلكى كوردستان، و ئەم ياسايە بە تەوافق و رىك كەوتنى نيوان لايەنەسياسىيەكانى كوردستان دەرکراو كە ئەكرى لايەنىكى سىاسى تىبىنى لە سەر هەندىك بركە هەبى، بەلام لە كۆى ياساكە پىمان وايە دەعمى پرۆسەى سىاسى و ديموكراسى ئەكا لە كوردستاندا لە بنەماكانى شەفافىيەت و دادپەرەورى تا رادەيەكى باش بە رەچاو كراو، بۆيە ئىمە پشتگىرى لە دەرچوونى ئەم ياسايە ئەكەين.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز دكتور شوان قەلادزەيى.

بەرپز شوان عمر مصطفى ((د. شوان قەلادزەیی)) :

بە ناوی خۆی بەخشندە و میهرەبان.

خۆی لە خۆی دا یاسایەکه ئەو فەوزایە که لە رابردوودا هەبوو چارەسەری کردوو، ئینجا گەشەى فرەحیزی و پیکەووە ژیان لە کوردستاندا بە هۆی ئەو یاسایەووە تا رادەیهک سیمای سیاسی لە کوردستاندا جوانتر کردوو، بەلام ئەو پیشیارانەش که بەیانی پەرلەمانتارەکان خستیانە روو، بە راستی پێویست بوو حیسابی بۆ کرابایە، خائیکى تریش هەندیک پەرلەمانتاران قەسەیان کردبوو که ئیمە لیڕە نەوعیک قەسە دەکەین لە دەرەووش نەوعیکى تر.

بەرپز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاک دکتور تکایە وەلامى کەس مەدەرەووە.

بەرپز شوان عمر مصطفى ((د. شوان قەلادزەیی)):

تکایە کەمیک موساعەدەم بکەى، ئیمە لە یەک لیژنە داکۆکشیم کردبى کەوا حیزبەکەى من دەیهوئى ئەوئەندە بودجەى هەبیت، لە سەر یەک قائیمەش که ئیمزام کردبى تەحەدا دەکەم یەعنى، بەلام لە گەل ئەووش دا، لە گەل ئەووە دام بە راستی شەست ملیون زۆرە با حیزبەکەى من زەرەر بکا، ئەو بودجەیهى که پێشتریش گوتم بە هەدەر درایە، هەر ئیستا بە یاسا بە قانونیکى موحتەرەم دابەش کرایتەووە بە سەر حیزبەگاندا، و بە راستی ریز کردنى ئەو هەموو کورسیانە بە دوو خول و سى خول و ئەوانە یەعنى هیچ عەدالەتیکى تیدا نییە، زۆر سوپاس.

بەرپز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

باشە دەست خۆش، کاک عبد الله.

بەرپز عبد الله حاجى محمود :

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بەئى زۆر سوپاس، تەبعەن حکومەتى هەرپمى کوردستان پێشتر که بودجەى دا بە حیزبەکان، ئەو حکومەتە هەلبژاردەى کۆمەلانى خەلکى کوردستان بوو، لە پەرلەمانى کوردستان متمانەیان وەرگرتوو، بۆچوونى من ئەووە پێشوووش هەر یاسایى بوو، بەلام فەزایەکى دیموکراسى و تێگەیشتنى دیموکراسى وەکو ئیستا نەبوو که پیکەووە کۆک بین که ئەو یاسایە ریک بکەن، ئیستاش که کۆبووینەووە لە سەر ئەووە که ئەم یاسایە دەرپکەین و راپو بیرو بۆچوونەکانى هەموو فراکسیۆنى تیا بوو، دواى گەفتوگۆیهکى زۆر و بە پەسەند بوونى هەموو لایەک و بە هاوکارى سەرۆکایەتى پەرلەمان و لیژنە پەيوەندارەکان که سوپاسییان ئەکەین که زۆر ماندوو بوون، و ئەمە مایەى شانازییە بۆ هەموو لایەگمان، تەمەننا ئەکەین لە داهااتوو دا بتوانین پیکەووە یاساکانى تریش ریک کەین، زۆر سوپاس.

بەرپز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کاک ابو کاروان قەسەت هەیه؟

بەرپۇز عبدالرحمن فارس ((ابو كاروان)):
بەرپۇز سەرۈكى پەرلەمان.

من ديسان تەئكىد ئەكەمەوہ كە پېشتریش بودجەى ئەحزاب بە نہ ياساىى نہبووہ، لە بەر ئەوہى ياساى ئەحزاب دەست نيشانى ئەوہى كرددوہ. ئەنجومەنى وەزيران خۆى بودجە ديارى ئەكا، بۆيە لە گەل ئەوہم و ئەوہى ئەمروش كرا، بەلام ھەموو لايەك فەناعەتى پيەتى ئيمەش لە گەلئىن و پىرۆزبايى لە ھەموو لايەك ئەكەين و دەست خۆشى لە ليژنە پەيوەندىدارەكان و سەر جەم ئەندامانى پەرلەمان و سەرۈكايەتى پەرلەمان ئەكەين بۆ دەرچوونى ئەم ياسايە.

بەرپۇز د.يوسف محمد صادق/ سەرۈكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك باپىر قسەت ھەيە؟ كاك ابوبكر تكايە وەلام مەدەرەوہ، كاك باپىر قسەت ھەيە؟ فەرموو.

بەرپۇز باپىر كاملا سلیمان:

بەرپۇز سەرۈكى پەرلەمان.

من قسەم لە سەر ياسايەكە بە شيوہيەكى گشتى ھەبوو، ديارە ئەوہ تىپەرپىنرا ئەوہى مادەى دووہم، كە سى ئەندام پەرلەمان زياتر گوتمان پيشنيارمان كرددوو دوو برگە زياد بكرى، برگەيەك تەعدىل بكرىت، برگەيەكيش زياد بكرى، ھىچ حسابى بۆ نەكرا.

بەرپۇز د.يوسف محمد صادق/ سەرۈكى پەرلەمان:

خرايە دەنگەوہ، ۷۵ كەس دەنگى پىدايە.

بەرپۇز باپىر كاملا سلیمان:

ئىنجا عەرزت كەم ئەوہى خرايە دەنگەوہ قسەمان لە سەر نييە، بەلام ناكرى با يەك و دوو وەھا بيىت، لە شوپىنىك سى ئەندام پەرلەمانن، ئەندام پەرلەمانىك پيشنيارىك دەكات بە نەزەر ئىعتبارىك دەخرىتە دەنگدانەوہ، بەلام لە شوپىنىكى تر ناخرىتە دەنگدانەوہ، ئەوہ تەنھا وەكو بەرپوہ بردنى، بەلام لە ياساكە با لە سەر ياساكە قسە بكەين، ياساكەش ئىستا پىم وايە كەلئىنىكى ئەو برگەيەى كە گوتمان ئەوہ وەلام بۆ نايىت، بەلام چاكتر لەوہى كە پيشتر رەنگە بە كار خرابيىت، بەلام ئىستاش كامل نييە، بە راى من پاش شەش مانگى ترى كە تووشى ھەموار كرددنى دەبين، زۆر سوپاس.

بەرپۇز د.يوسف محمد صادق/ سەرۈكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، برادەرانى كلد و ئاشور، وەحيدە خان فەرموو.

بەرپۇز وەحيدە ياقۇ ھەرمز:

بەرپۇز سەرۈكى پەرلەمان.

سوپاسيا ھەمى فراكسيونا دكەين، و سوپاسيا ليژنەى ياساىى و دارايى دكەين، ئەو تەعدىلا ھاتە كرن برگا ھەفت سەبارەت كۆتا و تەعدىل كرنى دوو كورسى مقابل ئىك كورسى، چونكى خەلەتى ھەبين، زۆر سوپاسيا وە دكەين، مازال ئىتيفاق ھاتە كرن ئەم زى دگەل وەينە ان شاء اللہ، سەرکەفتى بن.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، برادەرانى توركمان، منى خان فەرموو.

بەرپىز منى نىبى(قەھوھچى) :

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەتا دەست خۆشى لىژنە پەيوەنداران دەكەين، بۇ ئامادە كوردنى ئەم راپۆرتە و ئىمە ھەرودەكو فراكسىيۇنە توركمانەكان پىشتىگىرى ئەو پىرۆژە ياسا دەكەين، پىرۆزبایى لە سەرچەم ھەرىمى كوردستان دەكەين، و ھىوادارىن ئەو حزبانەى لە دەرەوہى پەرلەمان ماون حكومەتى ھەرىمى كوردستان ھەماھەنگيان لە گەلدا بكات، بۇ ئەوہى ئەوانەش بى بەش نەبن، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، خاتوو بىگەرد فەرموو.

بەرپىز بىگەرد دلشاد شکر الله :

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ديارە ئەمپۆ پەرلەمانى كوردستان بە ئەركىكى تەشرىعى خۆى ھەستاوہ لە دەرچوواندى ياسايەك بۇ رىك خستنى بودجەى ئەحزاب و تەمويل كوردنى حيزبە سياسىيەكان لە ھەرىمى كوردستاندا كە ھەموومان باش دەزانين لە زۆربەى ھەرە زۆرەى وڵاتانى دونيادا كارى پى دەكرى، بۆيە لە راستى دا ئىمە وىراى تىبينيمان لە سەر كاتى دەرچوواندى ياساكە لە دۆخىكى و قەيراناوى كە ئەمپۆ ھەرىمى كوردستانى پىدا تىپەر دەبى، و لە ھەمان كاتىشدا لە سەر كۆمەلئىك مولاھەزاتى قانونى لە سەر موحتەواى ياساكە، بەلام لە راستى دا ئىمە فراكسىيۇنەكەمان رىز لەو تەوافقە دەگرين كە لە بەينى فراكسىيۇنە جياوازەكانى ناو پەرلەمانى كوردستان كراوہ، و پابەندين بە تەوافقەكەمانەوہ، و لىرەشەوہ پىرۆزبایى لە خەلكى كوردستان دەكەين، و ئومىد دەكەين كە لە مەو دوا ئەو بپرە پارەيەى كە تەمويلى ئەحزابى پى دەكرى لە ھەرىمى كوردستاندا وەك چۆن ئىستا ياسايەكەمان بۇ دەر كردووہ، لە ھەمان كاتدا ئەم ياسايە لە گەل ئەو دۆخانەى كە بەر سەر ھەرىمى كوردستاندا دىن لە ھەر قەيرانىك دا قابىلى ئەوہ بىت حكومەتى ھەرىمى كوردستان كەمى بكاتەوہ بۇ ئەوہى كە تەئسىر نەكاتە سەر داھاتى ھەرىمى كوردستان و، دووبارە سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، ئەمەوى بەرىزان ھەموو ئەندامانى پەرلەمان ئەمەوى لەوہش ئاگادار بكەمەوہ كە بە پىي ئەو گفتوگۆيانە كە ئەنجاماندا لە گەل سەرۆكايەتى فراكسىيۇنەكان و لە گەل لىژنە پەيوەندىدارەكان گەيشتنە ئەو رىكەوتنەش كە لە گەل حكومەتى ھەرىمى كوردستان قسە ئەكەين، بۇ ئەوہى صەرف كوردنى بودجەى حيزبەكانىش تا بارى دارايى ھەرىمى كوردستان ئاسايى ئەبىتەوہ، لە چوار چىوہى سياسەتى تەقەشوف بى، واتە ھەر وەكو چۆن ئىستا لە چوار چىوہى سياسەتى تەقەشوف خەرجىيەكانى حكومەتى ھەرىمى كوردستان كەم كراوہتەوہ، مووچەى وەزىر و ئەوانەى بە پلەى وەزىرن نيوہ ئەدرى، بە ھەمان شىوہ ماملە

له گهڻ حيزبه سياسييگانيش بکري، ليره نهمرو پهرلهمانى کوردستان ههولئى نهوه نادات بودجه بو حيزبه سياسييگان زياد بکا، بهئکو ههولئى به ياسايى کردنى نهدا، بهلام تا نهو کاتهى دوخى ههرئيمى کوردستان ناسايى نهبيتهوه، نهوه به دنئيپيهوه رهچاوى بارى دارايى ههرئيمى کوردستان نهکري و له چوار چپوهى سياسيتهى تهقهشوف مامهله له گهڻ نهو پرسه نهکري، داوا له ليژنه پهيوهنديدارهگان نهکهمين که ماددهى سبيهم بخوينهوه بو نهوهى گفتوگو له سهرى بکهين.

بهريز د.فالا فريد :

ماددهى سبيهم : حيزبهگانى نهو ياسايه دهيانگريتهوه بي بهش دهکرين له بودجهى سالانه، له حالتهى ههلوهدانندهوه يان سهرپيچى کردن له حوکهگانى ياساى ژماره ۱۷ سالى ۱۹۹۳ ههموار کراو.

بهريز د.يوسف محمد صادق/ سهرؤكى پهرلهمان:

زور سوپاس، كئ قسهى ههيه له سهر نهو ماددهيه؟ فهرموو كاك شوان نوقتهى نيزامى.

بهريز شوان احمد :

بهريز سهرؤكى پهرلهمان.

من له كاتى قسه کردنهگانى خوشم که دهرفتهم پيدرا، باسم کرد نهگهر تهوافق و ئيتيفاقى له سهر كرايه با نهبيته دهنگان و گفتوگو نهکري، له بهر نهوهى له سبهينيهوه دانيشتووين ههر نهتيجهيهك ههبوو و هكو خوى مايهوه، بويه پيم باشه گفتوگو نهکري مادام به تهوافق بدرئته دهنگان و كوتايى پي بيت، زور سوپاس.

بهريز د.يوسف محمد صادق/ سهرؤكى پهرلهمان:

با قسهگان نهگهر ههر قسهيهك ههبي با بکريت كييه، كئ نييه؟ كاك سالار.

بهريز سالار محمود مراد على :

بهريز سهرؤكى پهرلهمان.

له راستى دا من تهئيدى بوجوونهكهى كاك شوان نهكهم، له بهر نهوهى له ماددهى دوو دهيان بيرو بوجوون خرايه بهر دهست، دوايى نهخرايه دهنگاندهوه، له ئيستادا مادام تهوافقى ههموو لايهنهگانى له سهر كراوه و ليژنهگانيش گفتوگوئى خوئيان کردووه، راستهوخو ههموو ماددهگان يهك به يهك بخريته دهنگان، سوپاس.

بهريز د.يوسف محمد صادق/ سهرؤكى پهرلهمان:

سوپاس بو جهنابيشت، نهگهر نهو رايهى که ليژنهکه خوئنديهوه پهسهند نهکرايه، نهو کاته نهگهراينهوه سهر نهو رايانهى که ژمارهيهك له پهرلهمانتاران پيشكeshيان کردبوو، ههر رايهك که له لايهن پهرلهمانهوه پهسهند بکرايه، نهوه پهسهند دهکرا، بهلام له سهرهتاوه نهو ئيتيفاقه کرا نهو رايهى بخهينه دهنگاندهوه، نهوهى زورينهى هيئا، ۷۵ دهنگى هيئا که نيزيکى دوو له سهر سيى ژمارهى نهندامانى پهرلهمانه، کهواته هيچ رايهك فهراموش نهکرايه، راي زورينهى پهرلهمانتاران له بهر چاو گيرا، نوقتهى نيزامى كاك باپير؟

بەرپىز باپىر كاملا سلیمان :

بەرپىز سەروكى پەرلەمان.

جەنابت دەلىت بۇ خۇى ئەصلى پرۇژەكە ھەيە پىۋېست ناك، رايەكى تازە ئەگەر بىي بېخەنە دەنگدانەو،
كە پىشتىگىرى ئى ھەبىت.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەروكى پەرلەمان:

كاك باپىر پىم وا بىت دوئىنى و پىرىش چەند جار دووبارەمان كردهو، لە ھەر بابەتتەك تەنيا يەك را
ھەبوو، و يەك راى زيادە ھەبوو ئەيخەينە دەنگدانەو ئەو رايە، بەلام ئەگەر بۇ بابەتتەك سى را ھەبوو لە
سەر ماددەيك ئەوا لە پىشا ئەصلى پرۇژەكە ئەيخەينە دەنگدانەو، چونكە ئىوہ خۇتان دەنگتان لە سەرى
دا، ئەوہتان كرد بە بنەما بۇ وتووئز كردن، بەرپىز رابون توفىق فەرموو.

بەرپىز رابوون توفىق معروف:

بەرپىز سەروكى پەرلەمان.

چەند بابەتتەك ھەبوو لە نىوان فراكىسۇنەكانى و ئىتىفاقىان لە سەر بوو، تەسھىلاتتەكى زۇرتەر بۇ ياساكە
دەكەن، پىم باشە ئەگەر لىژنەى ياساى و پەرلەمانتاران رەزامەندى بفرمىون لە شوئىنىكى مناسب دا
جىگاك بۇ بكرىتەو، يەككە لەوانە كە ئىتىفاقمان لە سەر كرد ئەوہ بوو كە بودجە مۇركى حىزبى بەشدار
بووى ھەلئىژاردنى پەرلەمانىيە، نەك پەرلەمانتارەكە، و بە جى ھىشتنى پەرلەمانتار لە فراكىسۇنەكى بۇ
فراكىسۇنەكى تر يان سەربەخۇ بودجەكان گۇرانكارىيان بە سەردا ناىەت، بودجەى دىارى كراو، پىشنىارى
دووہم بودجەى قەرار دراو بە گوئىرەى ئەم ياسايە تەنھا سەرچاوەى حىزبە سياسىيەكانە، واتە حىزبە
سياسىيەكان نابى لە سەرچاوەيەكى ترەوہ بۇنا سەرچاوەيەكى تر لىژنە ياسايەكان باشتر رىك دەخەن پارە
وہرېگرن، ئەم دوو پىشنىارە بوو ئىستا پىم باشە لىژنەى ياساى قسەى لە سەر بكات.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەروكى پەرلەمان:

نوقتەى نىزامى كاك محمود؟

بەرپىز محمود عمر صالح سعید:

بەرپىز سەروكى پەرلەمان.

راست كردهوہيەكى رىزمانى پىم وايە (ئەم حىزبانەى ئەم ياسانە دەيانگرىتەوہ)، (بودجەى ئەو
حىزبانەى ئەم ياسايە دەيانگرىتەوہ)، نەك (حىزبەكانى ئەو ياسايە دەيانگرىتەوہ).

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەروكى پەرلەمان:

باشە ئەوہ لە سياغە چاك دەكرىتەوہ كاك محمود، بەرپىز كاك تحسىن دولەمەرى.

بەرپىز تحسین اسماعیل دولتمەرى :

بەرپىز سەروكى پەرلەمان.

منیش ھەر بۇ سیاغە دابووم بە كاك علی، ئەگەر دەتانەوئ دەیانخوینمەو، ئەگەر نا لای كاك علی ھەبە، سیاغەكەم چاك كرددو.

بەرپىز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

بیخوینەرەو، فەرموو.

بەرپىز تحسین اسماعیل دولتمەرى:

حیزبەکانی ئەم یاسایە دەیانگریتەو لە کاتی ھەلەشانەو، یان سەرپىچی كردن لە ھۆكەمەکانی یاسای ژمارەى ۱۷ سالى ۱۹۹۳، ھەموار كراوى حیزبەکان، لە بودجەى سالانەى بى بەش دەكرين، واتە ئەمە دەكەیتە ئەخیرەو.

بەرپىز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەئى، ئەو بۇ سیاغە زۆر چاكە، فەرموو كاك سۆران عمر.

بەرپىز سۆران عمر سعید احمد:

بەرپىز سەروكى پەرلەمان.

مادام لە یاساکە ئەو چەسپى كە بنەمای مامەتە لە گەل بودجەى ئەحزاب، بە مەقەدى پەرلەمانییە، پيشنيار ئەكەم ئەو بچەسپى كە لە گواستنەوئ ئەو مەقەدە پەرلەمانییە لە فراكسیونیكەو بۇ فراكسیونیكى تر یا واز ھینانى مەبلەغى مەقەد نەبا لە گەل خۇدا واتە پشتیوانى كاك رابوون ئەكەم.

بەرپىز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك ابوبكر ھەلەدنى فەرموو.

بەرپىز ابوبكر عمر ((ابوبكر ھەلەدنى)):

بەرپىز سەروكى پەرلەمان.

لە مەرجەکانی یاسای ئەحزاب دا ھاتوو كە ئەبى حیزبى سیاسى كۆمەلئىك ئەرك و مەرجى بە سەرا دانراو كاتىك كە مۆلەت ئەدرئ، ئەگەر حیزبىكى سیاسى ئەو مەرجانەى جى بە جى نەكرد، بۇ نموونە تا كو ئیستا لە كوردستاندا لە ناو یەكە عەسكەرى و سەربازى و ھیزەکانى پيشمەرگە و حیزبە سیاسییەکان یەكەى رىك خستنیان ھەبە و ئۆرگانى رىك خستنیان ھەبە، لە بەر ئەو ھىوادارم ئەو یاسایە وەكو خۆى جى بە جى بكریت، و پەرلەمانى كوردستان بە دوا داچوون بەو مەرجانە بكات.

بەرپىز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆكى پەرلەمان:

راى لیژنە پەيوەندیدارەکان لە سەر ئەو پيشنيارانەى ھەبوون؟ فەرموو كاك علی.

بهريز علي حههه صالح :

سهبارت بهو پيشنيارانهي كه كاك رابون نامازهي پيدا، يهكيكيان نهكري له ماددهي شهشهم جي بكريتهوه، نهو ياسايه له ۲۰۱۴/۱/۱، نهچيته بواري جي به جي كردنهوه، بهلام مهرج نييه پارهيان بيت، كهه بودجهي نهحزاب دابهش كراوه سهر له نوئ نههه وهك پيوهر وهرگرت، چونكه به پيي نهوهي كه لهو كاتهوه بودجه دابهش كرا، نهوهي تريان من نازانم له رووي ياساييهوه له كوئ جي به جي بكريت؟

بهريز د.يوسف محمد صادق/ سهرؤكي پهلهمان:

بهئي، دكتوره بههار فهرموو.

بهريز د. بههار محمود فتاح:

بهريز سهرؤكي پهلهمان.

نهو پيشنيارانهي كه باس كراوه پيشتر له ماددهي دوو نهكرا، مادام پيشنيارهكاني ماددهي دوو هيچي نهخرايه دهنگدانهوه، نهبيت نهويش نهخريته دهنگدانهوه.

بهريز د.يوسف محمد صادق/ سهرؤكي پهلهمان:

زور سوپاس، ئيستا ماددهي سي وهكو خوي به دهستكاري كردني سياغه و له رووي سياغه دوايي ريك نهخريتهوه، كيشهمان نييه، ليژنهي ياسايي لايهني سياغه ريك نهخاتهوه، نهپيخهينه دهنگهوه، تكايه بخويتهوه بو نهوهي بيخهنه دهنگهوه.

بهريز فائلا فريد ابراهيم حسين :

ماددهي سييهه : حيزبهكاني نهه ياسايه دهيانگريتهوه بي بهش دهگرين له بودجهي سالانه، له حالتهي ههئوهشانندهوه يان سهرپيچي كردن له حوكمهكاني ياساي ژماره ۱۷ سالي ۱۹۹۳، ههموار كراو.

بهريز د.يوسف محمد صادق/ سهرؤكي پهلهمان:

كي له گهئيهتي؟ ۷۵ كهس له گهئيهتي، كي له گهئ نييه؟ يهك كهس له گهئ نييه، كهواته پهسهند كرا، ماددهي چوراهم.

بهريز د. فائلا فريد :

ماددهي چوراهم : به پيي سيستمى زميرياري كار پيكر او له ههريم دا، پاكسازي بودجهي حيزبهكان نهنجام دهديت كه دهكهونه ژير چاوديري ديواني چاوديري دارايي.

بهريز د.يوسف محمد صادق/ سهرؤكي پهلهمان:

كي قسه له سهر نهه ماددهيه نهكا؟ بهريز كاك تحسين دولهههري، كاك بيستون فائق، خاتوو امنه، كاك رابوون، خاتوو امنه فهرموو، نوقته نيزامي؟

بەرپىز امنە زكرى سعيد :

بەرپىز سەروكى پەرلەمان.

مادام پىشنيار ناچنە بەر دەنگدانى، پىويست ناكەت موناقتشە بەيتە كرنى، مادام ھەر ئەو ئەصلى دەقى كو ھەميان رىكەفتن سەر كرى بتنى ئەو دى چىتە دەنگدانى موناقتشە بۇچىيە؟

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەروكى پەرلەمان:

ئاخر ژمارەى ياساي ئەندامانى پەرلەمان پىشتگىرى نەگردوو، لە بەر ئەو نايخەيتە دەنگدانەو، ئىستا چ پىشنيارىك لە سەر ماددەى پىشوو ھەبوو، ھىچ پىشنيارىك نەبوو بۇ ماددەى پىشوو، تەنھا سياغە بوو، كاك رابوون و كاك سۆران پىشنيارى ماددەيەكى تريان كرد.

بەرپىز امنە زكرى سعيد :

باشە، ئەگەر پىشنيارەك ھاتە كرن دەرقەى ئىتيفاق يان رىكەفتنا سياسى، و ژمارا ياساي سەر ھەبوو دى كەفئتە دەنگدانى؟

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەروكى پەرلەمان:

بەلى ئەگەر ئىتيفاقەكە دەنگى نەھينا، بەلى ئەخرىتە بەر دەنگدان، كاك بىستوون فەرموو.

بەرپىز بىستوون فائق محمد :

بەرپىز سەروكى پەرلەمان.

بەرپىز ئەندامانى پەرلەمان، سەرەتا بەرپىز سەروكى پەرلەمان، يەعنى ئەو دەبى لە صەئاحيەتى خۇت بىت كە كى قسە ئەكا و كى قسە ناكە؟ و پىشنيازى كاممان دەپخەيتە دەنگدانەو و كاممان ناخەيتە دەنگدانەو، يەعنى مافى قسە كرنى ئىمە تەنھا لاي بەرپىرتان و ئەندامى سەروكايەتییە، ئەم ماددەيە من لە گەئىم كە وەكو خۇى بمىنىتەو، بەلام خالى كۆتايى بكرىت بە فاريزە (،) و نابى لە دەرەوہى ئەم ياسايە پارتى سياسى ھىچ بودجەيەك نە لە ناوخۆ نە لە دەرەوہ وەربگرى.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەروكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەرپىز رابوون توفيق.

بەرپىز رابوون توفيق معروف :

بەرپىز سەروكى پەرلەمان.

پىشتگىرى پىشنيارەكەى بەرپىز بىستوون فائق دەكەم، و تەئكىد دەكەم كە ھىچ عوزرىكى ياساييمان نىيە كە پىشنيار جى نەكرىتەو لە بەندىك لەو بەندانە، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەروكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، منىرە خان فەرموو.

دردده چی بۆ ئهوهیه که ته حدید دهکا، و ئهوه جیهه تهشی ته حدید کردوو که حیزبه که بودجه که ی لئ
وهرده گریت، به لئ، ئیمه داوا دهکهین وهکو خوی بدریته دهنگدان بهریز سهروکی په رله مان.

بهریز د. یوسف محمد صادق / سهروکی په رله مان:

باشه، بهریز کاک علی حه مه صالح.

بهریز علی حه مه صالح :

بهریز سهروکی په رله مان.

ئه گهر له درده وهی یاسا پاره بدریته به ههر حزبیك، نامه شروعه، یه عنی هیج یاسایهك ریگای پی نادا،
به لام ئه مه رهنکه له رابردوودا و هه ندی حالت بوو بیته یا خود هه ندی گومان بوو بیته، به بۆچوونی
ئیمه ئه گهر ته ئکید بکریته وه که ئه م بودجه یه تاکه سه رچاوه ی پیدانی پاره و هاوکارییه به حیزبه کان،
ئیتیمیئانی زیاتر لای فراکسیونه جیاوازه کان لای خه لکی کوردستان دروست ئه کا، بۆیه به بۆچوونی
ئیمه ش زیاد کردنی ئه م بره گه یه رهنکه هیج زیانیکی نه بیته، بگره مادام ئیتیمیئان بدریته خه لکی
کوردستان و لایه نه کان، ئه گهر هه موو لایه نه کانتان پیتان باش بوو ئه و ئیتیمیئانی بۆ دروست بی ئیمه ش
پیمان باشه.

بهریز د. یوسف محمد صادق / سهروکی په رله مان:

زۆر باشه، لیژنه ی ناوخوا.

بهریز صالح فقی محمد:

بهریز سهروکی په رله مان.

پشتیوانی له راکه ی کاک علی ده که م، که ته ئکید بکریته وه.

بهریز د. یوسف محمد صادق / سهروکی په رله مان:

کاک ئومید فه رموو.

بهریز ئومید عبدالرحمن خو شناو :

بهریز سهروکی په رله مان.

باسمان کرد ئه و یاسایه به ته وافوق بووه، ماده دی دوو حه فت بره گه بوو، روحی یاساکه بوو، به بی
ده ستکاری کردن رویشته، که واته ماده دهکانی تریش پیویست به ده ستکاری ناکات، سه باره ت به و پیشنیاره که
ده گوتری په رله مان تار ئه گهر له فراکسیونیك رویشته راسته مو لکی حیزبه که یه، کیانه که یه، به لام ئه و
په رله مان تاره، با مه سه له ی ئازادی ته سک نه کریته وه، ده کری له حیزبه که که م بکریته وه، خوی
په رله مان تاره که له گه ل خوی نایبات و، سه باره ت به سه رچاوه ی دا هاتی حیزبیش ناکری قه یید و شه رت
بکری، به شی زوری حیزبه کان له و ولاته دا به شیوازی دیکه، به لام له سه رچاوه ی ده ری نایساییه،
ناشه رعیه، بۆیه داواکارین وهکو خوی بره و ده قه ئه صلکه ئه گهر دهنگی نه هینا ئه و جا ئه وانیه ی دیکه
مونا قه شه ی بکریته و پیشنیاره کان هه لگی ری.

بهریز د. یوسف محمد صادق / سەرۆکی پەرلهمان:

باشه، دهقه ئەصلیهکه وهکو خۆی لیژنه یاساش داواى ئەوه ئەکا که بیخهه دهنگهوه، لیژنه یاسایی داوا ئەکات ئەو دهقه بخهینه دهنگهوه، باشه، ماددهی چوارهم بهو شیوه که هاتوووه ئەبخهینه دهنگهوه، کى له گهئیهتی؟ 62 کەس له گهئیهتی، کى له گهئى نییه؟ کەس له گهئى نییه کهواته پهسهند کرا، ماددهی پینجهه.

بهریز د. فائال فرید :

ماددهی پینجهه : پيوسته له سەر ئەنجومهنى وهزيران و لایهنه پهيوهندیدارەکان ئەم یاسایه جى به جى بکهن.

بهریز د. یوسف محمد صادق / سەرۆکی پەرلهمان:

بهئى فەرموو كاك ابو كاروان :

بهریز عبدالرحمن فارس (ابو كاروان) :

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

پيم وايه هەر ياسايهك دەرچى مادديهك تيا ئيزافه ئهكرى، ناوهرۆكى ئەم یاسایه تهعاروز نهكا له گهئ ياسايهكى تر، موقتەرحم وايه ئەوه ئيزافه بكرى، زور سوپاس.

بهریز د. یوسف محمد صادق / سەرۆکی پەرلهمان:

منیره خان فەرموو.

بهریز منیره عثمان علی :

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

من داوا ئەکەم ئەو پيشنياره كاك رابوون كردى بو مهسهلهى گواستنوهى ئەندامىكى پەرلهمان له فراكسيۆنهكهوه بو فراكسيۆنىكى تر يا خود سەربهخۆ بوونى، ماددهیهكى تری بو ئيزافه بكرى، بكریتە ماددهیهكى زیاد.

بهریز د. یوسف محمد صادق / سەرۆکی پەرلهمان:

ئەوه له ماددهی دووهم موناقتشه کراوه، مادام له ماددهی دووهم موناقتشه کراوه دوایی ماددهی دوو بهو شیوهیه خرایه دهنگدانهوه، تهواو، کۆتایی پى هات، پینچ ئەخهینه دهنگهوه، كاك فهمان فەرموو.

بهریز فهمان فیصل :

بهریز سەرۆکی پەرلهمان.

ئیمه له گهئ ئەوه داین که ئەو یاسایه له لایهن حکومهتهوه جى به جى بكریت، بهلام له گهئ ئەوهش داین که ئەو بهشەى (منحه) که مانگانە پيوسته حکومهت بیدایه بهو حیزبانە، له بهر ئەو تهقهشفه راگیرا،

که ههموو حیزبهکان ئاماژە بەو دەدەن که ئەووە ناشەری بوو، نایاسایی بوو، ئیتر ئەو بودجەى که مانگانە نەدریتن بە هیچ حیزبێک، زۆر سوپاس.

بەرپێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، بەئێ کاک سۆران فەرموو.

بەرپێز سۆران عمر سعید :

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێش ماددەى پینج، من داوا ئەکەم ماددەیهکی تری ئیزافە بکریت، چونکە ئەم یاسایە پێویستی بە رێنماییە بۆ جی جی کردنی و، وهزیری دارایی پێویستە رێنمایی جی بە جی کردنی ئەمە دەر بکا، بۆیە زەرورە پێش ئەنجومەنى وهزیران رێنمایی وهزیری دارایی دەرچی، چونکە ئەو پوینتانه هەندیک له پەرلەمانتارانیش لیب تیناگەن، و ئەو خال بەندیانەى دانراوه ئەو ئیستیحقاقانە ئەبى بە رێنمایی تەسبیت بکری، زۆر سوپاس.

بەرپێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، کاک صالح فەرموو.

بەرپێز صالح فقی محمد :

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

من ئەمەویست لەو ماددەیه که له سەرەتاوه دوو موناقتشەى له سەر گراوه، بە پێى قانون ئەمانەى که بە نەص دیاری گراوه، برى پارەکه هاتوو، هیچ تەفسیریک هەلناگری، ئەوەى ئێ ئەکری دواى سەدا یەک (۱٪) بە پێى ئەو رێژە کورسیانە دابەش ئەکری، واتە بە پێى ماددەکان ئەوەى که ناوی پارە هاتوو هیچ رێنماییى ناوی، ناوی پارەکه هاتوو له بودجەى عام سەدا (۱٪) دانەئری، دواى کورسیەکان دابەشى سەر ئەووە ئەکری.

بەرپێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

باشە، بزانی راي لیژنە پەيوەندیدارەکان چیبە؟ دکتۆر ابراهیم فەرموو، دکتۆر عبد الله فەرموو.

بەرپێز عبدالله جاسم :

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێشنیار دکەم ماددەکا دی ژى بۆ ئیزافە کەین و یاسا بێتە جی بە جی کرن، دواى حکومەتى هەریمی کوردستان قورتال بیت لەو قەیرانە دارایی یە، چونکە دى بیتە مۆلک ل سەر حکومەتى.

بەرپێز د.یوسف محمد صادق/ سەرۆکی پەرلەمان:

وا بزانی کاک دکتۆر باسى ئەوهمان کرد، وتمان له گەل ئەنجومەنى وهزیران قسە ئەکری بۆ ئەوەى که ئەم یاسایە له چوار چپوهى سیاسەتى تەقەشوف جی بە جی بکا، بەئێ فەرموو لیژنە دارایی.

بەرپىز على حەممە صالح :

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بۇچوونەكەى كاك سۆران دەقىقە، چەنكە لەم پروژە ياسايدەدا ھىچ بىر ئامازەى پىنەدراوہ واتە ملىيۇنە دىنار نىيە، ھىچ پارەيەك نىيە، ھەمووى رىژە و پۆينتاتە، ئەم پۆينتاتەش يەكجارج رىنمايى ناوئ، سالانە بەردەوامى پىويستى بە رىنمايى، چونكە ئەمسال بودجە كەمە، پارەكەى تۆ كەمە، سالىكى تر بودجە زياد دەكات پارەكەت زياد دەكات، سالىكى تر كەم ئەكاتەوہ، واتە پۆينتاتە عەمەلىكى تەصاعدى، تەنازولى، بۇيە بە تەئكىد ئىمە پىمان وايە وەزارەتى دارايى موختەص ترە لە ئەنجومەنى وەزيران، كارى ئەوانە، رىنمايى پىويست و دەقىقى بۇ دەرکەن، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

زۆر سوپاس، لىژنەى ياسايى، باشە، لىژنەى ناوخۆ، ئەوا ئەكرى ھەر لە ماددەى پىنج جىي بىكرىتەوہ، و وەزارەتى دارايى، ئابوورى رىنمايى پىويست بۇ دەرگا بۇ جى بە جى كردنى ئەم ياسايە، فەرموو كاك صالح.

بەرپىز صالح فقئى محمد :

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من پىم وايە كە شتىك لە ياسا رىكخرا بوو، ناكرى جارىكى تر رىنمايى پى دەركرى، ئەوہى سالانە ئەكرى رىنمايى دەركرى، بەلام ھىچ لەوہ ناگۆرى، بۇ نموونە پىكھاتەكان دانزاوہ ۸۰ ملىيۇن، كە تۆ ديارى ئەكرى.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

كاك صالح كراوہ بە رىژە، بە ۸۰ ملىيۇن نەماوہ، كراوہ بە رىژە.

بەرپىز صالح فقئى محمد :

ھەر لە سەرەتا لە ئەصلى ماددەكە بە ھەلە خرايە، تەنيا ئەو ماددەيە زياد كرى ئەوہى كە بە نەص بوترى، دواتر ئەوہكەى بە رىژە دابەش ئەكرا.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

خوى دوايىش كە رىنمايىكە دەرئەكرى، رىنمايىكە ناكرى لە گەل ياساكە ناكۆك بى، رىنمايىكە بەر مەبنای ياساكە ئەرىژى.

بەرپىز صالح فقئى محمد :

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ھەموو ياسايىك كە پەرلەمان دەرى ئەكا، حكومت پىويستە رىنمايى بۇ دەر بكا، ئەوا ئىلزامى خويەتى پىويست ناكات ئەو ئىلزامەى ئەوہى كە بە نەص ھاتووہ ديارى ئەكا، باقى لە (۱٪) دابەش ئەكا.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق/ سەرۋكى پەرلەمان:

كاك ابو كاروان فەرموو.

بهرپرز عبدالرحمن فارس (ابو کاروان) :
بهرپرز سهروکی په رله مان.

ههر بریاریک لیره وه در چوه پویسته بچیت بو نه نجومه نی وزیران، نه نجومه نی وزیران رینمای دهر
نهکا، له ریگای و مزاره تی داراییه وه، یه عنی په رله مان په یوه نندیه کی راسته خو ی له گهل نه نجومه نی
وزیرانه، یان نه تواینن بلین له ناستی نه وه، بویه یه عنی لیره نه و رینمایانه پویسته له ریگای
نه نجومه نی وزیرانه وه دهر بچی، زور سوپاس.

بهرپرز د. یوسف محمد صادق / سهروکی په رله مان:

لیژنه ی یاسای سیاغته تان کرد؟ فه رموو.

بهرپرز د. قالا فرید :

مادده ی پینجه م : پویسته له سهر و مزاره تی دارایی و نابووری رینمای پویست دهر بکاتن بو جی به جی
کردنی نه م یاسایه.

بهرپرز د. یوسف محمد صادق / سهروکی په رله مان:

کی له گه لیه تی؟ ۶۴ کس له گه لیه تی، کی له گه لئ نییه؟ ۷ کس له گه لئ نییه، که واته په سه ند کرا.

بهرپرز د. قالا فرید :

مادده ی شه شه م : پویسته له سهر نه نجومه نی وزیران و لایه نه په یوه ندره کان، نه م یاسایه جی به جی
بکهن.

بهرپرز د. یوسف محمد صادق / سهروکی په رله مان:

کی له گه لیه تی؟ ۷۵ کس له گه لیه تی، کی له گه لئ نییه؟ ۳ کس له گه لئ نییه، که واته په سه ند کرا،
مادده ی حه وته م.

بهرپرز د. قالا فرید :

مادده ی حه وته م : نه م یاسایه له روژی بلا و کردنه وه ی له روژنامه ی فه رمی (وهقائعی کوردستان) دا کاری
پی ده کریت.

بهرپرز د. یوسف محمد صادق / سهروکی په رله مان:

کی قسه هیه له سهر نه م برگه یه؟ کس نییه، کی له گه لئ؟ سوپاس، کی له گه لئ نییه؟ ۷۵ کس
له گه لیه تی، کی له گه لئ نییه؟ ۳ کس له گه لئ نییه، بویه په سه ند کرا، مادده ی ۷ د. قالا فرید فه رموو.

بهرپرز د. قالا فرید ابراهیم:

بهرپرز سهروکی په رله مان.

مادده ی / ۷

نه م یاسایه له روژی بلا و کردنه وه ی له روژنامه ی فه رمی (وهقائعی کوردستان) دا کاری پی ده کریت.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

كى قسەى ھەيە لەسەر ئەمە، ناوەگان بنووسين، ئەم بەرپىزانە ناويان نووسراوه، مامۆستا مەروان گەللى، بەرپىز رابوون توفيق مەعروف، ئومىد حەمە على، منيرە عثمان، سۆران عمر، محمود عمر، رېواز فائق، د.شىركۆ جودت، مامۆستا مەروان فەرموو.

بەرپىز حسين اسماعيل (مەروان گەللى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو ياسايە ئەسەرى رەجى ھەبىت لە ۲۰۱۴/۱/۱ ھەمە ھىساب بىكرىت.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

كاك رابوون فەرموو.

بەرپىز رابوون توفيق مەعروف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەو ھۆيەو ھەمەتى ھەرىمى كوردستان، بودجەى حيزبەگانى لە ۲۰۱۴/۱/۱ ھەمە نەداو، بۆ ئيزافەى قسەگانى بەرپىز مامۆستا مەروان، حكومەت كاتى ئەو پارە دەدات دەبى ليرە ئەسەرىكى رەجى ديارى بىكرى كە ليزنەى ياساى دابىژنەو ھەمە كە حكومەت بە گوپرەى ئەم ياسايە لە ۲۰۱۴/۱/۱ ھەمە بودجەى حيزبەگان سەرف بىكرى.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

كاك ئومىد فەرموو.

بەرپىز ئومىد حەمە على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتيوانى لە قسەگانى كاك رابوون و مامۆستا مەروان دەكەم.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

خاتوو منيرە فەرموو.

بەرپىز منيرە عثمان:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پشتگىرى قسەگانى كاك ئومىد و كاك رابوون و مامۆستا مەروان دەكەم.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

كاك سۆران فەرموو.

بەرپىز سۆران عمر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش ھاۋرام لەگەل ئەو دەى كە ئەو ياسايە لە رۆزى ۲۰۱۴/۱/۱ كارى پى بىرى لە رۆژنامەى (وفاقىعى كوردستان) بلا و بىرىتەو.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

كاك محمود فەرموو.

بەرپىز محمود عمر:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش ھاۋرام لەگەل ھاۋرپىيانم لە ۲۰۱۴/۱/۱ دەو كارى پى بىرى و لە (وفاقىعى كوردستان) دەو بلا و بىرىتەو.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

زۆر سوپاس، د.رپواز فەرموو.

بەرپىز د.رپواز فائق:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەرپاستى دا من ئەگەرپىمەو بۆ دوينى، رەبىتى دەگەمەو بە دوينى، ئىمە بۆ برپارەگەى پىشمەرگە ئەو دەى كە پەيوەندى بە مەسائىلى مالىيەو بوو وتمان تا وەكو قەيرانەگەى حكومەتى ھەرىمى كوردستان تەواو نەبى، ئەو شتانەى كە مەسەلەى مالىن خەرج ناكرى، بۆ بودجەى حىزبەگان دەلئىن لە ۲۰۱۴/۱/۱ دەو ئەم ياسايە جى بەجى دەكرى، من دەزانم ھەموو حىزبەگان ھەقى خۆيانە بە حىزبەگەى منىشەو كە لە ۲۰۱۴/۱/۱ دەو ھىچمان وەرنەگرتوو، بەلام ئىحترامەن بۆ ئەو وەزەى ئىستا با بلئىن لەرۆزى دەرچوونىەو جى بەجى دەكرى.

بەرپىز د.يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

بەرپىز د.شېركۆ فەرموو.

بەرپىز د.شېركۆ جودت:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بەو ئەشكالىتە ئەگەر لە بودجەى ۲۰۱۴ دا، بۆيە پىشتىوانى لەرپىزان دەگەم كە جەخت لەو بەكەنەو كە ۲۰۱۴/۱/۱ دەو جى بەجى بىرى، ئىمە لە بودجەى ۲۰۱۴ دا كە ماوئەيكى تر ناچار دەبىن موناقتەشەى بەكەنەو و پەسەندى بەكەن وەكو سىستەمى بودجە لە ھەرىمى كوردستاندا، ئەم ياسايە لەگەل بودجەى ۲۰۱۴ دا جى بەجى بىرى، لەبەرئەو دەى لەناو بودجەى ۲۰۱۴ دا ئەشكالىتەگەى تىرىش ھەل دەبى كە تەعاروز نەكات لەگەل ئەو برپارانەى كە پىشتىر بۆ پىشمەرگە دراوہ يان بۆ ئەمە.

بەرپۇز د.يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):
كاك شوان فەرموو.

بەرپۇز شوان احمد نعمان:
بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە زۆر موناڧەشەمان لەسەر ئەو مەوزوعە كرددوو كە ھەرئىمى كوردستان بە چ قەيرانىك دا دەروا، بۇيە
پشتىگىرى لە پىشنىيازەكەى د.رپۇز دەكەم.

بەرپۇز د.يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):
خاتوو امنە فەرموو.

بەرپۇز امنە ذكرى:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەر وەكى ھافكارا من د.رپۇز، كاك شقان ئىشارەتى پى دا لەژىر قەيرانەكا ئابوورى، بودجا ئەحزابا
ئىستىنا نەبىتن، قى مەوزوعى دا، پاش دەرچوونا قى ياسايى وەكو ھەمى ياسايى دى تر جى بەجى كرنى
پىش دەرچوونا وى بىتن.

بەرپۇز د.يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):
كاك دلشاد فەرموو.

بەرپۇز دلشاد شعبان:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەزى ھەر پىشتەفانىا امنە خان و كاك شوان و د.رپۇز دەكەم.

بەرپۇز د.يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):
د.عبدالله فەرموو.

بەرپۇز عبدالله جاسم رجب:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەزىش ھەر پىشتىگىرى ناخافتنىت براىت خۆ و د.رپۇز دكەم و سوپاس.

بەرپۇز د.يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

با راي ليژنه پەيوەندارەكان وەربگىرن، كاك ابو بكر فەرموو.

بەرپۇز ابو بكر ھەلەدنى:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

منىش پىشتىگىرى راکانى كاك رابوون و مامۆستا مەروان دەكەم.

بەرپۇز د.يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

زۆر باشە، ليژنەى دارايى فەرموو.

بەرپز ئومىد عبدالرحمن خوشناو:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەۋەدى لە دەققەدا ھاتوۋە ۋەكو خۆى بخرىتە دەنگدان، لەبەرئەۋەدى دوو پېشنيارى جياواز ھەيە، دەكرى ئەۋەدى پېشەكى دەققە ئەسلەيەكە بخرىتە دەنگدان پاشان پېشنيارەكان بخرىنە دەنگدان.

بەرپز د.يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

باشە با بزانيں راي ليژنه پەيوەندارەكان چيە؟ كاك على فەرموو.

بەرپز على ھەمە صالح:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

من سەرنجتان بۇ چەندخائىك رادەكېشم، بەشىكى زۇريان من دئنيام لە خەمخۆرى و پەرۇشيانە بۇ گەرانەۋەدى پارە بۇ خەزىنەى دەۋلەت، بەلام ئەگەر لە ۲۰۱۴/۱/۱ ھە ئەم ياسايە جى بەجى نەكرىت پارەى زياتر سەرف دەكرىت نەك كەمتر، چونكە بە پىي سالانە دۆخەكە وايە، بە پىي ئەۋەدى پېشوو سەرف دەكرىت لە سائىك دا ۱۸۵ مىليار دىنار تەرخان دەكرى، واتە ئەۋە نىە بلىي ئەم شەش مانگە كە قەيرانەكە ھەل بوو، پارە نادەمە ئەم حيزبانە دەيدەيتەۋە بە پىي ئەۋەدى پېشتووتر، كەواتە زياتر لە ئەۋە دەكات كە لەم پەرۇزە ياسايە ئامازەى پىدراۋە، واتە ئەگەر نەئىي لە ۲۰۱۴/۱/۱ ھە بلىي لەرپۇزى دەرچوونىەۋە، تۆ نەك پارەت نەگەرانەۋەتە بۇ ھكومەت، بەلكو ئىزافەى زياترت كەدوۋە و پارەى زياتر دەدەيە ھكومەت، چونكە ۋەك تەئكىد دەكەمەۋە، مەسەلەن چەند حزبىك ھەبوو بودجەكانيان پېشتووتر راگىرا، كە كرايەۋە پىيان دراۋە، ئەمە خالى يەكەم، خالى دوۋەم/ يەئنى ئەگەر پەرۇشەكە لەۋەۋەيە واقەكەيە، بگەرپىنەۋە سەر بوجەى ۲۰۱۱ و ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳ دەئى ئەم پارەيەى كە ۋەكو بودجە بە حيزبەكان دەدريت سولفەيە، سولفە دەبى تەسويە بكرىت، پاكتاۋ بكرىت، كەى پاكتاۋ دەكرى؟ قانۋن دەرچى ئەبى ئەۋ پارەيە پاكتاۋ بكرى، بە چى پاكتاۋ بكرى؟ بە پىي ئەم قانۋنە، يەئنى ئەمەى من دەيلىم لەرۋوى قانۋنەۋە شتىكى قانۋنە، چونكە بە سولفە دراۋە، سولفە دەبى پاكتاۋ بكرى، كى ئەئى وانىيە ئەمە قانۋنە، خالى دوۋەم ئە گەر بە پىي خەمخۆرى و گەرانەۋە بۇ ھكومەت ۱۸۵ مىليار لە سائىك دا ۱۸۵ مىليار دەكاتە ۹۵ مىليار بۇ مانگىك بە پىي ئەمە دئنياتان دەكەمەۋە زياتر لە ۸۰ مىليارشە، ۱۵ مىليار دەگەرپىنەتەۋە، ئىتر ئەمە بۇ زەرەردانە، دوو/ قسە لەسەر ئەۋە كرا ئەۋ پارەيە سەد جار تەئكىد دەكەمەۋە، ئەم پارەيە ئىستا خەرج ناكرى ھەتا بلىي لە ۋەزەى خەلك دەگورپى كەى ئەم قەيرانە داراييە ھەل بوو؟ كەى خۋاى كەرد بودجەمان زيادى كەرد ئەۋ كاتە ئەمە سەرف دەكرىت و سوپاس بۇ ئىۋەش.

بەرپز د.يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

خاتوو بىگەرد قسەيەكى تەرت ھەيە؟ فەرموو.

بەرپز بیگهر دلداد تالهبانی:

بەرپز سهرۆکی پهرلهمان.

والله من مولا حهزهیه کم له سهر قسهکانی لیژنه‌ی دارایی ههیه و دهمه‌وی ئامژه‌ی پی بدهم، له بهرئه‌وه‌ی له رابردوودا ئیمه خاوه‌نی یاسایه‌ک نه‌بوینه که بودجه‌ی ئه‌حزابی پی ریک بخری، ده‌قیکی قانونیش نییه له ههریمی کوردستان دا بلێ ئه‌گهر حیزبیک له ماوه‌ی ئه‌و قهیرانه‌دا بودجه‌ی وهرنه‌گرت دوایی هه‌مووی قهره‌بوو ده‌کریته‌وه و حکومه‌ت ده‌یداته‌وه، له بهرئه‌وه‌ی ئیمه له سهر نه‌سی ئه‌و قانونه کار ده‌که‌ین که له مه‌ودوا له وه‌قائیع بلا‌وده‌کریته‌وه، له بهرئه‌وه‌ی ئیمه پیمان وایه ده‌قه‌که وه‌کو خۆی بمینیته‌وه، ئه‌وه‌ی که کاک علی ده‌لی ته‌سه‌ور ناکه‌م به‌و شیوه‌یه نییه حکومه‌ت هیچ ده‌قیکی قانونی نییه ئیجباری بکات که قهره‌بووی حیزبه‌کان بکریته‌وه، وه‌ریش ناگیر.

بەرپز د. یوسف محمد صادق (سهرۆکی پهرلهمان):

یاسای بودجه ئیلزامی حکومه‌تی کردوو که سولفه بدات به حیزبه‌کان، خاتوو هیفا فهرموو.

بەرپز هیفا حجی میرخان:

بەرپز سهرۆکی پهرلهمان.

من پشتگیری قسه‌کانی کاک علی ده‌که‌م به پیی ئه‌و یاسایه که ئه‌مرۆکه دامانپرشتوو، زیاتر له ۱۴ ملیار دینار ده‌گهریته‌وه بۆ حکومه‌ت، که ئیستاش ۲۵ ملیار زیاتره، ئه‌وه به قازانجی حکومه‌ت ته‌واو ده‌بیت.

بەرپز د. یوسف محمد صادق (سهرۆکی پهرلهمان):

باشه لیژنه‌ی یاسایی با قسه‌کانی خۆیانی بکه‌ن، دوایی به ده‌نگدان یه‌کلای ده‌که‌ینه‌وه، فهرموو.

بەرپز د. به‌هار محمود فتاح:

بەرپز سهرۆکی پهرلهمان.

دوو پېشنیار هه‌بووه، پېشنیاریکیان ئه‌وه‌یه وه‌ک خۆی بمینیته‌وه، ئه‌وه‌ی که ده‌لی ده‌بی له رۆژی بلا‌وکردنه‌وه به مه‌عنای ئه‌وه‌ی وه‌کو خۆی بمینیته‌وه، پېشنیاریک هه‌یه ده‌لی ۱/۱ به ده‌نگدان با یه‌کلا بکریته‌وه، هیچیان نایاسایی نین.

بەرپز د. یوسف محمد صادق (سهرۆکی پهرلهمان):

کاک صالح فهرموو.

بەرپز صالح فقی:

بەرپز سهرۆکی پهرلهمان.

حکومه‌ت له بهرئه‌وه‌ی که ئیستا له قهیران دایه، مولزه‌م نییه به‌وه‌ی ئه‌و پارانه بگه‌رپنیته‌وه بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌گهر ۱۵ ملیاری زیاد یان که‌م بی، له کاتی‌ک دا حکومه‌ت پېشتریش له قهیران دایه ئه‌و پارویه سهرف ناکریته‌وه.

بەرپىز د. يوسىف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

مولزەمە، باشە كاك صالح ئەو رايە باسكرا، بەلام جارانى تىرىش بودجە لە حىزبەكان بىراو و حكومەت ھەموو بودجەى مانگەكانى تىرى بۇ گىراونەتەو، بۇيە حكومەت ئىستا مولزەمە لە مانگى يەكەو بودجە بۇ حزبە سىياسىيەكان بگىرپتەو، چونكە بە پىي ياساى بودجە ئەركى حكومەتە ميزانىە بۇ حزبە سىياسىيەكان دابىن بكات، لەبەرئەو ئەوئەى كە لىژنەى دارايى وتيان ھەردووكانى وتيان راستە و دەقىقە، دەيخەينە دەنگەو كى لەگەئەتى كە وەكو خۆى بمىنىتەو؟ ۳۶ كەس لەگەئى نىيە، كەواتە وەكو خۆى مايەو، فەرموون بۇ ھۆكارەكانى دەرچواندن.

بەرپىز د. قالا فرىد ابراھىم:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھۆكارەكانى دەرچواندن

لەپىناو گەشەكردن و پەرەپىدانى پرۆسەى سىياسى و فرە حزبى لەھەرئەمدا، چەسپاندى ديموكراسىيەت و بەشدارى چالاكىيانە لەژيانى سىياسىيدا، ھەروەھا رىكخستنى بودجەى حزبەكانى مۆلت پىدراو لەھەرئەم بەشئەوئەكى شەفاف و دادپەروورانە لەبودجەى گشتيدا، ئەم ياسايە دەرچوونىدرا.

بەرپىز د. يوسىف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

كىي لەگەئەى تەكايە بەدەستى بئند بكات؟، ۵۹ كەسى لەگەئەى، كىي لەگەئەى نىيە؟، ۲۰ كەسى لەگەئەى نىيە، كەواتە بەزۆرىنەى دەنگ وەرگىرا؟، پىرۇزبايى لەخەئكى كوردستان دەكەين بەبۇنەى دەرچوونى ئەم ياسايە، زۆر سوپاس بۇ لىژنە پەيوەندىدارەكان، فەرموو بگەرپتەو بۇ شوپنەكانى خۇتان، كۆى ياساكە ناخرىتە دەنگەو، پىويست ناكات، كاك باپىر پىم وتى ماددە بەماددە خرايە دەنگەو، بۇيە پىويست ناكات كۆى ياساكە بخرىتە دەنگەو، كاك قادر فەرموو.

بەرپىز قادر ئۆتمان رسول:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەپىي ماددەى ۵۴ بىرگەى دوووم خالى ۴ مۆلت ئەدات بە ئەندامى پەرلەمان، ئەگەر بىرۆكەيەك ھەبىت پەيوەست بىت بەكشەى خەلكەو بەختە روو، داوا دەكەم لەجەنابان كەوا رىگەمان پى بەن شتىكمان نووسيوە من و مريەم خان، بەناوى ھەردووكمانەو دەيخەينە روو، ئەگەر مۆلتەمان پى بەرىت.

بەرپىز د. يوسىف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

چەند بىرۆكەيەكى تر ھەبوون لەسەرەتاي دانىشتنەكانەو باسكرا، يەككىيان بىرۆكەى خاتوو شوكرىيە، فەرموو خاتوو شوكرىيە.

بەرپىز شىركىيە اسماعىل مصطفى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

من وەكو ياداشتىك دياره لەسالانى راپردوو گەنجىكى زۆرى ئەم ھەرىمە روويان لەھەندەران كرددوو، لەرىگاي ناياسايىيەو چوونەتە دەرەووى ولات، لەرىگادا دەستگىر كراون، بەتايبەتى لەولاتى يۇنان، بەشىكى تر لەم گەنجانە، گەشتوونەتە شوپىنى مەبەست، بەلام سەرپىچىيەكى ياسايى ئەو ولاتەيان كرددوو، بەو ھۆيەو كەوتوونەتە بەندىنخانەو، ئىتر دوورى و بەندى و بىكەسى رووى لەوانە كرددوو، ھەلبەتە ئەمانە رۆلەى ئەم ھەرىمەن، گشتيان دايك و باوك و خوشك و براو منال و خاوخىزانيان ھەيە، ئەمانە دەستەو ئەژنۇن و ھىچيان پى ناكىت بۇ رۆلەكانيان، داوا لەبەرپىزان دەستەى سەرۋىكايەتى پەرلەمان دەكەم، لەگەل لايەنى پەيوەندىدار بەھەماھەنگى، ھەماھەنگىيەك دروست بكىت بۇ نازاد كىردنى ئەم بەندىكراوانە لەچوارچىووى ياسادا، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. يوسف محمد صادق (سەرۋىكى پەرلەمان):

زۆر سوپاس، بەرپىز على، فەرموو.

بەرپىز على ھەمە صالح:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە بەدواداچوونىكى وردمان كرد لەسەر كىشەى پىدانى مووچەى فەرمانبەرانى ھەرىمى كوردستان، ئىستا مانگى ۸ نزيك دەبىتەو و ھىشتا فەرمانبەرانى ھەرىمى كوردستان مووچەى مانگى شەشيان وەرنەگرتوو، بە پى ئەو بەدواداچوونەى كە ئىمە كىردوو مانە ھەشت سەد مىليار دىنار پىويست بوو بۇ مووچەى مانگى ۶ ى فەرمانبەرانى ھەرىمى كوردستان، بەلام دوو سەد و سى مىليار دىنار سەرف كراو، واتە ۵۷۰ مىليار دىنار سەرف نەكراو، بەم پىيەش ئەمە پىش دابەش كىردنى ئەو فىئە كەمەى وەزارەتى ناوخۇ، بەم پىيەش نزيكەى ۷۱٪ ى مووچەى ھەرىمى كوردستان نەدراو، وەزارەتى دارايى دەئىت داھاتم لە ماوەى مانگىك دا ۱۵۰ مىليار دىنار، بەلام كۆى خەرجىيەكانى حكومەتى ھەرىمى كوردستان، لە سالىك دا ترليۇنىك و ۱۵۰ مىليار دىنار، بەم پىيەش بى وەزارەتى دارايى ناتوانى ۱۵٪ ى خەرجىيەكانى ھەرىمى كوردستان دابىن بكات، لەو ۱۵۰ مىليار دىنارەى كە خۇشى وەدەستى دىت، ھىچ برە پارەيەك تەرخان ناكات بۇ پىدانى مووچەى فەرمانبەرانى، كۆى گشتى ئەو پارەيەى كە وەدەستى دىت ئەكرى بۇ خەرجىيەكانى بەكاربىردن، گىرەكە لىرە بەم شىوہىيەى خوارەوہىيە، ئىستا وەزارەتى دارايى بۇ دابىن كىردنى مووچە بە تەواوەتى پىشتى بەستوو بەوہى وەزارەتى سامانە سروشتىيەكان لە ئىستادا بۇ ئەوہى مووچەى فەرمانبەرانى مانگى شەشى ھەرىمى كوردستان بىرەت، وەزارەتى دارايى پىويستى بەوہىيە كە وەزارەتى سامانە سروشتىيەكان برى ۵۷۰ مىليۇن دۆلارى پى بىدات، تاوہكو ئەم ساتەش ھىچ نامازەك نىيە بۇ دابىن كىردنى ئەم پارەيە، ئەمە لەلایەك، گىرەتى دووہىيەى حكومەتى ھەرىمى كوردستان ئەوہىيە كە سەرچاوہى دابىن كىردنى پارەكەيان بەو پىيەى لە وەزارەتى سامانە سروشتىيەكان دەئىن دۆلارە، پىرۆسەى

ئالگوگۆرگۈردى ۵۰۰ مىليۇن دۆلار بۇ سەرھەدە، لە مانگىك دا و ياخود لە چەند رۆژىك داو بە پشت بەستىن بەۋەى كە بازارى كوردستان قەيرانەكەى مانگ بە مانگ گەورە تر دەكات، بۇيە ئىمە ئەم پىشنيارانەى لاي خوارەمان ھەيە، بە پشت بەستىن بە داھاتى ناوخۇ و ئەو بېرى كە ئامازەى پى دەكرىت دەرواۋە دەروەبە ھىچ شىۋەيەك تاۋەكو مانگى ۱ يان ۲ى سالى ۲۰۱۵ ناتوانرى قەيرانى دارايى لە ھەرىمى كوردستان دا چارەسەر بىرى، بۇيە دەبى حكومەتى ھەرىمى كوردستان بۇ ئەۋەى ئەم گىرغە چارەسەر بىكات بىر لە قەرزىكى گەورە بىكاتەۋە، تاۋەكو ئەو كاتە، چونكە لە ۲۰۱۶-۱-۱ ھەدە بە پشت بەستىن بە ئەو ژمارانەى لە پارەى فرۇشتىنى نەوت و داھاتى ناوخۇ لەبەردەستدان دەكرى ئەم قەرزە بدىرغەۋە، خالى دوۋەم/ دەبىت بىر لە پلاننىكى جدى لەۋە بىرغەۋە كە ئىمە ۋەكو لىژنەى دارايى و ئابوورى بەدواداچوونى بۇ دەكەين و لەگەل كۆمەللىك راپوژكار لە گىتوگۆ دايىن، ھەرىمى كوردستان ئەگەر دراوى نەختىنەيى دىنارى لە بەغداۋە بۇ نەيەت فرۇشى نەوت بە دۆلارە، مامەلە كىردن بە دۆلار چ پىدانى مووۋچە و چ بازارەكانى ھەرىمى كوردستان گىرغەۋە تىرە دەبى حكومەتى ھەرىمى كوردستان بىر لە چارەسەر كىردى ئەم گىرغە بىكاتەۋە، خالى سىيەمى چارەسەرەكان ئەۋەيە ئىستا بەدەست ھىنانى ناوخۇ، كۆكردنەۋەى داھاتى ناوخۇ، خەرج كىردى داھاتى ناوخۇ، كۆمەللىك كەلپىن و كەموكورتى يەك چار گەورەى تىدايە كە ھەر سى مەحەتەكە پىۋىستى بە پىداچوونەۋەيە، خالى چوارەم/ بۇ ئەۋەى تەۋاۋەتى ئەم گىرغە چارەسەر بى، دەبى گۆرانكارى رىشەيى لە سىستەمى دارشتنەۋەى بودجەى ھەرىمى كوردستاندا بىرغەۋە، ئەگىنا بە بەدەۋامى بە پى ئەۋەى كە ئىستا ھەيە فەرمانبەرانى ھەرىمى كوردستان و مووچە خۇران و دواتر ھاۋولاتيان و بە گىشتى دەين بە قوربانى بەھۇى ئەم قەيرانەۋە زۆر سوپاس.

بەرىز د. يوسف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

خاتو نەجىبە فەرموو.

بەرىز نەجىبە لطيف:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە پى خالى ۴ لە بىرگەى دوۋەمى ماددەى ۵۴ ى پەيرەۋى ناوخۇ ئەم بىرۆكەيە لە رىگەى سەرۆكايەتى پەرلەمانەۋە ئاراستەى حكومەتى ھەرىمى كوردستان دەكەم بۇ ئەۋەى ئىشى لەسەر بىرى، بەرىز سەرۆكى پەرلەمان، بەرىزان ئەندامانى پەرلەمان، ديارە لە زۆربەى زانكو حكومىيەكانى ھەرىمى كوردستان كۆلىزى زانستە ئىسلامىيەكان ھەيە كە سەر بە ۋەزارەتى خويىندىن بالايە، لە سەنتەرى پارىزگاكانى ھەرىمى پەيمانگاي زانستە ئىسلامىيەكان ھەيە كە سەر بە ۋەزارەتى ئەوقاف و كاروبارى ئايىنىيە، بەلام تا ئىستا زۆر بەكەمى دەرجوانى ئەم زانكو و پەيمانگايانە دادەمەزرىن، دەتوانىن بلىين ھەر دانامەزرىن، بە تايبەتى كچان كە ھىچ چانسىكى دامەزندانىن نىيە، كەۋاتە نازانىن حىكمەت لە كىردنەۋەى ئەم كۆلىز و پەيمانگايانە چىيە؟ ئەگەر چارەنووسيان بەو شىۋە بى، لە كاتىك دا كە وانەى ئاينىش كراۋتە وانەيەكى لاۋەكى لە پىرۆگرامى خويىندىن دا وابەستەى زمانى عەرەبى كراۋە، ئەمەش لەلايەكەۋە ئەركى مامۇستاي

زمانى عەرەبى قورس كىردوۋە، بەشە وانەى لە وانەكانى تر زياترە، لەلايەكى تریشەوۋە گرنگى بەوانەى ئاين نادى و وانەيەكى ئىختىساسى نىيە لە خویندنگاگاندا، بۆيە داوا دەكەم سەرۆكايەتى ئەنجومەنى وەزيران لىژنەيەكى ھاوبەش لە نوینەرى ئەم وەزارتەنە پىك بەيىنى، وەزارەتى خویندنى بالآ، وەزارەتى پەرورەدە، وەزارەتى ئەوقاف و كاروبارى ئاينى، وەزارەتى كارو كاروبارى كۆمەلایەتى، وەزارەتى داد، وەزارەتى پلاننانان و وەزارەتى دارايى و ئابوورى بۆ ئەم مەبەستانە، ۱/ رىكخستن و پەرەپیدانى خویندنى ئاينى و ھەماھەنگى لەنىوان وەرگرتن و ھەلى كار بۆ دەرچووانى زانستە ئىسلامىيەكان، ۲/ ديارى كردنى ناونىشانى وەزىفە، عىنوانى وەزىفى بۆ دەرچووانى بەشەكانى كۆليژو و پەيمانگانى زانستە ئىسلامىيەكان بەم شېۋەيە: ۱/ مامۇستاي پەرورەدەى ئاينى و زمانى عەرەبى لە وەزارەتى پەرورەدە، ب/ پىش نوپۇز و وتارخوین لە وەزارەتى ئەوقاف و كاروبارى ئاينى، ج/ توپۇزەرى كۆمەلایەتى لە وەزارەتى خویندنى بالآ و وەزارەتى پەرورەدە، د/ مورشىدى دىنى بۆ چاكسازىيەكان و وەزارەتى كاروبارى كۆمەلایەتى، ھ/ مورشىدى دىنى بۆ حەج و عەمرە لە وەزارەتى ئەوقاف و كاروبارى ئاينى، و/ يارىدەدەرى قەزائى و لىكۆلەرى داد، دادنووسى لە دادگانى بارى كەسىتى وەزارەتى دادى، ۳/ وانەى پەرورەدەى ئاينى بىيئە وانەيەكى تايبەتمەند واتە ئىختىساسى و سەرپەرشتىارى پەرورەدەيى بۆ دابندىرئىت، ۴/ قوتايخانە ئاينەكانى سەر بە وەزارەتى ئەوقاف واتە ئامادەيىيەكان بە شېۋەيەك رىك بخرىت كە مافى وەرگرتىيان لە كۆليژو پەيمانگانى زانستە ئىسلامىيەكان مسۆگەر بىي، ئەو لىژنە ھاوبەشە لە وەزارەتەكان پىك دەھىندىرئى كۆبوونەوۋەى خولى لەگەل ھەر دوو لىژنەى ئەوقاف و كاروبارى پەرورەدەى پەرلەمانى كوردستان ئەنجام بەدات، سوپاس.

بەرپۇز د. يوسىف محمد صادق (سەرۆكى پەرلەمان):

كاك قادر فەرموو.

بەرپۇز قادر ئۆتمان:

بەرپۇز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپۇزان ئەندامانى پەرلەمان، ھەمووان ئاگاندارين لە دوا رووداۋەكانى ئەم دوايىيە ھەرىمى كوردستان تووشى قەيرانى سووتەمەنى بە تايبەتى بەنزين ھاتوۋە، ئىمە لىردا باس لە ھۆكارەكانى ئەم قەيرانەو دابىن نەكردنى برى پىويست لە بەرھەمى خۆمالى بەنزين ناكەين، چونكە بۆ ئەم مەبەستە پەرلەمانى كوردستان و بەرپۇز وەزىرى سامانە سروشتييەكان لەسەر داۋاي ژمارەى ياسايى پەرلەمانتاران بانگھىشتى پەرلەمان كرد، ھەرچەندە ئەم بانگھىشت كردنە نە بوۋە ھۆى چارەسەر كردنى قەيرانەكەو دۇزىنەوۋەى مىكانىزمىك كە گلەيى ھاۋولاتيانى لى نەكەويئەوۋە، بەلكو بەرز بوونەوۋەى نرخى بەنزينى لى كەوتەوۋە، رېنمايىيەكانى وەزارەتىش گۇرپانكارى ئەوتۇى بەسەردا نەھات لە كاتىكدا كە جى بەجى كردنى ئەم رېنمايىيانە بە لەبەرچاۋ گرتنى لەناكاۋى قەيران زۆر قورسن، بە نموونە ئەوۋە سائنامەى ئۆتۆمبىلەكەى بە ناۋى خۆى نەبى ناتوانى كۆبۇن وەرگرىت، فۇرمى خۇراك بە بنەما گىراۋە، لەبەرکەمى كات نامازە بە ھەموو رېنمايىيەكان و لىكەوتەكانيان ناكەم، دىمە سەر ئەسلى باس، ھەر بۆيە پىويستە نامازەى پى بەدىن

ئەۋەدەيە كە بە مەبەستى دروست كىردنى كۆيۈنى بەنزين وەزارەتى سامانە سىروشتىيەكان بەروارى ۲۰۱۴/۷/۲۶ ى ۋەك دوا وادە ديارى كىردوۋە، كە تەۋاۋى ھاۋولاتيانى خاۋەن ئۆتۆمبىل بتوانن كۆيۈنى بەنزين بۇ ئۆتۆمبىلەكانيان دروست بىكەن، كە بە دىئايىيەۋە ناتوانن تا ئەۋ وادەيە تەۋاۋ ئەيى بىن بە خاۋەنى كۆيۈنى بەنزين بۇ ئۆتۆمبىلەكانيان، چۈنكە پىنمايىيەكان زۇر قورس و ژمارەى ئۆتۆمبىلەكانىش زۇرە لە ھەرىمى كوردستان بە نموونە تەنھا لە مەركەزى قەزاي رانىيە كە من بۆيە نموونە بە قەزاي رانىيە دەھىنمەۋە، چۈنكە داتاي ئەۋيىم لەبەردەست دايە، كە ژمارەى ھاۋولاتيان ئەۋەى كە تىيدا نىشتەجىن، سەد ھەزار كەسە و ۱۰ ھەزار ئۆتۆمبىلى ھەيە لە كاتىك دا بە پىي ئەم داتايە كە لەبەردەست دايە تا ۲۳ ى ئەم مانگە تەنھا سى ھەزار ئۆتۆمبىل كۆيۈنى بەنزينيان بۇ كراۋە، بۆيە لىرە ئىمە پىشنيار دەكەين كە بۇ بەرپىزان داۋا بىكىرى لە وەزارەتى سامانە سىروشتىيەكان كە ئەگەر ناشتوانرى گۇرانكارى بەسەر پىنمايىيەكان دا بگەيەنرى، داۋا بىكەين كە وادەكە درىژ بىكىرئەۋە، لەبەرنەۋە جەژنى پىرۇزى رەمەزان لەبەردەممان دايە، لەپىناۋى بەرژەۋەندى گشتى دا، زۇر سوپاس.

بەرپىز د. يوسىف محمد صادق (سەرۋكى پەرلەمان):

خاتو امنە فەرموو.

بەرپىز امنە زكىرى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەرپىزان، پەرلەمانتاران، پەرلەمان بەرەف بەھقەدانى تەشرىعى دچىتن، ژ بەر ھەندى ئەز داخازا دەستەيا سەرۋكايەتىيى دكەم كو بە نقىسش داخازا پىشكەشيا ھەۋە كرى بەر روناھيا جفينا ۷/۳ / جەنابى سەرۋكى بارزانى دەربارەى دىراسەت كرنا پەرلەمانى پىرسا رىفراندۆمى ھەروەسا رىفراندۆم و گشت پىرسى، ئەم باش بىنين كو نىكىترىن دەم دەستەيا سەرۋكايەتيا لىژنا ناۋچىن كوردستانى دەرفە ئىدارا ھەرىمى بەيتە پىك ئىنان، بۇ ھەندى كو فى فەترا بەين فە دان يا تەشرىعى دا كار بىكاتە سەر سى تىشتا، ئەف لىژنە بەيتە راسپاردن كو كار بىكات بۇ ھەندى كو فەكرنا بەلگەيەن مېۋويى سەر ناۋچەيەن كوردستانى دەرفە ئىدارا ھەرىمى، كۆمفەكرنا بەلگەين جوگرافى سەر ناۋچەيەن كوردستانى دەرفەى ھەرىمى، ھەرچەندە ئەم ھەمى دزانين كەسى گومان تىدا نىنە ئەف ناۋچە ناۋچەيەن كوردستانىنە، لى دى ئامازە دەم بۆچى ئەف وان شولا بىكەين، يا سى ژى ئەف لىژنە بەيتە راسپاردن دور ئەۋ ياساۋ رىكەفتنى نىف دەۋلەتى ئەۋى دەربارى مافى چارەى خۇنقىس چەۋانى بىرپاردان سەر ئەۋ مافى رىفراندۆمى دەداتە گەلان، وان ياسا ھەميا كۆم فە بىكەين، ب زمانى عەرەبى و كوردى و ئىنگىلىزى بەيتە نقىسش ھارىكارى دگەل سەنتەرى فە كۆلىنيا پەرلەمانى و پىسپۇرىن زانستى، بۇھەندى كو ئەم فان ھەمى بەلگەنامە بدەينە قونسولخانەيى كو ھەۋلىرى ئەفرۆكە ل ھەقلىرى كارى خۇ دكەن، ھەروەسا بىنيرىن بۇ ھەمى رەفەندا كوردى فرى كەين بۇ ھەمى نۆينەرايەتىيى كوردى دەرفەى ۋلاتى دىەت بىانى بۇ ھەندى كو لۆبىيى بىكەن، كار بىكەن بۇ ھەندى بۇ ھارىكاريا ھەرىمى كوردستانى بىكەن بە ئەنجامداننا رىفراندۆمى، ھەروەسا من پى خۇشە ژى كو پەرلەمانى

كوردستانى ئەو جەيى بىتىن كۆزەتمەنەتتى بىداتە ھەمى وان نەتەوۋە و ھەمى وان ئايىنا ئەۋى كۆ ناۋچەين كوردستانى دگەل مە ژين بۆ ھەندى كۆ ژيان و پىكشە ژيانا ئاينى و ئەو تەساموھا كۆ ل ھەرىما كوردستانى دا ھەي زەمانەتەكى ئەم بىدەينە وان نەتەوۋە و وان ئاينا كۆ دگەل مەدژين بۆ پىرسا رىفراندۆمى و گشت پىرسىي، ھەروەسا مەن پى باشە ژى كۆ بابەتتى بزافا رىفراندۆمى بەيتە ساخ كرن، بۆ ھەندى كۆ ئەم بزافا بەرا نووكە ئەو دەستا كۆ بەرا نووكە دەربارى رىفراندۆمى كار دكا بۆ ھەندى كۆ ھۆشيارى بىداتە خەلكى كوردستانى كار بىكات بۆ ھەندى كۆ ئەگەر ھاتو پەرلەمانى كوردستانى ھەر بىر پارەكى ژى داخەلكى ئامادەكارى بۆ ھەندى ھەبىتىن، ئاخىر فەقەرە كۆ دى بەھسى كەم، ئەوۋە ژى بۆ ھەندى ئامادەكارى بىكەين ئەفە دەست خۆشى و سوپاس بۆ ھەمى پەرلەمانى كوردستانى و ھەمى فراكسىيونىت پەرلەمانى كۆ ياسايا كۆمىسيۇنا سەربەخۇيا ھەلبۇزاردنا دەرئىخست، نووكە وەختى ھەندىيە كۆ ئامادەكارىا بىكەين بۆ پىرۆۋەيى رىفراندۆمى، وەختە ئەم سەر وى پىرۆۋە ياسا كار بىكەين، زۆر سوپاس.

بەرىز د. يوسىف مۇھىمى مۇھىمى (سەرۋىكى پەرلەمان):

بەئى كاك سەيد فەرمو.

بەرىز سەيد مۇھىمى سەيد:

بەرىز سەرۋىكى پەرلەمان.

سەبارەت بە پىشنىارى بۆ وەزارەتى سامانە سىروشتىيەكان، نووسراۋىك و ياداشتىكىمان ئاراستەى سەرۋىكايەتى ھەرىم كۆر كە ئىستاكە لە بەنزىنخانەكان سەبارەت بەو شىۋازە ھەيە، مەسەلەن بۆ نەمۇنە بۆ ھەر يەك ھەفتە ۲۶ ھەزار لىتر بەنزىن بۆ بەنزىنخانەيەك دەچىت كەچى لەبەر قورسى رىنمايەكان شەش ھەزار بۆ ھەوت ھەزار لىتر دەتوانى بىرۋىشەت و بەنزىنەكەش دەمىنىتەوۋە، بۆيە بەنزىن ھەيە و پىۋىستە ئەوۋە بكا، ئەوۋە بۆ ناۋچە كىشە لەسەرەكانىش تاوۋەكۆ ئىستا ئازاد بوونە و لەژىر ئىدارەى ئىمەيە لىترى بەنزىن بە ۱۲۵۰ دىنارە پىۋىستە بەراستى بۆ ئەمەش خەمىك بىخورى، بەس ئەوۋە مەن ئىستا دەمەۋى ئەو بىرۋىكەيەكى كە لەسەرى قسە بىكەين لەسەر وەزارەتى پىشمەرگەيە بەرىز سەرۋىكى پەرلەمان، كە ئەو پىشمەرگانەكى كە بىرىندار دەبن لە سەنگەرەكان تاوۋەكۆ ئىستا سەردان نەكرانە، خۆشيان پىشمەرگەكان جگە لەوۋە كە لە نەخۇشخانە داخلى كراون لە نەخۇشخانە ئەھلىيەكان خۇيان بە پارەى خۇيان نەشتەرگەرىيان كۆرۋە، بۆيە پىۋىستە لەسەر لىزنىە پىشمەرگە و شەھىدان كە لەگەل وەزارەتى پىشمەرگە و زائىدەن يەكەى ھەفتا و يەكەى ھەشتا لە لىزنىە تەندروسىتىش ئەوانە پىكەوۋە سەردان بىكەن، يەكەى ھەفتا و يەكەى ھەشتا پىشمەرگەكان لە سەنگەرەكان، ئەگەر ئىۋە بەس لەسەر وەزارەتى پىشمەرگە بن ديارن كە تىكەل كراون و يەكەى ھەفتا و يەكەى ھەشتا ئىستاش لە بەرەكانى شەر شەھىدىان داوۋە و پىشمەرگەش لەۋى بىرىندار بووۋە، بۆيە لىزنىەيەك رىك بىخرى لەگەل يەكەى ھەفتا و يەكەى ھەشتا و وەزارەتى پىشمەرگە ناۋى سەرچەم بىرىندارەكان لەگەل شەھىدەكان بىتە لاي و لەلايەن

وہزارہتی تہندروستی و لەلایەن ئیئمەشەوہ بۆ ئەوہی بناسرین بە وەزارەتی پێشمەرگە بۆ ئەوہی ھاوکاری بکریں، سوپاستان دەکەم.

بەرپز د. یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

کاک د. فرست نوقتەیی نیزیامی ھەبوو، فەرموو.

بەرپز د. فرست سۆفی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

سێ خاڵی پەپرەوی، یەکەمیان / سەبارەت بە تێپەراندنی یاساکان، تەبەعن خۆم شەخسی لەگەڵ تەوافوق دام، پێشم خۆشە ئەو پەرلەمانە پەرلەمانیکی ھێمن و ئارام بێ، بەلام داواکارم ئەگەر یاسایەکی یەعنی زەرورەتی قەسوەی لەگۆرێ نەبێت بۆ یاساکانی تر ئی بگەرین ئەو پەرلەمانە بە گەرم و گورپیەوہ جوانە، خەڵک لە دەرەوہ پێمان دەلی ھەست دەکەین حەییەویەتەک ھەییە، چەندی تەوافوق زیاتر ببی ئەوہندە حەییەویەتی ئەو پەرلەمانەیی زیاتر دەبیت، ئیئمەش تووشی ئیحراجی دەبین ئەندامانی پەرلەمان، یەعنی بەراستی تووشی ئیحراجی دەبین، ئەوہ خاڵی یەکەم، خاڵی دووہم / سەبارەت بە ئەو پرسیارانەییە کە ناردبوومان بە پێی پەپرەوی ناوخوا ئەو پرسیارانەیی ئەگەر نەرۆشتوون کۆمەڵیک پرسیارم لای دەستەیی سەرۆکایەتی، لەلای جەنابتان بماننەوہ باشتر، چونکە سقوت دەکەن، دەبی خولی داھاتوو جاریکی تر پێشکەشیان بکەینەوہ، بۆیە

بەرپز د. یوسف محمد صادق (سەرۆکی پەرلەمان):

زۆر بەی رۆشتووہ و ئیئمە بە پێی پەپرەو ناچارین پرسیارەکان بنیرین، بەلام ئەگەر وەلامت ھاتەوہ ئەو باشتر، ئەگەر نا لە خولی داھاتوو پێویست دەکات، وایە، فەرموو.

بەرپز د. فرست سۆفی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پرسیارەکی من لێرە نەخوینرانەوہ، خاڵی سێیەم / ئیئمە دەزانین زۆر لەو ئەشکالیانەیی رۆژانە لە جەلسەکانی ئەو دانیشتانە دینە رێمان سەبەبەکەیی ئەو پەپرەوہ ناوخواییە کە لەبەردەستمان دایە، کون و کەلەبەری زۆری تێدایە، بە پێی ئەو بریارەیی لە سەرۆکایەتی پەرلەمان دەرچوو بوو، لێژنەییەکی تەشکیل کرابوو، یەعنی واباشە ئەو پەپرەوہ تەعدیل بکری، من دانیام ئەگەر پەپرەویکی باشمان ھەبێت ئەو خولانەیی ماومانە و ئەو چەند سالەیی ماومانە ھەموو ئەو کەموکۆرپانەیی کە لە ئەنجامی موناقتەشە و فەراغی قانونی دیتە رێمان، مەسەلەیی نوقتەیی نیزیامی گەورەترین کیشەییە لەو قاعەییە، ئەو نوقتە نیزیامە دەتوانین لەو پەپرەوہ تەنزیمی بکەین، دەتوانین وا تەنزیمی بکەین کە ئیتەر ھەموومان لەژێر سایەیی نوقتەیی نیزیام بە کەییی خۆمان قسە نەکەین، بۆیە پێویستمان بەوہییە ئەو پەپرەوہ ھەموار بکەین، واشی ئی بکەین بەراستی لەگەڵ یاسای پەرلەمانی کوردستان ناکوک نەبی، یان لە لایەکی ترەوہ یاسای پەرلەمانی کوردستانیش پرۆژەییەکی بۆ پێشکەش بکری، ئەو یاسایەش زۆر خەریکە بەسەری دادەرەو، زۆر سوپاس.